

วิทยุ

สราญรมย์

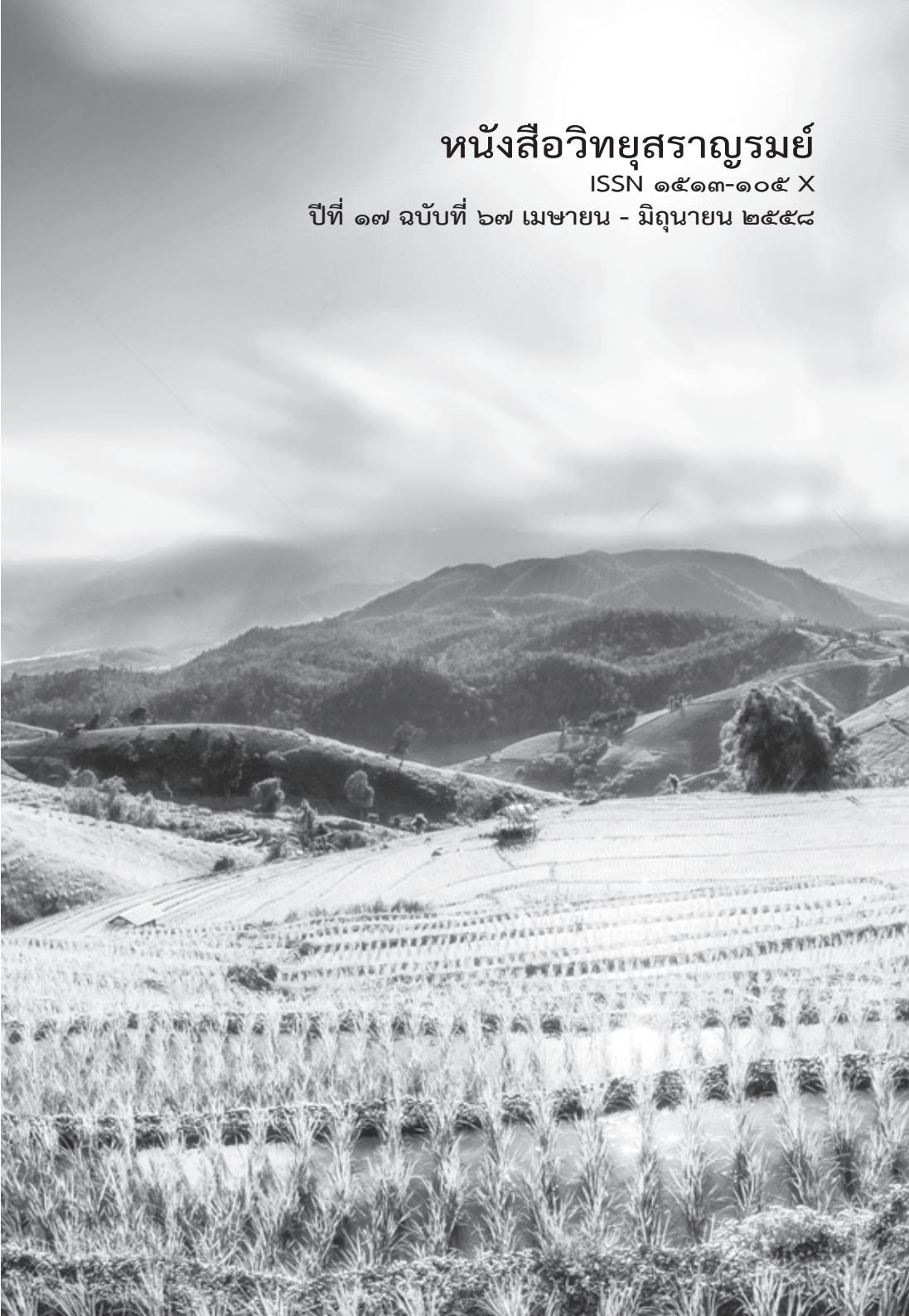

ปีที่ ๑๗ ฉบับที่ ๖๗ เมษายน - มิถุนายน ๒๕๕๘ ISSN ๑๕๙๓-๙๐๕ X

หนังสือวิทยุสารัญรมย์

ISSN ๑๕๑๓-๑๐๕ X

ปีที่ ๑๗ ฉบับที่ ๖๗ เมษายน - มิถุนายน ๒๕๕๘

สารบัญ

หน้า

ถ้อยແຄສ	๖
อาເຄີຍຮວາທ	๙
ພລາມຄຣູທ (ປຣະມບທ)	๑๐
ພຣະມຫາຣາຈຄຣູພື້ນສົງເລືອກຕຸນວິນບຸລິຍ່ວເທຍບຣມທິງສ ພຣະມພົງສ ພຖາຈາຈິຍ ພຣາມມັນດີຮັນ ບຸຮຸນຄິວີ	
“ເຄົມທາກຊັ້ຕ່າ” ຈາກອາເຄີຍຮວາທສູ່ທ່ວງທ່ານອງ ສາຂີຕ ທຽງທຣັພຢໍ	๑๙
“ພ່ອ – Bapu: Love for the Nation” ກມລວມຮຣນ ສຽງເພື່ອສີລົປ	๒๕
ວັງສະປາກ ແລະພິພິຮກັນທໍສມເດືອພະນັກສາອັນຍິກາເຈົ້າ ໜວລີ ອມາຕຍກຸລ ອອງຮາຈເລີ້ນການໃນພຣະອົງຄ ສມເດືອພະເທົວຕົນຮາຈສຸດາ ໑ ສຍາມບຣມຮາກຖຸມາວີ	๓๗
ກາຮເຈີຍສົດເພື່ອພັນນາຄນ ພັນນາຈາຕີ ດຣ.ນັ້ນຈັກ ສຍາມວາລາ	๔๕
ບທສວດມນົດບູ້ບໍາສິ່ງສັກດີສິ່ຫຼີໃນພມ່າ	๕๖
ແຜ່ນດີໃຫວ້າໃນປະເທດໄທ ໂອກສາກເກີດກໍຍ່ອມຮມໝາດີ ແລະວິເຮີກຮັບມືອ່າງຮູ້ເທົ່າທັນ ປີຢາດ ຜວນເຂົ້າ	๕๗
ອີ່ຫ່ານຳ່ານເລັນສ : ກາຮປົງວິວິທີອີສລາມ ອີ່ຫ່ິມນີ້ ສຸມືຕີໄພບຸລິຍ່	๖๗
ນິທຣສກາຣ “ໂມຣູກໂກຍຸກລາງ: ອານາຈັກຈາກແອພຣິກາຄື່ສເປັນ (Maroc médiéval - Un empire de l’Afrique à l’Espagne)” ທີ່ພິພິຮກັນທໍ Louvre ກຣູປາປີສ ນາຍໜູນ ກັ້ທຣາຊ້ຍ ສຖານເອກົກຮາຊທູດ ດນ ກຣູງຮາບຕ	๗๕
ນັກກາຮງູ້ທ່າຍໃນເອົຟໂອເປີຍ ຕອນທີ ២ ເດີນທາງສູ່ກາພທວີປ ໜວນ ພຶຮມານ	៨៣

โอมาน- ไทย : ความสัมพันธ์ฉบับมิตรที่ยั่งยืน
ดร.พรชัย ด่านวิวัฒน์ เอกอัครราชทูต ณ กรุงมัศกัต
(เขตอาณาครอบคลุมสาธารณรัฐ Küveyt)

๙๙

จับตาต่างชาติติงทุนในแคนการตะ
ตอน เมื่อเจ้าอาณาจักรเดิมสยามเป็นการลงทุน และบทเรียนราคาแพง
ดร.พรพิมล สุคันธราณิช รายงานจาก สถานกงสุลใหญ่ ณ เมืองเจนใน

๑๐๘

สหราชอาณาจักรเอมิเรตส์ :
ประเทศที่ความมั่งคั่งและวิสัยทัศน์เรียน摹าบรรจบ
ดลวีร์ วรรณนท์ สถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงอาบูดาบี

๑๑๕

หนุ่มไทยในแผ่นดินศักดิ์สิทธิ์
นายอิทธิกร ไตรเทศวิทย์ สถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงเกลาเวียฟ

๑๒๔

“โขน” ไทย-กัมพูชา ศิลปะร่วมแห่งอุษาคเนย์
สาธิช ทรงทรัพย์

๑๓๓

ว่าด้วยโรมนัชเริง (ตอนที่สอง)
สัมภาษณ์ ศ.ดร.พญ.จิรายุ เอื้อวรางกุล

๑๔๖

ธนาคารอิสลามในประเทศไทย
ยอดเทป: สาธิช ทรงทรัพย์ / เรียบเรียง: รัชพงศ์ วงศ์กันยา

๑๖๒

ไปชมดอกทิวลิปป่าที่ดาวเรห์บิด
ชาคริย์นรทิพย์ เสวิกุล

๑๖๘

ชมฟตบลลิในสนามอาชาดี
ชาคริย์นรทิพย์ เสวิกุล

๑๗๐

บทบาทของคู่สมรสนักการทูตในการช่วยส่งเสริมและ
ผลักดันภารกิจทางการทูตในอิหร่าน
ชาคริย์นรทิพย์ เสวิกุล

๑๗๓

ข้าวแซ่บชามอญ
เบญญาภา ทับทอง

๒๐๓

ศัพท์ทางการทูต

๒๐๖

ถ้อยແຄລັງ

สวັສດີຄະ
ທ່ານຜູ້ອ່ານ
หนັນສື່ວິທຸຍຸສາງຮູມຍ

เนื่องในโอกาสแห่งปีมิ่งมงคลที่สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรม-
ราชกุมารี ทรงเจริญพระชนมายุ ๕ รอบ ๒ เมษาายน ๒๕๕๘ ปวงข้าพระพุทธเจ้า
ในนามของสถานีวิทยุสารัญรัมย์ ขอถวายพระพรให้ทรงมีพระพลานามัยแข็งแรง
เจริญพระชนมายุยิ่งยืนนาน และทรงเป็นมิ่งขวัญปวงชนชาวไทยตลอดไป

ฉบับนี้ ด้วยเป็นปีมิ่งมงคลที่สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรม-
ราชกุมารี ทรงเจริญพระชนมายุ ๕ รอบ ๒ เมษาายน ๒๕๕๘ เพื่อเป็นการถวาย
พระเกียรติ กองบรรณาธิการขอนำบทความเกี่ยวกับพญาครุฑลงตีพิมพ์
พร้อมด้วยบทความว่าด้วยเพลงพิเศษเอกมหากษัตริยา บทความเกี่ยวกับ
นิทรรศการว่าด้วยพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและมหาตมะ คานธี
รวมไปถึงบทความเกี่ยวกับวังสระปทุม

มีคำเปรียบเทียบว่า เวลาผ่านไปไวเหมือนโกหก เพล้อไปเพล coma หนังสือวิทยุสารัญญาร์มี่ปีที่ ๑๖ ฉบับที่ ๖๗ ประจำไตรมาสที่ ๒ ก็เสร็จมาเป็นเล่มให้ได้อ่านกันอีกแล้ว เป็นสัญญาณบอกว่า เวลาในปีนี้ ผ่านไปครึ่งปีแล้ว หลายอย่างเกิดขึ้นและผ่านไป ทั้งเหตุการณ์แผ่นดินไหวที่เนปาล แผ่นดินไหวน้อย ๆ ในเมืองไทย ภูเขาไฟในญี่ปุ่นเริ่มมีแรงประทุขึ้นมาอีกรอบ สถานการณ์การสร้างในเยเมน ๆ เอลิคป์เตอร์ตกลูกที่ปักกิสถาน จนสุดจะคาดเดาได้ว่า นับแต่นานที่นี่ต่อไป จะไร้จะเกิดขึ้น จะดีหรือ จะร้าย จะทำให้ชีวิตมีความสุข หรือหดหู่ลงไปกว่าที่เป็นอยู่ แต่หวังว่าจะมีสิ่งดี ๆ เกิดขึ้น ใจคนหนึ่งเคยบอกไว้ ถ้าอากาศร้อน ก็ทำใจเย็นไว ๆ ลืมไปว่าร้อน เดียว ก็จะเย็นเอง อีกครึ่งปีหลังที่เหลือ กองบรรณาธิการจะยังคงทำหน้าที่คัดสรรบทความดี ๆ ให้ท่านผู้อ่านติดตามอยู่เช่นเดิม อ่านให้สนุกสมกับที่รือคอymanaancarawal ๓ เดือนนนนนน

นอกจากนั้น ด้วยสถานการณ์ในตะวันออกกลางที่เริ่มคุกรุน กองบรรณาธิการเห็นควรรวบรวมบทความจากตะวันออกกลางให้อ่านกัน เพื่อเพิ่มพูนความรู้ เกี่ยวกับภูมิภาคนั้น ทั้งจากโอมาน เรื่องโอมาน - ไทย : ความสัมพันธ์ฉันมิตรที่ยั่งยืน จากอิหร่านซึ่งมีอยู่ ๓-๔ เรื่องด้วยกัน เรื่องราวจากอิสราเอล หนุ่มไทยในแผ่นดินศักดิ์สิทธิ์ และจากโมรอคโค เรื่องนิทรรศการ “โมรอคโค ยุคกลาง: อาณาจักรจากแอฟริกาถึงสเปน (Maroc médiéval- Un empire de l'Afrique à l'Espagne)” ที่พิพิธภัณฑ์ Louvre กรุงปารีส

แน่นอนค่ะ หนังสือวิทยุสารัญญาร์มี่เป็นหนังสือรวมรส บทความอื่น ๆ ในฉบับนี้ก็อปรด้วยบทความหลากหลายประเพณี หลากหลาย แหล่งที่มา และหลากหลายมุมมอง อาทิ บทความเรื่องโรมนี่เริง (ตอน ๒) สถานการณ์ภัยพิบัติ ข่าวแซ่บรวมอยู่ นักการทูตเออิโอดีเยียตอน ๒ โขนกัมพูชา ศิลปะแห่งอุษาคเนย์ เป็นต้น และปิดท้ายด้วยบทความเรื่อง “ศัพท์ทางการทูต” ที่มีมาต่อเนื่องทุกฉบับ

แฟ้มสถานีวิทยุสารณรัมย์นิยมรับฟังรายการทางคลื่น AM 1575 kHz เดียวนี้ ในหลายพื้นที่มีสัญญาณอินเตอร์เน็ต ไม่เช่นไรคุณสามารถเข้าสู่เว็บไซต์ saranrom.mfa.go.th หรือจะติดต่อผ่าน facebook จากที่อยู่ www.facebook.com/ThaiMFA และทาง YouTube รายการ “สายตรงบัวแก้ว” ได้จากเว็บไซต์ www.mfa.go.th แล้วจะไม่พลาดรายการได้อีกต่อไป

เรขาสถานีวิทยุสารณรัมย์บรรจงเขียนงานและละเอียดกับการจัดรายการวิทยุ แต่ไม่รู้ว่า จะถูกใจท่านผู้อ่านมากน้อยเพียงใด อย่างไรก็ได้ยินเสียงตอบรับจากท่านผู้อ่านและท่านผู้ฟังทุกคน เราอย่างได้ยินว่า หนังสือเล่มนี้ ที่เราช่วยกันทำ มีบทความถูกใจท่านผู้อ่านบ้างหรือไม่ รายการที่เราจัดเนื้อหาถูกใจท่านบ้างหรือไม่ ใครบ้างที่ได้ยินเสียงของพากเรา หรือใครอึ้งบ้างที่อ่านหนังสือวิทยุสารณรัมย์ของเรา ไปรษณียบัตรและจดหมายถึงนักจัดรายการ แต่ละคน ช่วยทำให้เรามีกำลังใจ หากแม้นว่า ไปรษณียบัตรหรือจดหมายเร็วไม่ทันเท่าความนึกคิดของท่าน ก็สามารถส่งอีเมลมาติดตามหรือเล่าเรื่องราวให้เราฟังได้ หากท่านผู้อ่านเล่น facebook ช่วย comment หรือกด LIKE มาให้เราบ้าง เสียงสะท้อนของท่านทำให้เรารู้ว่ามีคนฟังรายการเรารอยู่ตั่งไหน สักแห่งบนโลกใบนี้ ขอขอบคุณล่วงหน้าค่ะ

หวังใจว่า หนังสือวิทยุสารณรัมย์เล่มนี้คงจะถูกใจทุกคน พอกันใหม่ ฉบับหน้านะคะ ☺

ด้วยความปรารถนาดี

ส. ณร
ส. ณร

(เบญญาภา ทับทอง)
บรรณาธิการ

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ อาเสียราพา

คือบินเกศปักเกล้าข่าวสยาม
คือแสงดาวพราวฟ้ามานานครรน

คือสะพานสายรุ้งข้ามคุ้งโคตัง
คือสายหาราราทพย์วารี

คือศูนย์รวมจิตใจไทยทั้งชาติ
เพื่อให้ไทย เป็นไทย ไปยืนนาน

คือความดี ความงาม ความบริสุทธิ์
คือพระเทพฯ - เทพจากฟ้ามาเยี่ยมเยือน
๖๐ พรรษาแล้วพระแก้วขวัญ
ให้ทรงมีความสุขทุกนาที

ทุกเขตคำร่วมเย็นเป็นสุขสนั่นต์
ส่องความผันเรืองรองของพรุ่งนี้
สู่ทุ่งໄล็ง มวลดอกไม้หลาภลาภสี
ชุมชีวีที่ยกใจให้เบิกบาน
ตามรอยบาทพระจักริที่สร้างสรรค์
เพื่อให้ไทยสุขสรายุทุกบ้านเรือน
เป็นหนึ่งในมวลมนุษย์ หาใครเหมือน
ดุจดวงเดือนเจิดฟ้ายามราตรี
ขอเทวัญอภิบาลพระทรงศรี
เป็นพระเทพฯ ทั้งราตรี นิรันดร์กาล

ด้วยเกล้าด้วยกระหน่อม
ข้าพะรະพุทธอเจ้า นายประวัลสร เลวิกุล ศิลปินแห่งชาติ สาขาวรรณศิลป์
ประพันธ์ในนาม สถาบันวิทยุสรายุรัมย์ และวารสารวิทยุสรายุรัมย์

ພណ្ឌាគរុក (ប្រើប្រាស់)

พระมหาราชครุฑีศรีวิสุทธิคุณวิบูลย์เวทีบรมหงส์ พระมหาพงศ์ พฤฒาจาริย์ พระมหาณัตรรัตน์ บูรณศรี

พญาครุฑ ตามตำนาน อุปปาอุติกะ ว่ามีรูปเป็นครึ่งนก ครึ่งมนุษย์ และกึ่งเหวදา มีลักษณะดังนี้ คือ หัว ปีก เล็บ ปาก เมื่อนอกินทรี ตัว และแขนขา เป็นมนุษย์ หน้าขาว ปีกแดง ตัวสีทอง คือเป็นอมนุษย์ที่มีอิทธิฤทธิ์มาก เสมอด้วยพระผู้เป็นเจ้าพากหนึ่ง

ประวัติในคัมภีรปุรา� กล่าวไว้ว่า ครั้งหนึ่งพระทักษะปชาบดีได้ยก
๓ นางให้กับพระกศยปมนูนเทพบิดร ซึ่งอิตาสององค์ คือ นางวินดา และนางกัฐ

ต่างขอพระราชก้ศัยปมุนีเทพบิดรให้บุตรของตนเด่นกว่า นางกัทธุขอพรให้บุตรเป็นนาคหนึ่งพันตัว ส่วนนางวินตาขอพรให้มีบุตรเพียงสององค์ แต่ให้มีฤทธิ์อำนาจมากกว่าบุตรของนางกัทธุ เมื่อเวลาผ่านไป ๕๐๐ ปี นางกัทธุที่คลอดได้ ๑,๐๐๐ พอง ก็ออกเป็นนาคทั้งหมด ส่วนนางวินตาคลอดได้ ๒ พอง แต่ยังไม่ฟักจึงใจร้อนทุบไข่ใบแรก ปรากฏเป็นเทพมีครึ่งองค์ ไม่มีห่อนล่าง เนื่องจากเกิดก่อนกำหนด นามว่า อรุณเทพบุตร ซึ่งพระอรุณเทพบุตรโกรธนางวินตาที่ทำให้ตนพิการจึงสถาปนาให้เป็นทาสนางกัทธุเป็นเวลา ๕๐๐ ปี แต่ก็บรรเทา

คำสาปว่า หากนางวินตาสามารถถอนร้อไปอีก ๕๐๐ ปี จะไม่เอื้อฟ่องฟักเป็นตัวบุตรในไข่ใบพิทีส่องจะช่วยให้พื้นคำสาป ในเวลาต่อมา นางกัทรุได้วางแผนที่จะแกกลังให้นางวินตาแพ้พนันจึงได้ออกอุบายถามนางวินตาว่า ม้าที่พระอาทิตย์ใช้ทรงนั้นสีอะไร ด้วยใคร ๆ ก็ทราบว่า พระสุริยเทพนั้นทรงม้าสีขาว นางวินตาบอกไปว่าทรงม้าสีขาว ส่วนทางด้านนางกัทรุตอบว่า สีดำ ซึ่งนางได้วางแผนไว้แล้ว โดยให้นาคที่เป็นลูกทั้ง ๑,๐๐๐ ตัวนั้น พ่นพิษชาบน้ำของ

พระอาทิตย์ตอนผ่านหน้าห้องวินตา พิษของนาคดังกล่าวตนเป็นสีดำ เมื่อผ่านหน้าของนางวินตาจึงเห็นเป็นสีดำ แล้วแพพนัน จึงทำให้กล้ายเป็นท่าสของนางกัทธุ หลังจากเป็นท่าสรับใช้นางกัทธุอยู่นานถึง ๕๐๐ ปี ไข่ใบที่สองของนางวินตาเกิดแตกออกมาเป็นบุตรผู้มีกำลังมหาศาล มีรัศมีทองสว่างกว่าพระอาทิตย์นับร้อยเท่า ร่างกาย แขน ขา เป็นมนูษย์ มีศีรษะ จะงอยปาก และปีก เหมือนนกอินทรี และ มีนามว่า “เวนไ泰ย” (แปลว่า เกิดจากนางวินตา)

เมื่อพญาเวนไ泰ยเติบโต จึงขอไถ่ตัวห้องวินตาจากเหล่านาค และนางกัทธุยินยอม แต่พญาเวนไ泰ยต้องไปอาสาข้อมฤตจากพระอินทร์มาให้พากตน พญาเวนไ泰ยตอบตกลงจึงออกเดินทาง ระหว่างทางเกิดความหิวได้ไปเจอกับเต่า (วิภาวนสุ) และช้าง (สุประตีกษ) ซึ่งเดิมเป็นอสูรพื้นดิน แต่เกิดความโกรธัยรุนแรงสมบัติกัน ต่างฝ่ายต่างสาปจึงกล้ายเป็นช้างกับเต่าที่มีขนาดใหญ่โตมาก พญาเวนไ泰ยเอาปากคาดสัตว์ทั้งคู่บินไปเกาะกิ่งไทรที่มีความยาวถึง ๑๐๐ โยชน์ แต่กิ่งไทรทานน้ำหนักไม่ไหวหักลงมา พญาเวนไ泰ยและเห็นว่าบนกิ่งไทรมีพวงกุญแจเรื่องราวซึ่งเรียกว่า “พลาลขิยะ” มีขนาดเท่านิ้วมือ

จึงเอาเท้าจับกิ่งไทรบินพาไปวางไว้ที่ขาเหงมหาภู พากฤชีเห็นพญาเวนไตรym จิตใจงาม จึงให้ชื่อว่า “ครุฑ” แปลว่า ผู้รับภาระอันหนัก และยังให้พรว่า ไม่ว่าจะทำการสิงไดขอให้สำเร็จตามประสงค์ และให้มีพลังกำลังมหาศาลไม่มีผู้ใดต้านทานได้

จากนั้น พญาครุฑบินไปยังเทวโลก เพื่อนำน้ำอมฤตออกมา ได้ต่อสู้กับเหล่าเทวดาซึ่งเหล่าเทวดาล้วนสูงได้ น้ำอมฤตจึงตกเป็นของพญาครุฑ และในเวลานั้นพระนารายณ์เสด็จมาพบเข้าจึงสูรบกันแต่ต่างไม่สามารถเอาชนะกันได้ จนกระทั่งพระนารายณ์ตรัสสรเรสิรุพญาครุฑว่า “ฝืนใจตนได้ไม่เกลืนน้ำอมฤตทั้งยังต่อสู้ได้อย่างเก่งกาจ จึงรับสั่งว่าจะประทานพรแก่พญาครุฑ อย่างได้อะไรขอให้ขอแล้ว พญาครุฑทูลตอบว่า “ข้าพเจ้าขออยู่สูงกว่าพระองค์ ขอเป็นผู้ไม่มีเวลาเจ็บ แม้มีได้ดื่มน้ำอมฤต” พระนารายณ์ประทานพรให้พญาครุฑตามประสงค์ ส่วนพระยาครุฑก็ถวายพรคืนพระนารายณ์ว่า พญาครุฑยอมเป็นพาหนะของพระนารายณ์ ในเวลาที่ท่านเสด็จออกจากเงียบรสมุทร แต่ถ้าพระนารายณ์ประทับในที่ประทับ

หาดใหญ่

บระเวศ

นาครอ

อนุสาวรีย์

หาดใหญ่

ไหเซราม

จะขออยู่สูงกว่าพระนารายณ์ หลังจากแยกทางจากพระนารายณ์ พญาครุฑ ได้บินมาเจอพระอินทร์ และต่อสู้กัน แต่พระอินทร์มีสามารถทำอะไรได้ จึงทำสัญญาเป็นมิตรกัน พญาครุฑบอกพระอินทร์ตามไปເเอกสารน้ำอ้มฤาศีน หลังจากที่ตนส่งน้ำอ้มฤาศีนให้พวนนาคแล้ว เมื่อพญาครุฑกลับมาก็นำน้ำอ้มฤาศีน ไปถ่อด้วยการดา แล้วออกอุบายนี้ให้พวนนาคไปชำระร่างกายก่อนดื่มน้ำอ้มฤาศีน พวนนาคหลงกลพระอินทร์ก็ทรงฉวยເเอกสารน้ำอ้มฤาศีนกลับสวนรค

นอกจากตำนานข้างต้นแล้ว ครุฑยังเป็นสัญลักษณ์สำคัญเกี่ยวกับ พระมหากาฬศติริย์ของไทยที่มีความสำคัญมาแต่ครั้งสมัยกรุงศรีอยุธยา ด้วยว่า

(ชัยมีตร) นครปฐม

ธรรมแก้ว

พหลเมือง

บางบัวทอง

นราภพ

ศรีมหาโพธิ์

ไทยเราได้รับลัทธิเทวราชของอินเดีย ที่ถือว่า พระมหากษัตริย์ คือ 渥ตาของพระนารายณ์ ดังที่ปรากฏในดวงตรา หรือ พระราชาลัญจกรประจำพระองค์ประจำแผ่นดิน ประจำราชวงศ์ เป็นต้น การที่เราใช้ตราครุฑ์ต่อมาก็ใช้เป็นหัวกระดาษของหนังสือราชการทั่วไป

ส่วนรูปครุฑ์ที่เป็นรังแทنพระองค์พระมหากษัตริย์นั้นเรียกว่า “ลงมาหาราช” เป็นรูปครุฑ์สีแดงอยู่บนพื้นรังสีเหลือง เริ่มใช้ในสมัยรัชกาลที่ ๔ เมื่อเชิญขึ้นเหนือเสานั้น พระราชาwang ได้แสดงว่าพระมหากษัตริย์ประจำทับอยู่ณ ที่นั้น

ส่วนในภาคเอกชนก็สามารถรับพระราชทานพระบรมราชานุญาตให้ใช้ตราครุฑในการได้ด้วย โดยเริ่มในสมัยรัชกาลที่ ๕ ซึ่งเดิมเป็นตราอาร์มโดยมีข้อความประกอบว่า “โดยได้รับพระบรมราชานุญาต” ต่อมาในสมัยรัชกาลที่ ๖ ได้พระราชทานตามพระราชอธยาศัย ผู้ได้รับนองจากจะเป็นช่างหลวง เช่น ช่างทอง ช่างถ่ายรูป เป็นต้นแล้ว ก็มักจะเป็นผู้ประกอบกิจการค้ากับราชสำนัก และเป็นประโยชน์ต่อราชการงานแผ่นดิน

เมื่อพระมหาเกษตริย์พระราชทานครุฑให้กับหน่วยงาน บริษัท ห้างร้าน ที่มีคุณประโยชน์ต่อประเทศไทย ประชาชน ทรงให้เกียรติ พระราชทานรับรองความดีของหน่วยงาน บริษัท ห้าง ร้าน สำหรับ หน่วยงาน บริษัท ห้างร้าน ที่รับพระราชทานพระครุฑ ถือว่าตนได้รับพระมหากรุณาสูงสุด จะนำไปติดตั้งบนอาคารสูง เสมือนว่าเทิดทูน และยังเป็นการยกย่อง พระครุฑที่ผลกำลังประดับที่สูง เพื่อประกาศ เกียรติ ความดี ที่ได้รับเกียรติสูงสุด ☺

“เอกมหากษัตริยา”

จากอาเสียราทสูท่วงทำนอง

สาริต ทรงทรัพย์

ถึงเวลา ๓๐ เมษาฯ ๒๕๕๘ ณ ห้องสัมมนา โรงแรมแกรนด์ เมอร์เคียว กรุงเทพฯ พ่อรัฐ พะบรมฉายาลักษณ์ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ตั้งอยู่ริ่มแม่น้ำเจ้าพระยา เป็นผลงานที่รังสรรค์ขึ้นโดยอาจารย์ชูศักดิ์ วิชณุคำรุณ หนึ่งในศิลปินที่ขาดพระบรมฉายาลักษณ์ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวไว้มากที่สุดคนหนึ่ง ผ่านเทคนิคทางศิลปะอันหลากหลาย

เมื่อได้เห็นพระบรมฉายาลักษณ์เหล่านี้พร้อมได้ฟังเสียงบทเพลงพระราชนิพนธ์ คลอไป ทำให้บรรยายภาษาไทยในงานเต็มไปด้วยความอบอุ่น เปี่ยมล้นด้วย ความจงรักภักดี ... ครับ ผมกำลังอยู่ในงานแถลงข่าวที่เพลงเทิดพระเกียรติ “เอกมหากษัตริยา” เนื่องในโอกาสครองราชย์ครบ ๖๕ ปี พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ๒๔๘๓-๒๕๕๘

เพลง “เอกมหากษัตริยา” ประพันธ์คำร้องโดย คุณประภัสสร เสวิกุล ศิลปินแห่งชาติสาขาวรรณศิลป์ ทำนองโดย คุณชุติมา เสวิกุล เรียบเรียง เสียงประสาน ขับร้อง และบรรเลงโดยวง Six-O-Nine จากจังหวัดเชียงราย งานแถลงข่าวครั้งนี้ได้รับความอนุเคราะห์สถานที่จาก คุณอารยา อรุณานนท์ชัย กรรมการผู้จัดการโรงแรมแกรนด์ เมอร์เคียว กรุงเทพฯ ฟอร์จูน ที่ให้เกียรติ

“เอกมหากษัตริยา” จากอาคีรathamสู่ท่วงทำนอง : ๒๑

เป็นประธานจัดงาน โดยมีทั้งหม่อมราชวงศ์เทพ - คุณหญิงขวัญตา เทวกุล อาจารย์ชูศักดิ์ วิชณุคำรุณ ผู้ทรงคุณวุฒิในวงการเพลง/วงการศิลปะ และแขกผู้มีเกียรติมาร่วมงานเป็นจำนวนมาก

ในการประพันธ์บทเพลงนี้ คุณประภัสสรได้แรงบันดาลใจจากความสำนึกรักในพระมหากรุณาธิคุณ ที่พระองค์ทรงเห็นด้วยเพื่อปวงชนชาวไทยมาโดยตลอด เนื่องในโอกาสวันฉัตรมงคล ๕ พฤษภาคมปีนี้ จึงนำบทอาเศียรภาพที่ได้เคยประพันธ์ไว้ มาปรับให้เข้ากับท่วงทำนองเพลงที่ประพันธ์โดยคุณชุติมา (แต่งทำนองเรืองจายในชั่วข้ามคืน) และส่งให้ Six-O-Nine วงดนตรีของคนรุ่นใหม่ใส่ตนตรีและเรียบเรียงเสียงประสานให้ไฟเราะ สิงที่น่าสนใจของดนตรีนี้คือ มีการใช้เสียงบัณฑეาร์ (เครื่องดนตรีประเภทกลองของอินเดีย) ประกอบ โดยมีนัยว่าเป็นการปลุกบรรทมพรมนารายณ์ให้มา

ร่วมฟังบทเพลงและอำนวยวิวัฒนาการเดี่ยวและวงดนตรี พร้อมกับการแสดงของศิลปินชื่อดัง อาทิ ทั้ง ยังมีเสียงกลองสะบัดซ้ายซ้ายสร้างสีสันและความยิ่งใหญ่ และเสียงซ้างใน ตอนห้ายเพื่อร่วมถวายพระให้กับพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

คุณประภัสสรกล่าวว่า “พระองค์ทรงงานเหนื่อยมากเหลือเกิน จึงอยากให้พระองค์ได้พักผ่อน และฟังบทเพลงที่ได้ประพันธ์ขึ้น เป็นลิ่งที่ ให้กำลังใจกับพระองค์ท่าน” และ “รู้สึกตื่นเต้นที่ทุกฝ่ายร่วมกันสนับสนุนอย่าง เต็มที่ ถือเป็นของขวัญจากประชาชน จึงอยากให้ช่วยกันเผยแพร่ให้ประชาชน ชาวไทยได้รับฟัง ก็เชื่อว่าเป็นพลังอย่างหนึ่งของไทย เป็นลิ่งที่มีคุณค่าและ เป็นประโยชน์” วลีสุดท้ายที่คุณประภัสสรได้ใช้อิบายความรู้สึกในการประพันธ์ บทเพลงนี้ เป็นเครื่องยืนยันความจริงกับดีอย่างสุดหัวใจด้วยถ้อยคำง่าย ๆ แต่กินใจว่า “เพลงนี้อาจไม่ดีที่สุด แต่ทำด้วยหัวใจ”

เนื้อเพลง

“กราบบาทภูวนาราชันย์ พระผู้ทรงสุบรรณ ดำเนินเหินหาว
บริสุทธิ์ผุดผ่องส่องสากาด ดึงแสงเดือนดาว วันวานภาลัย
พระองค์ผู้ทรงเป็นหลักชัย ปกป้องแผ่นดินไทย ผาสุกทุกเวลา
เป็นเอกมหากษัตริยา ภัทรราช สมญาพระภูมิพล
ขอปวงเทพให้ในสากล โปรดบันดาลลด ให้ทรงเก胭ลาราม
เป็นสุขทุกพิพาราตรีกาล ชันชาญนาน พระเกียรติเกริกขาน ชั่วฟ้าดินเท懊ญ”

ผู้อ่านหลายคนอาจเคยผ่านตาบทอาเสียราทนี้มาบ้างแล้ว เพราะเคยลงตีพิมพ์ในหนังสือวิทยุสารัญรมย์มาบ้างแล้ว ส่วนเพลง “เอกมหากษัตริยา” สามารถรับฟังได้ในเว็บไซต์ youtube และสามารถติดต่อขอรับซีดีเพลงได้โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย ที่คุณประภัสสร เสวิกุล อีเมล chutimasevekul@gmail.com

พ่อบําปุ BAPU

Love for the Nation

กมลวรรณ ศรีโพธิ์ศิลป์

กลางใจประชาชน

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว พระมหาภัตtriy์ไทยนักพัฒนา
และมหาตมะ คานธี ผู้นำการปลดปล่อยเสรีภาพแห่งอินเดีย^๑
ต่างมุ่งมั่นพัฒนาคุณภาพชีวิตประชาชนด้วยความวิริยะอุตสาหะ^๒
ยังผลสำเร็จให้เกิดขึ้น และเป็นที่ประจักษ์ว่า^๓
ต่างสถิตอยู่ในดวงใจปวงประชามิลินเลื่อน

Two exhibitions side by side to honour the leaders who have received immense love from their people. Both are recognised as the father of their respective nations. Mahatma Gandhi is affectionately called Bapu in India and the birthday of His Majesty King of Thailand is recognised as Father's Day in Thailand.

ความเป็นมา

เนื่องในโอกาสสมามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๘๗ พรรษา ๕ ธันวาคม ๒๕๕๗ กระทรวงการต่างประเทศ สถานเอกอัครราชทูตสาธารณรัฐอินเดียประจำประเทศไทย และสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ ได้ร่วมกันจัดนิทรรศการ “พ่อ – Bapu : Love for the Nation” เพื่อเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ที่ทรงปฏิบัติพระราชกรณียกิจบำบัดทุกข์บำรุงสุขแก่ประชาชนชาวไทยนานัปการ และเพื่อแสดงความรำลึกถึงมหาตมะカラมจันด์ คานธี ผู้ wang รากฐานการต่อสู้ขึ้นอย่างสันติอหิงสา ปลดปล่อยประชาชนชาวอินเดียให้เป็นอิสระจาก การปกครองของอังกฤษ โดยจัดแสดงนิทรรศการที่อาคารนิทรรศตัน戈สินทร์ ถนนราชดำเนินนอก กรุงเทพฯ ระหว่างวันที่ ๒ ธันวาคม ๒๕๕๗ – ๔ มกราคม ๒๕๕๘ และเพื่อเผยแพร่ให้ประชาชนสามารถเข้าชมได้มากอย่างทั่วถึง จึงได้นำนิทรรศการไปจัดที่อุทยานสิ่งแวดล้อมนานาชาติสิรินธร จังหวัดเพชรบุรี ระหว่างวันที่ ๓๑ มกราคม – ๒๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘ ด้วย

นิทรรศการ

นิทรรศการ “พ่อ – Bapu : Love for the Nation” จัดแสดงภายใต้แนวคิด “กลางใจประชาชน” นำเสนอแนวทางพระราชดำริในการพัฒนาประเทศของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวที่นำไปสู่การพัฒนาที่มั่นคง สมดุล และยั่งยืน ตลอดจนประโภชน์สุขที่เกิดขึ้น รวมถึงการขยายผลนำไปประยุกต์ใช้ในด้านต่าง ๆ เพื่อสืบสานพระราชปณิธานให้คงอยู่สืบไป และอีกด้านหนึ่งนำเสนอความมุ่งมั่นของมหาตมะ คานธี ที่จะพัฒนาคุณภาพชีวิตประชาชน อินเดีย ด้วยความวิริยะอุตสาหะ ยังผลสำเร็จให้เกิดขึ้นเป็นที่ประจักษ์ว่า ต่างสถิตอยู่ในดวงใจปวงประชามิลีมเลื่อน

สำหรับเนื้อหาของนิทรรศการในส่วนที่เกี่ยวกับแนวทางพระราชดำริในการพัฒนาประเทศของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและแนวทางการพัฒนาของมหาตมะ คานธี ได้นำเสนอในประเด็นดังต่อไปนี้

๑. การพัฒนาด้านสิ่งแวดล้อม

หมายรวมถึงการอนุรักษ์พื้นฟู และใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมที่มีอยู่อย่างคุ้มค่าและยั่งยืน การพัฒนาด้านสิ่งแวดล้อม ตามแนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว คำนึงถึงความสอดคล้อง เกือกุลกันระหว่างการพัฒนาเพื่อใช้ประโยชน์ และการอนุรักษ์พื้นฟูอย่าง เคร่งครัดบนพื้นฐานความเข้าใจที่ลึกซึ้งในสภาวะที่เป็นจริงตามธรรมชาติ และการอยู่ร่วมกันระหว่างมนุษย์กับธรรมชาติ ทำให้เกิดแนวคิดทฤษฎี และแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม ที่หลากหลาย ไม่ว่าจะเป็นทรัพยากรป่าไม้ ทรัพยากรน้ำ และทรัพยากรดิน ที่เป็นแบบอย่างให้ประชาชน และองค์กรต่าง ๆ ได้ศึกษาเรียนรู้และนำไปใช้ ในการประกอบอาชีพและดำเนินงานอย่างกว้างขวาง เพราะสามารถปฏิบัติ ได้จริงและนำไปสู่ผลที่ยั่งยืน

การฟื้นฟูป่า

การจัดการน้ำ โครงการฟอนหลวง

การจัดการดิน : หญ้าแฟก

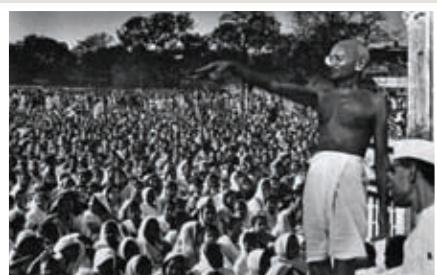

กังหันน้ำชัยพัฒนา

ในส่วนของมหาตมะ คานธี จิตสำนึกต่อสิ่งแวดล้อมอย่างที่เราทุกคน
เข้าใจกันอยู่ในวันนี้นั้น หาได้ยากยิ่งในยุคของมหาตมะ คานธี ซึ่งตัวเขาเอง
ริเริ่มแนวคิดในการพัฒนาเทคโนโลยี แนวคิดในการพึ่งตนเอง และชุมชนสوارาช
เพื่อสะท้อนการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในแบบของเขาระบุ จนทำให้เหล่านักปรัชญา
สิ่งแวดล้อมจากหลายแขนง พากันยกย่องมหาตมะ คานธีในกล่าววิธีที่เขาเลือกมาใช้
 เพราะไม่เพียงแค่แสดงถึงความสนใจสิ่งแวดล้อม แต่มหาตมะ คานธี ยังทำให้
 คนเหล่านี้ได้เห็นภาพกว้างที่ครอบคลุมไปถึง ‘สมดุลของการพัฒนา’ และ
 ‘พลังของสตรี’ ที่มีอิทธิพลต่อโลกของเรารือกันด้วย

๒. การพัฒนาด้านชนบท

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงให้ความสำคัญกับการพัฒนาชนบทเป็นอย่างยิ่ง เพราะประชาชนในชนบทเป็นประชาชนส่วนใหญ่ โดยทรงมุ่งให้ประชาชนพึ่งตนเองและดำรงชีพอยู่ได้อย่างมั่นคง ด้วยการพัฒนาอาชีพที่ยึดสถาปัตยกรรมพื้นฐานเดิมของท้องถิ่น ทั้งสภาพทางภูมิประเทศ วัฒนธรรมและชนบกรรรมเนียมประเพณี เป็นหลักในการพระราชทานแนวพระราชดำริต่าง ๆ ตลอดจนการสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนด้วยการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน หลักที่จำเป็นต่อการผลิต เพื่อนำไปสู่การพึ่งตนเองได้ในระยะยาว และการเตรียมชุมชนให้พร้อมต่อการเปลี่ยนแปลงที่มาจากการอพยยพอย่างเป็นขั้นตอน ที่เรียกว่า “ระเบิดจากข้างใน” ด้วยการให้ประชาชนรวมกลุ่มกันมีส่วนร่วมในการพัฒนา รวมถึงเรียนรู้เทคโนโลยีและวิธีการที่เหมาะสมและปฏิบัติได้จริง ดังมีตัวอย่างที่สำคัญ ได้แก่ โครงการหลวงซึ่งเป็นแนวทางพัฒนาเกษตรกร ให้มีความเข้มแข็งอย่างเป็นขั้นตอน และแนวพระราชดำริเกี่ยวกับการขยายพันธุ์ป่าและ การอนุรักษ์พันธุ์สัตว์น้ำต่าง ๆ เพื่อพัฒนาอาชีพประมงรายย่อย ทั้งน้ำจืดและน้ำเค็ม

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเสด็จพระราชดำเนินพร้อมด้วย
สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี และ
สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าฯ กรมหลวงลักษณ์ อัครราชกุมารี
ไปทอดพระเนตรแปลงสตอเบอร์รี่โครงการหลวง

พื้นที่อุดมสมบูรณ์ด้วยผักผลไม้มีนาหนานา

สำหรับมหาตมะ คานธี เชื่อว่า “อินเดียที่แท้จริงตั้งอยู่ในกว่า ๗,๐๐๐,๐๐๐ หมู่บ้าน ซึ่งหากความมุ่งหมายของอารยธรรมอินเดียนั้น เพื่อสนับสนุน การสร้างโลกที่มั่นคงอย่างเต็มรูปแบบแล้วล่ะก็ คนจำนวนอันมหาศาลเหล่านี้ จะต้องถูกอุ้มชูให้กลับมา มีชีวิตได้อีกครั้งหนึ่ง” วิสัยทัศน์ของการสร้าง พลังอำนาจให้แก่นุษยชน จึงรวมไปถึงการปลดแอกเหล่า ‘บุคคลต้องห้าม’ หรือวรรณะจันทาล และการให้การศึกษาตลอดชีวิตที่เรียกว่า Nai Talim

สำหรับ Nai Talim นั้น เป็นหลักความคิดเกี่ยวกับจิตวิญญาณที่กล่าวว่า ความรู้และการทำงานนั้น แยกจากกันไม่ได้ โดยมหาตมะ คานธี สนับสนุน การศึกษาเรียนรู้ในชื่อเรียกเดียวกันนี้ ซึ่งมีพื้นฐานมาจากศาสตร์การสอน และ การเป็นครู ผ่านเสาหลักทั้ง ๓ อันได้แก่ การเพ่งใจไปกับการศึกษาตลอดชีวิต

การมีคุณลักษณะทางสังคม และรูปแบบของการบวนการแบบองค์รวม
เพาะสำหรับมหาตมะ คานธี การศึกษาคือวิธีพัฒนาจริยธรรมชั้นเยี่ยมสำหรับ
บุคคล และเป็นสิ่งที่เหมาะสมยิ่งกับคำว่า ‘ตลอดชีวิต’

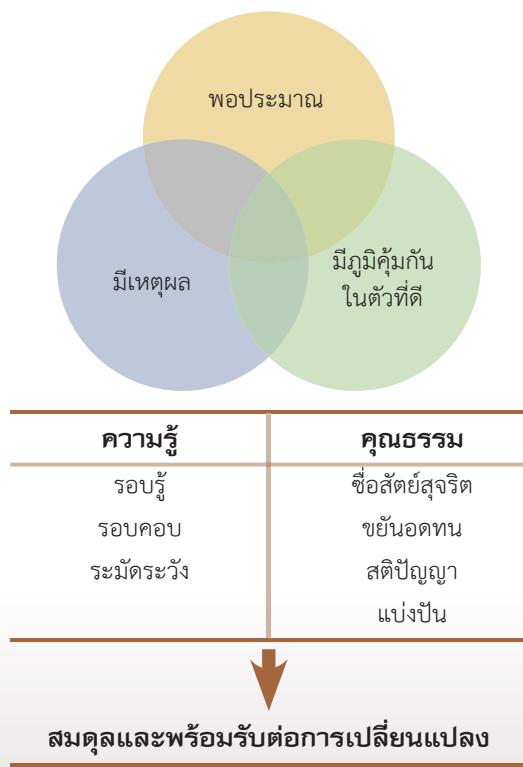
๓. ปรัชญาการพัฒนา

“เศรษฐกิจพอเพียง” เป็นปรัชญาที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว มี
พระราชดำรัสซึ่งแนะนำแนวทางการดำเนินชีวิตแก่ประชาชนชาวไทยมาโดยตลอด
เป็นเวลานานกว่า ๓๐ ปี ตั้งแต่ก่อนเกิดวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจ และต่อมา
ภายหลังได้ทรงเน้นย้ำแนวทางการแก้ไขเพื่อให้ประเทศชาติรอดพ้น
และสามารถดำรงอยู่ได้อย่างมั่นคงและยั่งยืนภายใต้กระแสโลกภิวัตน์
และความเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ

สำหรับมหาตมะ คานธี คำว่า Sarvodaya เป็นคำที่มีความหมายถึง
การบรรลุในระดับสากล หรือ ความก้าวหน้าของทั้งหมดทั้งมวล ซึ่งเป็นคำที่ถูกใช้
โดยมหาตมะ คานธี เป็นคนแรก ในการตั้งหัวเรื่องให้กับงานแปล ๑,๙๐๘ หน้า
เกี่ยวกับเศรษฐศาสตร์การเมือง ของนาย John Ruskin จนท้ายที่สุด มหาตมะ
คานธี ก็เลือกใช้คำนี้เพื่อนำเสนอปรัชญาด้านการเมืองของเขาระหว่างลงตัว
ที่สุด ส่วนวงล้อที่เป็นสัญลักษณ์ในโครงสร้างแผนของมหาตมะ คานธี

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ทางสายกลาง

ถือเป็นสิ่งแทนของแนวคิดสวัสดิ์ ไปจนถึงการพัฒนาอย่าง และการรู้จักกับพึ่งพาอาศัยกัน เพื่อวางแผนล้านปีอยู่ใน lange ของล้อปั่นฝ่าย และอุปกรณ์ท่อผ้า นอกจากนี้ยังสะท้อนไปถึงความมีเกียรติของชนชั้นแรงงาน ความเสมอภาค และความมีเอกภาพ ด้วยแรงงานแต่ละคนต้องช่วยกันปั่นฝ่ายทุกวัน ๆ จนกว่าจะเป็นໄท ซึ่งเป็นช่วงที่อังกฤษเข้าควบคุมอินเดีย และปกครองคนงานในอุตสาหกรรมสิ่งทอ ด้วยเหตุนี้เอง ชาว哈哈哈ล เนหรุ จึงยกย่องให้คานธีเป็นผู้ปั่นฝ่ายเพื่อสิรภาพของเราทุกคน

อุปกรณ์จำลองของมหาตมะ คานธี

บทสรุป

นิทรรศการ “พ่อ – Bapu: Love for the Nation” ได้นำเสนอในรูปแบบเทคโนโลยีที่ทันสมัย เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้เข้าชมสามารถมีปฏิสัมพันธ์ และค้นคว้าข้อมูลได้ในหลายมิติ เช่น การนำเสนอภาพนิ่ง การใช้สื่อประสมเชิงโต้ตอบ สารคดีสั้น ผนังภาพและการถ่ายทอดเรื่องราวผ่านการแสดงอุปกรณ์จำลอง ที่ใช้ในโครงการพัฒนาต่าง ๆ เช่น กล้องถ่ายรูป แผนที่ทางงาน ดินสอ จักรานาฬิกา และขวดเกลือ

การจัดนิทรรศการดังกล่าวได้รับการตอบรับเป็นอย่างดี โดยมีผู้เข้าชม
ในช่วงการจัดแสดงที่กรุงเทพฯ จำนวนมากกว่า ๑๐,๐๐๐ คน และที่
จังหวัดเพชรบุรีจำนวน ๖,๐๐๐ คน ประสบความสำเร็จในการเผยแพร่แนวคิด
และปรัชญาด้านการพัฒนาของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและมหาตมะ
คานธี และกระซับความสัมพันธ์ระดับประชาชนระหว่างประเทศไทยและ
อินเดียให้แน่นแฟ้นยิ่งขึ้น

วังสรงปทุม

และพิพิธภัณฑ์สมเด็จพระพันวัสสาอัยยิกาเจ้า

ชาลี อมาตยกุล

รองราชเลขานุการในพระองค์ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

สมเด็จพระศรีสวัสดิ์ทิราบรมราชเทวี พระพันวัสสาอัยยิกาเจ้า ทรงเป็นพระราชธิดาในพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระบรมราชเทวีในพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว เมื่อครั้งยังมีพระชนม์ชีพ มีพระกรุณาธิคุณต่อสังคมไทยนานัปการ ทรงเริ่มและมีส่วนร่วมพัฒนาบ้านเมืองในด้านการแพทย์ สาธารณสุข และสังคมสงเคราะห์ ทรงวางรากฐานกิจการของสถาภาคذاดไทย ทรงดำรงตำแหน่งสภากาชาดไทย เป็นเวลาถึง ๓๕ ปี ทรงสร้างโรงพยาบาลสมเด็จพระบรมราชเทวี ณ ศรีราชา ทรงเริ่มให้แพทย์น้ำยาและเวชภัณฑ์บรรทุกเคลื่อนที่ไปรักษารายภูมิตามชนบท ในด้านการศึกษา โปรดเกล้าฯ พระราชทานทุนการศึกษาแก่บุคคลทุกรดับชั้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งทรงส่งเสริมการศึกษาของสตรีไทย ส่วนด้านวัฒนธรรม

ทรงเป็นกำลังสำคัญในการเผยแพร่องค์ความรู้ทางวิทยาศาสตร์ไทยสู่สายตาชาวโลก ในโอกาสครบรอบ ๑๕๐ ปี แห่งพระราชสมภพ ๑๐ กันยายน พ.ศ. ๒๕๕๕ องค์การยูเนสโก (UNESCO) ได้ประกาศเฉลิมพระเกียรติให้ทรงเป็นบุคคลสำคัญ ของโลกผู้ทรงมีผลงานดีเด่นด้านการศึกษา วิทยาศาสตร์ประยุกต์ (สาขาวนัช) วัฒนธรรม สังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในรัชกาลปัจจุบัน พระราชทานพระราชดำริให้ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงจัดตั้งพระตำหนักใหญ่ ที่ประทับของสมเด็จพระพันวัสสาอัยยิกาเจ้าในวังสะพานปฐม เป็นพิพิธภัณฑ์ เฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระพันวัสสาอัยยิกาเจ้า และเพื่อเป็นแหล่งศึกษาพระราช-จริยาวัตรและพระราชกรณียกิจของพระองค์ ซึ่งได้พระราชทานชื่อพิพิธภัณฑ์ว่า “พิพิธภัณฑ์สมเด็จพระพันวัสสาอัยยิกาเจ้า” สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จพระราชดำเนินไปทรงเปิดพิพิธภัณฑ์เมื่อวันที่ ๑๗ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๑ และโปรดเกล้าฯ ให้เปิดให้ประชาชนเข้าชมในปีต่อมา

ประวัติความเป็นมาของการสร้างวังและที่มาของชื่อ

วังสระปทุมตั้งอยู่ริมหัวคลองแสบกับถนนปทุมวัน ในเขตปทุมวัน เดิมเรียกว่า ตำบลสระปทุม หรือตำบลประทุมวัน เป็นนาหารวงศ์เต็มไปด้วย ดอกบัวนานาพันธุ์ พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวโปรดเสด็จประพาส และโปรดเกล้าฯ ให้ขุดสร้างน้ำขนาดใหญ่ ๒ สารนต่อ กัน ไว้สำหรับเป็นสถานที่ พักผ่อนพระราชอิริยาบถ ต่อมารัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงพระราชดำริที่จะพระราชทานที่ดินบริเวณนี้แด่สมเด็จพระเจ้าลูกยาเธอ เจ้าฟ้ามหิดลอดุลเดช กรมขุนสงขลานครินทร์ แต่เสด็จสำรวจคตก่อนจะได้ทำ หนังสือพระราชทานให้ ครั้นถึงรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว จึงมีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ พระราชทานหนังสือสำคัญแสดงกรรมสิทธิ์ ที่ดินแด่สมเด็จพระเจ้าน้องยาเธอ เจ้าฟ้ามหิดลอดุลเดช กรมขุนสงขลานครินทร์ เมื่อวันที่ ๕ เมษายน พ.ศ. ๒๔๖๐

ลักษณะโดดเด่นของวังสระปทุม

ภายในวังสระปทุมร่มรื่นด้วยพื้นธูปไม้จำนวนมาก ทั้งบัวนานาพันธุ์ ดอกไม้หอมต่าง ๆ เช่น แก้ว ปีบ ลันทม ซึ่งบางต้นอยู่ยืนมาตั้งแต่สมัยสมเด็จพระพันวัสสาอัยยิกาเจ้ายังมีพระชนม์ชีพ จากคำบอกเล่าของผู้ที่เคยอาศัยอยู่ในวังสระปทุมกล่าวว่า สมเด็จพระพันวัสสาอัยยิกาเจ้าโปรดฯ ให้ปลูกผักสวนครัวและไม้ผลต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นกล้วย ขนุน มะม่วง มะปราง ลิ้นจี่ กระเบา เป็นต้น เมื่อ พ.ศ. ๒๕๕๗ คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ได้เข้ามาสำรวจพื้นธูปไม้ในวังสระปทุม พบร่วมจำนวนทั้งสิ้น ๒,๒๕๖ ต้น

สถาปัตยกรรมที่มีความสำคัญยิ่งในวังสระปทุม คือ พระตำหนักใหญ่ ซึ่งเป็นที่ตั้งของพิธรภัณฑ์สมเด็จพระพันวัสสาอัยยิกาเจ้า เป็นอาคารคอนกรีต ก่ออิฐถือปูนแบบศิลปะอิตาเลียน มี ๒ ชั้น และมีห้องใต้ดินอีก ๑ ชั้น รูปทรงสี่เหลี่ยมผืนผ้า มีระเบียงโดยรอบพระตำหนัก องค์พระตำหนักหันหน้าไปทางทิศเหนือเข้าหาคลองแสนแสบ มีบันไดขึ้น ๓ ทาง คือ มุขด้านทิศเหนือ มุขด้านทิศตะวันออก และมุขด้านทิศตะวันตก พระตำหนักภายนอกทาสีเหลืองทึ้งองค์ ส่วนภายในทาสีเขียวและสีขาวนวล

สมเด็จพระพันวัสสาอัยยิกาเจ้าทรงคิดว่างั้งพระตำหนักใหญ่ด้วยพระองค์เอง ทรงใช้ไม้ขีดไฟและหางพลูมาเรียงทำเป็นผังห้อง แล้วจึงให้

สถาปนิกออกแบบสถาปัตย ผู้ออกแบบคือ นายเปาโล เรเมดี สถาปนิกชาวอิตาลี ที่เข้ามารับราชการในกรมโยธาธิการในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้า สมเด็จพระพันวัสสาอัยยิกาเจ้าเสด็จอยู่ที่พระตำหนักนี้ประมาณ พ.ศ. ๒๔๕๙ ทราบจนเสด็จสำรวจ พ.ศ. ๒๔๖๘

พระตำหนักหลังอีก ๒ องค์ ของวังสรงปทุม คือ พระตำหนักเขียว ชิงโปรดฯ ให้สร้างขึ้นก่อนพระตำหนักใหญ่ เป็นพระตำหนักทรงยุโรป ตั้งอยู่ติดคลองเสนแสบ และพระตำหนักใหม่ ตั้งอยู่ด้านตะวันตกของพระตำหนักใหญ่ ซึ่งสมเด็จพระมหาตตลาภิเบศร อุดมดิษฐ์ ประเสริฐ พระบรมราชชนก โปรดฯ ให้สร้างขึ้น เป็นที่ประทับสำหรับ “ราชสกุลหิดล” ของพระองค์

พิพิธภัณฑ์สมเด็จพระพันวั斯สาอ้ายิกาเจ้า มีการจัดแสดง ๒ ส่วน คือ หอนิทรศการ และพระตำแหน่งใหญ่ หอนิทรศการเป็นจุดแรกที่ผู้เยี่ยมชมจะได้ชมวีดีทัศน์พระราชประวัติและพระราชกรณียกิจของสมเด็จพระพันวัสสาอ้ายิกาเจ้า และมีการจัดแสดงนิทรศการพิเศษเพื่อเฉลิมพระเกียรติในมงคลวาระต่าง ๆ และจะเปลี่ยนหัวข้อเกือบทุกปี

การจัดแสดงบนพระตำแหน่งใหญ่ รวมทั้งสิ่งของเครื่องใช้แต่ละชิ้น สะท้อนถึงพระราชวิริยวัตรและการดำรงพระชนม์ชีพประจำวันของสมเด็จพระพันวัสสาอ้ายิกาเจ้า ได้แก่ ห้องพิธี ห้องรับแขก ห้องสมเด็จพระราชบิดาหรือห้องเทา ห้องทรงพระอักษร ห้องทรงพระสำราญ ห้องทรงนมัสการ ห้องบรรทม หรือห้องขาว ห้องนิทรศการ ส่วนจัดแสดงที่สำคัญอีกแห่งบนพระตำแหน่งคือ บริเวณเฉลียงชั้น ๒ ซึ่งเป็นสถานที่ที่สมเด็จพระพันวัสสาอ้ายิกาเจ้าพระราชทานน้ำพระพุทธมนต์เทพมนต์ในพระราชพิธีราชากิริยาสมรสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ

เหตุการณ์สำคัญที่เกิดขึ้นในวังสรปทุม

วังสรปทุม นอกจากเป็นสถานที่เสด็จอยู่ของสมเด็จพระพันวัสสา อ้ายิกาเจ้า ผู้ทรงพระคุณอันประเสริฐราบจนเสด็จสวัրคตใน พ.ศ. ๒๔๘๘ แล้ว ยังเป็นสถานที่เกิดเหตุการณ์สำคัญในประวัติศาสตร์ของพระบรมราชจักรีวงศ์ และของชาติไทยถึง ๒ ครั้งด้วยกัน กล่าวคือ เป็นสถานที่จัดพิธีอภิเษกสมรส ของสมเด็จพระมหาธิตลาอิเบศรอดุลยเดชวิกรม พระบรมราชชนก และสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี เมื่อวันที่ ๑๐ กันยายน พ.ศ. ๒๕๖๓ ซึ่งในครั้งนั้น พระบาทสมเด็จพระมห/repository/guaguage/ เกล้าเจ้าอยู่หัวเสด็จฯ มาพระราชทาน

น้ำพระมหาสังข์ด้วย และอีกพระราชนิพิธสำคัญคือ พระราชนิพิธราชภารกิจสมรส ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช และสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ เมื่อวันที่ ๒๘ เมษายน พ.ศ. ๒๕๔๓

การเปิดให้เข้าชมพิพิธภัณฑ์ และกิจกรรมอื่น ๆ

ในแต่ละปี พิพิธภัณฑ์เปิดให้เข้าชมประมาณ ๓ เดือน ในปี ๒๕๕๗ เปิดตั้งแต่วันที่ ๑๙ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๗ ถึง ๓๐ เมษายน พ.ศ. ๒๕๕๘ วันจันทร์ถึงวันเสาร์ ตั้งแต่เวลา ๑๐.๐๐ – ๑๕.๐๐ น. ผู้สนใจควรติดต่อนัดหมาย ล่วงหน้าก่อนเข้าชมที่หมายเลขโทรศัพท์ ๐๒-๒๕๒-๑๖๕-๖๗ ค่าเข้าชม ผู้ใหญ่ ท่านละ ๑๕๐ บาท นักเรียน-นักศึกษา ท่านละ ๕๐ บาท

ในปีนี้ นอกจากการจัดแสดงบนพระตำแหน่งนักใหญ่แล้วนั้น ยังมี นิทรรศการพิเศษเรื่อง “ศรีสวัสดิ์ทิราชกรณ์ยานุกิจ สิรินธรพินิจราชกรณ์ยานุการ” เพื่อเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ในโอกาสที่ทรงเจริญพระชนมายุ ๕ รอบ

นอกจากนี้ ทางพิพิธภัณฑฯ ยังจัดกิจกรรมฝึกอบรมการทำอาหารและ งานฝีมือ เช่น ข้าวแช่ชาววัง แกงจืดลูกครอ ขนมจีนน้ำพริก การร้อยมาลัย เทียนอบ แป้งร้าน้ำอบไทย ฯลฯ สามารถติดตามตารางการอบรมในแต่ละเดือน ได้ที่เว็บไซต์ของมูลนิธิสมเด็จพระพันวั斯สาอ้ายยกเจ้า (queensavang.org) หรือเฟสบุ๊คพิพิธภัณฑ์สมเด็จพระพันวั斯สาอ้ายยกเจ้า

การเจริญสติเพื่อพัฒนาคน พัฒนาชาติ

.....
ดร.ณัชร สยามวรา

ไม่ว่าประเทศใดຍ่อมอยากให้พลเมืองของตนเป็นคนที่มีคุณภาพ
ทั้งในด้านร่วมเป็นกำลังส่งเสริมความเจริญก้าวหน้าของประเทศอย่างยั่งยืน
หรือในด้านคุณธรรมจริยธรรม

คำถามคือ ทำอย่างไร เราจึงจะสร้าง “ประชากรอุดมคติ” “ข้าราชการ
อุดมคติ” และ “ผู้นำประเทศอุดมคติ” เหล่านี้ขึ้นมาได้

คำตอบคือ เราต้องพัฒนาคนด้วยการฝึก “การเจริญสติ”

๑. การเจริญสติก็อะไร?

การเจริญสติตามหลักสติปัญญา ๔ หรือที่เรียกอีกอย่างว่าวิปสันนา-
กรรมฐาน/ วิปสันนาภานานั้นเป็นหัวใจของพระพุทธศาสนา พระพุทธองค์
ทรงตรัสรับรองไว้ในมหาสติปัญญาสูตรว่าการเจริญสติเป็นวิธีเดียวที่จะอาชัน
ทุกข์ทางกายและทุกข์ทางใจ และเป็นวิธีเดียวที่จะนำไปสู่พระนิพพาน

เนื่องจากการเจริญสตินำไปสู่ปัญญาอันสูงสุดได้ และสู่การพัฒนาข้ออย่างลึกลงไป ระหว่างทางการฝึกการเจริญสตินั้นย่อมมีการเกิดปัญญาขึ้น ๆ ขึ้นไปตามลำดับ ซึ่งนำไปสู่ความเข้าใจในทุก ๆ และค่อย ๆ ก้าวข้ามความทุกข์ต่าง ๆ ในปัจจุบันขณะนั้นได้

ใจที่มีปัญญาเข้าใจในทุก ๆ จะเป็นใจที่สงบสุข ร่วมเย็น เกิดความ “พ่อเพียง” ขึ้นได้เองตามธรรมชาติ

นอกจากนี้ใจที่มีปัญญาที่เกิดจากการเจริญสติภาวนา ก็ย่อมมีให้พรับปฏิภาน รู้ว่าควรทำสิ่งใดเพื่อประโยชน์ตน ประโยชน์ท่าน ประโยชน์สังคม และย่อมมีฉันทะที่จะลงมือทำสิ่งนั้นจริง ๆ

หลักการพัฒนานฐานของการฝึกสติคือ การเอาสติไปกำหนดรู้อย่างตั้งใจในปัจจุบันขณะ โดยไม่วิเคราะห์ วิจารณ์ วิจัย ในสิ่งที่มากระทบกายและใจ

แต่การฝึกสติให้ได้ผลคือ เกิดปัญญาญาณอย่างน้อยขั้นแรกฯได้นั้น ต้องอาศัย “ความต่อเนื่อง” ของกำลังสติตั้งแต่ตื่นนอนจนหลับไป ปิดเวลา เก็บสายตาอย่างเคร่งครัด ทำอย่างนี้ต่อเนื่องอย่างน้อย ๗ คืน ๘ วันภายใต้การทำกับดูแลของวิปัสสนาจารย์ผู้เชี่ยวชาญเท่านั้น ไม่สามารถอ่านจากหนังสือแล้วฝึกเองได้

๑ คือ เกิดวิปัสสนาญาณ ซึ่งเป็นญาณที่ ๔ จากปัญญาญาณ ๑๖ ขั้นในพระพุทธศาสนา ผู้ที่เข้าถึงญาณที่ ๑๖ ได้จะเห็นอริยสัจสี่ชัดเจน ส่งผลให้สำเร็จเป็นพระโสดาบัน และเป็นสิ่งที่ไม่เกินวิสัยมนุษย์ทั่วไปไม่ว่าจะเป็นพระหรือรา瓦สที่จะเข้าถึงได้

๒. การนำการเจริญสติไปใช้ในโลกตะวันตก ทางการแพทย์

โลกตะวันตกเห็นคุณค่าของการเจริญสติมานานแล้วว่าสามารถเอาชนะทุกๆ ทางกายและทางใจได้ในปัจจุบัน แต่เนื่องจากเห็นว่าชาวตะวันตกส่วนใหญ่จะรู้สึกตัวขิดตัวของใจว่าการเจริญสติเป็นคำสอนในพระพุทธศาสนา นักวิทยาศาสตร์จึงเริ่มดึงการเจริญสติออกจากบริบทของพระพุทธศาสนาไปและนำไปใช้เชิงวิทยาศาสตร์แทนโดยไม่ได้นั่นไปให้ถึงการบรรลุธรรม แต่เน้นเพียงให้ได้รับ “ผลพลอยได้” ต่าง ๆ ของการฝึกสติแทน ดังจะกล่าวถึงในลำดับต่อไป

จุดเริ่มต้นที่เห็นได้ชัดคือตั้งแต่ปี ค.ศ. ๑๙๗๘ ดร.جون คาบัต-ชินน์ได้นำการเจริญสติไปพัฒนาโปรแกรมบำบัดทุกๆ ทางกายและใจ โดยตั้งชื่อว่า Mindfulness-Based Stress Reduction Program หรือที่นิยมเรียกว่า MBSR โครงการนี้มีความยาว ๘ สัปดาห์ โดยให้ผู้เข้าร่วมมาฝึกเจริญสติด้วยกันทุกวันวันละ ๔๕ นาที และมีการบ้านให้กับลับไปฝึกสติที่บ้าน นอกจากนี้ก็มีการฝึกร่วมกันในช่วงวันหยุดสุดสัปดาห์เพื่อที่จะได้ฝึกอย่างต่อเนื่องตลอดทั้งวัน

โครงการ MBSR นี้ประสบความสำเร็จอย่างถล่มทลาย ถึงทุกวันนี้มีผู้เข้าฝึกแล้วหลายแสนคนทั่วโลก วงการแพทย์ในโลกตะวันตกจึงทำวิจัยเรื่องการเจริญสติเพิ่มขึ้นและพบว่า การเจริญสติมีคุณประโยชน์มากมายมหาศาลดังจะยกตัวอย่าง พoSangBePダンนี

ทางกาย ๑) ช่วยผู้ป่วยที่มีอาการปวดเรื้อรัง ๒) บำบัดอาการโรคผิวนัง
๓) ช่วยเพิ่มภูมิคุ้มกัน ๔) ส่งผลดีต่อการทำงานของระบบประสาท (ทำให้
ผ่อนคลาย มีอารมณ์บวก) ๕) ส่งผลดีต่ออัตราการเต้นของหัวใจ ๖) ชะลอวัยลงไป
ได้ถึงระดับเซลล์ ๗) ช่วยผู้ป่วยโรคหอบหืด ๘) ช่วยผู้ป่วยเบาหวานประเภท ๒
๙) ช่วยผู้ป่วยที่เจ็บปวดจากการมีประจำเดือน ๑๐) ส่งเสริมและพัฒนาการ
ทำงานของสมองทั้งในส่วนความจำ การควบคุมอารมณ์ และการพัฒนา
ความสามารถในการตัดสินใจด้วยเหตุผล

ทางใจ การเจริญสติสามารถช่วยผู้ป่วย ๑) โรคสมาธิสั้น ๒) โรคเครียด
๓) ผู้มีอาการวิตกกังวล ๔) โรคหดหู่ซึมเศร้า ๕) โรคกลัว ๖) โรคการกินผิดปกติ
๗) โรคนอนไม่หลับ และ ๘) โรคเครียดหลังประสบเหตุการณ์ร้ายแรง
(post-traumatic stress disorder)

ด้านอื่น ๆ

ทักษะที่มีงานวิจัยทางวิทยาศาสตร์รองรับแล้วว่าการเจริญสติสามารถ
ช่วยพัฒนาได้ก็มี ทักษะในการเรียนหนังสือ กีฬา ดนตรี ศิลปะ งานอดิเรกต่าง ๆ
ทักษะทางสังคม ภาวะผู้นำ และอื่น ๆ อีกมากมาย

ความแพร่หลายของการเจริญสตินั้นเข้าไปอยู่ในทุกวิธีการแล้วในโลก
ตัวตน แม้คือรัฐพิเศษที่ปรับการฝึกการเจริญสติสำหรับคนในอาชีพต่าง ๆ
โดยเฉพาะ เช่น แพทย์ หน่วย ผู้พิพากษา แม้คือรัฐชื่อการสื่อสารด้วยสติสำหรับ
ช่วยให้แพทย์พัฒนาศักยภาพในการฟังและสื่อสารกับผู้ป่วยได้ดีขึ้น

คณะต่าง ๆ ต่าง ๆ ของมหาวิทยาลัยฮาร์варดไม่ว่าจะเป็น Harvard Law
School, Harvard Business School, Harvard School of Education,
Harvard School of Public Health ต่างก็มีการศึกษา มีการทำ workshop

มีรายวิชาเกี่ยวกับการเจริญสติเปิดเรียบร้อยแล้วทั้งสิ้น ดังจะยกตัวอย่างในกรณีศึกษาท้ายบทความนี้

นอกจากนี้ยังมีการนำการเจริญสติเข้าไปสอนในระดับอนุบาลและประถมเรียบร้อยแล้วอีกเช่นกัน เช่น มีการฝึกครูในโครงการ Mindful Schools^๙ ในสหรัฐซึ่งขณะนี้ได้แพร่หลายไปแล้วในหลายรัฐโดยมีเด็กที่ผ่านโครงการนี้แล้วกว่า ๒๐๐,๐๐๐ คน อีกองค์กรที่น่าจับตามาก็คือองค์กรของดาวหออลีวู้ด ชื่อดัง โกลดี้ ฮอร์วน ซึ่งมีโปรแกรมการสอนการเจริญสติในเด็ก เป็นโครงการที่ประสบความสำเร็จอย่างมาก ผลวิจัยจากสถาบันวิจัยอิสระแห่งหนึ่งพบว่า การเจริญสติในโครงการของ The Hawn Foundation สามารถแก้ปัญหาพฤติกรรมก้าวร้าวในเด็กที่มีปัญหาได้ถึง ๑๐๐ เปอร์เซ็นต์เท็จ

๒ การฝึกเจริญสติตามหลักสติปัญฐาน^๔ ที่ถูกต้องไม่เหมือนกับการฝึกของลัทธิธรรมภายในประเทศที่ศึกษาไทยบังคับให้โรงเรียนและมหาวิทยาลัยส่งครู อาจารย์ และนักเรียนนักศึกษาไปฝึก ไม่ว่าจะเป็นเป้าหมายในการฝึกหรือกระบวนการฝึก

สติกับการทำงาน

ในสหรัฐอเมริกามีผลวิจัยว่า คนทำงานโดยเฉลี่ยแล้วจะโ侗รบกวนทุก ๆ ๑๙นาที และต้องการเวลาถึง ๒๕นาทีที่เดียวกว่าจะรวมรวมสติและสมาธิกลับมาทำงานเดิมได้อีก นอกจากนี้จากการวิจัยอีกชิ้นยังระบุว่าคนทำงานใช้เวลามากถึงเกือบ ๔๐ เปอร์เซ็นต์ไม่มีสติ ใจลอยออกไปจากการที่อยู่ตรงหน้าอีกด้วย

องค์กรชั้นนำต่าง ๆ ในอเมริการู้ตัวเลขเหล่านี้ดี จึงให้ความสำคัญกับการเจริญสติ และมีการจัดการฝึกเจริญสติให้กับพนักงาน กลุ่มบริษัทชั้นนำด้านไอทีของคนรุ่นใหม่ต่างมีการฝึกเจริญสติให้พนักงานกันเรียบร้อยแล้ว ไม่ว่าจะเป็น Facebook Google Twitter Instagram Apple และ Yahoo โดย Google นั้นมีแผนกที่สอนการเจริญสติโดยเฉพาะ และจัดสถานเดินจงกรมนั่งสมาธิ ให้พนักงานด้วย

นอกจากบริษัทด้านไอทีแล้วหน่วยงานที่นำการเจริญสติไปใช้ก็ยังมี General Mills ซึ่งเป็นบริษัทชั้นนำด้านอาหาร McKinsey บริษัทที่ปรึกษา ระดับแนวหน้าของโลก Deutsche Bank ธนาคารแห่งชาติเยอรมัน พีแอนด์จี ไฮนส์ ยูนิลีเวอร์ กระทรวงสาธารณสุขอเมริกา NFL NBA ห่วงน้ำวิโอลินอเมริกา คณะกรรมการการค้ากลางของรัฐบาลสหรัฐ เรือนจำชานคนติด แล้วอื่น ๆ อีกมากมาย

สติกับภาวะวิกฤติ

แก่นแท้ของวิกฤติทุกวิกฤติก็คือความเปลี่ยนแปลง การเจริญสตินั้น มุ่งให้เราเข้าใจธรรมชาติของการเปลี่ยนแปลง ดังนั้นจึงทำให้เรานั่งและสามารถตัดสินใจได้อย่างเป็นเหตุเป็นผลโดยไม่ใช้อารมณ์

นอกจากนี้ผู้ที่ฝึกการเจริญสติมาแล้วจะไม่ผูกติดอยู่กับอดีตหรือก้าวไปเกี่ยวกับอนาคต จึงสามารถตัดสินใจกับเหตุการณ์เฉพาะหน้าได้ฉับไวและแน่แน่กว่า

ข้อพิสูจน์ว่าการเจริญสติได้เข้าไปแล้วทุกสาขาในโลกตะวันตก

ถ้าต้องการเห็นภาพว่าการเจริญสติได้เข้าไปเป็นส่วนหนึ่งในการพัฒนาคนของสหรัฐอเมริกาทุก ๆ ด้านแล้วอย่างไร เราสามารถดูได้ส่วนหนึ่งจากความหลากหลายของหนังสือที่เกี่ยวกับการเจริญสติที่ขายอยู่ในเว็บขายหนังสือเมืองไทย ได้แก่ การเมืองอุดมสติ เศรษฐศาสตร์อุดมสติ ผู้นำอุดมสติ นักลงทุนอุดมสติ พ่อครัวอุดมสติ การกินด้วยสติ ความรักอุดมสติ สมองอุดมสติ เมื่ออุดมสติ เด็กน้อยอุดมสติ ครูอุดมสติ วัยรุ่นอุดมสติ งานอุดมสติ นักเรียนแพทย์อุดมสติ ประเทศไทยอุดมสติ (เขียนโดยสมาชิกสภาคองเกรสสหรัฐอเมริกา) และแม้แต่ “ลิงอุดมสติ” ที่มีไว้สอนการเจริญสติให้เด็กอนุบาล

๓. กรณีศึกษาเรื่องการนำการเจริญสติไปสอนและวิจัยในคณะต่าง ๆ ของมหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ด

๓.๑ มีการจัดการประชุมระดับชาติครั้งแรกของอเมริกาเกี่ยวกับประโยชน์ของการเจริญสติต่อการกฎหมายที่ Harvard Law School ขึ้นในปี ๒๐๐๒ ภายใต้ชื่อ Mindfulness in the Law and Alternative Dispute Resolution หรือ “การเจริญสติในวงการกฎหมายและการแก้ปัญหาข้อขัดแย้งด้วยวิธีทางเลือก”^๓ การจัดประชุมดังกล่าวประกอบไปด้วยการฝึกการเจริญสติในรูปแบบต่าง ๆ อย่างสั้น ๆ การอภิปรายถึงประโยชน์ของ

^๓ Mindfulness in the Law and Alternative Dispute Resolution, March 8, 2002, Retrieved at <http://www.pon.harvard.edu/events/mindfulness-in-the-law-adr/>

การเจริญสติต่อความพึงพอใจและประสิทธิภาพของทนายและการนำการเจริญสติไปใช้ในทักษะการเจรจาและการไกล่เกลี่ยกรณีพิพาทอย่างได้ผล

๓.๒ Harvard Business School ได้ตีพิมพ์หนังสือชื่อ *Resonant Leadership: Renewing Yourself and Connecting with Others Through Mindfulness, Hope, and Compassion* ที่แต่งโดย Richard Boyatzis และ Annie McKee ขึ้นในปีค.ศ. ๒๐๐๕ ซึ่งกล่าวถึงการเจริญสติว่าเป็นองค์ประกอบสำคัญของการเป็นผู้นำที่ทรงพลัง (Resonant Leadership)^๔

ในหน่วยอาจารย์ของ HBS เอง ศาสตราจารย์วิลเลียม จอร์จ หรือที่มักเรียกว่ากันในชื่อย่อว่าบิล จอร์จ อาจารย์ผู้เชี่ยวชาญด้านภาวะผู้นำเป็นบุคคลแรกที่ลูกขึ้นมาทำกิจกรรมเกี่ยวกับการเจริญสติอย่างจริงจัง บทความในหนังสือพิมพ์ วอลล์สตรีท เจอร์นัล ฉบับวันอังคารที่ ๓ เมษายน ค.ศ. ๒๐๑๒ กล่าวว่า ศาสตราจารย์ จอร์จ จัดการประชุมระดับชาติเป็นเวลา ๒ วันในปี ค.ศ. ๒๐๑๐ เรื่องภาวะผู้นำอุดมสติ^๕ (mindful leadership) โดยจัดกับวิปัสสนาจารย์ที่เป็นพระทิเบต ศาสตราจารย์จอร์จเองนั้นฝึกการเจริญสติภาวนาแนวทิเบตมาตั้งแต่ปี ค.ศ. ๑๙๘๕ วอลล์ สตรีท เจอร์นัล กล่าวว่า “วัตถุประสงค์ของการประชุมนั้น มีไปเพื่อช่วยนักธุรกิจให้มีสติترัหหนักรู้ อารมณ์ต่าง ๆ ของตน得多มากขึ้น เพื่อจะสามารถเป็นผู้นำที่ดีขึ้นได้”

๓ Mindfulness in the Law and Alternative Dispute Resolution, March 8, 2002, Retrieved at <http://www.pon.harvard.edu/events/mindfulness-in-the-law-adr/>

๔ ที่มา <http://hbr.org/product/resonant-leadership-renewing-yourself-and-connecti/an/5631-HBK-ENG> ถ้าท่านต้องการซื้ออ่านเฉพาะบทที่เกี่ยวกับการเจริญสติและภาวะผู้นำ เชิญที่ <http://hbr.org/product/mindfulness-an-essential-element-of-resonant-leade/an/2634BC-PDF-ENG>

๕ “ภาวะผู้นำอุดมสติ” เป็นศัพท์ที่ผู้เขียนบัญญัติขึ้นมาเอง เพื่อสะท้อนให้เห็นว่าไม่เพียงแต่ ผู้นำต้อง “มีสติ” เท่านั้น แต่ยังต้อง “สมบูรณ์พร้อมไปด้วยสติ” จึงจะสามารถเป็นผู้นำที่ดีได้

๖ Gardiner, Beth. (April 3, 2012). Business Skills and Buddhist Mindfulness. *The Wall Street Journal*. Retrieved at <http://online.wsj.com/article/SB10001424052702303816504577305820565167202.html>

ในการให้สัมภาษณ์กับ HBS Working Knowledge วารสารออนไลน์ที่รวบรวมงานวิจัยและข้อค้นพบใหม่ล่าสุดของคณาจารย์ HBS ศาสตราจารย์จอร์จ ให้คำนิยามภาวะผู้นำอุดมสติ (mindful leadership) และประโยชน์ของภาวะผู้นำดังกล่าวดังนี้ “...การมีสติคือสภาวะของการที่อยู่ในปัจจุบันขณะอย่างเต็มที่ มีความรู้ตัวทั่วพร้อมทั้งในภายใต้ความเชื่อมโยงและในผู้อื่น และมีความรู้สึกไวต่อปฏิกริยาโดยตอบของตนเองที่มีต่อสถานการณ์ที่เคร่งเครียด ผู้นำที่มีสติจะมีประสิทธิภาพมากกว่าในการที่จะเข้าใจผู้อื่นสามารถเอาใจเขามาใส่ใจเราได้ และสามารถให้แรงบันดาลใจเพื่อที่จะให้ผู้อื่นร่วมปฏิบัติการเพื่อเป้าหมายร่วมกันได้ ดังนั้นพวกราชจึงมีประสิทธิภาพมากกว่า (ผู้นำที่ไม่มีสติ) ในบทบาทของความเป็นผู้นำ...”^๗

๓.๓ ในปี ค.ศ. ๒๐๐๗ Harvard Graduate School of Education (HGSE) หรือ บัณฑิตวิทยาลัยด้านศึกษาศาสตร์แห่งมหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ดได้เปิดโครงการ การศึกษาภาวะผู้นำอุดมสติ (Mindful Leadership Study) ซึ่งเป็นโครงการที่ได้รับการริเริ่มโดยนักศึกษาปริญญาเอกชื่อ Metta McGarvey ผู้ซึ่งได้ฝึกการเจริญสติในแนววิปสนานามาแล้วถึง ๒๗ ปี โครงการนี้มุ่งศึกษาการพัฒนาทักษะและศักยภาพที่เกี่ยวข้องกับอารมณ์ในบริบทของการฝึกพัฒนาภาวะผู้นำ โดยเน้นศึกษาดูบทบาทของสติในฐานะที่เป็นตัวกระตุ้นต่อการพัฒนาทางอารมณ์ในผู้ใหญ่^๘ ผลการศึกษาของ McGarvey พบว่า ผู้ที่มีสตินั้นมีแนวโน้มที่

๗ Silverthorne, Sean. (Sep 7, 2010). *Mindful Leadership: When East Meets West.* HBS Working Knowledge. Retrieved at <http://hbswk.hbs.edu/item/6482.html>

๘ McGarvey, Metta. (2007). *The Mindful Leadership Study.* Retrieved at <http://www.mindfulleadershipstudy.org/researcher.htm>

จะaramณ์เสีย หงุดหงิด เศร้าสร้อย อ่อนแօ หรือมีความไม่มั่นคงน้อยกว่าผู้ที่ไม่มีสติ โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้มีสติจะมีระดับความก้าว้าวที่ต่ำ นอกจากนี้ผู้ที่มีสติยังเป็นผู้ที่มีอิคิวที่ดี และเปิดรับต่อการเรียนรู้ใหม่ ๆ อีกด้วย

๓.๔ จากการประชุมระหว่าง Harvard Medical School กับองค์ทั่วโลกมา lange ในปี ๒๐๐๙ Harvard Medical School ได้ผลิตตำราเรียนขึ้นมาเล่มหนึ่ง ชื่อ *Harvard Medical School Positive Psychology: Harnessing the Power of Happiness, Mindfulness, and Personal Strength* ซึ่งเป็นการนำหลักการของการเจริญสติมาช่วยให้สามารถเข้าถึงความสุข (happiness) และสภาพความอยู่เย็นเป็นสุข (well-being) หนังสือเล่มนี้เขียนโดยศาสตราจารย์โรนัลด์ ดี. ซีเกล^{๑๐} ผู้ยังคงสอนวิชาดังกล่าวมาจนถึงทุกวันนี้^{๑๑}

^{๑๐} McGrawey, Metta. (2007). *The Mindful Leadership Study*. Retrieved at <http://www.mindfulleadershipstudy.org/results.htm>

^{๑๑} Amazon.Com. (2014). *Harvard Medical School Positive Psychology: Harnessing the power of happiness, mindfulness, and personal strength*. Retrieved at <http://www.amazon.com/Harvard-Medical-School-Positive-Psychology/dp/1935555685>

^{๑๒} Harvard Medical School. (2014). *The Practice of Positive Psychology*. Retrieved at <http://cme.med.harvard.edu/index.asp?SECTION=CLASSES&ID=03424485&SO=N>

๔. สรุป: ก้าวต่อไปของประเทศไทย

แม้จะเป็นการนำการเจริญสติออกไปจากบริบทของพระพุทธศาสนา นั่นคือไม่ได้มีการสอนเรื่องทาน ศีล กฎแห่งกรรม ตลอดจนเป้าหมายสูงสุดของ ชีวิตมนุษย์ คือ มรรค ผล นิพพาน โลกตะวันตกยังสามารถนำคุณประโยชน์ของการเจริญสติไปใช้ได้มากกว่าในประเทศไทยขณะนี้อย่างเหลือคณานับ

ควรหรือไม่ที่ประเทศไทยจะหันมาสำรวจตนเอง ศึกษาเพชรน้ำงามที่ ตนเองมีอยู่แต่ยังไม่รู้ค่า และนำมาใช้ในการพัฒนาคน พัฒนาประเทศชาติ ต่อไป

เพราะในที่สุดแล้ว “ประชาชนอุดมคติ” “ข้าราชการอุดมคติ” และ “นักการเมืองอุดมคติ” ก็จะไม่สามารถเกิดขึ้นได้ถ้าพวกเขากล่าวเหล่านั้นไม่ได้เป็นผู้ “อุดมสติ” อย่างแท้จริง ☺

บทบูชาพระราตุอินทร์แขวน (ไยก์ติโย) บุชาสิ่งศักดิ์สิทธิ์ในพม่า

บทบูชาพระราตุอินทร์แขวน (ไยก์ติโย)
นิยมใช้ ๓ บทนี้

๑. พระราตุอินทร์แขวน

ถ้ายืน อคีลัง โลเก อัคคี สินมปี สัตตมัน มหาทารยัง มหาญาณัง ชาตัง

โภคยา เยนам เมนนาเนะ สัมปมปี สเมชชตุยะ ติจชิตัง ฯ

ขณะ Kavanaugh ท่านสุภาพบุรุษให้การนับถือความเชื่อของท่านแบบติดกับก้อนหินทอง แล้วขอพรเด tam ที่ทำในประถมฯ ทำในสุภาพเด็กของ Kavanaugh ในเขตที่จัดไว้ให้ แล้วเพ่งจิตไปยังองค์พระราตุ แล้วขอพรเด tam ที่ทำในประถมฯ

๒. บทบูชาพระราตุในพระมหาโลก และ ดาวตีตส์

พระมหาโลกเกทุสสะธาราตุ รวมอักษะธาราตุโย สัพเพธรรมมาภิปูชนิติอุปัง ระหว่างจะสืบอยู่นั้น

ดาวระติสัมเทวานะจุฑามณี จะ เกษสังก สัพเพแท วากะอะปูเซนติ อุปะญะจะ จจะคุโยชะจะ

บูชิตานะระเทเวทิ อะหังวันทามิ ธาตุโย ฯ

๓. บทบูชาพระราตุเกศแก้วอุชามณี

เป็นที่ประดิษฐานพระบรมสารวิริยาตุ ขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ตั้งอยู่ ณ สรรศร์ชั้นดาวดึงส์

ดาวระติส่า ปุริ รัมเม เกสาจุฑามณี สะริรีบัพพะดา ปูชิตา

สัพเพเทวานัง ตั้ง ลิริสา ธาตุ อุตตมัง อะหัง วันทามิ สัพเพทา ฯ

คำถาบูชาพระบรมสารวิริยาตุ

อะหัง วันทามิ ทุระโต, อะหัง วันทามิ ธาตุโย, อะหัง วันทามิ สัพเพโย,
พุหัง อัมมัง สังพัง เอวัง ธาตุโย จัตดาวี สะ สะมา ทันต เกสา โลมา นะชา ชีจะ อะหัง วันทามิ ธาตุโยฯ

คำอัญเชิญพระบรมสารวิริยาตุ (คำตามทางพุทธเชื้อ)

อัตติปิโส วิเสเสอ อิเสเส พุทธนามเออ อิเมนา พุทธตั้งโสอ อิโสัง พุทธปิติอิ ฯ

ແຜ່ນດີນໄຫວໃນປະເທດໄທ

ໂອກາສກາຮເກີດກັຍຮຣມຈາຕີ ແລະວິທີກາຮຮັບມືອຍ່າງຮູ້ເທົ່າທັນ

.....
ປິພາດ ທວນເຊຍ

ເມື່ອວັນທີ ۲۵ ເມສາຢັນ ۲۰۱۸ ເວລາ ๑๐.๔๐ ນ. (ເວລາມາຕຮູ້ຈານແນປາລ)
ເກີດແຜ່ນດີນໄຫວແມກນິຈຸດ ۷.۸ ແລະ ວັດຄວາມຮຸນແຮງໄດ້ຮັບຕັບ ۸ ຈຸດທີ່ເກີດ
ທ່າງຈາກເມືອງລັ້ມຊູງ ປະເທດແນປາລ ທາງທີ່ຕະວັນອົກເນີຍໄດ້ປະມານ
၃၄ ກິໂລເມຕຣ ຮະດັບຄວາມລຶກ ၁၅ ກິໂລເມຕຣ ກາຮເກີດແຜ່ນດີນໄຫວຄັ້ງນີ້ເປັນ
ກາຮເກີດຄັ້ງໃໝ່ມີກາຮສູງເສີຍຊີວິຕັ້ງຜູ້ຄົນນັບໜີ່ນາຍແລະມີຜູ້ບາດເຈັບກວ່າ
၂၀,၀၀၀ ຄන ອີກທີ່ຍັງກ່ອໄຂເກີດກາຮເສີຍຫາຍຂອງອາຄາຣບ້ານເຮືອນແລະ
ສຕານທີ່ສຳຄັນຂອງມຽດກໂລກໄດ້ແກ່ສຸງເຈີດຍິ່ງເກ່າແກ່ທີ່ຈຸດ
ໃນກຽມກາຮູ້ມານຸ່ງ ອຍ່າງປະເມີນຄໍາມີໄດ້ ເປັນເຫດຖາກຄົນຄັ້ງສຳຄັນທີ່ທົ່ວໂລກຕ້ອງ
ສຶກຂາແລະຫາວິທີຮັບມືອັກປັບກັຍພົບຕິທາງຮຣມຈາຕີຂອງໂລກ ເພື່ອເຕີຍມກາຮຮັບມືອ
ທາກເກີດແຜ່ນດີນໄຫວເຂົ້າ

ແຜ່ນດີນໄຫວໃນປະເທດໄທ : ៥၇
ໂອກາສກາຮເກີດກັຍຮຣມຈາຕີແລະວິທີກາຮຮັບມືອຍ່າງຮູ້ເທົ່າທັນ

เมื่อวันที่ ๒๓ พฤษภาคม ๒๕๕๘ เป็นโอกาสแห่งที่ได้สัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ ที่มีความรู้ ความสามารถ ในเรื่องของการเกิดร้ายพิบัติทางธรรมชาตินั่นคือ ดร.สมิทธิ ธรรมสิริ ประธานกรรมการมูลนิธิสภាពื่อนภัยพิบัติแห่งชาติ ซึ่งได้ให้ข้อมูลที่น่าสนใจและมีความสำคัญต่อการเฝ้าระวังภัยพิบัติทางธรรมชาติ การเกิดแผ่นดินไหวอย่างยิ่ง

การเกิดแผ่นดินไหว เป็นการสั่นสะเทือนของพื้นดิน มีสาเหตุมาจากการเคลื่อนที่อย่างฉับพลันของเปลือกโลก เนื่องจากพลังงานความร้อนภายในโลกทำให้เกิดแรงเครียด สะสมอยู่ในโลกทำให้เกิดการแตกหักของหิน เมื่อหินแตกออกเป็นแนวจะเกิดเป็นรอยเลื่อนและการเคลื่อนที่อย่างฉับพลันโดยส่งต่อพลังงานไปยังพื้นผิวโลกในรูปแบบของแผ่นดินไหว

แผ่นดินไหวเป็นปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นทางธรรมชาติ และยังเป็นปรากฏการณ์ที่สาเหตุแห่งการเกิดมาจากมนุษย์ด้วยซึ่งทำให้สภาพสมดุลของเปลือกโลกบางส่วนเปลี่ยนไปและไปกระตุ้นให้เกิดอาการดังกล่าว แต่จะมีความรุนแรงน้อยกว่าที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ

รอยเลื่อน คือ พลังงานที่สะสมในเปลือกโลกที่ส่งผ่านไปยังบริเวณรอยร้าวของหินใต้พื้นโลก เมื่อร่องบารอยร้าวที่ประกอบกันอยู่ได้รับแรงอัดมาก ๆ จะทำให้รอยเลื่อนมีการเคลื่อนตัวอย่างช้าๆ พลัน ทำให้เกิดแผ่นดินไหว ทั้งนี้ ในประเทศไทยมีรอยเลื่อนที่เสี่ยงต่อการเกิดแผ่นดินไหว สามแห่งจากการขยับตัวของรอยเลื่อน กระดับจากแผ่นดินไหว ซึ่งรอยเลื่อนที่ต้องเฝ้าระวังในประเทศไทย มีถึง ๓ รอยเลื่อน ได้แก่

แผนกนิเทศในประเทศไทย
โอกาสการเกิดภัยธรรมชาติและวิธีการรับมืออย่างรุ่งเรือง

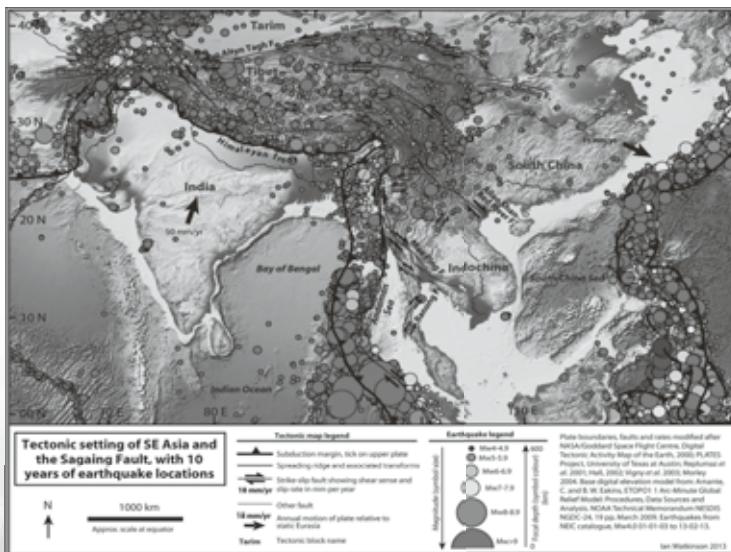
๑. รอยเลื่อนแม่จันและแม่อิง ครอบคลุมพื้นที่ จ.เชียงรายและเชียงใหม่
๒. รอยเลื่อนแม่อ่องสอน ครอบคลุม จ.แม่อ่องสอนและตาก
๓. รอยเลื่อนเมย ครอบคลุม จ.ตากและกำแพงเพชร
๔. รอยเลื่อนแม่ทา ครอบคลุม จ.เชียงใหม่ ลำพูน และ เชียงราย
๕. รอยเลื่อนเกิน ครอบคลุม จ.ลำปางและแพร่
๖. รอยเลื่อนพะ夷า ครอบคลุม จ.ลำปาง เชียงรายและพะ夷า
๗. รอยเลื่อนป้า ครอบคลุม จ.น่าน
๘. รอยเลื่อนอุตรดิตถ์ ครอบคลุม จ.อุตรดิตถ์
๙. รอยเลื่อนเจดีย์สามองค์ ครอบคลุม จ.กาญจนบุรีและราชบุรี
๑๐. รอยเลื่อนศรีสวัสดิ์ ครอบคลุม จ.กาญจนบุรีและอุทัยธานี
๑๑. รอยเลื่อนท่าแขก ครอบคลุม จ.หนองคายและนครพนม
๑๒. รอยเลื่อนระนอง ครอบคลุม จ.ประจำวบคีรีขันธ์ ชุมพร ระนอง และพังงา
๑๓. รอยเลื่อนคลองมะรุ่ย ครอบคลุม จ.สุราษฎร์ธานี กระบี่และพังงา
รอยเลื่อนทั้ง ๑๓ รอยนี้มีการสะสมของพลังงานอยู่ สามารถเกิด^{แต่ไม่ควร}
แผ่นดินไหวได้ซึ่งควรเฝ้าระวังและติดตามสถานการณ์อย่างใกล้ชิดแต่ไม่ควร
วิตกกังวลเกินเหตุ และควรใช้วิจารณญาณในการฟังข่าวสารและประเมิน^{แต่ไม่ควร}
สถานการณ์ภัยพิบัติยามเกิดเหตุ

ความรุนแรงของแผ่นดินไหว (Intensity) วัดโดยใช้ความรู้สึก^{แต่ไม่ควร}
จากการสั่นสะเทือนการสำรวจความเสียหายซึ่งปรากฏในแต่ละแห่งโดยเทียบกับ^{แต่ไม่ควร}
มาตราวัดอันดับความสะเทือน ซึ่งเรียกว่า “มาตราเมอร์เคลลี” ซึ่งผู้เชี่ยวชาญ^{แต่ไม่ควร}
ด้านแผ่นดินไหวชาวอิตาเลียนชื่อ ยูอิเซบปี เมอร์เคลลี (Guiseppe Mercalli)^{แต่ไม่ควร}
เป็นผู้คิดค้นมาตระนีขึ้นมาเพื่อสังเกตลักษณะภัยนอกที่เกิดขึ้นจากปรากฏการณ์^{แต่ไม่ควร}
แผ่นดินไหวโดยไม่ใช้เครื่องมือวัด

ขนาดของแผ่นดินไหว หรือแมกนิจูด (Magnitude) คือ ปริมาณพลังงานซึ่งปล่อยออกมาจากศูนย์กลางแผ่นดินไหว โดยวัดความสูงของ คลื่นแล้วนำมารวบรวมในสูตรการหาขนาดซึ่งคิดค้นโดย นักวิทยาแผ่นดินไหว ส่องคน คือ เบโน ถุเก็นเบอร์ก (Beno Gutenberg) และ ชาร์ล ฟรานซิส ริชเตอร์ (Charles Francis Richter) จึงเรียกว่า มาตราวิเคราะห์ (Richter magnitude scale)

สาเหตุของการเกิดแผ่นดินไหวในโลก

๑. พลังงานความร้อนจากใจกลางของโลกทำให้เปลือกโลกเคลื่อนตัว
๒. การระเบิดของภูเขาไฟบนบกทำให้เกิดแผ่นดินไหวขนาดใหญ่ เนื่องจากภูเขาไฟทำให้บรรยากาศแปรปรวน
๓. สาเหตุจาก “ธรรมชาติ” เช่น เปลือกโลกเคลื่อนที่ผับพลัน ภูเขาไฟ ระเบิด การยุบตัว คลื่นสมุทร เป็นต้น
๔. สาเหตุจาก “มนุษย์” เช่น การทดลองระเบิดเครื่องจักรขนาดใหญ่ การระเบิดใต้ดิน เป็นต้น

แผ่นดินไหวในประเทศไทย
โอกาสการเกิดภัยธรรมชาติและวิธีการรับมืออย่างรู้เท่าทัน

ภัยที่เกิดจากแผ่นดินไหว สามารถแบ่งออกได้ดังนี้

๑. ภัยจากการสั่นไหวของพื้นดิน ก่อให้เกิดการปรับตัวของดินที่ต่างกัน การพังทลายของดินและโคลน และการที่ดินมีสภาพกลایเป็นของเหลว
๒. ภัยจากการยกตัวของพื้นดินในบริเวณรอยเลื่อน
๓. ภัยที่เกิดจากคลื่นใต้น้ำหรือสึนามิ (Tsunami) คลื่นนี้เกิดขึ้นหลังจาก การเกิดแผ่นดินไหวขนาดใหญ่ในทะเลและมหาสมุทร ทำให้เกิด น้ำท่วมบริเวณชายฝั่ง
๔. ภัยจากไฟใหม่หลังการเกิดแผ่นดินไหว

ประเทศไทยมีมาตรการป้องกันและบรรเทาภัย เพื่อเตรียมรับมือ
และปฏิบัติตนเมื่อเกิดแผ่นดินไหว ดังนี้

การปฏิบัติตนเมื่อเกิดแผ่นดินไหว ก่อนเกิดแผ่นดินไหว

๑. ควรมีถ่านไฟฉาย และกระเบื้ายในบ้านและทุกคนควรทราบว่าอยู่ที่ไหน
๒. ศึกษาการปฐมพยาบาลขั้นต้น
๓. ควรมีเครื่องมือสำหรับดับเพลิงไว้ในบ้าน เช่น เครื่องดับเพลิง ถุงทราย เป็นต้น
๔. ควรทราบตำแหน่ง 瓦砾วีดันน้ำ วาล์วปิดน้ำ สะพานไฟฟ้าและทرابวีริการปิดวาล์ว และยกสะพานไฟฟ้า
๕. อย่าวางของหนักบนชั้นหรือทึ้งสูงๆ เพราะหากเกิดแผ่นดินไหวอาจตกลงมาเสียหาย หรือเป็นอันตรายต่อผู้คนในบ้าน
๖. ยึดเครื่องใช้หนัก ๆ ไว้กับพื้นผนังบ้าน
๗. มีการวางแผนเรื่องจุดน้ำด้วย เพื่อกลับมารวมกันอีกครั้งหลังเกิดแผ่นดินไหวในกรณีที่ทุกคนต้องพลัดพรากกัน

ระหว่างการเกิดแผ่นดินไหว

๑. อย่าตื่นตกใจ พยายามควบคุมสติ อยู่อย่างสงบ ถ้าท่านอยู่ในบ้าน ให้อยู่ในบ้าน หากอยู่นอกบ้านให้อยู่นอกบ้าน เพราะส่วนใหญ่ผู้ที่ได้รับบาดเจ็บเป็นเพราะวิ่งเข้าอกจากบ้าน
๒. ถ้าท่านอยู่ในบ้านพยายามยืนหรือหมอบอยู่ในส่วนของบ้านที่มีโครงสร้างแข็งแรงส่วนที่สามารถรับน้ำหนักได้มาก เช่น โต๊ะ บริเวณเสา หรือคาน และให้อยู่ห่างจากประตู ระเบียง และหน้าต่าง
๓. ถ้าท่านอยู่ในที่โล่งแจ้งให้อยู่ห่างจากเสาไฟฟ้า และสิ่งห้อยแขวน ต้นไม้ รั้วบ้าน อาคาร ที่ปลดภัยภายนอก คือ อยู่ในที่โล่ง
๔. อย่าใช้ เทียน ไข ไม้ขีด หรือสิ่งที่ก่อให้เกิดประกายไฟ ถ้าท่านกำลังขับรถนติให้หยุดรถและอยู่ภายนอกในรถจนกว่าการสั่นสะเทือนจะหยุด
๕. ห้ามใช้เลิฟต์โดยเด็ดขาดขณะเกิดแผ่นดินไหว
๖. หากได้รับรายงานว่าจะมีคลื่นขนาดใหญ่ ซึ่งเกิดจากแผ่นดินไหว ชัดเจ้าหากฝั่งบริเวณท่าเรือที่มีเรือจอดอยู่ให้นำเรือที่จอดออกทะเลทันที เพราะคลื่นที่อยู่จากฝั่งจะมีขนาดเล็กกว่าคลื่นที่อยู่ใกล้ฝั่ง

การปฏิบัติตนเมื่อเกิดแผ่นดินไหว หลังการเกิดแผ่นดินไหว

๑. ควรตรวจตัวเองและคนข้างเคียงว่าได้รับบาดเจ็บหรือไม่ ให้ทำการปฐมพยาบาลขั้นต้นเท่าที่จำเป็น
๒. ควรรีบออกจากตัวอาคารที่เสียหายทันที เพราะหากเกิดแผ่นดินไหวตามมาอีกรอบอาจพังทลายได้
๓. ตรวจ ท่อน้ำ ก๊าซและสายไฟฟ้า ถ้าเสียหายปิดวาล์วและยกสะพานไฟฟ้า
๔. ตรวจสอบการรั่วของก๊าซ ด้วยการดมกลิ่นเท่านั้น ถ้าได้กลิ่นก๊าซ เปิดประตูหน้าต่าง ทุกบาน
๕. เปิดวิทยุฟังคำแนะนำนำฉุกเฉิน อย่าใช้โทรศัพท์ถ้าไม่จำเป็น เพราะอาจต้องใช้ส่งข่าวที่สำคัญกว่า
๖. อย่ากดน้ำล้างห้องน้ำจนกว่าจะตรวจเช็คท่อระบายน้ำ
๗. สามารถเท้าหุ้มสัน เพื่อป้องกันเศษแก้วและสิ่งหักพัง

สิ่งสำคัญของมาตรการปฏิบัติตนเมื่อเกิดภัยพิบัติขึ้นคือ ประชาชนต้องมีองค์ความรู้พื้นฐานต่อการสังเกตความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นของธรรมชาติ และการรับมือเมื่อเกิดเหตุการณ์ขึ้นอย่างฉับพลัน ซึ่งกระบวนการมีองค์ความรู้ควรปลูกฝังเยาวชนในเรื่องของข้อมูลการปฏิบัติตนเมื่อเกิดแผ่นดินไหวโดยการให้การศึกษาในบทเรียนและส่งเสริมให้เยาวชนเอ้าตัวรอดต่อเหตุภัยพิบัติทางธรรมชาติอย่างรู้เท่าทัน

อิหร่านผ่านเลนส์: อิทธิมันต์ สุเมตไพบูลย์^๑ การปฏิวัติอิสลาม

คงจะเป็นการละเลยหากจะไม่กล่าวถึงภาพยันตร์ร่างวัลล้อสกาธ์เมื่อปี ๒๕๔๕ เรื่อง Argo เมื่อกล่าวถึงประเทคโนโลยีอิหร่าน โดยภาพยันตร์ดังกล่าว เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์การซวยเหลือประชาชนชาวอเมริกันและเจ้าหน้าที่สถานทูตสหรัฐอเมริกาประจำอิหร่านที่โคนจับเป็นตัวประกันในช่วงการปฏิวัติอิสลาม (Islamic Revolution) เมื่อปี ๒๕๒๒ ซึ่งเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ดังกล่าวคงไม่บานปลายหากเจ้าหน้าที่สถานทูตสหรัฐฯ บางรายไม่หลบหนีการจับกุมและไปหลบซ่อนตัวอยู่ที่ทำเนียบของทูตแคนนาดาประจำอิหร่าน

^๑ เจ้าหน้าที่ค้นคว้าและบริหารจัดการข้อมูล กองทะเบียนออกกลาง กรมอาชีวศึกษา ตัววันออกกลางและแอฟริกา

ภาพยินต์ดังกล่าวได้นำประเด็นปฏิบัติการการให้ความช่วยเหลือเจ้าหน้าที่สถานทูตสหรัฐฯ มาเป็นแก่นของเรื่อง กล่าวคือ รัฐบาลสหรัฐฯ ใช้วิธีการสร้างเรื่องว่า จะมีการถ่ายทำภาพยินต์ที่มีฉากร่าง ๆ ในประเทศอิหร่านโดยให้เจ้าหน้าที่หน่วยงานด้านความมั่นคงสหรัฐฯ เดินทางไปอิหร่านด้วยหนังสือเดินทางของประเทศอื่นเพียงลำพัง โดยหลอกฝ่ายอิหร่านว่า เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการถ่ายทำภาพยินต์ดังกล่าวจะตามมาสมบททีหลัง ซึ่งก็คือเจ้าหน้าที่สถานทูตสหรัฐฯ ที่ซ่อนตัวอยู่ที่ทำเนียบของทูตแคนาดาในเงอง

ท่านที่เคยชมภาพยินต์เรื่อง Argro อาจรู้สึกสนุกไปกับหลายฉากในเรื่อง ที่กดดันให้ผู้ชุมต้องค้อยลุ้นอยู่เนื่อง ๆ จากการสนทนาระและการเจรจาสะท้อนถึงความเข้มข้นของเนื้อหาที่พยายามสื่อให้ผู้ชมเข้าใจ อย่างไรก็ตาม ภาพยินต์ดังกล่าวละเอียดและไม่ได้เปิดเผยรายละเอียดในอีกหลายแห่งมุ่งที่สำคัญ เนื่องจากเป็นภาพยินต์ที่ถูกสร้างขึ้นโดยชาวอเมริกัน จึงสะท้อนเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในมุมมองของสหรัฐฯ ในฐานะผู้ถูกกระทำหรือ คือเจ้าหน้าที่สถานทูตสหรัฐฯ ที่ต้องหลบซ่อนตัวจากการจับกุมของฝ่ายอิหร่าน

HOLLYWOOD

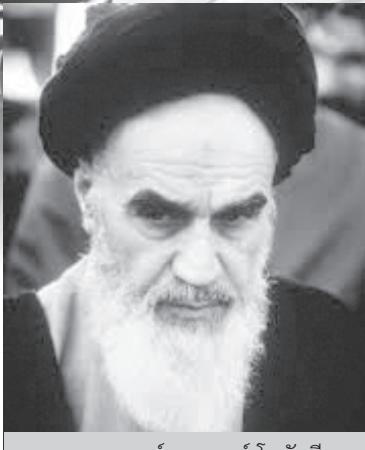
BEN
AFFLECKBRYAN
CRANSTONALAN
ARKINJOHN
GOODMAN

ภาคยนตร์เรื่อง Argo เริ่มต้นด้วยจากการอ่านแลงการณ์โดยโฉนดหนูนิ่ง ชาวอิหร่านเรียกร้องให้รัฐบาลสหรัฐฯ ส่งตัวอดีตผู้นำประทेतุที่ลี้ภัยอยู่ที่สหราชอาณาจักรกลับมารับฟังข้อกล่าวหาที่อิหร่าน อย่างไรก็ตาม ภาคยนตร์ดังกล่าวไม่ได้มีการแสดงถึงที่มาและเหตุการณ์ที่ทำให้เกิดข้อเรียกร้องนั้นเลย แต่ได้ตัดภาพไปยังสถานการณ์ภายในอิหร่านก่อนการปฏิวัติอิสลาม ซึ่งอยู่ในช่วงของการเรียกร้องให้มีการปฏิรูปการปกครอง และเศรษฐกิจของประเทศ

ในความเป็นจริงแล้ว ก่อนการปฏิวัติอิสลาม ซึ่งนำไปสู่การจับกุมตัวชาวอเมริกันเป็นตัวประกัน นั้น ประเทศอิหร่านอยู่ภายใต้การปกครองของพระเจ้าชาห์ (สมเด็จพระจักรพรรดิโมฮัมหมัด เรซา ปาลาห์วี) ซึ่งได้รับการสนับสนุนจากประเทศตะวันตก การปกครองภายใต้พระเจ้าชาห์ถูกวิพากษ์วิจารณ์อย่างรุนแรงถึงการเล่นพรมแดงเล่นพวง การสนับสนุนพวกพ้องให้ได้รับตำแหน่งในรัฐบาล การคอร์รัปชัน และการดำเนินนโยบายทางเศรษฐกิจที่ผิดพลาด ทำให้เกิดการเรียกร้องจากประชาชนชาวอิหร่านให้มีการเปลี่ยนแปลงและการปฏิรูป รวมทั้งเรียกร้องให้พระเจ้าชาห์สละราชสมบัติ โดยผู้นำในการเรียกร้อง

พระเจ้าชาห์
(สมเด็จพระจักรพรรดิโมฮัมหมัด เราชา ปาลาหีวี)

อายะตุลลอห์ รูหูลลอห์ โคมัยนี

คือ อายะตุลลอห์ รูหูลลอห์ โคอมัยนี (Ayatollah Ruhollah Khomeini) ได้กล่าวหาทั้งรัฐบาลพระเจ้าชาห์และสหรัฐฯ ว่าเป็นตัวการในการทำลายศาสนาอิสลามในอิหร่าน เนื่องจากนโยบายของพระเจ้าชาห์มีความเป็นตะวันตก (Westernized) ค่อนข้างมาก อีกทั้งตัวรัฐบาลเองก็ได้รับการสนับสนุนจากสหรัฐฯ ซึ่งมีผลประโยชน์จากการปักครองของพระเจ้าชาห์อยู่มาก และมีอิทธิพลต่อการกำหนดนโยบายของรัฐบาลพระเจ้าชาห์มาโดยตลอด^๒ การต่อต้านและการปลุกระดมให้ประชาชนชาวอิหร่านออกมารอตัวต้านรัฐบาลเป็นเหตุให้โคอมัยนี ถูกเนรเทศออกจากอิหร่านในปี ๒๕๐๗ โดยได้ไปพำนักอยู่ในหลายประเทศ ทั้งอิรัก ตุรกี และฝรั่งเศส แต่ยังมีการเคลื่อนไหวเรียกร้องให้ประชาชนชาวอิหร่านลุกขึ้นต่อต้านอยู่เป็นระยะ ๆ

ภายหลังจากการเนรเทศโคอมัยนี พระเจ้าชาห์ได้ทรงเลือกที่จะตอบสนองประชาชนด้วยการปฏิรูปนโยบายเศรษฐกิจ โดยทรงเชื่อว่า จะทำให้ประชาชน

๒ สหรัฐฯ เป็นผู้อยู่เบื้องหลังการปฏิรัติอิหร่านในปี ๒๕๑๖ ซึ่งนำการปักครองแบบราชวงศ์กลับมาใช้ในอิหร่านอีกรั้งหนึ่ง

กลับมาพอใจรู้บាលและเลิกเรียกร้องให้พระองค์สละราชสมบัติ แต่สุดท้ายแล้วก็ไม่สามารถหลีกเลี่ยงความมุนแรงได้โดยในปี ๒๕๒๒ ประชาชนชาวอิหร่านได้ออกมาเรียกร้องให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอีกครั้ง ซึ่งนำไปสู่การปฏิวัติอิสลามในที่สุด โดยพระเจ้าชาห์ต้องลี้ภัยไปต่างประเทศ (โดยอ้างว่า เสด็จฯ เข้ารับการถวายการรักษาพระอาการประชวร และไม่ได้เสด็จฯ กลับมาอิหร่านอีกเลยตลอดพระชนม์ชีพ ขณะที่โคมยน์ได้กลับมายังอิหร่านอีกครั้ง ท่ามกลางการต้อนรับจากประชาชนอย่างลั่นหลาม) และนำมาสู่การไล่จับกุมตัวชาวอเมริกันในอิหร่านด้วยความไม่พอใจที่ฝังลึกมานาน รวมทั้งการที่สหราชอาณาจักรให้ที่ลี้ภัยแก่พระเจ้าชาห์ทั้งหมดนี้คือที่มาของการอ่านແຄลงการณ์ดังกล่าวในจากเปิดของภาพยนตร์เรื่อง Argo

อีกประเด็นที่ต้องกล่าวถึงคือ นอกจากการให้ความช่วยเหลือเจ้าหน้าที่สถานทูตสหราชอาณาจักรของนาย Ken Taylor ทูตแคนาดาประจำอิหร่าน ด้วยการให้ที่หลบซ่อนแล้ว แคนาดายังมีบทบาทที่น่าสนใจในด้านอื่น ๆ อีกคือ ทูตแคนาดาเป็นคนเริ่มติดต่อกับรัฐบาลสหราชอาณาจักร เกี่ยวกับแผนการหลบหนี/การให้ความช่วยเหลือเจ้าหน้าที่สถานทูตสหราชอาณาจักร เองและภาพยนตร์ฯ ไม่ได้กล่าวถึงบทบาทของนาย John Sheardown ลูกจ้างสถานทูตแคนาดาประจำอิหร่าน ซึ่งเป็นผู้ชักชวนเจ้าหน้าที่สถานทูตสหราชอาณาจักร ที่หลบหนีการจับกุมของฝ่ายอิหร่าน

เอกสารราชทูต Ken Taylor

John Sheardown

ให้มาพักที่บ้านพักของตน โดยภารຍนตรฯ ได้แสดงให้เห็นว่า เจ้าหน้าที่สถานทูตสหรัฐฯ ทั้งหมด ไปพักอยู่ที่ทำเนียบของทูตแคนาดาฯ แต่ความจริงนั้น ในจำนวนเจ้าหน้าที่สถานทูตสหรัฐฯ ๖ คน โดยมี ๔ คน ที่ซ่อนตัวอยู่ที่บ้านพักของนาย Sheardown และอีก ๒ คน ที่ซ่อนตัวอยู่ที่ทำเนียบของทูตแคนาดาฯ นอกจากนี้ ฝ่ายแคนาดายังคอยช่วยตรวจสอบนามบิน ส่งเจ้าหน้าที่เข้าและออกจากรัฐบาลเพื่อสร้างรูปแบบการเดินทางปลอมเพื่อไม่ให้ผิดสังเกตเวลา ปฏิบัติภารกิจจริงและจัดทำเอกสารและตรวจตราเข้าออก รวมทั้งฝึกการพูดภาษาอังกฤษสำเนียงแคนาเดียนให้เจ้าหน้าที่สหรัฐฯ แม้กระทั่งการซื้อตั๋วเครื่องบินขาออกจากอิหร่าน ก็ล้วนแล้วแต่ดำเนินการโดยฝ่ายแคนาดาฯ ทั้งสิ้น^๓

หลังการปฏิวัติอิสลาม อิหร่านได้เปลี่ยนแปลงรูปแบบการปกครองจากสาธารณรัฐอิสลามเทวะธิปไตย (Theocratic Islamic Republic) ภายใต้ราชวงศ์ปาห์ลาวี เป็นสาธารณรัฐอิสลามอิหร่าน (Islamic Republic of Iran) โดยมีประมุขของประเทศ (Supreme Leader^๔) คือ โคมัยนี และมีประธานาธิบดีเป็นหัวหน้ารัฐบาล การเปลี่ยนแปลงการปกครองดังกล่าวสร้างความกังวลให้กับประเทศไทยเพื่อนบ้านของอิหร่านที่มีการปกครองรูปแบบกาชาติริย์

๓ ข้อมูลจากเบบไซต์

๔ ปัจจุบันผู้นำสูงสุดของอิหร่านคือ อาลี คาเมนี (Ali Khamenei) อดีตประธานาธิบดีอิหร่านโดยเข้ารับตำแหน่งแทนหลังจากอิหม่ามโคอมัยนีเสียชีวิตในปี ๒๕๓๒

(สมบูรณ์มาญาสิทธิราชย์) เนื่องจากอิหร่านได้เรียกร้องให้ประเทศมุสลิมอื่น ๆ ดำเนินการเปลี่ยนแปลงให้มีการปกครองในลักษณะเดียวกับตน (การส่งออก การปฏิวัติ – Export of Revolution) ทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างอิหร่าน ประเทศเพื่อนบ้านและชาติตะวันตกก็ไม่ใกล้ชิดเหมือนเดิมจนถึงปัจจุบัน

ภายหลังจากที่ภาพยนตร์เรื่อง Argo ถูกนำออกฉาย ก็ได้รับคำวิจารณ์อย่างกว้างขวาง กล่าวคือ notion จำกัดความเชื่อของต่อแคนาดาที่ได้ให้ความช่วยเหลือแก่สหราชอาณาจักรดังกล่าวแล้ว ประเทศคู่กรณีอย่างอิหร่านก็ตอบโต้ด้วยการห้ามไม่ให้มีการฉายภาพยนตร์ดังกล่าวในประเทศ ด้วยเหตุผลว่า ภาพยนตร์ฯ เป็นหนังต่อต้านอิหร่าน (Anti-Iranian) และฝ่ายอิหร่านก็ได้สร้างภาพยนตร์ในแง่มุมที่ภาพยนตร์ Argo ไม่ได้แสดงให้เห็น และสะท้อน มุ่งมองของฝ่ายอิหร่าน นอกจากนั้น นาย Taghi Sohrabi ผู้อำนวยการ ฝ่ายประชาสัมพันธ์ขององค์การกระจายเสียงและแพร่ภาพสาธารณะรัฐอิสลาม อิหร่าน (Islamic Republic of Iran Broadcasting – IRIB) ได้ประกาศว่า จะมีการศึกษาภาพยนตร์ของสหราชอาณาจักร หลายเรื่อง เช่น Argo ๓๐๐ และ Persepolis^๔ เพื่อตรวจสอบเจตนาที่แท้จริงของประเทศตะวันตกในการสร้าง ภาพยนตร์ที่บิดเบือน และพยายามซึ่งนำให้อิหร่านกลایเป็นผู้ร้ายในสายตา ของประชาชนโลก

ความสนุกของภาพเคลื่อนไหวที่ถ่ายทอดเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในอดีตอย่าง พิถีพิถันผสมกับฝีมือ การแสดงของนักแสดงมากหน้าหลายตา ทำให้ภาพยนตร์ Argo ไม่ได้ถูกพูดถึงเพียง เพราะเป็นภาพยนตร์ร่วงวัลลล้อสการ์เท่านั้น หากแต่จะ เป็นภาพยนตร์สมัยใหม่แนวประวัติศาสตร์ที่จะได้รับการจดอันดับเป็นหนัง ชั้นดีในยุคปัจจุบัน อย่างไรก็ตาม เนื่องจากการย่อเหตุการณ์ประวัติศาสตร์

^๔ ข้อมูลจากเว็บไซต์

ที่ยานานหลายวันให้เหลือเพียง ๒ – ๓ ชั่วโมง อาจทำให้ต้องมีการตัดแปลง
หรือตัดต่อรายละเอียด รวมทั้งอาจถูกสร้างขึ้นโดยสะท้อนเพียงแต่ส่วนใด
แต่ส่วนหนึ่งของเหตุการณ์เท่านั้น ทำให้ไม่สามารถถ่ายทอดข้อเท็จจริงได้
อย่างถูกต้องทั้งหมด เพราะวัตถุประสงค์ของภาพนั้นคือ สื่อสารมวลชนให้ถูกสร้างขึ้น
เพื่อความบันเทิงแก่ผู้ชม ดังนั้น ผู้ชมจึงควรใช้วิจารณญาณในการชมอย่าง
รอบคอบเป็นหลักสำคัญ

นิทรรศการ
**“โมร็อกโกยุคกลาง:
อาณาจักรจากแอฟริกาถึงสเปน**
(Maroc médiéval- Un empire de l’Afrique à l’Espagne) ”
ที่พิพิธภัณฑ์ Louvre กรุงปารีส

.....
นายชญา ภัตราชัย
สถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงราชบัต

จากที่มีข่าวว่าเจ้าหญิง Lalla Meryem แห่งโมร็อกโก ได้เดินทางไปเปิดการจัดแสดงนิทรรศการ “โมร็อกโกยุคกลาง: อาณาจักรจากแอฟริกาถึงสเปน (Maroc médiéval: Un empire de l’Afrique à l’Espagne)”

นิทรรศการ “โมร็อกโกยุคกลาง: อาณาจักรจากแอฟริกาถึงสเปน (Maroc médiéval - Un empire de l’Afrique à l’Espagne)” ที่พิพิธภัณฑ์ Louvre กรุงปารีส : ๗๕

เมื่อวันที่ ๑๕ ตุลาคม ๒๕๕๗ และจะจัดแสดงไปจนถึงวันที่ ๑๙ มกราคม ๒๕๕๘ ที่พิพิธภัณฑ์พระราชวัง Louvre กรุงปารีส ทำให้ผู้เขียนเกิดความสนใจอย่างมากที่จะไปเข้าชมนิทรรศการดังกล่าว เพื่อนำประสบการณ์และความรู้ที่ได้จากการชมนิทรรศการดังกล่าวมาแบ่งปันเล่าสู่กันฟังต่อไป

ก่อนอื่นต้องยอมรับว่า ในฐานะนักการทูตไทยที่ใช้ภาษาอังกฤษและฝรั่งเศสติดต่อสื่อสาร โดยที่ไม่มีความรู้ภาษาอาหรับ ทำให้ประสบปัญหาบ้างในการศึกษาประวัติศาสตร์โมร็อกโกที่เขียนโดยชาวไทยมุสลิมซึ่งแปลชื่อเฉพาะต่างๆ เป็นภาษาไทยแต่เขียนแบบถอดคำอ่านภาษาอาหรับ เพราะมักจะเทียบเสียงได้ไม่ตรงกับคำที่ใช้ในภาษาฝรั่งเศสหรือภาษาอังกฤษ (ที่พอจะเทียบความคล้ายคลึงกันได้) ทำให้มีอ่านประวัติศาสตร์โมร็อกโกเป็นภาษาไทยแล้วไม่เข้าใจว่าคำที่ถอดมาจากภาษาอาหรับนั้นตรงกับคำในภาษาอังกฤษหรือฝรั่งเศสคำใด ดังนั้น ผู้เขียนจึงต้องการที่จะเขียนโดยใช้คำที่ถอดมาจากคำภาษาอังกฤษหรือฝรั่งเศสควบคู่กับคำอ่านภาษาไทยจากภาษาอาหรับด้วย เพื่อความสะดวกในการอ้างอิงต่อไป

นิทรรศการได้นำเสนอ “โมร็อกโภคุกกลาง” ด้วยโครงของนักเดินทางชาวโมร็อกโภในศตวรรษที่ ๓ นาม Ibn Battuta ซึ่งได้เดินทางไปใกล้ถึงจีนและกลับมาโมร็อกโภเมื่อ ค.ศ. ๑๓๖๘ และรำพันถึงแผ่นดินเกิดของเขาว่า “ดินแดนที่สวยงามที่สุดก็คือดินแดนตะวันตก (มัชริบ หรือ Maghreb)

และฉันได้ประจักษ์มาแล้วว่า ด้วยพระจันทร์เต็มดวงที่เราเห็นทีนั้นและ
พระอาทิตย์มุ่งไปสู่ทิศ (ตะวันตก) นั้นเสมอ”

ช่วงยุคกลางที่นิทรรศการนำเสนอ คือ ปี ค.ศ. ๗๘๙ ปีที่กษัตริย์อิดริสที่ ๑ (Idris I) เดินทางมาถึง Volubilis ชาkmเมืองโรมันใกล้กับเมือง Meknes และ ก่อตั้งราชวงศ์อิดริสซิด (Idrisid Dynasty) ขึ้นโดยได้รับการยอมรับจากชาวผู้เบอร์เบอร์ห้องถื่น นิทรรศการใช้ช่วงเวลาดังกล่าวแสดงถึงความเชื่อมต่อระหว่าง อารยธรรมโรมันในดินแดนโมร็อกโกที่ถึงแม้ว่ากองทัพโรมันได้ถอนตัวออกจาก เมือง Volubilis ไปแล้วตั้งแต่ ค.ศ. ๒๘๕ แต่ Volubilis ก็เป็นเมืองที่มีคนอาศัยอยู่อย่างต่อเนื่อง จนกระทั่งกษัตริย์อิดริสที่ ๑ (ซึ่งเป็นเหตุของอัลฟันโซชีนีเป็นลูกของพาติมากับหลานของศาสดามุญัมมัด) ผู้สืบทอดสายมาจากศาสนา มุญัมมัด และเดินทางมาจากการเดินทางของคริสต์นิกายโรมัน ก่อนที่จะก่อตั้งเมืองหลวงของราชวงศ์ในเวลาต่อมาที่เมืองเฟส (Fes) ในปี ค.ศ. ๘๐๑

นครเฟสอันรุ่งเรือง นครหลวงทางจิตวิญญาณ ของโมร็อกโก

นิทรรศการได้นำเสนอการก่อตั้งเมืองเฟสของราชวงศ์อิดริสซิดในช่วงต้นคริสต์ศตวรรษที่ ๙ ที่ริมฝั่งแม่น้ำสายหนึ่ง โดยมีการสร้างบ้านแปลงเมืองสองครั้ง ต่อเนื่องกัน ซึ่งกว่าที่เขตเมืองทั้งสองจะถูกรวบเข้าด้วยกันก็คือสองศตวรรษต่อมาโดยราชวงศ์อัล-มูรอวิญญู (Almoravides) ที่เมืองเฟสนี้เองในช่วงครึ่งหลังของศตวรรษที่ ๙ ได้มีการก่อสร้างมัสยิดขนาดใหญ่ ๒ แห่งขึ้นคือมัสยิดแห่งน้ำ ได้แก่ มัสยิดอัลกอระวีญีน (al-Qarawiyin) และมัสยิดของชาวนันดาลุส (Mosquée des Andalous)

ต่อมาราชศตวรรษที่ ๑๔ เมืองเฟสก็ถูกขยายให้มีศูนย์กลางเมือง แห่งที่สามโดยกษัตริย์ของราชวงศ์ Merinides ซึ่งได้รับการขนานนามว่า

นิทรรศการ “โมร็อกโภยุคกลาง: อาณาจักรจากแอฟริกาถึงสเปน (Maroc médiéval - Un empire de l'Afrique à l'Espagne)” ที่พิพิธภัณฑ์ Louvre กรุงปารีส : ๗๗

Fes Jdid (เฟสเมืองใหม่) การมีศูนย์กลางของเมืองหลายแห่งนี้เป็นนโยบายการเมืองของโอลกามุสลิมยุคกลางที่ต้องการสร้างอำนาจจารัก្តด้วยการสร้างเมืองต่าง ๆ ขึ้น มีศิลปวัตถุหลายชิ้นที่ถูกจัดแสดงในนิทรรศการซึ่งนำมาจากเมืองเฟสชิ้นที่น่าประทับใจมาก คือ minbar หรือแท่นบันไดสำหรับขึ้นบรรยายธรรมในมัสยิดซึ่งทำจากไม้และมีอายุเก่าแก่มาก (ระหว่างปี ค.ศ. ๙๘๐-๙๘๕) ซึ่งมาจากการมัสยิดของชาวอันดาลุสที่เมืองเฟสรวมทั้งชิ้นส่วนประตูลายปูนปั้นตกแต่งอาคารกีฏภัณฑ์แสดงให้ผู้ชมได้ซาบซึ้งถึงคุณค่าของศิลปวัตถุจากนกร้อนรุ่งเรืองแห่งนี้

ราชวงศ์อัล-มุเราะบิภูน (Almoravides) :
อาณาจักรของชาวเบอร์เบอร์ (ผู้ Amazigh)
แห่งแรก (ค.ศ. ๑๐๙๙-๑๑๖๗)

ในช่วงกลางคริสต์ศตวรรษที่ ๑๑ ได้เกิดสมาคมของชาว柏柏ร์เบอร์ชิ้นมาจากการทางภาคเหนือของมอริเตเนีย ที่เรียกว่า อัล-มุเราะบิภูน (Almoravides)

ภาพเมืองเฟส ถ่ายจากโรงแรม Sofitel Fès Palais Jamaï

ชนกลุ่มนี้เป็นนักรบคลุมหน้า (ซึ่งเป็นสัญลักษณ์ของพวกรเร่อร่อน หรือ nomads) และเคลื่อนที่ด้วยกองกำลังติดอาวุธ ชนกลุ่มนี้ต้องการที่จะควบคุมเส้นทางค่าวานการค้าทางค้าทางตอนใต้ของทะเลรายชาาร่าในดินแดนแอฟริกาตะวันตก เช่น เมือง Goa ริมฝั่งแม่น้ำไนเออร์ (ในประเทศมาลีปัจจุบัน) การควบคุมเส้นทางค่าวานทางค้าของชาว Almoravides นี้ ทำให้ชาว Almoravides มีเงินทุนในการทำสิ่งงานและสามารถพิชิตแอฟริกาเหนือ และก่อตั้งเมืองมาร์ราเกช (Marrakesh) ได้มีอิฐปี ค.ศ. ๑๐๗๐ ชาวดิน Almoravides ยังสามารถขยายอาณาจักรของตนออกต่อเนื่องไปจนถึงสเปนทางภาคเหนือ (เมือง Saragossa ในปัจจุบัน) นิทรรศการได้จัดแสดงเครื่องเขียนภาษาอาหรับ ที่ใช้เพื่อหารายนับแต่แหล่งผลิตทางค้าจากแอบชาาร่าจนถึงสเปน แสดงให้เห็นถึงความสามารถในการควบคุมการค้าข่ายข้ามทะเลรายชาาร่า (commerce transsaharien) ของค่าวานซึ่งไม่เพียงแต่ค้าขายทางคำเท่านั้น แต่ยังมีการค้าขายเกลือ แร่เงิน หิน และท่าส จำกแอฟริกา ตะวันตกผ่านเมืองมาร์ราเกช ไปยังเมืองต่าง ๆ ในดินแดนของอาณาจักรอีกด้วย มาร์ราเกชจึงกลายเป็นเมืองชุมทางค่าวานที่มีชื่อเสียง มีการก่อสร้างมัสยิด ราชวัง ป้อมปราการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งระบบชลประทานเพื่อนำน้ำจากเทือกเขา Atlas เข้ามาใช้ในเมืองและทำให้มาร์ราเกชเป็นนครแห่งสวนปาล์มจนถึงปัจจุบัน

ถึงแม้ว่าราชวงศ์ Almoravides จะย้ายเมืองหลวงมาอยู่ที่มาร์ราเกชแต่เฟสก์ไม่ได้ถูกทอดทิ้ง เพราะเมื่อปี ค.ศ. ๑๑๓๔ ได้มีการขยายมัสยิดอัลกอระวีญีน (Al-Qarawiyin) และประตูตอกแต่งด้วยประตูbronzeขนาดใหญ่ และมินบาร์แห่งใหม่ อันเน้นย้ำความสำคัญของเฟสในฐานะศูนย์กลางทางศาสนาของอาณาจักร

มัสยิด al-Qarawiyin ที่เมืองเฟล

นิทรรศการมีการจัดแสดงผลงานศิลปะต่าง ๆ ในสมัยราชวงศ์ Almoravides โดยเฉพาะอย่างยิ่งผ้าไหมซึ่งเป็นสินค้าหูหร่าที่ใช้กันแพร่หลายในราชวงศ์และ ผลิตโดยช่างทอผ้าไหมที่เมือง Almeria ในแคว้น Andalous ขึ้นผ้าไหมที่นำมา จัดแสดงนั้นได้มาจากการส่วนเสื้อคลุมที่ใช้ในพิธีทางศาสนาของโบสถ์ Basilique Saint-Sernin ที่เมือง Toulouse ของฝรั่งเศส ขึ้นผ้าไหมดังกล่าวทำขึ้นด้วย เทคนิคที่ใช้ในการทอผ้าไหมของช่างเมือง Almeria ในสเปนเมื่อราก里斯ต์ศตวรรษที่ ๑๒ ซึ่งเป็นช่วงที่ราชวงศ์ Almoravides ครอบครองสเปนอยู่ นอกจากนี้ยัง มีการแสดงผลงานชิ้นผ้าไหมอื่น ๆ ที่ปัจจุบันเป็นทรัพย์สินของโบสถ์ต่าง ๆ ในยุโรปซึ่งผลิตโดยช่างทอเมือง Almeria เมื่อศตวรรษที่ ๑๒ อีกด้วย เมือง Almeria นี้ถือเป็นท่าเรือสู่ตะวันออกของอาณาจักร Almoravides ซึ่งมีการค้าขายทางทะเล ซึ่งการสำรวจโบราณคดีทางทะเลพบโบราณวัตถุ หลายอย่างซึ่งแสดงถึงความเป็นท่าเรือขนาดใหญ่ที่สำคัญของอาณาจักรทั้ง เครื่องปั้นดินเผา และหินอ่อนแกะสลักของช่างฝีมือเมืองอัลเมเรีย

นอกจากนี้ ชั้นผลงานที่นิทรรศการนำมาจัดแสดงซึ่งน่าประทับใจมาก คือ สิงโตบรอนซ์ซึ่งนำมาจากอ่องกง และมีที่มาจากการ Andalous ราชศตวรรษที่ ๑๑ มีระบบกลไกให้ส่งเสียงร้องได้ในห้องด้วย และนกกริฟพินบรอนซ์ซึ่งปัจจุบันอยู่ที่ยอดเสาของโบสถ์ที่เมือง Pisa ในอิตาลี ซึ่งผลิตโดยช่างฝีมือสมัย Almoravides เช่นกัน น่าเสียดายที่นิทรรศการห้ามถ่ายรูปผลงานที่จัดแสดง (เพราะต้องเสียค่าเข้าชมคนละ ๑๖ ยูโร หากให้ถ่ายรูปก็อาจจะมีผู้เสียเงินเข้าชมน้อยลง)

ราชวงศ์อัล-มู瓦หหิดูน (Almohades) :

การก่อตั้งอาณาจักรบนราชฐานของหลักศาสนาใหม่

(ค.ศ. ๑๑๖-๑๒๖๙)

ในช่วงครึ่งหลังของศตวรรษที่ ๑๒ ได้เกิดปรากฏการณ์ของความอ่อนแอลงทางอำนาจของราชวงศ์ Almoravides และการประท้วงจากประชาชน Ibn Tumart เป็นหนึ่งในผู้อยู่เบื้องหลังของการประท้วงดังกล่าวทางภาคใต้ของโมร็อกโก เขาสามารถรวบรวมชนเผ่าเบอร์เบอร์ต่าง ๆ (amazighes) ให้เป็นอันหนึ่งอันเดียวกันได้ในเวลาอันรวดเร็ว โดยอาศัยการประกาศทางศาสนาและเจตนาرمณในการปฏิรูปศาสนา Ibn Tumart ได้ตั้งตนเป็นมหาดี (mahdi) หรือผู้กอบกู้ศาสนาและความยุติธรรมก่อนวันสิ้นโลก สมัยพรรคพวงของเขาถูกเรียกว่า Almohades ซึ่งอาศัยอยู่ในแอบเทือกเขา Atlas โดยมีชาวบุคคลแรกคือ Abd al-Mumin ในไม่ช้าพวก Almohades ก็สร้างเมืองหลวงขึ้นที่เมือง Tinmal ทางตอนใต้ของมาร์ราเกช และใช้เมืองดังกล่าวเป็นฐานที่มั่นเพื่อโจมตีนครมาร์ราเกชในปี ค.ศ. ๑๑๗๖ และเริ่มนโยบายยึดครองอาณาจักรของราชวงศ์ Almoravides และได้ขยายอาณาเขตไปจนถึงดินแดนลิเบียในปัจจุบัน เมือง Tinmal เป็นศูนย์กลางทางการค้าและอารยธรรมที่สำคัญ พวก Almohades เพาะแม้ว่าหลังจากเข้าครอบครองมาร์ราเกชแล้ว พวก Almohades ก็ใช้เมือง Tinmal เป็นเมืองสุสาน (necropole) ของราชวงศ์นี้ต่อมา

พวก Almohades ต้องการที่จะใช้แนวคิดการปฏิรูปศาสนาของ Ibn Tumart ในโลกอิสลามยุคกลาง แนวคิดดังกล่าวถูกถ่ายทอดออกมาในงานเขียน helyayin ชั้นสำคัญมีเช่น “สิ่งสำคัญที่สุดที่เราจะร้องขอได้” ว่าด้วยหลักสำคัญของกฎหมายอิสลามที่สอนโดยมหัดี (mahdi) และถูกบันทึกไว้โดยสาวกงานเขียนชั้นสำคัญอื่น ๆ เป็นการวิพากษ์ทางกฎหมาย (commentaries juridiques) อาทิ Muwatta ของ Malik ซึ่งนิทรรศการจัดแสดงเล่มผลงานเขียนดังกล่าวไว้ให้ได้ชมกันในตู้กระจกด้วย

สิ่งที่ประทับใจอย่างหนึ่งในการจัดแสดงนิทรรศการเกี่ยวกับโมร็อกโก คือ การนำเสนอวิถีทางกฎหมายศาสตร์ของอิสลามยุคกลางที่แตกต่างออกไปจากตำราทั่วไป กล่าวคือ หากจะกล่าวถึงการเข้ามาของศาสนາอิสลามในสเปน ในสมัยรัฐ Califate (Caliphate) ที่เมืองคอร์โดบา (Cordoba) ก็คือการพิชิตตะวันตกของศาสนາอิสลามที่เข้ามาสู่ยุโรปจากทะเลเมดิเตอร์เรเนียนในทิศทางจากตะวันออกมาตะวันตก แต่นิทรรศการนี้ทำให้เห็นถึงอาณาจักรโมร็อกโก ยุคกลางในมิติการขยายอาณาเขตจากทิศใต้ขึ้นไปทางเหนือ กล่าวคือ อาณาจักรที่พยายามควบคุมเส้นทางการค้าทางครารawan ในภูมิภาคซา哈拉 (sub-sahara) ขึ้นไปทางเหนือเพื่อควบคุมเส้นทางการค้าทางทะเลเมดิเตอร์เรเนียน ซึ่งในยุคต่อมาโมร็อกโกจะกลายเป็นคู่แข่งคู่ขัดทางทะเลเด็กับชาติตะวันตก เพราะจะกลายเป็นจุดแหล่งพลังเรือยุโรป

โบราณวัตถุที่จัดแสดงในนิทรรศการที่น่าทึ่งมาก ก็คือ แผ่นหินบนโลงศพซึ่งนำมายาจากประเทศมาลี แม้มีที่มาทำจากเมือง Almeria ทางตอนใต้ของสเปนในศตวรรษที่ ๑๒ ซึ่งแสดงให้เห็นถึงการติดต่อแลกเปลี่ยนเคลื่อนย้ายในทิศทางเหนือตั้งแต่ของโมร็อกโกยุคกลางอีกด้วย อย่างไรก็ดี ศาสนาอิสลามก็เป็นสิ่งสำคัญที่สุดที่เชื่อมติดกันและเดียวกันในโลกมุสลิมยุคกลางเอาไว้กับโลกตะวันออก อาณาจักรยุคกลางแห่งอัล-มาழริบแห่งนี้ซึ่งมีศูนย์กลางอารยธรรม

อยู่ทั้งในแอฟริกาเหนือและยูโรปจึงมุ่งหน้าทั้งทางการค้าและทางการศึกษา
ไปสู่เมกะห์ซึ่งเป็นหัวใจของอัตลักษณ์แห่งอิสลาม

ความเจริญของงานทางปัญญาในโมร็อกโกยุคกลาง： ห้าศตวรรษแห่งความรุ่งเรือง

ศึกษาอิสลามได้ถูกนำมาในดินแดนตะวันตกสุดหรืออัล-มาชาริบโดย กองทัพอาหรับของราชวงศ์อุmayyah ที่มาจากกรุงadam สักการะศตวรรษที่ 7 และ ได้กล่าวไปเป็นศึกษาแห่งอำนาจและเผยแพร่สู่ประชาชนท้องถิ่นทั้งชาวเบอร์เบอร์ ชาวยิว และชาวยิวในเวลาอันรวดเร็ว ภาษาอาหรับถูกรับเข้ามายังลังจาก การเข้าบ้านถืออิสลามเป็นภาษาของชนชั้นปักษ์รอง ดังนั้น จึงเป็นธรรมชาติที่ภาษา อาหรับจะกลายเป็นภาษาที่แสดงถึงความรอบรู้ทั้งทางศึกษา ทางวิทยาการ และวรรณคดี

หาราชสำนักของพวกราชวงศ์อัมัยยะที่เมืองคอร์โดบา (ในสเปน) นั้นเอิกเกริกเป็นด้วยบรรดาภารีแล้ว การเข้าสู่อำนาจของราชวงศ์อัล-มูราเวบิญูน (Almoravides) ในปลายศตวรรษที่ ๑๑ คือการฟื้นฟูความรู้ทางศาสนาโดยเฉพาะอย่างยิ่งทางด้านนิติศาสตร์อิสลาม กษัตริย์ในราชวงศ์นี้ได้ใช้ maliki (ซึ่งเป็นทัศนะนิติศาสตร์อิสลามของ Malik bin Anas ที่คิดค้นขึ้นที่เมืองเมดิน่าraw ศตวรรษที่ ๕) เป็นฐานอำนาจ โดยอาศัยแนวคิดของนักคิดคนสำคัญคือ อิหม่าม Ibn Rushd al-Djadd (มีชีวิตอยู่ถึงปี ค.ศ. ๑๑๒๖) ซึ่งนิทรรศการได้จัดแสดงงานเขียนของท่านให้ได้ชมกันด้วย นักนิติศาสตร์อิสลามในยุคนี้ได้เขียนผลงานที่ช่วยสละมัยใช้อ้างอิงได้จนถึงปัจจุบัน

ในยุคต่อมาของราชวงศ์อัล-มูราเวหิดุน (Almohades) (กลางศตวรรษที่ ๑๒ - กลางศตวรรษที่ ๑๓) เป็นยุคของแนวคิดใหม่ทางหลักศาสนาที่เน้นการบูรณาการทางปรัชญา ยุคสมัยนี้จึงเป็นยุคของแนวคิดทางศาสนาอิสลามไม่เพียงแต่ช่วยสละมัยเท่านั้น ยังมีนักปรัชญาและนักคิดชาว犹太 ชื่อว่า Maimonide (๑๑๙๕-๑๒๐๔) ซึ่งมีผลงานที่หล่อเลี้ยงช่วยสละมัยร่วมยุคสมัยเพื่อนำเสนอการวิเคราะห์คัมภีร์ תורה (Torah) แบบใหม่

ในศตวรรษต่อมา กษัตริย์ในราชวงศ์เมรินิด (Merinides) ก็กลับไปสู่กระแวงของทัศนะมาลีกีร์ และพัฒนาใหม่รูปแบบเฉพาะด้วยการก่อตั้งสถาบันของมาดรอชาห์ (madrasa) หรือโรงเรียนสอนนิติศาสตร์และศาสนาขึ้น รวมทั้งมีการก่อตั้งโรงเรียนขึ้นหลายแห่งซึ่งใช้สอนทัศนะมาลีกีร์ในสมัยตั้งแต่ล่า

ลักษิชูฟีย์ (soufisme) ซึ่งเน้นความเชื่อทางจิตวิญญาณ ได้เจริญงอกงามขึ้นในโมร็อกโกตั้งแต่ศตวรรษที่ ๑๒ โดยการนำของกาหลิน อาบุ บากา อิบอัลอะ拉บี (Abu Bakr Ibn al-Arabi : ๑๑๖๕ - ๑๒๔๐) จนทำให้เกิดกระแสนรนคดีใหม่ซึ่งฝัง根柢ในทุกสาขาของศิลปวิทยาการ บทกวีนี้ไม่ได้ถูกลบเลือนแต่กลับปรากฏอยู่ทั่วไปในงานเขียนสรรเสริญกษัตริย์ทั้งหลาย ซึ่งทำให้

เกิดการพัฒนาของการบันทึกจดหมายเหตุทางประวัติศาสตร์ มีนักเขียนคนสำคัญหลายคนในโลกวรรณคดีของโมร็อกโกยกคลางที่สำคัญ คือ Ibn Khaldun (๑๓๓๒ - ๑๔๐๖) ซึ่งเป็นผู้เล่าเรื่องราวเกี่ยวกับยุคสมัยของชาผ่านทางงานเขียนที่มีชื่อว่า “ประวัติศาสตร์สากล (Histoire universelle)”

พอได้ชั่มนิทรรศการและทราบประวัติศาสตร์ของโมร็อกโกยกคลาง พหลังจากนี้ ก็คิดว่า อะไรที่ทำให้กับนักศึกษาไทยในโมร็อกโกที่ได้มีโอกาส มาศึกษาในสาขาอิสลามศึกษาในดินแดนแห่งประวัติศาสตร์และต้นกำเนิด สาขาวิชานี้แห่งหนึ่งของโลก

พระราชวังที่เมืองเฟส

ย่านชาวิวของเมืองเฟสในปัจจุบัน

ราชวงศ์เมรินิด (Merinides) และการหวนกลับสู่นครเฟส (ค.ศ. ๑๒๖๙-๑๔๖๕)

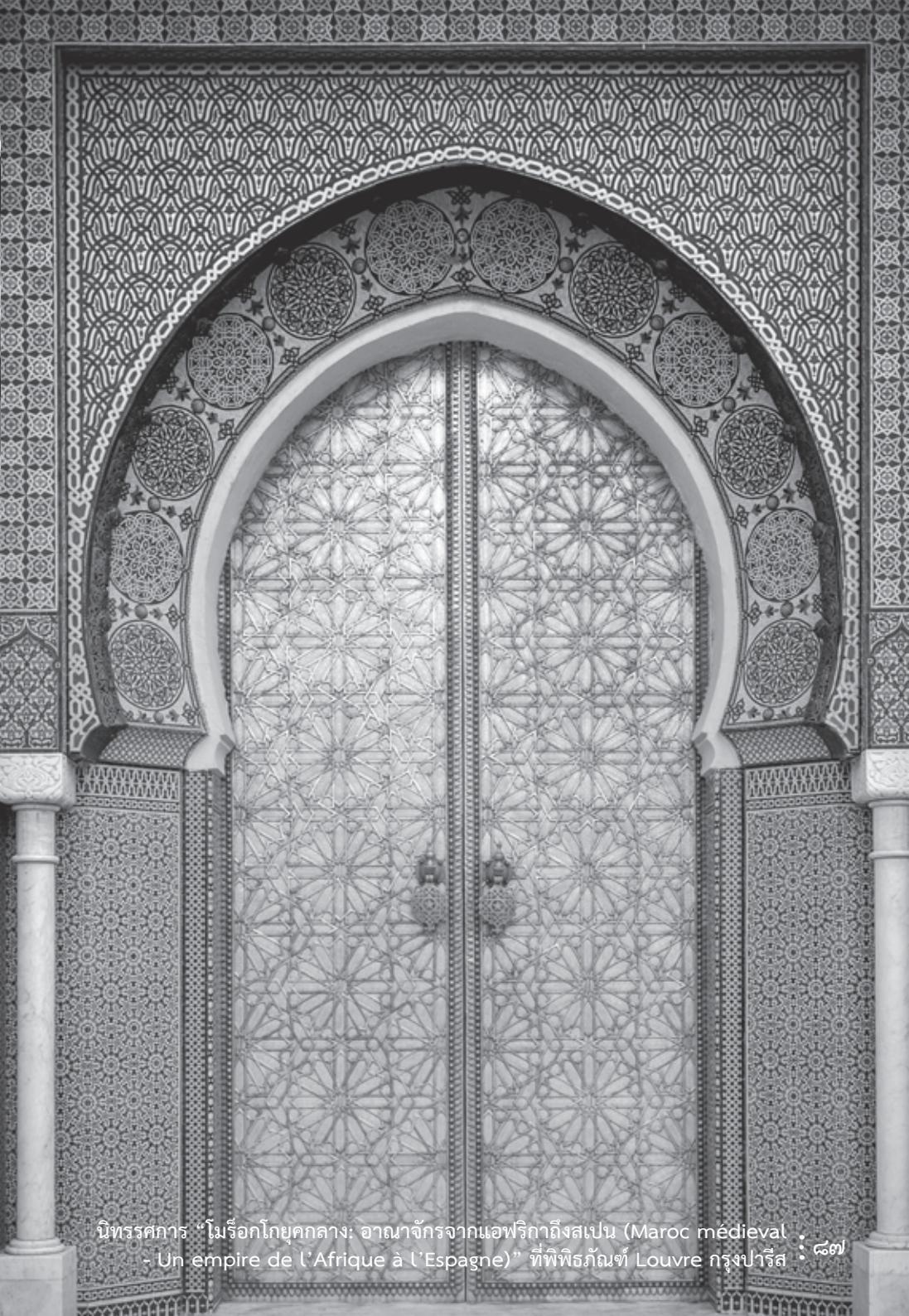
ความพ่ายแพ้ของกองทัพราชวงศ์อัล-มู瓦ห์ทธิดุน (Almohades) ต่อกองทัพกษัตริย์คาಥอลิกเมื่อ ปี ค.ศ. ๑๒๑๒ ที่ Las Navas De Tolosa ในสเปนเป็นสัญญาณของความเสื่อมของราชวงศ์นี้และการสิ้นอำนาจของอาณาจักรอิสลามในสเปน ในขณะเดียวกันในดินแดนโมร็อกโก แผ่นดินเบอร์เบอร์

นิทรรศการ “โมร็อกโกยกคลาง: อาณาจักรจากแอฟริกาถึงสเปน (Maroc médiéval - Un empire de l'Afrique à l'Espagne)” ที่พิพิธภัณฑ์ Louvre กรุงปารีส : ๘๕

(amazigh) ที่ชื่อว่า Banu Marin ซึ่งอาศัยอยู่แถบเมือง Taza ได้ยึดอำนาจ และบุกเข้ายึดนครมาร์ราเกชในปี ค.ศ. ๑๒๖๙ และสถาปนาราชวงศ์เมรินิด (Merinides) ขึ้นโดยมีเมืองเฟสเป็นเมืองหลวง ราชวงศ์เมรินิดนี้อ้างความชอบธรรมทางสายโลหิตจาก Idrissides ผู้ก่อตั้งเมืองเฟส ภายหลังปี ค.ศ. ๑๒๗๖ ราชวงศ์นี้ก็ได้ลงหลักปักฐานที่เฟสเมืองใหม่หรือ Fez Jdid ซึ่งอยู่ติดกับเมืองเก่า มีการสร้างปราสาทราชวังและมีย่านชาวยิว เฟสในยุคนี้ได้กล้ายเป็นเมืองหลวงแห่งวิทยาการ ทางจิตวิญญาณ และศิลปวัฒนธรรม

การเข้ามาสร้างฐานอำนาจของราชวงศ์เมรินิดนั้นไม่ได้มีการปฏิรูปศาสนาเหมือนราชวงศ์ก่อน ๆ แต่อาศัยการโฆษณาชวนเชื่อ (propaganda) เกี่ยวกับนิยามของคำว่า djihad และทฤษฎีของมาลิกีย์ซึ่งเป็นหนึ่งในสี่สาขาของการตีความนิติศาสตร์อิสลามในนิกายชูนนีห์ ในยุคนี้ได้มีการสร้างโรงเรียนสอนศาสนาหลายแห่งเกิดขึ้นเพื่อเป็นสถานที่หลักในการสอนศาสนาและนิติศาสตร์ ซึ่งทำให้มีนักศึกษา และนักประชัญญ์เดินทางมาสู่เมืองเฟสในยุคนั้น เป็นจำนวนมาก ซึ่งปัจจุบันเมืองเฟสก็เป็นเมืองที่มีนักศึกษาไทยเดินทางไปศึกษาเล่าเรียนอยู่จำนวนมากที่สุดในโมร็อกโก

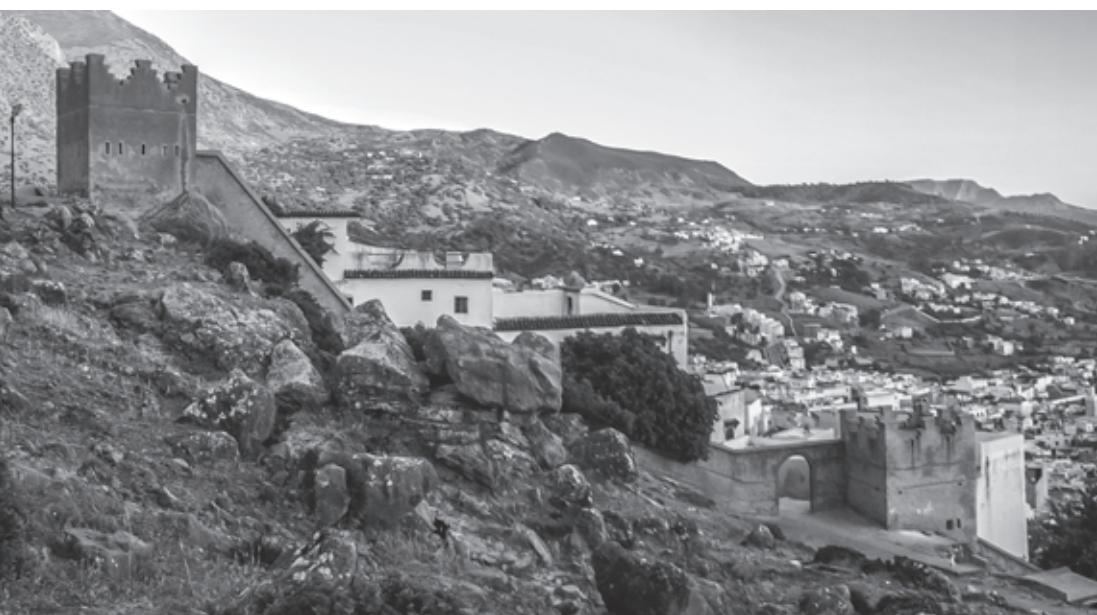

นิทรรศการ “โมร็อกโคยุคกลาง: อาณาจักรจากแอฟริกาถึงสเปน (Maroc médiéval - Un empire de l'Afrique à l'Espagne)” ที่พิพิธภัณฑ์ Louvre กรุงปารีส :

๘๗

ศิลปวัตถุหนึ่งในยุคหนึ่นที่นิทรรศการจัดแสดง คือ โคมไฟบรอนซ์ขนาดใหญ่ ซึ่งนำมาจากมัสยิด al- Qarawiyin ที่เมืองเฟส โคมไฟดังกล่าวถูกทำขึ้นใน สเปนโดยเป็นค่าปฏิกรรมส่งครามแก่กษัตริย์ของเมืองเฟสเมื่อปี ค.ศ. ๑๓๓๓ หลังจากที่กองทัพของสูลต่านเมรินิด Abu al- Hasan มีชัยเหนือกองทัพ กษัตริย์สเปนที่เมืองยิบROLATA และสูลต่าน Abu al-Hasan เองเป็นผู้ที่สั่งการ ให้นำโคมไฟดังกล่าวประดับไว้ในมัสยิดอัลกระวีญูนที่เมืองเฟส โคมไฟบรอนซ์ ดังกล่าวมีจารึกภาษาละตินและลายประดับรูปสัตว์และพรร母ไม้ ซึ่งเมื่อมาถึง ที่เมืองเฟสแล้วก็ถูกสลักจารึกภาษาอาหรับและลวดลายอาหรับเข้าไปอีกด้วย โคมไฟดังกล่าวเดิมใช้น้ำมันในการจุดไฟ แต่เมื่อศตวรรษที่ ๒๐ ก็มีการติดตั้ง ระบบไฟฟ้าและหลอดไฟเข้าไป โคมไฟซึ่งมีมาจากโบสถ์คริสต์ในลักษณะ ดังกล่าวเนี้ยยังปรากฏอยู่ในมัสยิดอัลกระวีญูนอีก ๓ ดวงในปัจจุบัน

อันที่จริงยังมีศิลปวัตถุอีกหลายชิ้นในนิทรรศการที่นำมาจากเมืองเฟส ซึ่งเป็นส่วนน้อยของความงดงามของศิลปกรรมที่ยังพบเห็นได้ที่เมืองเฟส ในปัจจุบัน การตกแต่งอย่างวิจิตรบรรจงและมีรายละเอียดมาก ทั้งที่มัสยิดและ มาดรรชาห์ (โรงเรียนสอนศาสนา) ด้วยกระเบื้องโมเสคหลักสีเป็นลวดลาย

(zellige) เหนือชั้นขึ้นไปคือลายปูนปั่นอันสวยงามและชั้นบนเป็นเครื่องไม้แกะสลัก นับว่าเป็นลักษณะเด่นของสถาปัตยกรรมที่พบเห็นได้ในสถานที่สำคัญในเมืองเฟส

ภาพลักษณะใหม่ของกษัตริย์ราชวงศ์เมรินิด

ที่เมืองราบত สุสานราชวงศ์เมรินิดได้ก่อตั้งสุสานหลวง หรือ necropolis ภายในป้อมปราการขึ้นในปี ๑๒๘๔ ที่บริเวณซาเมืองโรมันที่เรียกว่าเชลลัห์ (Chellah) สถานที่ดังกล่าวได้กลายเป็นที่จาริกแสวงบุญและทำให้ราชภูมิได้เห็นภาพลักษณะใหม่ของกษัตริย์ผู้ทรงเกียรติและเคร่งศาสนาซึ่งถูกฝังอยู่ในที่แห่งนั้น ที่เชลลัห์นี้เองเป็นที่ตั้งของสุสานสุสาน Abu al-Hasan และเมหesi Shams al-Duha ใกล้กับสุสานหลวงแห่งนี้มีมัสยิดและโรงเรียนสอนศาสนาตั้งอยู่ด้วย รวมทั้งมีที่พักนักเดินทาง ซึ่งในปัจจุบันสถานที่แห่งนี้ยังคงเป็นสถานที่แห่งการทำบุญและสวัดภารนา นอกเหนือจากการเป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่สำคัญของกรุงราบต

นิทรรศการได้จัดแสดงแผ่นพิมพ์โลงศพของเมหสี Shams al-Duha ทำขึ้นบนหินอ่อนสีขาวเมื่อปี ค.ศ. ๑๓๔๗ ซึ่งปรากฏใจกว่า “นี่คือหลุมศพของนายหญิงของเรา ผู้เป็นไท ผู้เคร่งศาสนา ผู้ศักดิ์สิทธิ์ มารดาแห่งสุลต่าน คาลิฟ อิหม่าม ผู้ซึ่งมีคุณสมบัติอันดีงาม ผู้สูงส่งและเพียบพร้อมในจริยวัตรซึ่งไม่อjaจหาถ้อยคำในภาษาใดมาเปรียบpan เจ้านายของเรา เอมีรแห่งผู้ครรฑา ผู้ซึ่งไว้วางพระทัยในเจ้าแห่งสากลโลก Abu Inan บุตรแห่งเอมีรของชาวมุสลิม Abu al-Hassan บุตรแห่ง คาลิฟ อิหม่าม และเจ้านายทั้งหลาย ...” นี่คือคำบรรยายสุดดีมเหสี Shams al-Duha ผู้ซึ่งเคยเป็นทาスマจากยูโรป และต่อมามาเป็นมเหสีของสุลต่าน Abu al-Hasan และมารดาของสุลต่าน Abu Inan (ประสูติเมื่อปี ค.ศ. ๑๓๔๘) จารึกบนโลงศพ อันนี้เป็นที่น่าสนใจในประวัติศาสตร์ยุคราชวงศ์เมรินิด เพราะเป็นหลักฐานทางวรรณคดีที่สำคัญซึ่งมีที่มาจากการบันดาลใจของสุลต่าน Abu Inan นั่นเอง และแผ่นพิมพ์โลงศพนี้ได้กล่าวเป็นสัญลักษณ์ที่สำคัญของภาพลักษณ์ราชวงศ์ที่สุลต่านต้องการถ่ายทอดสู่คนรุ่นหลัง

อย่างไรก็ได้ ในช่วงกลางศตวรรษที่ ๑๔ แม้ว่าราชวงศ์เมรินิดจะเจริญ
ถึงขีดสุด แต่การพ่ายแพ้ของกองทัพร่วมของราชวงศ์เมรินิดและราชวงศ์นัสริด
(Nasrides ซึ่งมีเมืองหลวงที่เมือง Granada) ในสงคราม เมื่อปี ๑๓๔๐
ในสงครามที่ Rio Salado ส่งสัญญาณของการเสื่อมถอยของอำนาจทางการทหาร
กษัตริย์คาಥอลิกซึ่งได้รับชัยชนะในสงครามการต้อนทรัพย์สินและผู้คนไปจาก
กองทัพเมรินิด มีการประท้วงจากประชาชนในทุกแห่งของอาณาจักร
นักประวัติศาสตร์ Ibn Khaldun (๑๓๓๒-๑๔๐๖) บันทึกช่วงเวลาแห่ง^๑
ความทุกข์ยากในสมัยนั้นไว้ในหนังสือ “ประวัติศาสตร์สาภล” โดยตั้งคำถาม
เกี่ยวกับอนาคตของอารยธรรมแห่งนี้ จนกระทั่งคิดต่อไปว่า ยุคสมัยดังกล่าวเนี้ย
จะเป็นจุดจบของโลก ศตวรรษที่ ๑๕ ที่ตามมา นั้นถูกแบ่งแยกออกอย่างสื้นเชิง^๒
โดยลัทธิโซฟิย์ (soufisme) ปรากฏขึ้นเพื่อเป็นคำตอบต่อความหวาดกลัวของ
ยุคก่อนที่เกิดขึ้นจากโรคระบาด ทุพภิกขภัย และการรุกคืบเข้ามายังกองทัพ
ชาวคริสต์

นิทรรศการได้จัดแสดงศิลปวัตถุชิ้นสำคัญ คือ รังศึกของสุลต่าน Abu-al-Hasan ที่มาจากฝ่ายไหเมสีทองขนาดใหญ่ ซึ่งนำมาจากมหาวิหารที่เมือง Toledo ของสเปน ซึ่งในปัจจุบันยังคงเก็บรักษาลงศึกของราชวงศ์เมรินิดไว้อีก สามปีน เมื่อครั้งที่กองทัพร่วมของสุลต่านฯ จากราชวงศ์เมรินิดและนัสริดได้พ่ายแพ้สังหารมหานคร Rio Salado เมื่อปี ค.ศ. ๑๓๔๐ รังผ้าไหมนี้ทำขึ้นโดยช่างฝีมือที่เมืองเฟส มีจารึกชื่อสุลต่าน และถ้อยคำศักดิ์สิทธิ์จากคัมภีร์อัลกุรอ่าน ซึ่งรังดังกล่าวเนี้ยถูกใช้เป็นเครื่องมือ propaganda ทางการทหารด้วย รังนี้จึงมีความสำคัญมากทางศิลปะของฝีมือช่างในราชวงศ์เมรินิด ส่วนในทางการเมืองนั้น การที่รังศึกนี้ถูกฝ่ายศัตรูหรือสเปนยึดไปได้ถือว่าเป็นจุดสิ้นสุดของอิทธิพลราชวงศ์เมรินิดและของอาณาจักรจากโมร็อกโกในยุโรปลงอย่างสิ้นเชิง และนิทรรศการก็ปิดฉากยุคกลางของโมร็อกโกลงด้วยความรู้สึกของผู้ชมที่เจือปนกับความรู้สึกอาลัยถึงชะตาของอาณาจักรที่เคยรุ่งเรืองแต่หนึ่งในยุคกลาง

อย่างไรก็ตี หลังจากที่ออกจากนิทรรศการมาแล้ว ก็ได้มองย้อนกลับไป ประมวลถึงสิ่งที่นิทรรศการได้นำเสนอและเพิ่งได้รับชมมา ทำให้ได้รับความรู้และเข้าใจในประวัติศาสตร์ของโมร็อกโกมากขึ้น อีกทั้งยังรู้สึกอิ่มใจว่าความรุ่งเรืองของอาณาจักรแห่งนี้ไม่ได้สูญหายไปไหน ยังเหลือตกทอดให้คนยุคปัจจุบันได้เห็นอยู่อีกเป็นอันมาก จนเป็นแรงบันดาลใจให้ผู้เขียนรู้สึกอยากกลับไปชมมาครอชาห์หรือโรงเรียนสอนศาสนาที่เมืองเฟสอีกสักรอบ รวมทั้งอยากไปชมมัสยิดอัลกอระวีญีนอันยิ่งใหญ่ที่เมืองเฟสอีกด้วย การชมนิทรรศการนี้ทำให้ผู้เขียนตอบโจทย์แก่ตนเองได้ว่าเหตุใดถึงตกหลุมรักเมืองเฟสมากขึ้นทุกครั้งที่ได้ไปเยือน ก็เพราะด้วยประวัติศาสตร์อันยาวนาน ความศักดิ์สิทธิ์ของเมืองเฟส และที่สำคัญ เฟสคือ พิพิธภัณฑ์ที่จัดงานนิทรรศการโมร็อกโภุคกลางดังกล่าวนี้ ที่ยังมีชีวิตอยู่นั่นเอง

นักการทูตไทย ในเอธิโอเปีย

ตอนที่ ๒ เดินทางสู่ก้าพทวีป

ชวน พีระมาน

คุณชวนเป็นคนกรุงเทพฯ แต่กำเนิด ชีวิตนี้ เดินทางไกลที่สุด เห็นจะเป็นตอนที่นั่งรถไฟไปเที่ยวสงกรานต์ที่เชียงใหม่ นอกรจากนั้นแล้ว คุณชวนไม่เคยไปไหนไกล ๆ เลย แต่ในปีพุทธศักราช ๒๕๐๖ คุณชวนได้รับคำสั่งให้ไปทำงานที่สถานเอกอัครราชทูตไทยที่กรุงอัดดิสอะบaba ประเทศเอธิโอเปีย ซึ่งแสนจะลึกลับและดูห่างไกลกันการเสียเหลือเกิน

คุณชวนเก็บสัมภาระเพื่อเตรียมตัวไปเดินทางอย่างงุนงงสัย เพราะนอกจากเสื้อผ้าใส่ทำงานแล้ว ก็ไม่รู้เหมือนกันว่าจะต้องเตรียมสิ่งของอะไรไปบ้าง เพื่อไปใช้ชีวิตอยู่ในเอธิโอเปียถึง ๕ ปี ครั้นจะถามไครก็คงไม่มีใครให้คำตอบได้ เพราะไม่เคยมีคนไทยคนไหนเคยไปเอธิโอเปียด้วยซ้ำ คุณชวนจึงใช้จินตนาการบวกกับความรู้จากการอ่านบทความสารคดี เลือกแต่สิ่งของจำเป็นต่อการใช้ชีวิตในสถานที่กันดาร เช่น อุปกรณ์เครื่องมือช่าง มีดพับ มีดตะเกียงเจ้าพายุ ไฟฉาย เชือก เครื่องเขียน และที่ขาดไม่ได้ คือ คอมไฟ และหนังสือเกือบร้อยเล่ม เพราะรู้มาว่า ในยุคหนึ่น เอธิโอเปียยังคงเงียบเหงาไม่ค่อยมีอะไรให้ทำ คุณชวนกะว่าจะใช้เวลาว่างตลอด ๕ ปีในการอ่านหนังสือจนหมด

เมื่อจัดการเสร็จก็ขึ้นของส่งลงเรือไปเอธิโอเปีย ส่วนตัวเองนั้น ก็ขึ้นเครื่องบินจากกรุงเทพฯ ไปยังเอธิโอเปีย โดยเป็นเที่ยวบินที่มีการแวะพักหลายครั้ง แม้ว่าคุณชวนมีเครื่องญาติไปส่งที่ท่าอากาศยานตอนเมืองอย่างอุ่นหนาฝาด แต่พวงมาลัยรอบคอก็ไม่ทำให้ความตื่นเต้นประหม่าลดน้อยลงไปเลย เพราะคุณชวนกำลังจะเดินทางด้วยเครื่องบินเป็นครั้งแรกในชีวิต ขึ้นอย่างไร ไปลงที่ไหน อย่างไร คุณชวนไม่เคยรู้มาก่อนทั้งนั้น*

คุณชวนจึงขึ้นเครื่องบินอย่างเกร็ง ๆ ตั้งแต่เครื่องบินออกจากกรุงเทพฯ ทุกที่ที่มีข้อความประกาศทางเครื่องกระจาดเสียงบนเครื่องบิน คุณชวนก็จะตั้งใจฟังทุกครั้ง เพื่อว่าถ้าใกล้ถึงที่หมายจะได้เตรียมตัวลง และแล้วคุณชวนก็เดินทางถึงกรุงโรม อิตาลี ซึ่งเป็นที่หยุดพักสุดท้ายก่อนไปเอธิโอเปีย

หมายเหตุ *: ปัจจุบัน กระทรวงการต่างประเทศจัดหลักสูตรการฝึกอบรมข้าราชการที่เพิ่งออกประจำการต่างประเทศครั้งแรกแล้ว ประกอบกับในยุคสมัยนี้ คนหนุ่มสาวมีโอกาสขึ้นเครื่องบินกันบ่อยขึ้น เพราะมีสายการบินประเภทต้นทุนต่ำ (low cost) ให้เลือกทดลองแตกต่างจากสมัยก่อน ที่การขึ้นเครื่องบินเป็นเรื่องแพงใหม่ บัตรโดยสารเครื่องบินราคาแพงมาก และการไปต่างประเทศเป็นเรื่องยากลำบากแม้แต่สำหรับข้าราชการกระทรวงการต่างประเทศเอง

บนเครื่องบินก่อนจะถึงท่าอากาศยานที่กรุงโรม คุณชวนเหลือบเห็นผู้ชายแอฟริกันสูงโปร่งหน้าตามความ และจำได้ว่าคือ อะเบเบ บิกิลา (abebe bikila) นักวิ่งมาราธอนชาวเอธิโอเปียผู้ซึ่งได้เหรียญทองจากโอลิมปิกในปี ๑๙๖๐ เนื่องจากคุณบิกิลา เป็นนักกีฬาเหรียญทองโอลิมปิกคนแรกที่เป็นคนแอฟริกา จึงโด่งดังถูกถ่ายรูปและสัมภาษณ์เป็นข่าวหลายครั้ง คุณบิกิลาเพิงกลับจากการเดินทางปราภูตัว คุณชวนจำได้ เพราะเห็นข่าวคุณบิกิลาจากการอ่านศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับประเทศไทยเอธิโอเปียก่อนเดินทาง

สักพักคุณชวนก็ได้ยินเสียงประกาศว่า เครื่องบินกำลังจะลงจอด transit ที่ท่าอากาศยานกรุงโรม อิตาลี คุณชวนประหม่าขึ้นทันที เพราะลืมถามาเพื่อนผู้ที่กระทรวงการต่างประเทศว่า การที่เครื่องบิน transit แปลว่าอะไร คุณชวนจึง

Gimbangการทูตไทยในเอธิโอเปีย ตอนที่ ๒ เดินทางสู่กาแฟทริป : ๕๕

คิดเอาเองว่า ถ้าไม่ล่งจากเครื่องก็ไม่น่าจะเป็นอะไร แต่ไม่ทันไร ผู้โดยสารหัวหน้า ก็ลุกขึ้นยืนเพื่อเดินออกจากเครื่องบิน ในขณะที่กำลังลงแล พนักงานบริการก็มาพูดเชิญให้คุณชวนออกจากเครื่องบิน เพราะจะต้องมีการทำความสะอาดเครื่องบิน คุณชวนเกรงจะเสียหาย จึงยอมลุกจากที่นั่ง เดินตามคนอื่นไปแต่โดยดี

คุณชวนฉุกคิดขึ้นได้ว่า ในเมื่อตอนเงื่อนไม่เคยขึ้นเครื่องบิน transit คืออะไร ก็ไม่น่นใจ ออกจากเครื่องบินไปแล้วต้องเดินไปไหนก็ไม่รู้ คุณชวนจึงคิดว่า ควรต้องเดินตามคุณบิคิลาให้ตลอด เพราะเขาคงกำลังเดินทางกลับประเทศเขาอย่างแน่นอน ว่าแล้วคุณชวนจึงเร่งฝีเท้าจนเดินໄล่ทันคุณบิคิลา (เร่งฝีเท้าจริง ๆ เพราะนักกีฬาวิ่งหรือภ่องโอลิมปิกนั้นเดินเร็วมาก)

ปรากฏว่า ยังคุณชวนเดินตามคุณบิคิลาไปนานเท่าไร ก็ยังพบว่า ผู้โดยสารคนอื่นค่อย ๆ หายไป เหลือแต่คุณบิคิลา ที่เดินก้าวยาว ๆ อยู่ข้างหน้ากับคุณชวนสองคน แต่คุณชวนก็ไม่ลดละ เพราะมุ่งมั่นมากว่า ยังไงต้องไปให้ถึงเอธิโอเปียให้ได้ เพราะกระตระวงการต่างประเทศสั่งไว้ว่าให้รีบไปเปิดสถานเอกอัครราชทูต

คุณชวนเริ่มหอบจากการเดินໄล่ตามนักกีฬาวิ่งโอลิมปิกของเอธิโอเปียไปเกือบทั่วท่าอากาศยานกรุงโรม

...มารู้สึกตัวอีกที

...ก็พบว่า ตัวเองก็มายืนอยู่ข้างนอก
...ข้างหลังคุณชวนเป็นอาคารผู้โดยสารขาเข้าของท่าอากาศยานกรุงโรม
อิตาลี

...ข้างหน้า...

...คุณบิคิลा กำลังโบกรถแท็กซี่

...แล้วก็ขึ้นรถแท็กซี่...จากไปต่อหน้าต่อตา

เหลือเพียงคุณชวนยืนงอยู่คนเดียว...

คุณชวนสะดึงตกใจ เพราะเพิ่งรู้ตัวว่า เดินหลงออกจากสนามบินมาเสียแล้ว และเพิ่งเข้าใจเดี่ยวนั้นเองว่า คุณบิคิล่า ไม่ได้เดินทางกลับเออิโอดีเย หากแต่มา พักค้างคืนที่อิตาลีก่อนต่างหาก ป่านนี้ เครื่องบินที่จะต้องขึ้นไปเออิโอดีเย ก็อาจจะออกໄປแล้วหรือไม่ คุณชวนคิดได้ก็รีบวิงกระหึ่ดกระหอบกลับไปยัง เครื่องบิน (คงไม่ต่างกับคุณบิคิล่าตอนแข่งขันโอลิมปิกเท่าไร) เดชะบุญที่เครื่องบิน ยังไม่ออก แต่สถานการณ์ก็ไม่ค่อยดีเท่าไร เพราะประตูเครื่องบินกำลังจะปิด พอดี

คุณชวนรีบอธิบายกับพนักงาน “ขอผมขึ้นเครื่องหน่อย ผมเป็นผู้โดยสาร จะไปอัตติสอะบาบَا”

พนักงาน “คุณมีหนังสือเดินทางและบัตรที่นั่งหรือไม่”

คุณชวนใจหายวับ ตายแล้ว ด้วยความรีบร้อนออกจากเครื่องตาม คุณบิคิล่า ทั้งหนังสือเดินทางและบัตรที่นั่งยังคงวางอยู่บนเก้าอี้ที่นั่ง “ผมไม่ได้ หยิบติดมาด้วย แต่อยู่บนเครื่องบินแน่นอน”

พนักงานสีหน้าเข้ม เครื่องเครียด “เราเสียใจด้วย แต่ถ้าคุณไม่มี หนังสือเดินทางและบัตรที่นั่ง เราให้ขึ้นเครื่องไม่ได้” แล้วหันหลังทำท่าจะ เดินขึ้นเครื่องไป

คุณชวนเห็นใจแต่กหนักกว่าเดิม “เอาอย่างนี้ ผู้พิสูจน์ได้ว่าผมเป็นผู้โดยสาร เอกสารหั้งหมัดของผม อยู่บันเครื่อง คุณไปกับผมลิ เดียวผมหยิบให้ดู”

พนักงานก็ยังทำท่าไม่เชื่อ แต่คุณชวนก็ใช้ทักษะการทูตเบื้องต้นหัวน้ำล้อมอยู่นานสองนาน จนพนักงานยอมให้คุณชวนเดินขึ้นเครื่องพร้อมเจ้าหน้าที่ รปภ. ประจำสนามบิน เพื่อที่ว่า ถ้าคุณชวนไม่มีเอกสารเดินทางจริง ก็จะได้จับตัวลงจากเครื่องบินเสีย โทษฐานก่อความสงบ

คุณชวนเดินขึ้นเครื่องไปโดยความประหม่า ทุกสายตาของผู้โดยสารบนเครื่องเหล่านั้นมองคุณชวนอย่างรำคาญหรือไม่ก็ขับขันอยู่ในที่ เนื่องจากส่วนใหญ่ก็ได้ยินบทสนทนากันของคุณชวนกันหมด และทุกคนก็รู้ว่า ความป้าเป้อตื้นตันของคุณชวนกำลังทำให้เครื่องบินดีเลย์ แต่โชคดีเข้าข้างคุณชวนอยู่มาก ที่หนังสือเดินทางและบัตรที่นั่งของคุณชวนยังคงวางอยู่ที่เดิม ไม่ได้หล่นหายไปไหน เมื่อเจ้าหน้าที่ รปภ. ได้ตรวจสอบจนพอใจแล้วก็จากไป ส่วนคุณชวนก็นั่งประจำที่คาดเข็มขัดและถอนหายใจอย่างโล่งอก

หลังจากนั้น เครื่องบินก็เดินทางต่อไปยังกรุงอัดดิสอะบaba ไม่มีเหตุการณ์อะไรรุนแรงเต็มอิจจุณระทั้งคุณชวนเดินทางไปถึงและเหยียบไปบนพื้นแผ่นดินเอธิโอเปีย ซึ่งจะเล่าให้ฟังในบทต่อไป

โอมาน- ไทย : ความสัมพันธ์ฉันมิตรที่ยั่งยืน

.....

ดร.พรชัย ด่านวิรัตน์

เอกอัครราชทูต ณ กรุงมัลกัต (เขตอาณาครองบคลุมสาธารณรัฐเยเมน)

ความนำ

ภูมิภาคตะวันออกกลางนับวันแต่จะทวีความสำคัญมากขึ้นสำหรับไทย เพราะภูมิภาคนี้สามารถเป็นศูนย์กลางการขนส่งและคมนาคมโดยเฉพาะ ด้านการบินพลเรือนระหว่างเอเชียกับภูมิภาคยุโรป กีดี หรือกับแอฟริกา กีดี นอกจากนั้น การท่องเที่ยวและเศรษฐกิจ ได้แก่ บาห์เรน คูเวต โอมาน การ์ดิชา อุดีอาระเบีย และสหรัฐอาหรับเอมิเรตส์ ซึ่งมีประชากรรวมกว่า 40 ล้านคน และมีผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (Gross Domestic Product หรือ GDP) รวมประมาณ ๑,๔๐๐ พันล้านдолลาร์สหรัฐ ได้รวมตัวกันเป็นกลุ่มประเทศ คณานตรีความร่วมมือรัฐอ่าวอาหรับ (Gulf Cooperation Council หรือ

GCC ก็ยังทำให้ตะวันออกกลาง รวมทั้งโอมาน เป็นตลาดการค้าและการท่องเที่ยวที่สำคัญ กองประกบรายงานเรื่องเศรษฐกิจของโลกอาหรับปี ค.ศ. ๒๐๑๔ (Economic Freedom of the Arab World 2014) ก็ระบุว่า โอมานเป็นประเทศที่มีเศรษฐกิจในระดับที่น่าพอใจ คือ เป็นอันดับ ๕ จากจำนวน ๒๒ ประเทศในกลุ่มสันนิบาตอาหรับ^๑ บทความนี้จึงมุ่งเสนอแนวทาง เชิงรุกเพื่อขับเคลื่อนนโยบายที่เกี่ยวข้องของไทย โดยอาศัยประสบการณ์ที่ผู้เขียน มีในรัฐสุลต่านโอมานเป็นปัจจัยประกอบของการนำเสนอในครั้งนี้

โอมานกับโอกาสของไทยที่รออยู่

เมื่อกล่าวถึงภูมิภาคตะวันออกกลาง คงมีเพียงไม่กี่คนที่นึกถึงรัฐสุลต่าน โอมาน อย่างไรก็ได้ การที่โอมานมีทำเลที่ตั้งทางยุทธศาสตร์ที่สำคัญซึ่งเชื่อม ระหว่างอ่าวເວudenกับมหาสมุทรอินเดีย โอมานจึงมีบทบาทสำคัญต่อการค้าและ ความปลอดภัยของเรือต่างชาติที่เดินทางผ่านบริเวณนี้ แม้ว่าสถานการณ์ของ การกระทำผิดเกี่ยวกับโจรสลัดจะเปลี่ยนพื้นที่ไปชุกชุมแอบแฝงพริตะวันตก

๑ หนังสือพิมพ์ Muscat Daily, ฉบับวันอาทิตย์ที่ ๒๓ พฤษภาคม ค.ศ. ๒๐๑๔, หน้า ๑๘

แต่ความสำคัญของโอมานก็ยังคงอยู่เพราเส้นทางการเดินเรือในบริเวณทะเลอาหรับและด้านตะวันตกของมหาสมุทรอินเดียยังคงคึกคักเช่นเคย จากข้อเท็จจริงที่ว่าภูมิรัฐศาสตร์ของโลกกำลังเปลี่ยนแปลง โอมานจึงเตรียมรับความเปลี่ยนแปลงอย่างมหึมาในทุก ๆ สาขา ดังตัวอย่างต่อไปนี้

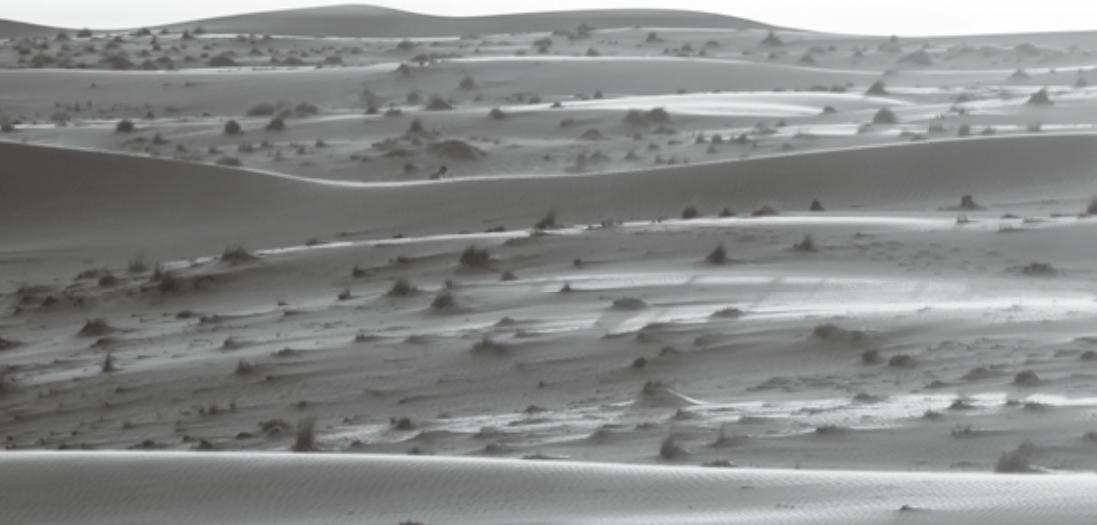
๑. วิสัยทัศน์ ค.ศ.๒๐๒๑-๒๐๔๐ หรือมีชื่อเรียกว่า “โอมาน ๒๐๔๐ (Oman 2040)”^๒ โดยวิสัยทัศน์นี้ปรับปรุงจากวิสัยทัศน์เดิมที่ตั้งเป้าไว้จนถึงปี ค.ศ. ๒๐๒๐ ซึ่งมุ่งพัฒนาประเทศทั้งทางด้านสังคมและเศรษฐกิจ และไม่ว่าจะเป็นในระดับภูมิภาค ห้องถิน หรือระดับระหว่างประเทศ ที่สำคัญคือ การพัฒนาทำให้เกิดเครื่องสินค้าและเรือท่องเที่ยวที่เมืองต่าง ๆ ได้แก่ ชาลาลาห์ (Salalah) เขตเศรษฐกิจพิเศษดูคุม (Special Economic Zone at Duqm) เมืองโซหาร (Sohar) เมืองคาชับ (Khasab) เขตมูนัดม (Musandam) เมืองชูร์ (Sur) และท่าเรือสุลต่านกาบูส (Sultan Qaboos Port) ซึ่งตั้งอยู่ที่เมืองหลวง คือกรุงมัสกัต รวมทั้งสิ้น ๖ แห่งด้วยกัน ยิ่งเห็นได้ชัดเจนว่าโอมานมุ่งเน้นการพัฒนาด้านการค้าสินค้าและส่งเสริมการท่องเที่ยว โดยมีนโยบาย “Look East” คือต้อนรับชาวต่างชาติจากเอเชียและอินเดีย

๒ “Balance growth of governorates. Oman 2040 to concentrate on all sectors”, หนังสือพิมพ์ Oman Daily Observer, วันพุธที่สุดที่ ๑๓ มิถุนายน ค.ศ. ๒๐๓๓, หน้าแรก

๒. ตามแผนยุทธศาสตร์การเพิ่มผลผลิตด้านประมงระหว่างปี ค.ศ. ๒๐๑๓ - ๒๐๒๐^๓ กระทรวงเกษตรและประมงโอมานได้จัดสรรงบประมาณถึง ๔๑๕ ล้านริยาล (๑ ริยาล เท่ากับ ๘๔ บาท) เพื่อพัฒนาสาขาประมง ทั้งนี้ เป้าหมาย คือ เพื่อเพิ่มผลผลิตด้านประมงจาก ๑๖๐,๐๐๐ ตันในปี ค.ศ. ๒๐๑๒ เป็น ๔๑๐,๐๐๐ ตันในปี ค.ศ. ๒๐๒๐ ไม่ว่าจะเป็นผลผลิตจากการประมงทะเลหรือ ประมงน้ำจืด รวมถึงการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำด้วย โดยโอมานให้ความสำคัญและ ต้องการสร้างความมั่นคงทางด้านอาหาร (food security) เนื่องจากปัจจุบัน โอมานต้องนำเข้าอาหารสูงถึงกว่า ๓ ใน ๕ ของความต้องการอาหารเพื่อปริโภค ในประเทศ แม้ว่าโอมานจะมีทรัพยากระบุรน์ที่อุดมสมบูรณ์ตลอดแนวชายฝั่ง ทะเล แต่การทำประมงยังคงเป็นแบบประมงพื้นบ้านและประมงขนาดเล็ก กับยังขาดการบริหารจัดการหลังการจับ (post-harvest management) ที่ดีพอ อาทิ การแข็งเย็น แข็งแข็งเพื่อรักษาคุณภาพสัตว์น้ำ จึงนับเป็นโอกาสของไทยที่ สามารถร่วมมือกับโอมานในการพัฒนาสาขาประมงของโอมาน โดยสามารถใช้ ความร่วมมือทางวิชาการเป็นตัวนำของความร่วมมือด้านการค้าและการลงทุน ของภาคประมงไทยในโอมานต่อไป

^๓ “Strategy to boost fish output”, หนังสือพิมพ์ Oman Daily Observer, วันเสาร์ที่ ๑๖ กุมภาพันธ์ ค.ศ. ๒๐๑๓, หน้าแรก

๓. กระทรวงสาธารณสุขโอมาน มีเป้าหมายที่จะเพิ่มศูนย์รักษาสุขภาพให้ได้ ๑๐,๐๐๐ แห่ง ภายในปี ค.ศ. ๒๐๕๐ เพื่อสนองความต้องการของชาวโอมาน และต่างชาติที่อาศัยอยู่ในโอมาน^๔ แม้ว่ามีชาวโอมานถึง ๗๒,๐๐๐ คน เดินทางไปรักษาตัวที่ประเทศไทย และจากสถิติก็ปรากฏว่าประเทศไทยเป็นประเทศผู้นำในเอเชียที่มีผู้มา_rับการรักษาพยาบาลสูงสุด โดยมียอดรวมถึงสองล้านสี่แสนคนในปี ค.ศ. ๒๐๑๗ และทำรายได้สูงถึง ๑๔ พันล้านบาท^๕ แต่การที่โอมานจะสร้างศูนย์ให้บริการทางการแพทย์ก็เป็นเรื่องที่ประเทศไทยต่าง ๆ ในแถบตะวันออกกลางก็มีแนวคิดเช่นเดียวกัน ไทยจึงควรวิเคราะห์และหาแนวทางการปรับตัวในเรื่องนี้ในระยะยาวเพื่อรักษาความเป็นผู้นำต่อไป

๔. โอกาสของการทำธุรกิจสปาในโอมานมีค่อนข้างสูง แต่มีปัญหาด้านการควบคุมมิให้มีการทำอาชีพที่ผิดกฎหมายหรือลักลอบทำงาน กล่าวคือตามกฎหมายแล้วจะต้องมีการขออนุญาตทำงานให้ถูกต้องโดยมีการตรวจ

^๔ “Vision 2050 targets 10,000 health centres”, หนังสือพิมพ์ Times of Oman, วันพุธที่ ๑๒ มิถุนายน ค.ศ. ๒๐๑๗

^๕ “Thailand leads Asia’s medical tourism boom” หนังสือพิมพ์ Oman Daily Observer, วันอังคารที่ ๑๖ มิถุนายน ค.ศ. ๒๐๑๗, หน้า ๒๗

สุขภาพและมีผู้รับรองหรือผู้อุปถัมภ์ (sponsor) ด้วย แต่มีบางรายอาจประกอบอาชีพที่ผิดกฎหมาย เช่น ค้าประเวณีด้วย ซึ่งอาจเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้อิโ曼า ให้วิ่งทำงานสปาย่อนข้างมาก อนึ่ง ยังมีธุรกิจที่นิยมมากในปัจจุบัน นั่นคือ การบำบัดให้ร่างกายรู้สึกกระฉับกระเฉงหรือ wellness เพราะคนอิโمان ส่วนใหญ่มีรูปร่างใหญ่และมีน้ำหนักตัวมาก ธุรกิจประเภทนี้ยังถือเป็นโอกาสของไทยอีกเช่นกัน

๕. อิโманมุ่งดึงนักลงทุนต่างชาติให้เข้ามาลงทุนในประเทศโดยได้จัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษขึ้นมา ๕ แห่งด้วยกัน ได้แก่ ซาลาล่าฟรีโซน (Salalah Free Zone) โซหารฟรีโซน (Sohar Free Zone) อัล มาซูนาห์ฟรีโซน (Al Mazunah Free Zone) และดูคุมฟรีโซน (Duqm Free Zone)^๖ ในเขต

^๖ “Free Zone in Oman – An Overview”, <http://omanlawblog.curtis.com/2013/07/free-zone-in-oman-overview>, accessed as of October 22, 2014

เศรษฐกิจพิเศษเหล่านี้บริษัทที่มาลงทุนจะได้รับสิทธิพิเศษมากมาย ออาทิ บริษัทต่างชาติสามารถจดทะเบียนตั้งบริษัทได้โดยไม่ต้องมีผู้ถือหุ้นเป็นคนไทย ไม่เก็บอากรศุลกากรสำหรับสินค้าที่นำเข้าหรือส่งออกจากเขตดังกล่าว ได้รับการลดหย่อนภาษีเงินได้ของบริษัทตามระยะเวลาที่กำหนด ฯลฯ ทั้งนี้ โอมานขาดแรงงานที่มีทักษะในแขนงต่าง ๆ จึงนับเป็นโอกาสของแรงงานไทยเช่นกัน

รูปแบบหรือแนวทางของความร่วมมือ จากโอกาสทางเศรษฐกิจที่เปิดอยู่

เป้าหมายเชิงยุทธศาสตร์ของไทย คือ “ส่งเสริมความร่วมมือระหว่างภาครัฐกิจสองฝ่ายเพื่อขยายการค้า การลงทุน และการดำเนินธุรกิจในประเทศต่าง ๆ” และ “ส่งเสริมการส่งออกสินค้าเกษตรของไทยเพื่อพัฒนาด้าน food security” กับ “ส่งเสริมการท่องเที่ยวคุณภาพ ควบคู่ไปกับการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ (medical tourism) จากตัววันออกกลาง” โดยรวมไปถึงการขยายตลาดแรงงานด้วย ไทยอาจพิจารณาเน้นการขับเคลื่อนในรูปแบบต่าง ๆ เพิ่มขึ้นจากที่ทำอยู่แล้ว ดังนี้

กระชับความสัมพันธ์โดยการแลกเปลี่ยนการเยือนโดยเฉพาะในระดับรัฐมนตรี ทั้งนี้ ในวันที่ ๓๐ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๕๘ จะเป็นวันครบรอบ ๓๕ ปีของการสถาปนาความสัมพันธ์ทางการทูตไทย-โอมาน จึงเป็นโอกาสดีที่จะส่งเสริมการเยือนในทุกระดับ ในขณะนี้ สถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงมัสกัต อยู่ในระหว่างการผลักดันให้มีการลงนามบันทึกความเข้าใจ ๔ ฉบับด้วยกัน คือ ด้านเกษตร ด้านแรงงาน ด้านการศึกษา และด้านสาธารณสุข และหากทั้งสองฝ่ายตกลงกันได้ก็จะเป็นการกระชับความสัมพันธ์ให้แน่นแฟ้นยิ่งขึ้น

การเข้าร่วมกิจกรรมหรือนิทรรศการการค้า/การลงทุนในโอมาน ในช่วงปี ๒๕๕๗ มีงานส่งเสริมการค้าที่สำคัญที่กรุงมัสกัต ๓ งานด้วยกัน^๗ แต่ละงานมีเอกชนไทยเข้าร่วมงานตลอด นอกจากนี้ ในเดือนธันวาคมกรุงมัสกัตได้จัดงานอีก ๒ งาน ซึ่งได้ทราบว่าจะมีเอกชนไทยหลายรายเข้าร่วมทั้ง ๒ งาน^๘ จึงเป็นนิมิตหมายที่ดีว่าภาคเอกชนไทยสนใจโอมานมากขึ้น

การท่องเที่ยวเชิงเกษตร (agro-tourism) เป็นแนวรุกใหม่ที่สถานเอกอัครราชทูตฯ กำลังผลักดันอยู่ กล่าวคือ ให้นักท่องเที่ยวได้พำนักระยะหนึ่งในการสำรวจไปถึงการทำนาปลูกข้าวตัวอย่าง อันจะช่วยทำให้เกิดการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ การเข้าใจวัฒนธรรมและวิถีชีวิตของคนไทยกับยังทำให้ชาวไร่ชาวสวนขายของได้อีก แต่ปัญหาที่ต้องเร่งแก้ไข คือ ต้องจัดรายการทัศนารถที่ดำเนินงานวิถีชีวิตของชาวมุสลิมและต้องมีคนไทยที่สื่อสารด้วยภาษา

^๗ งาน Food & Hospitality 2014 ระหว่างวันที่ ๙-๑๑ กันยายน ๒๕๕๗ ซึ่งจัดพร้อมกับงาน Medhealth & Wellness และงาน Infra Oman 2014 ระหว่างวันที่ ๒๐-๒๒ ตุลาคม ๒๕๕๗

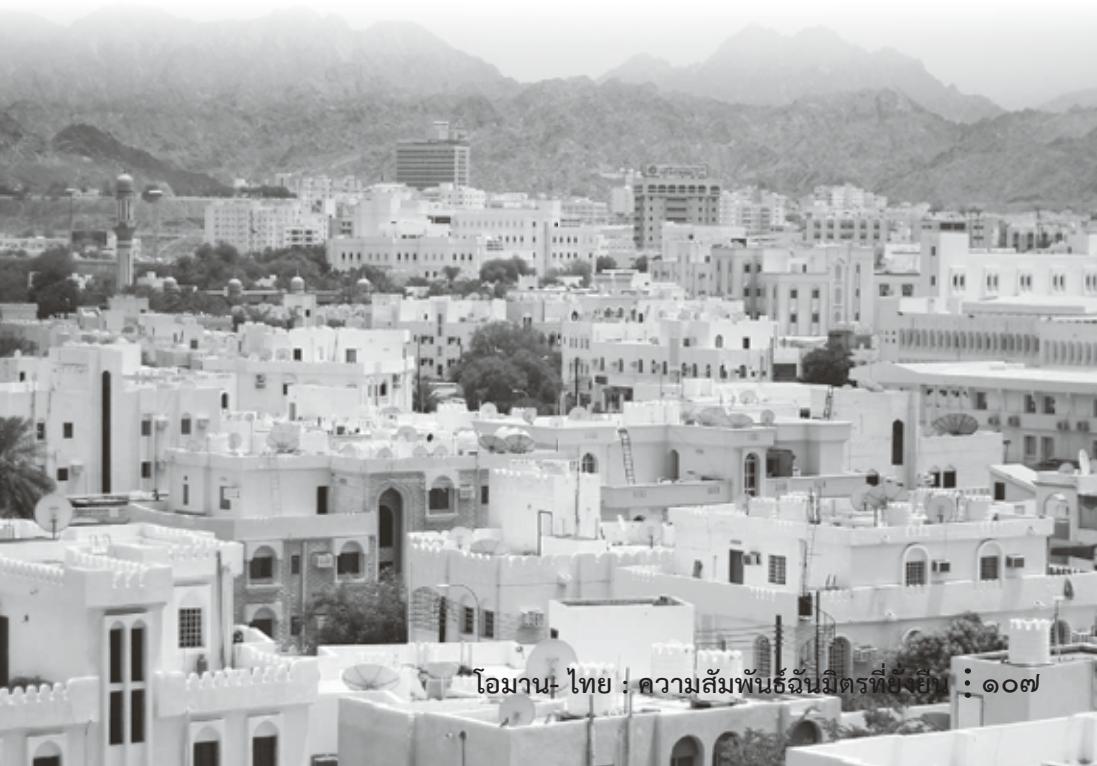
^๘ งาน Oman Motor show ระหว่างวันที่ ๒-๕ ธันวาคม ๒๕๕๗ กับงาน Women Expo 2014 ระหว่างวันที่ ๙-๑๑ ธันวาคม ๒๕๕๗

ต่างประเทศได้ ที่สำคัญคือ การท่องเที่ยวเชิงเกษตรนี้จะทำให้นักท่องเที่ยว
มีทางเลือกมากขึ้นและเพิ่มมูลค่าให้การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ

สรุปและเสนอแนะ

สรุปได้ว่า โอมานเป็นประเทศที่มีการปกครองโดยมีสุลต่านเป็นประมุข
ประชากรมีอัตราศัยดีและชื่นชอบประเทศไทยและคนไทย ดังนั้น การส่งเสริม
สัมพันธภาพให้กระซับแน่นแฟ้น ยิ่งขึ้นมาใช่เป็นเรื่องยาก แต่เป็นเรื่องที่ต้องรับ
ดำเนินการอย่างจริงจังโดยใช้โอกาสในปี ๒๕๕๘ ที่ความสัมพันธ์ทางการทูต
ระหว่างทั้งสองประเทศจะครบ ๓๕ ปีพอดีให้เป็นประโยชน์สูงสุด

๙ สถาบันวิจัยพืชสวน กรมวิชาการเกษตร ได้ดำเนินการในเรื่องนี้มากกว่า ๑๐ ปีแล้ว
และมีสถานที่ที่พร้อมรับนักท่องเที่ยวในหลายจังหวัดด้วยกัน เช่น เข้าค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์
สุโขทัย เชียงราย เชียงใหม่ เพชรบุรี จันทบุรี ฯลฯ

จับตา

ต่างชาติลงทุนในแดนการตະ
ตอน เมื่อเจ้าอาณา尼คமเดิมส่ายปีกการลงทุน
..... และบทเรียนราคาแพง

ดร.พรพิมล สุคันธรวณิช

รายงานจาก สถานกงสุลใหญ่ ณ เมืองเจนไน

อังกฤษในฐานะอดีตเจ้าอาณา尼คமเดิมของอินเดียถือเป็นประเทศจากยุโรปที่ลงทุนทางตรงมากที่สุดในอินเดีย โดยนับตั้งแต่อินเดียได้รับเอกราช เมื่อปี ๒๔๘๐ จนถึงวันนี้ เวลาได้ผ่านล่วงเลยมากว่า ๖๘ ปีแล้ว บริษัทของอังกฤษในแดนการตະกี้ยังคงมีการดำเนินงานและขยายตัวมาอย่างต่อเนื่อง

จากรัฐติล่าสุด (ปี ๒๕๕๖) อังกฤษลงทุนในอินเดียมากเป็นอันดับสาม รองจากมอริเชียสและสิงคโปร์ โดยลงทุนรวมทั้งหมด ๑,๗๗๒ โครงการ หรือคิดเป็นมูลค่ารวม ๓๐ พันล้านดอลลาร์สหรัฐ แยกเป็นการลงทุนแบบ Greenfield Investment โดยตั้งโรงงานเพื่อผลิตและจำหน่ายในตลาดอินเดีย รวม ๖๘๓ โครงการ คิดเป็นเม็ดเงินลงทุน ๓๗.๓ พันล้านดอลลาร์สหรัฐ และลงทุนแบบควบรวมและซื้อกิจการ (M&A) และร่วมลงทุน (Joint Ventures) อีก ๔๙๙ โครงการ โดยมีมูลค่าการลงทุนรวมกว่า ๓๓ พันล้านดอลลาร์สหรัฐ

ว่ากันว่า บริษัทของอังกฤษที่มาลงทุนเปิดกิจการในอินเดียมีรวมกว่า ๑,๖๐๐ บริษัท กระจายตัวในภาคส่วนธุรกิจต่าง ๆ เช่น ธุรกิจค้าปลีก ก่อสร้าง โครงสร้างพื้นฐาน โทรคมนาคม อุตสาหกรรมการแพทย์และสุขภาพ (Healthcare) รวมถึงธุรกิจบริการทั้งด้านการเงิน การธนาคาร

บริษัท MNC ชื่อดังของอังกฤษที่สายยปีกการลงทุนในอินเดีย และมีการดำเนินการที่แข็งแกร่งอย่างต่อเนื่อง ก็เช่น บริษัท Aviva ซึ่งเป็นบริษัทประกันภัยใหญ่อันดับหนึ่งของโลก ธนาคารยักษ์ใหญ่อย่าง Barclays และ Standard Chartered Bank บริษัทพลังงานอย่าง BP และ Cairn Energy บริษัทผลิตถุงออมและซักอบกีฬาและรายใหญ่อย่าง Cadbury บริษัท JCB ที่จำหน่ายพวกเครื่องจักรที่ใช้ในการก่อสร้าง และพาวอร์ตักหน้า-ชุดหลัง รถเบคโคไฮล

นอกจากนี้ ยังมีบริษัทผู้ผลิตยาที่ใหญ่ที่สุดในโลกอย่าง GlaxoSmithKline หรือ GSK บริษัท Cable & Wireless ที่ให้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ broadband และ IP services สายการบิน Virgin Atlantic บริษัท Mott MacDonald และ Halcrow ซึ่งมีบทบาทในการให้คำปรึกษาด้านวิศวกรรมแก่โครงการก่อสร้าง โครงสร้างพื้นฐานขนาดใหญ่ของอินเดีย เช่น โครงการสร้างสนามบินและรถไฟใต้ดิน รวมถึงห้างดังอย่าง Tesco ที่เป็นที่รู้จักของชาวไทยเป็นอย่างดี

กิจการของบริษัทอังกฤษยังคงเติบโตอย่างต่อเนื่องในอินเดีย โดยล่าสุด ห้างดังอย่าง Tesco ได้ประกาศร่วมลงทุนกับ Trent Hypermarket ซึ่งเป็นบริษัท ในเครือของ Tata Group เพื่อจะเข้ามาบริหาร Chain Stores ซึ่งดังอย่าง Star Bazaar ที่มีสาขาอยู่ทั่วเมืองใหญ่และเมืองต่าง ๆ ในอินเดียรวมกว่า ๓๘ เมือง โดยงานนี้ Tesco ใช้เงินลงทุนไปกว่า ๑๕๐ ล้านдолลาร์สหรัฐ

ส่วนบริษัท JCB ก็ไม่ได้น้อยหน้าไปกว่ากัน โดยมีข่าวว่า ได้ตั้งศูนย์จำหน่ายและประกอบเครื่องจักรที่เมือง Bhopal รัฐมัธยประเทศ

นอกจากนี้ เครื่องสำอางแบรนด์ดังจากอังกฤษที่กำลังฮิตกันทั่วโลกอย่าง Lush ก็วางแผนจะเข้ามาลงทุนในอินเดียด้วยเช่นกัน

จะว่าไปแล้ว ธุรกิจ การค้าและการลงทุนของอังกฤษได้รับการสนับสนุนอย่างดีจากหลายฝ่าย โดยเฉพาะจาก ๓ กลไกหลัก คือ (๑) UK Trade & Invest (UKTI) (๒) UK-India Business Council (UKIBC) และ (๓) British South India Chamber of Commerce ที่ทั้ง الثلاثห้องด้านการค้าและการลงทุน ระหว่างอินเดียกับอังกฤษ ล่าสุด เมื่อเดือนมีนาคมที่ผ่านมา UKIBC ยังได้จัดตั้งศูนย์ให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการลงทุนแบบ start up ที่สำนักงานในบังгалอร์ เพื่อเป็นช่องทางให้กับนักลงทุนและผู้ประกอบการรายใหม่ ๆ ได้รับทราบข้อมูลด้านการค้าการลงทุนเพื่อเจาะไปสู่แต่ละตลาดอินเดียในอนาคต

จากการที่อยู่ในอินเดียมานาน บริษัทอังกฤษจึงมองเห็นและเข้าใจตลาดอินเดียแบบลุ่ปูร์ป่อง โดยเฉพาะตลาดชนชั้นกลางของอินเดียซึ่งมีขนาดใหญ่ และอ่อนไหวต่อราคาย่างมาก รวมทั้งซื้อของยาก เพราะเน้นความคุ้มค่า หรือ value ของสินค้า ดังนั้น บริษัทอังกฤษจึงจำต้องปรับกลยุทธ์ทางธุรกิจและการผลิตให้ตรงกับความต้องการของตลาด

คลาสสิกเคลสของบริษัทอังกฤษที่เกี่ยวกับเรื่อง localization คงเป็นเคลสของบริษัท JCB

ขอเล่าให้ฟังย่อ ๆ ว่า บริษัท JCB ได้เข้ามาลงทุนในอินเดียครั้งแรกตั้งแต่ปี ๒๕๑๖ จากเดิมมาลงทุนตั้งโรงงานและจำหน่ายสินค้าธรรมด้า แต่อยู่ไปอยู่มา ก็มีความเข้าใจตลาดอินเดียมากขึ้น

โดยในปี ๒๕๔๖ ประธานบริษัทของ JCB ที่ชื่อว่า Anthony Bamford ซึ่งลงทุนลงแรงเดินทางทั่วอินเดีย ได้เล็งเห็นว่า อินเดียมีศักยภาพและในอนาคต จะต้องมีโครงการก่อสร้างโดยเฉพาะโครงสร้างพื้นฐานเพิ่มขึ้นอีกจำนวนมาก โดยมูลค่าของตลาดนั้นจะมีมหาศาล

แต่การเจาะตลาดอินเดียให้ได้นั้น JCB ต้องจัดกลยุทธ์ที่เน้นการทำ localization ก่อน แล้วค่อยต่อยอดขยายตัวไปเรื่อย ๆ สู่กลยุทธ์การบริหารแบบ globalization ในอนาคตต่อไป

ในปี ๒๕๔๘ JCB จึงตัดสินเปิดตัวรถแบคโฮรุ่นใหม่ คือ รุ่น 3DX ซึ่งออกแบบให้มีขนาดตัวรถเล็กลง กินน้ำมันน้อยกว่าเดิม และมีฟังก์ชันการทำงานเพิ่มขึ้น คือหั้งตักหน้า ชุดหลังได้ รวมถึงปรับเครื่องยนต์ให้รับสภาพที่มีผู้เช่าอย่างในอินเดียได้ นอกจากนี้ ยังลงทุนผลิตและประกอบเครื่องยนต์ระบบเกียร์ และที่นั่งคนขับในอินเดียด้วย

การปรับกลยุทธ์ดังกล่าว ทำให้บริษัทประสบความสำเร็จในตลาดอินเดียอย่างมาก และยังสามารถส่งออกสินค้าไปต่างประเทศได้ด้วย

โดยปัจจุบัน JCB ถือครองส่วนแบ่งในตลาดอินเดียกว่าร้อยละ ๕๐ เหนือคู่แข่งรายใหญ่ของโลกรายอื่น ๆ เช่น Caterpillar Komatsu และ Volvo

แม่บริษัทอังกฤษจะผ่านประสบทการณ์ในอินเดียอย่างโขกโชน แต่ก็มีวาย เกือบตกมาตายโดยเฉพาะกรณีบริษัท Vodafone ซึ่งผู้ลงทุนไทยน่าจะได้เรียนรู้ถึงบทเรียนจากการณ์ศึกษาหนึ่งได้

เรื่องมีอยู่ว่า Vodafone ต้องการเข้ามาทำธุรกิจและขยายการลงทุน ในอินเดีย วิธีง่ายที่สุด คือ ซื้อหุ้นต่อจากบริษัทเดิม คือ จาก Hutchison

ถ้าเป็นการซื้อปักติก็คงไม่มีเรื่อง แต่บริษัทส่อแวดไม่อยากจ่ายภาษี จำนวนมาก เลยอาศัยช่องโหว่ของกฎหมายมาใช้ให้เป็นประโยชน์ โดยเฉพาะ การทำการซื้อขายหุ้นในประเทศหรือเขตที่มีนโยบายสนับสนุนด้านภาษี (tax haven) เพื่อจะได้เลี้ยงภาษี

โดยเมื่อปี ๒๕๕๐ แทนที่บริษัท Vodafone ในอินเดียจะเป็นผู้ทำธุรกรรม ซื้อหุ้นจาก Hutchison Essar Telecom (HEL) ซึ่งเป็นบริษัท JV ที่ได้ใบอนุญาต ที่การดำเนินการให้บริการโทรศัพท์มือถือในอินเดียโดยตรง แต่กลับให้บริษัทลูก ของ Vodafone ที่อยู่ที่เนเธอร์แลนด์ ซึ่งตั้งขึ้นเพื่อหลบเลี้ยงภาษีไปซึ่กิจการ ของ Hutchison Telecommunications International Ltd หรือ HTL ซึ่งเป็นบริษัทลูกของ Hutchison ที่มีสำนักงานอยู่ที่เกาะ Cayman Island โดยบริษัทดังกล่าวมีชื่อเป็นผู้ถือหุ้นส่วนหนึ่งของบริษัท Hutchison Essar Telecom แทน

ดีลดังกล่าว ในช่วงนั้น ถือว่ามีราคาสูงสุดในโลก คือ ๑๑.๒ พันล้าน- ดอลลาร์สหรัฐ และทำให้ Vodafone สามารถถือหุ้นของ Hutchison Essar ได้ถึงร้อยละ ๖๗

แต่เมื่อสรุปการอินเดียรู้เรื่อง ก็พบกว่า แม้ทั้งสองบริษัทจะพยายามเลี้ยง ภาษีโดยตั้งใจให้มีการทำธุรกรรมซื้อขายหุ้นในต่างประเทศ แต่กิจการของ HEL อยู่ในอินเดีย ดังนั้น Vodafone ต้องจ่ายเงินภาษีรายได้หรือกำไรจากการซื้อขาย กิจการดังกล่าว หรือถ้าเกิด Vodafone ไม่จ่าย Hutchison ก็ต้องเป็นผู้จ่าย เพราะมีการทำธุรกรรมด้านการเงินเกิดขึ้น

หลังจากสักกันในศาลมาอย่างยาวนานเกือบ ๕ ปีในประเด็นเรื่องข้อกฎหมาย ศาลฎีกาของอินเดียเมื่อเดือนมกราคม ๒๕๕๕ จึงได้ตัดสินว่า Vodafone ไม่มีความผิด โดยพิจารณาในประเด็นที่ว่า สรรพากรอินเดียมีอำนาจไปเก็บภาษีเงินได้จากการทำธุกรรมนอกประเทศ

แต่รัฐบาลอินเดียก็ไม่ลดละความพยายาม โดยบอกว่าอินเดียเห็นว่า เรื่องการหลีกเลี่ยงภาษีดังกล่าวโดยการทำธุกรรมไม่ตรงไปตรงมาหนัก ไม่ถูกต้อง จึงได้ประกาศว่า อินเดียจะแก้ไขกฎหมายภาษีเงินได้ใหม่ โดยจะออกระเบียบที่เรียกว่า General Anti-Avoidance Rule (GAAR)

ระเบียบดังกล่าว เป็นเสมือนการเปิดไฟเขียวให้สรรพากรอินเดียสามารถบุคคุยและคิดบัญชีกับพวกลেี้ยงภาษีได้ปีจนถึงปี ๒๕๐๕ หรือถ้อยกลับไปกว่า ๕๓ ปี!!!!

และแล้วก็เหมือนฟ้าผ่ากลางใจบริษัท Vodafone โดยเมื่อเดือน พฤษภาคม ๒๕๕๕ สรรพากรอินเดีย ก็ประกาศกร้าวว่า จะรื้อฟื้นคดีเบี้ยวเงินภาษีของ Vodafone อีกครั้ง และจะเรียกเก็บเงินภาษีและค่าปรับจาก Vodafone จากการเลี้ยงภาษีจากดีลครั้งที่แล้ว รวมเป็นเงินไม่ขาดไม่เกินรวมได้ ๓.๓ พันล้านдолลาร์สหรัฐ

ทำไมเราต้องสนใจกรณีศึกษา Vodafone นี้ ???

ข้อแรก กรณีศึกษานี้ ทำให้นักลงทุนอย่างน้อยก็รู้ว่า สรรพการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องของอินเดียมีการตรวจสอบเรื่องการจ่ายภาษีผลกำไรจริง ๆ จัง ๆ โดยเฉพาะตีลับสำคัญ ดังนั้น หากนักลงทุนไทยคิดจะลงทุนในอินเดีย ก็ควรให้ความสำคัญกับการตรวจสอบเรื่องบัญชีรายได้และจ่ายภาษีตามกำหนด

ข้อสอง พึงระลึกไว้เสมอว่า การหลีกเลี่ยงการจ่ายภาษี แม้จะอยู่ในกรอบของกฎหมายก็อาจส่งผลกระทบอย่างรุนแรงได้ โดยเฉพาะซึ่งเสียงของบริษัทซึ่งอาจถูกทำลายได้ในพริบตา

ข้อที่สาม จงรับทราบสัจธรรมว่า ทุกบาททุกบาทangค์ที่บริษัทของท่านสามารถเลี่ยงภาษี อาจส่งผลต่อเนื่องให้บริษัทของท่านถูกลงโทษและเสียค่าปรับที่แพงกว่าเงินที่เลี่ยงภาษีได้หลายเท่า ตัวอย่างที่เห็นได้ชัดคือ หากสรรพการอินเดียชนะคดีในอนาคต บริษัท Vodafone จะต้องจ่ายค่าปรับพร้อมดอกเบี้ยมากกว่าภาษีที่บริษัทต้องจ่ายจริงมากกว่า ๒ เท่าตัว!!!

บทเรียนสำคัญสำหรับบริษัทเจ้าอาณา尼คム aden ภาระที่ฝากรไว้กับทุกบริษัทที่คิดจะลงทุนในอินเดีย ก็คือ ไม่ว่าท่านจะเลี่ยงไปทำธุกรรมที่ไหน โปรดพึงระลึกว่า สรรพการอินเดียอาจติดตามท่านไปทุกที่ทุกเวลา

ดังนั้น เมื่อถึงเวลาต้องจ่ายภาษี จงซื้อสัตย์และทำอะไรให้เป็นไปตามกฎจะดีที่สุด

สหรัฐอาหรับเอมิเรตส์: ประเพณีที่ความมั่งคั่ง และวิสัยทัศน์เวียนมาบรรจบ

ดลวิช วรรณนท์

สถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงอาบูดาบี

สำหรับผู้ที่มีโอกาสเดินทางมาเยือนสหรัฐอาหรับเอมิเรตส์ หรือที่นิยมเรียกสั้น ๆ ว่า “ยูเออี” ในช่วง ๕ ปีที่ผ่านมา คงยกที่จะเชื่อว่าประเทศที่แสนจะเจริญ ใจได้ซื้อว่าเป็นประเทศที่เจริญและหรูหราที่สุดในตะวันออกกลางนั้น เพิ่งเริ่มก่อตั้งมาพร้อม ๆ กับร้านกาแฟ “스타벅ส์”

ใช่ครับ ยูเออี ประเทศที่แสนเจริญ ใช้เวลา ก่อร่างสร้างตัวเพียง ๔๔ ปี เท่านั้น จากประเทศที่ยากจนเกินจะบรรยาย จนกระทั่งพระเจ้าเมตตาให้พากเข้า

ภาพเมืองอาบูดhabiปีช่วงปี ๒๐๖๐ (photo credit: St. Joseph's Church Abu Dhabi)

ค้นพบน้ำมันในช่วงปี ค.ศ. ๑๙๕๐ การพัฒนาประเทคโนโลยีใหม่ๆ ได้เริ่มนับขึ้น
ควบคู่กับการเจริญเติบโตของเศรษฐกิจโลก

ในปี ค.ศ. ๑๙๗๓ ประเทศไทยรัฐอาหรับเอมิเรตส์ได้ประกาศขึ้นบนแผ่นที่โลกเป็นครั้งแรก จากรัฐเล็ก ๆ จำนวนเจ็ดรัฐ ประกอบด้วย รัฐอาบูดาบี รัฐอัจมาน รัฐดูไบ รัฐฟูไบร์ รัฐราสอัลเคลม่า รัฐชาลจาร์ และรัฐอุลลัมอัลคูเวน ซึ่งต่างเคยเป็นรัฐในอารักขา (Protectorate) ของอังกฤษ^๑ ได้มาร่วมตัวกัน ผู้นำในการก่อตั้งประเทศไทยในตอนนั้นคือ เชคชาญิด บินสุลต่าน อัลนาหยาน (Sheikh Zayed Bin Sultan Al Nahyan) เจ้าผู้ครองรัฐอาบูดาบี และเมื่อร่วมประเทศไทยได้แล้ว พระองค์ทรงได้รับการแต่งตั้งเป็นประธานาธิบดีพระองค์แรกของสหรัฐอาหรับเอมิเรตส์ และเชคชาญิดพระองค์นี้เอง ที่เป็นผู้เริ่มต้นการวางวิสัยทัศน์อันยิ่งใหญ่ให้กับประเทศ

เชคชาญด บินสุลกูอน อัลนัชียาน (photo credit : Gulf News/ Research Section at the Centre for Documentation and Research, Presidential Court)

เมื่อเรือยกว่าปีที่แล้ว พื้นที่ที่เป็นที่ตั้งอยู่เออีในปัจจุบันยังคงเป็นพื้นที่เริ่วว่าง ว่างเปล่าเต็มไปด้วยทะเลรายที่แห้งแล้ง คนท้องถิ่นก็คือชนผ่าเร่อร่อนในทะเลราย มีการตั้งหลักปักฐานตามพื้นที่โอลเซซ และชายฝั่งทะเลรายได้หลักของผ่าต่าง ๆ รอบบริเวณนี้มาจากการหมอยุกขาย ซึ่งพอจะนำรายได้กลับมาพัฒนาความเป็นอยู่ของคนในชนผ่าได้บ้าง จนกระทั่งโลกประสมวิกฤตเศรษฐกิจครั้งใหญ่ในช่วงปี ค.ศ. ๑๙๗๔ กอปรกับภัยปุ่นประสบความสำเร็จในการผลิตมุกเลี้ยง ทำให้อาชีพหมอยุกขายในภูมิภาคนี้ค่อย ๆ ปิดฉากลง พร้อมกับหายนะทางเศรษฐกิจครั้งใหญ่ของคนในพื้นที่ ไม่ได้มีโอกาสรับฟังคนท้องถิ่นอยู่อีกอายุราว ๖๐ ปี บอกเล่าเรื่องราว สมัยที่ผู้คนแบบนี้มีความเป็นอยู่อย่างแร้นแค้น แต่แล้ววันหนึ่งพระผู้เป็นเจ้าได้ประทานน้ำมัน พร้อมผู้นำที่มากด้วยวิสัยทัศน์ มาให้ จนเปลี่ยนวิถีชีวิตของคนในประเทศนี้อย่างสิ้นเชิง

สหรัฐอาหรับเอมิเรตส์: ประเทศไทยความมั่งคั่งและวิสัยทัศน์เรียนมาบรรจบ : ๑๗

สิ่งหนึ่งที่ไม่อาจปฏิเสธได้จากคำพูดของชาญห้องถินคนนั้นคือ หากพระผู้เป็นเจ้าเพียงประทานน้ำมันมาให้ แต่ไม่ได้ให้ผู้นำที่มีวิสัยทัศน์ ประเทศนี้ก็คงไม่ต่างกับหลาย ๆ ประเทศในภูมิภาคตะวันออกกลางหรือแอฟริกาเนื่อง ที่นำร่างวัลของพระผู้เป็นเจ้าไปใช้โดยไม่ก่อให้เกิดประโยชน์ใด ๆ ต่อวิถีชีวิตของลูกหลานในอนาคตเลย

ก่อนปี ค.ศ. ๑๙๖๖ ซึ่งเป็นปีที่เชคชาญด้า ขึ้นครองราชย์ เศรษฐกิจของรัฐอาบูดาบีพึ่งพารายได้จากน้ำมันเกือบทั้งหมด แต่รัฐก็ยังไม่มีพัฒนาการใด ๆ ให้เห็น

ชาวดะวันตกที่มาเยือนอาบูดาบีในสมัยนั้นบรรยายว่า “อาบูดาบีคือเมืองชนบทขนาดเล็ก มีโรงเรมเพียงแห่งเดียว มีโรงพยาบาลขนาดสามพัน กิโลวัตต์ ที่มีช่างไฟฟ้าดูแลหนึ่งคน ระบบการศึกษา秧ลักษณ์ และทั่วทั้งรัฐ มีโรงเรียนไม่ถึง ๖ แห่ง โรงพยาบาลเป็นเพียงคลินิกเล็ก ๆ หนึ่งแห่งกับหมอยี่สิบห้าคน”^๒ แต่หลังเชคชาญด้า ขึ้นครองราชย์ ทุกอย่างก็เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว

^๒ Jayanti Maitra, Zayed From Challenges to Union, Center for Document and Research: Abu Dhabi: 2007, pp. 100-102.

เชคชาญิดา ทรงตรัสกับนักเดินทางชาวอังกฤษที่มาเข้าเฝ้าพระองค์ว่า พระองค์ทรงต้องการให้อาบูดับบีพัฒนาอย่างกว่าก้าวกระโดด การพัฒนาในหนึ่งปี ต้องเทียบเท่าการพัฒนาในห้าปี สิ่งแรก ๆ ที่พระองค์ทรงเน้นปฏิรูปคือปัญหาด้านเศรษฐกิจและพัฒนาการทางสังคม ในปี ค.ศ. ๑๙๖๗ เชคชาญิดา ได้ทุ่มเงินรายได้เกือบทั้งหมดของรัฐในการก่อสร้างระบบสาธารณูปโภค เริ่มตั้งแต่ระบบบำบัดน้ำเสีย เพื่อรองรับการขยายตัวของเมือง โรงพยาบาลและคลินิก ทำเรือ เพื่อรองรับเรือขนส่งสินค้าขนาดใหญ่ บ้านพักอาศัยกว่าสองพันหลัง ให้กับราษฎร รวมไปถึงสถานศึกษา^๓

การศึกษาเป็นสิ่งที่เชคชาญิดา ให้ความสำคัญอย่างยิ่งยวด พระองค์ทรงทุ่มเงินจำนวนมหาศาลเพื่อทรัพยากรมนุษย์ในอนาคต การศึกษาอย่างเป็นระบบ ได้เริ่มต้นขึ้น มีการจัดฝึกอบรมอาชีพต่าง ๆ รวมไปถึงการทำวิจัยด้านการเกษตร ซึ่งถือว่าเป็นหัวใจสำคัญของการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในเบื้องต้น

ความท้าทายสำคัญของเชคชาญิดา เกิดขึ้นหลังจากอังกฤษประกาศถอนตัวจากการเป็นรัฐอาธิการในปี ค.ศ. ๑๙๖๘ โดยจะมีผลบังคับใช้ในปี ๑๙๗๑ ทำให้รัฐต่าง ๆ เริ่มวิตกกังวลต่อภูมิรัฐศาสตร์ของภูมิภาคในอนาคต ความท้าทายนี้เอง เชคชาญิดา ทรงนำมาเป็นโอกาสที่จะสร้างความแข็งแกร่งให้กับภูมิภาคอาหรับตอนใต้ ด้วยการผลักดันให้รัฐต่าง ๆ ในอาหรับหันมา รวมตัวกันเป็นสหพันธรัฐ ซึ่งสุดท้าย ความพยายามของเชคชาญิดา ก็ประสบความสำเร็จอย่างดงาม รัฐทั้งเจ็ดรัฐได้รวมตัวกันเป็นหนึ่งประเทศที่แข็งแกร่ง ภายใต้ชื่อ “สหรัฐอาหรับเอมิเรตส์”

๓ Muhammad Bin Zayed Al Nahyan, With United Strength: H.H. Shaikh Zayed Bin Sultan Al Nahyan The Leader and the Nation, The Emirates Center for Strategic Studies and Research: Abu Dhabi: 2004, p. 143.

๔ Ibid, p. 148.

เมืองอาบูดาบีในปัจจุบัน
ยังคงเติบโตอย่างต่อเนื่อง
(photo credit :
Abu Dhabi Triathlon Club)

yu เออีในปัจจุบันแทบไม่เหลือเค้าโครงตามเรื่องเล่าในอดีต แม้ว่าประชากรท้องถิ่นจะมีเพียง ๑ ล้านกว่าคน และเมื่อร่วมชาติทั่งชาติที่เข้ามาทำงานและอาศัยในyu เออี (yu เออีเป็นประเทศที่มีคนท้องถิ่นน้อยกว่าคนต่างชาติ) ประเทศนี้จะมีประชากรไม่เกิน ๑๐ ล้านคน แต่กลับมีมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (GDP) สูงพอ ๆ กับไทย และที่น่าสนใจคือ รายได้หลักของประเทศนี้ไม่ได้มาจากน้ำมันอย่างที่หลายท่านคิด เพราะรายได้มากกว่าร้อยละ ๗๐ ของ GDP มาจากภาคธุรกิจอื่น ๆ ที่ไม่ใช่น้ำมัน เช่น การค้าอัญมณี และสินค้าอุตสาหกรรม

รัฐบาลyu เออีรู้ดีว่า น้ำมันเป็นทรัพยากรที่ไม่ยั่งยืน การนำรายได้จากน้ำมันมาใช้จะต้องก่อให้เกิดประโยชน์ต่อการวางแผนรากฐานในอนาคต รัฐต่าง ๆ ของyu เออีพยายามนำจุดเด่นของตนออกมายาใช้ ครั้งหนึ่งผมได้มีโอกาสเข้าร่วมรับฟังการบรรยายจากสำนักงานพัฒนาธุรกิจอาบูดาบีว่า การพัฒนาธุรกิจอาบูดาบีปัจจุบันเป็นไปตามวิสัยทัศน์อาบูดาบี ๒๐๓๐ (Abu Dhabi Vision ๒๐๓๐) ที่มุ่งเน้น

ให้รัฐอาบูดาบีเป็นรัฐที่ปลอดภัย มั่นคง และยั่งยืน รวมทั้งมีความสามารถในการแข่งขันในเวทีโลก ในการบรรยายครั้งนั้น มีผู้ตั้งคำถามซึ่งว่า อาบูดาบีพยายามที่จะแข่งขันกับดูไบ ในการเป็นรัฐศูนย์กลางของภูมิภาคหรือไม่ คำตอบที่ได้จากเจ้าหน้าที่ระดับสูงของฝ่ายอาบูดาบีคือ การพัฒนารัฐต่าง ๆ ในยุโรปไม่ใช่เป็นการแข่งขันกัน แต่การพัฒนาของแต่ละรัฐจะช่วยสนับสนุนซึ่งกันและกัน

รัฐอาบูดาบีในฐานะเป็นเมืองหลวงได้เล่นบทบาทด้านพลังงาน และการศึกษาระดับมหาวิทยาลัย จากรัฐที่เคยมีโรงไฟฟ้าเล็ก ๆ เพียงหนึ่งแห่ง ปัจจุบัน การพัฒนาโครงสร้างพลังงานของรัฐอาบูดาบีก้าวหน้าไปมาก รัฐอาบูดาบีมองไปไกลกว่าการนำพลังงานน้ำมันที่ตนมีอยู่อย่างมหาศาลมาใช้ แต่ได้เริ่มนำพลังงานทางเลือกรูปแบบต่าง ๆ มาใช้ เช่น การเริ่มก่อสร้างโรงไฟฟ้าพลังงานนิวเคลียร์ขนาด ๑,๔๐๐ MW จำนวน ๕ โรง โดยโรงไฟฟ้านิวเคลียร์ทั้ง ๕ โรงนี้จะเป็นต้นแบบในการศึกษาและทดลองใช้ ก่อนจะทำการก่อสร้างโรงไฟฟ้านิวเคลียร์กว่าอีก ๑๐ โรงทั่วประเทศกระจายตามรัฐต่าง ๆ

ด้านการศึกษา ปัจจุบันรัฐอาบูดาบีกล่าวเป็นศูนย์กลางด้านการศึกษา ระดับอุดมศึกษาในภูมิภาคตะวันออกกลาง มหาวิทยาลัยชั้นนำของโลก

hely และต่างที่อยู่ในมาเปิดสาขาของตนในรัฐอาบูดาบี เช่น New York University ของสหรัฐฯ และ Paris-Sorbonne University ของฝรั่งเศสหรือแม้แต่สถาบันเทคโนโลยี Masdar ของอาบูดาบีเอง ก็เป็นมหาวิทยาลัยที่ได้รับการรับรองหลักสูตร รวมทั้งเป็นพันธมิตรกับสถาบัน MIT ของสหรัฐฯ

ในขณะที่รัฐอื่น ๆ เช่น ดูไบ ก็นำศักยภาพของตนที่มีในอดีตในการเป็นที่แวดล้อมค้ามาพัฒนาให้กลายเป็นศูนย์กลางการค้าและเศรษฐกิจส่วนของโลกทั้งทางอากาศและทางน้ำ และยังมีความพยายามที่จะพัฒนาตนเองให้เป็นศูนย์กลางทางการแพทย์อีกด้วย รัฐราชอาณาจักรเล็กมีทรัพยากรหลักคือ หินปูน ก้มุ่งพัฒนาอุตสาหกรรมของตน โดยเฉพาะอุตสาหกรรมเชิงมีมูลค่า เป็นต้น

แม้ญี่ปุ่นจะพัฒนาไปอย่างรวดเร็ว แต่จุดเด่นของประเทศคือ “ทรัพยากรมนุษย์” ญี่ปุ่นมีคนท้องถิ่นเพียงล้านเศษ การจะพัฒนาประเทศจำเป็นต้องใช้กำลังคนและมั่นสมองจำนวนมหาศาล ด้วยเหตุนี้ รัฐบาลญี่ปุ่นจึงปรับเปลี่ยนวัฒนธรรมตามหลักศาสนาสามัคคีเพียงไม่กี่แห่งในโลกที่สามารถหาซื้อเนื้อหมู และสรุราได้ค่อนข้างง่าย นอกจากนี้ รัฐยังสร้างแรงจูงใจด้วยการไม่จัดเก็บภาษีเงินได้ ทำให้คนทั่วโลกหลังไหลเข้ามาทำงานในญี่ปุ่น

โอกาสและความท้าทายสำหรับไทย

การพัฒนาแบบก้าวกระโดดของยุโรปอาจดูเป็นเรื่องไกลตัวสำหรับคนไทย แต่ในความเป็นจริง โลกในยุคโลกาภิวัตน์ทำให้ประเทศแต่ละประเทศ ชุมชนแต่ละแห่งมีความเกี่ยวพันกันอย่างที่เราไม่ทันรู้ตัว เช่นเดียวกับ ยุโรป ที่สามารถเป็นได้ทั้งโอกาสและความท้าทายสำหรับประเทศไทย

ห้ามองในแง่ของโอกาส ยุโรปยังต้องการกำลังคนในการพัฒนาประเทศ อีกมาก ตลาดแรงงานที่นี่จึงเปิดกว้าง ปัจจุบันมีคนไทยอาศัยและทำงานในยุโรปประมาณ ๑ หมื่นกว่าคน ส่วนใหญ่เป็นแรงงานก่อสร้าง ซึ่งเชื่อม มีเพียงส่วนน้อยที่เป็นวิศวกร หรือผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน อาทิ นักบิน อาจารย์มหาวิทยาลัย นักบัญชี และแพทย์

ทุกวันนี้ ยุโรปเป็นหนึ่งในประเทศยุทธศาสตร์ของกระทรวงแรงงานในการส่งออกแรงงานไปในต่างประเทศ แต่รายได้ของแรงงานก่อสร้างที่ยุโรป อาจไม่ต่างจากค่าแรงในประเทศไทยมากนัก เนื่องจากต้องแข่งขันกับแรงงานราคาถูกจากอินเดีย ปากีสถาน ฯลฯ แต่สำหรับแรงงานที่อาศัยทักษะชั้นสูง และผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน รายได้ที่ยุโรปถือว่าสูงมาก ตลาดแรงงานสำหรับกลุ่มอาชีพเหล่านี้จึงเป็นอีกทางเลือกหนึ่งสำหรับคนไทย

ธุรกิจด้านการแพทย์และการบริการก็เป็นอีกหนึ่งธุรกิจที่กำลังเพื่องฟู ในยุโรป ไม่ว่าจะเป็นโรงพยาบาล โรงพยาบาล ธุรกิจนวดสปา ซึ่งธุรกิจกลุ่มนี้ ประเทศไทยมีความชำนาญและมีศักยภาพสูง จึงมีโอกาสที่จะประสบความสำเร็จ หากเข้ามาแข่งขันในตลาดยุโรป ปัจจุบัน แบรนด์ธุรกิจไทยที่ประสบความสำเร็จ ในยุโรปอย่างส่งงามคือ เครื่องเรืองแรงอนันตรา และเครื่องเรืองแรงดุสิตานี ทั้งนี้ จำกนโดยภายในที่ต้องการเปลี่ยนมีองค์ประกอบที่แท้จริงให้เป็นเมืองท่องเที่ยว และเมืองท่องเที่ยวอาศัย ทำให้จำนวนนักท่องเที่ยวและชาวต่างชาติในยุโรปเพิ่มขึ้น อย่างต่อเนื่องทุกปี ความต้องการในสิ่งอำนวยความสะดวกและแหล่งพักผ่อน จึงเพิ่มขึ้นอย่างมหาศาล

ในแง่ความท้าทาย ความท้าทายหลักสำหรับประเทศไทยมาจากการที่ ยูเออีได้กล้ายเป็นอีกหนึ่งศูนย์กลางการคมนาคมของโลก ด้วยสถานที่ตั้งที่อยู่ กึ่งกลางระหว่างยุโรปตะวันตกกับเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ บวกกับการพัฒนา สายการบินระดับโลกที่เข้มแข็ง ๕ สายการบิน ได้แก่ Emirates Airlines มีเส้นทางการบินกว่า ๑๕๗ ที่หมาย Etihad Airways มีเส้นทางการบินกว่า ๑๑๐ ที่หมาย Fly Dubai มีเส้นทางการบินกว่า ๙๙ ที่หมาย และ Airarabia มีเส้นทางการบินกว่า ๑๐๖ ที่หมาย^๕ ทำให้ยูเออีสามารถดึงผู้เดินทางทั่วโลก ให้มาเยือน รวมทั้งใช้ยูเออีเป็นจุดเปลี่ยนผ่านเที่ยวบิน

ความสามารถในการดึงผู้คนจำนวนมหาศาลให้มาเยือนยูเออีได้กล้ายเป็น เครื่องมือขับเคลื่อนนโยบายด้านเศรษฐกิจ การท่องเที่ยวของยูเออี รวมถึงทำ ให้ยูเออีกล้ายเป็นศูนย์กลางในด้านต่าง ๆ เช่น การศึกษา การแพทย์ ได้ง่ายขึ้น ซึ่งการดำเนินนโยบายดังกล่าวอาจส่งผลกระทบต่อนโยบายการเป็น “hub” ของไทยอย่างมีนัยยะ

๕ การบินไทยมีเส้นทางการบินจำนวน ๗๘ ที่หมาย

ผลกระทบทางตรงที่เห็นชัดที่สุดในวันนี้คือ ผลกระทบต่อธุรกิจการบินของบริษัทการบินไทย ที่ถูกสายการบินของยูเออีแย่งสัดส่วนลูกค้าไป ปัจจุบันไทยกับยูเออีมีเที่ยวบินระหว่างกันทั้งสิ้นประมาณ ๑๑ เที่ยวบินต่อวันเป็นของสายการบิน Emirates จำนวน ๖ เที่ยวบิน สายการบิน Etihad จำนวน ๕ เที่ยวบิน ในขณะที่สายการบินไทยที่มีเพียง ๑ เที่ยวบิน และจากการประเมินผลการดำเนินงานที่ผ่านมาพบว่า สายการบิน Emirates และ Etihad มีปริมาณผู้โดยสารหนาแน่นตลอดทั้งปี ในขณะที่ผู้โดยสารที่เดินทางโดยสายการบินไทยกลับมีจำนวนหนาแน่นในบางช่วงเวลาของปีเท่านั้น

เหตุผลสำคัญประการหนึ่งที่ทำให้สายการบิน Emirates และ Etihad ได้เปรียบสายการบินไทยคือความสามารถในการนำผู้โดยสารจากที่ต่าง ๆ ทั่วโลก โดยอาศัยโครงข่ายที่สายการบินมี นายังยูเออีเพื่อต่อไปยังประเทศไทย หรือแม้แต่การส่งผู้โดยสารไปประเทศถัดไปหลังเวลาพักที่ไทย ในขณะที่เที่ยวบินของการบินไทยยังมีเส้นทางการบินที่จำกัด

อย่างไรก็ได้ในภาพรวม ไทยก็ยังคงได้ประโยชน์จากการบินของยูเออี ในเรื่องการนำคนเข้ามาท่องเที่ยวในไทยจำนวนมาก ดังนั้น คำว่า “ความท้าทาย” จึงสามารถเป็นได้ทั้งวิกฤตและโอกาส ขึ้นอยู่กับว่าเรามียุทธศาสตร์รองรับดีพอหรือไม่

ยุทธศาสตร์เชิงรุกกับการทูตไทย

ในฐานะตัวแทนสถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงอาบูดาบี ผมอยากรเล่าถึงแนวทางการทำงานของสถานเอกอัครราชทูตฯ ในการวางแผนยุทธศาสตร์และผลักดันนโยบายต่าง ๆ ซึ่งมีมิติที่ค่อนข้างกว้าง เช่นเดียวกับงานของสถานเอกอัครราชทูต และสถานกงสุลอื่น ๆ ทั่วโลก ที่ขอบเขตของงานจะครอบคลุมถึงการสร้างความสัมพันธ์ทางการเมือง และส่งเสริมความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจ

รวมทั้งดำเนินกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับภาคประชาชนของประเทศไทยนั้น ๆ เพื่อส่งเสริมภาพลักษณ์ที่ดีต่อประเทศไทย และการปกป้องคุ้มครองผลประโยชน์ของคนไทย

การจะตอบสนองกับงานที่มีมิติหลากหลายเช่นนี้ สถานเอกอัครราชทูตฯ ได้รวมพลังกับทีมประเทศไทย ประกอบด้วยหน่วยงานไทยจากหลายภาคส่วน ในยูเออี เพื่อร่วมความคิดจัดวางยุทธศาสตร์ที่เหมาะสม และรุกไปข้างหน้า พร้อม ๆ กัน

นอกจากงานส่งเสริมความร่วมมือด้านต่าง ๆ กับรัฐบาลยูเออี ที่สถานเอกอัครราชทูตฯ ดำเนินการโดยตรง อาทิ ความร่วมมือด้านการศึกษา เพื่อให้นักเรียนไทยมุสลิมได้มีโอกาสเข้ามาศึกษาในระบบการศึกษาที่มีคุณภาพในยูเออี ความร่วมมือด้านการต่อต้านการค้ามนุษย์ ซึ่งยูเออีและไทยต้องเผชิญหน้า เมื่อตนกับ ในฐานะที่เป็นศูนย์กลางการคุ้มครองมนุษย์ สถานเอกอัครราชทูตฯ ได้จับมือกับหน่วยงาน เช่น สำนักงานแรงงานในการหาช่องทางให้แรงงานไทยได้เข้ามาทำงานที่ดีและปลอดภัยในยูเออี และปกป้องคุ้มครองแรงงานไทยจากการเอาเปรียบจากนายจ้าง ซึ่งแรงงานไทยในยูเออีนับว่ามีความสำคัญอย่างมาก ต่อเศรษฐกิจไทย เพราะหากประเมินรายได้โดยเฉลี่ยต่อเดือน คนไทยที่มาทำงานในยูเออีสามารถนำเงินรายได้ส่งกลับไปให้ครอบครัวที่เมืองไทยประมาณเดือนละสามร้อยกว่าล้านบาทเลยทีเดียว

สำนักงานการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ณ เมืองดูไบก็เป็นอีกหนึ่งหน่วยงานที่ช่วยผลักดันนโยบายเชิงรุกได้เป็นอย่างดี ด้วยการที่ยูเออีได้กล่าวเป็นศูนย์กลางการคุ้มครองมนุษย์ โลก เราได้ใช้ยูเออีเป็นฐานในการประชาสัมพันธ์ การท่องเที่ยวในประเทศไทย รวมทั้งจับมือกับบริษัทสายการบินต่าง ๆ ในยูเออี เพื่อทำกิจกรรมส่งเสริมให้นักท่องเที่ยวจากทั่วทุกมุมโลกสนใจเดินทางไปท่องเที่ยวในประเทศไทย

ในด้านธุรกิจ เราไม่สำนักงานส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ ของกระทรวงพาณิชย์ มาช่วยสนับสนุนและสร้างเครือข่ายกับนักธุรกิจในญี่ปุ่น เพื่อเปิดช่องทางให้ผู้ประกอบการไทยได้มีถูกทางเข้ามาลงทุนในตลาดที่เติบโตด้วยศักยภาพและโอกาสที่ไม่เคยหยุดนิ่ง

ในอนาคตอีก ๑๐ ปีข้างหน้า ประเทศไทยจะพัฒนาไปถึงไหนคงเป็นสิ่งที่น่าจับตาดู เพราะเมื่อเงินและวิสัยทัศน์เวียนมาบรรจบกัน สิ่งที่ศัจරย์ก็สามารถเกิดขึ้นได้ทุกเมื่อ และหากไทยมียุทธศาสตร์ที่พร้อมจะเก็บเกี่ยวสิ่งที่ศัจารย์นี้ ผสมเชื่อว่าโอกาสที่ดีก็พร้อมจะเป็นของเราเช่นกัน ☰

หนุ่มไทยใน แผ่นดินศักดิ์สิทธิ์

นายอิทธิกร ไตรทศาวิทย์
สถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงเทล Aviv

ขอกราบสวัสดีผู้อ่านทุกท่าน และขอขอบคุณที่เปิดหนังสือวิทยุสารัญรัมย์ ขึ้นมาอ่านนั่นคือ ผมคิดว่าเป็นหนังสือดี ที่ให้เรื่องราวและแง่คิดที่หลากหลาย และที่สำคัญเป็นประสบการณ์ตรงจากผู้ที่ไปอาศัยอยู่ในประเทศต่าง ๆ นี่เอง จึงทำให้ท่านผู้อ่านสามารถติดตามเรื่องราวได้โดยไม่ต้องเหนื่อย “มโน” ด้วยตนเองสักเท่าใด

ในส่วนของผม ผมโชคดีได้มีโอกาส sama ประจำการที่สถานเอกอัครราชทูตไทย ในต่างแดน ที่ไม่ใช่แดนมหกรรมด้วยความที่เป็นแผ่นดินศักดิ์สิทธิ์ (Holy Land) ที่อยู่ในความขัดแย้งของการแยกพื้นที่ระหว่างศาสนานั้น ๆ มาตั้งแต่

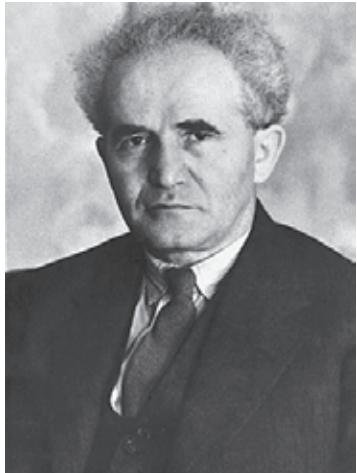

ก่อนคริสต์กาลจวบจนปัจจุบัน ไม่น่าเชื่อแต่ก็เป็นเรื่องจริงครับ ยังกันมาตั้งแต่ วันนั้นถึงวันนี้ เป็นหลักทลายพันปี ขณะนี้ผู้ถือครองปัจจุบันได้ดำเนินการ จดทะเบียนสถาปนาเป็นประเทศของตัวเองเรียบร้อยแล้วครับ นามว่า “รัฐอิสราเอล” (State of Israel) สิ่งที่ผมจะนำเสนอในบทความนี้ คือการ นำเสนอมุมมองและความรู้สึกของผมที่มีต่อประเทศนี้ ออกแบบมาเป็นตัวอักษร จากที่ได้อาศัยอยู่และร่วมงานกับปุถุชนสัญชาติยิว (Jewish) เป็นระยะเวลา ๑ ปี ๒ เดือน ล่วงแล้ว ก็คงจะมีการอิ่งประวัติศาสตร์อยู่บ้างนะครับ เพื่อให้ ท่านผู้อ่านสามารถติดตามเรื่องได้โดยเข้าใจที่มาที่ไปได้ แต่คงจะไม่นเน้น ประวัติศาสตร์มากจนเกินไป เพราะท่านสามารถไปหาอ่านเอาจากแหล่ง ความรู้อื่น ๆ ได้อีกมากครับ

ปี ๒๕๕๘ นับเป็นปีที่อิสราเอลก่อตั้งประเทศไทยได้เป็นระยะเวลา ๖๗ ปี (ไทยได้มีความสัมพันธ์ทางการทูตกับอิสราเอลมาแล้ว ๖๑ ปี) เท่ากับว่าไทยแลนด์ เป็นเพื่อนกับอิสราเอลมาตั้งแต่ตอนอิสราเอลอายุได้ ๖ ขวบ พอก็ไปปูดอย่างกับ ปุถุชนชาวยิวที่ไหน ก็จะยิ้มแย้ม หน้าบานด้วยความพึงพอใจในไทยแลนด์ครับ ซึ่งผมก็ยินดีไปด้วย อย่างไรก็ดี บริบทของการก่อตั้งและพัฒนาประเทศนี้ ต่างหากเป็นสิ่งที่เรารู้จะหันไปพินิจพิเคราะห์ปัจจุบันช่วงว่า ทำไม่ประเทศชาวยิว ศาสนาญุดาย ที่อยู่ท่ามกลางประเทศอาหรับ ศาสนาอิสลาม ที่มีความรังเกียจ เดิมดั้นท์และอยากจะยึดแผ่นดินศักดิ์สิทธิ์คืนจากอิสราเอลอยู่ทุกเมื่อเชื่อวัน สามารถพัฒนาได้สูงเด่นเป็นตระหง่านอย่างรวดเร็ว ตลอดทั้งเพื่อนบ้านอื่น ๆ ในภูมิภาคตะวันออกกลาง ที่ค่อยกระบวนการให้สะดุดหกล้มอยู่ตลอดเวลาห่าง ออกไปเรื่อย ๆ

สิ่งแรกที่สำคัญเป็นตัวเร่งติดสปีดเกอร์โรบินการพัฒนาให้กับอิสราเอล คือ ความรู้สึกของการเร็วชาติ เพราะผู้คนแห่งนั่นตั้งใจจริงนี้เอง แรกเริ่มเดิมที่เป็นดินแดนของปาเลสไตน์ ถูกต้องแล้วครับ ไม่ต้องดูปากให้ชัด ๆ เพราะตอนนั้นแห่งดินศักดิ์สิทธิ์เป็นของปาเลสไตน์อยู่จริง ๆ แต่ในช่วงที่บริเตนใหญ่เป็นเจ้าอาณาจักร ผู้ทรงอำนาจก็ได้ตัดสินใจว่าจะให้มีการก่อตั้งรัฐ犹ิวขึ้นในดินแดนของปาเลสไตน์ นี่แหล่ะครับ (ซึ่งยังมีนักวิชาการบางแขวงถกเถียงอยู่ว่า ที่แห่งนี้แท้จริงแล้ว เคยเป็นของชาวเยวีย และอยู่มายาวนานปาเลสไตน์เสียอีก) และไม่ได้ทำการขุดเส้นกันอะไรให้ชัดเจน คือให้มารุม ๆ กันไปก่อน ประจำบเหมะกับที่เกิดกระ定时 Nazi (เกลือดดิวยิว) ขึ้นในยุโรปอย่างแพร่หลาย ดังนั้น ชาวเยวียที่จะจัดการขายอยู่ตามที่ต่าง ๆ ก็เห็นว่า จะมีที่ให้หนาเล่า ที่จะดีเสมอเมื่อมีบริเวณที่มีคนหัวอกเดียวกับเราอยู่ร่วมกัน ก็ได้พากันอพยพพย้ายถิ่นฐานมาอยู่ปาเลสไตน์กันมากขึ้นเรื่อย ๆ จนในช่วงทศวรรษ ค.ศ. ๑๙๓๐ ก็มีกันเกื้อบล้านคนได้ แห่นอนว่าเจ้าถิ่นไม่พอใจ จึงเกิดการประท้วงใหญ่ของชาวอาหรับปาเลสไตน์ เจ้าของที่นี่ที่ผู้อยู่มาอ่อนชื้น ลูกพี่บริเตนใหญ่ก็ได้ใช้กำลังเข้าหักห้ามและขับไล่ชาวอาหรับออกไปจากแห่นั่นนี้จำนวนมาก จนในช่วงหลังสงครามโลก มีชาวเยวียอยู่คิดเป็นร้อยละ ๓๓ ของประชากรทั้งหมด และหลังจากนั้นชาวเยวียก็ลุกฮือบอกไม่อยากอยู่ใต้

บริเตนแล้ว บริเตนก็ถอนตัวออกไป จากนั้นปาเลสไตน์ก็ไม่พอใจ ว่ามาที่หลังทำตัว เก่งกว่า ไลบีเรียยวอยพ ไลไปแล้ว โดนชาวiyiswanกลับจนตัวเองล่มสลาย และ คนอาหารักกว่า ๒๕๐,๐๐๐ คน ต้องอพยพออกจากดินแดนไป ถูกฆ่าจม Yam ดี วันที่ ๑๔ พ.ค. ค.ศ. ๑๙๔๘ นายเดวิด เบน-กูเรียน หัวหน้าหน่วยงาน Jewish Agency (หน่วยงานผู้แทนชุมชนชาวยิวในตอนนั้น) ได้ประกาศสถาปนา ก่อตั้ง รัฐชาวยิว (Jewish State) ในรัฐอิสราเอล (Eretz-Israel) ขึ้น โดยผมจำเป็น ต้องสาร้ายามาซายีดยาเพื่อให้เห็นว่า แรงผลักดันหลักของอิสราเอลคือ การที่ไม่มีประเทศเป็นของตัวเองมาก่อน จนมาวันหนึ่ง เมื่อสามารถฟื้นฟ้าง ก่อตั้งประเทศได้แล้ว แน่นอนว่าเขาก็ไม่ยอมปล่อยมันตามมีตามเกิดอย่าง แน่นอน ในทางกลับกัน เขายังทำมันอย่างเต็มที่จนอิสราเอลเป็นที่เชิดหน้าชูตา อยู่ในสายตาประชาคมโลก

สิงสำคัญต่อมาก็คือวิสัยทัศน์ของผู้นำครับ ต้องยอมรับว่า ยากงบน-กูเรียน^๑ (ที่ไม่ได้มีเชื้อสืบแต่อย่างใด) สามารถตั้งแนวทางการพัฒนาประเทศไว้ได้

^๑ ขอบคุณรูปภาพจากเว็บไซต์ <http://hix-middle-east-unit.wikispaces.com/1956+War>

อย่างแย่บยลยิ่งนัก โดยเมื่ออาทิตย์ได้ก่อตั้งประเทศก็ได้สถาปนาตัวเองเป็น
ประชานาธิบดีคนแรก และเมื่อมองไปประเทศเพื่อนบ้านแล้วเห็นว่าไม่สามารถ
ฝากผึฝากให้ได้ มิหนำซ้ำจะโดนบุกมาเมื่อไรก็ไม่รู้ จึงตีโจทย์อกมาว่า
(๑) เราจะต้องมีอิสระทางอากาศยาน กล่าวคือเร่งพัฒนาอุตสาหกรรมการบิน
ให้สามารถบินข้าม/บินอ้อมประเทศเพื่อนบ้านไปนานาประเทศอื่น ๆ ในโลก
ได้ด้วยตนเอง (๒) เราต้องมีถนนหนทางที่สมบูรณ์เพื่อให้สามารถขนส่งสิ่งของ
และความเจริญไปได้อย่างถ้วนทั่วทั้งประเทศ และ (๓) เราต้องสามารถทำอาหาร
เลี้ยงปากห้องตัวเองได้โดยเฉพาะอย่างยิ่งในบริเวณที่เป็นทะเลราย นั่นจึงเกิด
แนวคิดนิคมเกษตรกรรม “คิบบุตส์” และ “โมชาฟท์” (Kibbutz and Moshav)^๒
ที่ท่านนายกรัฐมนตรีไทยคนปัจจุบัน อยากระนำมาช่วยในการจัดสรรที่ดินทำกิน
ให้กับภาคเกษตรกรรมของไทยครับ และ (๔) วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
คือพลัง กล่าวคือทุกปัญหาและสรรพสิ่งสามารถแก้ไขได้ด้วยการค้นคว้าและ
วิจัย ไม่ว่าจะเรื่องใกล้ตัวหรือไกลตัว เน้นใหม่และครับ แค่การเปิดตัวก็มีชัย
ไปกว่าครึ่งแล้ว และสิ่งที่อิสราเอลได้รังสรรค์ขึ้นและพัฒนามาอย่างต่อเนื่องนั้น
ยังคงส่งผลและมีอิทธิพลต่อประเทศอื่น ๆ ในโลกในปัจจุบันอย่างยิ่ง

๒ สามารถอ่านข้อมูลโดยสังเขปเกี่ยวกับคิบบุตส์และโมชาฟ ได้ที่บทความของรุ่นพี่ผมที่
<http://sameaf.mfa.go.th/th/diplomatdiary/detail.php?ID=1068>

ความมุ่งมั่นและมุนานะ (Perseverance) ในสายเลือด จนหลาย ๆ ครั้ง ผู้เรียกว่าความดีอันด้วยชาญ แน่นอนว่าปุณฑราวยิวทุกคนมีคุณสมบัตินี้ ในตัวครับ ซึ่งมันดีเหลือเกินเมื่อใช้มันในวงการที่เหมาะสม เช่น การค้นคว้า และการวิจัย การรักษาทางการแพทย์ การพัฒนา และสิ่งสร้างสรรค์ต่าง ๆ เป็นต้น แต่ถ้าคุณต้องเจอกับคนที่มีความมุ่งมั่นสูงมากในท้องถนน ซึ่งผมรับประกันว่า ถ้าขับรถที่นี่ได้เจอออย่างแน่นอน สิ่งที่คุณต้องทำใจและมีสติอย่างยิ่งเมื่อขับรถคือ การเปลี่ยนเลนจากสุดอีกฝั่ง ไปยังอีกฝั่งหนึ่ง การเบียบแต่ครั้งที่ไฟเขียวขึ้น การพยายามเร่งเครื่องเพื่อปาดหน้าให้สำเร็จ นี่ยังไม่พอ สิ่งที่พิเศษยิ่งกว่า คือ เมื่อคุณเจอผู้ชายสินค้าที่มีความมุ่งมั่นและมุนานะ โดยถ้าเทียบกับวัฒนธรรม การขายของที่ไทย ถ้าเราสองสามผู้ชายเกี่ยวกับสินค้า แล้วเราไม่พอใจ เราอาจจะปฏิเสธสินค้า ผู้ชายก็จะเดินเงียบ ๆ กลับที่ไป แต่สิ่งที่คุณจะเจอเมื่อสองสามผู้ชายปุณฑราวยิว แล้วคุณไม่เชื่อ สิ่งที่คุณจะต้องเตรียมคำตอบไว้ก็คือ ทำไมถึงไม่เชื่อ? ทำไมคุณถึงเปลี่ยนใจ? คำว่า ทำไม่ เป็นคำที่ผมได้ยินในประเทศไทยบ่อยมาก ไม่ว่าจะทำอะไรก็ตาม จะไปเดินเล่นท่องอารามณ์ในร้าน่าย ๆ ไม่ได้ นะครับ

วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีสร้างชาติ เป็นอีกสิ่งหนึ่งที่อิสราเอลประสบความสำเร็จจนทำให้ตัวเองกลายเป็นประเทศที่ประสบความสำเร็จในการคิดค้นวิทยาการ เทคโนโลยี และนวัตกรรม จำนวนมาก ที่โลกต้องจดจำ แน่นอนว่า นักวิทยาศาสตร์ชื่อดังที่โลกลมกจากล่าวถึงอยู่บ่อยครั้งก็คือ อัลเบิร์ต ไอน์สไตน์ ก็เป็นชาวเยวและเขาได้ร่วมเปิดสถาบันวิทยาศาสตร์และมหาวิทยาลัยไว้ที่นี่ด้วย

ในปัจจุบัน อิสราเอลมีความโดดเด่นอย่างมากในด้านการค้นคว้าและการวิจัยเพื่อการพัฒนาไปใช้กับสาขาต่าง ๆ อาทิ การเกษตร การแพทย์ ความมั่นคง อุตสาหกรรม การศึกษา ซึ่งล้วนแล้วแต่ส่งผลดีและทำให้วงการต่าง ๆ เหล่านี้ของอิสราเอลก้าวไกลอย่างยิ่ง ๆ ทั้งนี้ อิสราเอลตั้งเป้าหมายว่าในอีก ๑๐ ปี ข้างหน้า จะเป็นศูนย์กลาง ICT ของโลก ซึ่งมองเห็นอย่างยิ่งว่าเขาทำได้ไม่ยากจริง ๆ เพราะจากที่มองดูแล้ว เขาปลูกฝังค่านิยมความมุนานะ ความดื้อรั้น ตั้งแต่ในวัยเด็ก ส่งเสริมให้เด็กเรียนเพื่อให้เข้าใจถึงสาเหตุและกระบวนการ แทนที่จะให้เรียนด้วยการจำผลของเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นเพียงอย่างเดียว คำว่า ทำไม่ เป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เพราะทำให้ความอยากรู้เพิ่มพูน นำไปสู่ความก้าวหน้าของการค้นคว้าด้วย

๓ ขอบคุณภาพถ่ายจากเว็บไซต์ <http://www.solveisraelsproblems.com/>

ความมั่นคงมากก่อนทุกสิ่งเป็นอีกประเด็นที่ไม่กล่าวไว้ได้ เพราะอิสราเอลห้อมล้อมโดยเหล่าประเทศที่ซึ่งตนพังสิ้น ดังนั้น ความมั่นคงและความปลอดภัยแห่งชาติจึงต้องมากก่อนทุกสิ่งอันครับ นั่นหมายความว่าคุณต้องเตรียมใจไว้เสมอ หากกำลังจะเริ่มโครงการหรือความร่วมมือใด ๆ เหล่านั้นอย่างงานร่วมมือชาวบ้านของท่านมีการกล่าวว่ามีประเด็นเกี่ยวกับความมั่นคงเกี่ยวข้องที่ต้องพิจารณา นั่นแปลว่าโครงการนั้น ๆ ของคุณมีแนวโน้มที่จะพัง คิดเป็นร้อยละ ๘๒ เลยครับ ยกตัวอย่างง่าย ๆ ให้พอดีน้ำเสียง ในช่วงที่ทางพากผดุงกำลังมองหาสถานเอกอัครราชทูตแห่งใหม่และไปพบเจอตึกหนึ่งที่มีความเหมาะสมอย่างสูง แล้วมีความสมบูรณ์สำหรับการใช้งานในแบบนั้นๆ держанก็จะเริ่มลงรายละเอียดในการออกแบบผังก่อสร้างแล้วครับ ญี่ปุ่น ทางເອຍ恩ต์ผู้หาก็ยกประเด็นขึ้นมาว่า มีบริษัทหนึ่งที่เป็นบริษัทของรัฐบาลที่ทางเราจำเป็นจะต้องสอบถามความยินยอมก่อนว่า เขาจะยอมให้มีหน่วยงานต่างชาติเข้าไปร่วมอยู่ด้วยหรือไม่ เอเยนต์หายไป ๓ วัน กลับมาหน้าต้น และแจ้งว่าผลปรากฏว่าบริษัทนั้นเป็นบริษัทบังหน้าของหน่วยงานทหารของอิสราเอล หรือ Israeli Defense Forces (IDF) ดังนั้น ด้วยเหตุผลทางด้าน ความมั่นคง จึงไม่สามารถอนุญาตให้หน่วยงานต่างชาติเข้ามาร่วมอยู่ในหลังคาเดียวกันได้ เป็นเหตุให้พากผดุงต้องตระเวนหาตึกที่ทำการถาวรแห่งใหม่กันต่อไป

ที่กล่าวมาทั้งหมดก็เป็นข้อสังเกตเบื้องต้นของผมจากที่ได้ประจําการอยู่ในแผ่นดินศักดิ์สิทธิ์นี้มาเป็นเวลา ๑ ปี ๒ เดือนนะครับ ทั้งหมดทั้งมวลมีได้ต้องการจะ “ชานู” บุชาอิสราเอลแต่อย่างใด แต่พวกรท่านเห็นด้วยหรือไม่ล่ะครับ ว่าพวกรเข้าเป็นชาติที่จริงจังในแนวทางของตนจนทำให้ตัวเองพัฒนาแบบ ก้าวกระโดดไปได้อย่างรวดเร็วจริง ๆ มิหนำซ้ำ เมื่อพิจารณาถึงบริบทในการพัฒนา ว่าต้องโตขึ้นมาในซอยเปลี่ยนที่ไม่มีโครงร่าง และยังถูกจ้องโดยรังแกอยู่ทุกเมื่อ เชื่อวันโดยเพื่อนบ้านรอบข้าง แต่ก็ยังโตขึ้นมาได้อย่างแข็งแกร่ง (ซึ่งผมคิดว่า กองทัพอิสราเอลแข็งแกร่งที่สุดในตะวันออกกลางด้วยครับ) ยิ่งทำให้ผู้รู้สึกที่ง ครับ ที่นี่ขาดแคลนน้ำอุปโภคบริโภค ก็คิดวิธีการเปลี่ยนน้ำทะเลเป็นน้ำจืดและ บำบัดน้ำเสียจากภาคครัวเรือน ภาคเกษตรกรรม และภาคอุตสาหกรรม จนกลับมาใช้ใหม่ได้ ที่นี่มีภูมิประเทศเป็นทะเลราย ก็พัฒนาระบบเกษตรกรรม จนปลูกพืชผัก ผลไม้ ได้ดีจนเป็นสินค้าส่งออกเข้ายุโรป ประเทศนี้เนื่ออายุเข้า เป็นยุคเพส โดยประเทศอาหรับรอบข้างจ้องจะยึดินแดนคืน แต่ผลสุดท้าย นอกจากริมแม่น้ำอิสราเอลจะไม่เพลี่ยงพล้ำแล้ว ยังได้ดินแดนบางส่วนของประเทศอาหรับสองประเทศทางตอนเหนือและตอนใต้กลับมาด้วย (ได้ส่งดินแดนทางตอนใต้คืนไปแล้ว) ผลเลยตั้งเป้าว่าในช่วงระหว่างที่ยังประจํารอยู่ที่นี่ จะพยายามเก็บเกี่ยวสิ่งดี ๆ ของที่นี่กลับไปให้ที่บ้านเกิดมากที่สุดเท่าที่จะทำได้ ไม่ว่าจะสนใจหรือไม่ก็ตาม เพราะเขามีดีจริง ๆ ครับ

สุดท้ายนี้ไม่มีอะไร ก็จะแซร์ภาพงาม ๆ ที่ตัวเองได้ถ่ายไว้จากการเดินทางไปยังสถานที่ต่าง ๆ ในประเทศนี้มาครับ ให้รู้ว่า่านอกจากความฉลาดแล้ว ก็ยังมีสุนทรียภาพให้เพลิดเพลินกันด้วย ☺

“โขน”ไทย-กัมพูชา ศิลปะร่วมแห่งอุษาคเนย์

สาริต ทรงทรัพย์

หากจะพูดถึง “โขน” หลาย ๆ คนคงพอทราบกันอยู่บ้างว่าเป็นศิลปะที่อยู่คู่ชาติบ้านเมืองของเรามาช้านาน แต่ใครเลยจะรู้ว่า ไม่ใช่เพียงแต่ชาติของเรานี่มีศิลปะโขน ในดินแดนสุวรรณภูมิแห่งนี้ยังมีอีกหลายชาติที่มีศิลปะอันทรงคุณค่านี้ประดับไว้ในศิลปวัฒนธรรมของชาติพวกเขา ซึ่งแน่นอนว่าประเทศเพื่อนบ้านของเราจะต้องมีโขนเป็นศิลปะของชาติด้วย แต่ประเด็นที่น่าสนใจคือ โขน เป็นของใครกันล่ะ แล้วโขนของแต่ละชาตินี้มีความเหมือนหรือ

S. - Visite de S. M. Sisowath aux ruines d'Angkor. - Les boys.

ต่างกันไปมนนะ ท่านผู้อ่านคงเดากันไปต่าง ๆ นานา แต่ถ้าจะให้ลองคิดดูเล่น ๆ มองก็ขอเดาว่าเป็น “กัมพูชา” เพราะปฏิเสธไม่ได้เลยว่าประเทศกัมพูชา มีประวัติศาสตร์ และอารยธรรมเก่าแก่มากมาย รวมไปถึงสถาปัตยกรรมและภาพสลักที่บ่งบอกเรื่องราวต่าง ๆ เอาไว้เป็นหลักฐาน วันนี้ จึงขออาสามาไขข้อสงสัย โดยผมได้สัมภาษณ์ อาจารย์ศานติ ภักดีคำ อาจารย์ประจำสาขาวิชาภาษาเขมร คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยครินทร์วิโรฒ และท่านก็ได้ให้เกียรติสละเวลา มาช่วยไขข้อข้องใจเรื่องราวเหล่านี้ ก็ขอกราบขอบพระคุณท่านอาจารย์มา ณ ที่นี้ด้วยครับ

คำว่า โขน เชื่อกันว่าเป็นศัพท์ที่มาจากคำว่า ลโคน หรือ ละคอน ราศีศัพท์ ในกลุ่มของภาษาชาวและกลุ่มของภาษาเขมรก็มี แปลว่า การแสดง การละเล่น

เรื่องราว ซึ่งเข้าใจกันว่าตอนที่ไทยรับมา มีการจำแนกคำว่า ลโคน ออกเป็น ๒ อย่าง คือ ละคอน และโน่น

ถ้าเราดูจากหลักฐานทางประวัติศาสตร์และโบราณคดี โขนเป็นมรดกทางวัฒนธรรมอย่างหนึ่งที่มีการแลกเปลี่ยนลีนไอลกันไปมา จึงไม่สามารถบอกได้ว่าของใครเก่าแก่ที่สุด หลักฐานของแต่ละชาติก็เล่าเรื่องกันไปคนละชุด ของไทยเราปรากฏหลักฐานจริง ๆ ในสมัยอยุธยา โดยพบหลักฐานในกฎหมายเทียรบาลของกรุงศรีอยุธยา ซึ่งมีการพูดถึงพิธีกรรมหนึ่งที่เราเรียกว่า “พิธีขักนaculaดีก์ดำบรรพ์” อยู่ในพิธีอินทราภิเบ克斯ของกษัตริย์กรุงศรีอยุธยา ในการแสดงจะให้นักแสดงแต่งกายเป็นฝ่ายอสูร กับฝ่ายเทวดา และมีการตั้งขาพระสูเมรุ ซึ่งมีการผสมกับการแสดงอีกประเภทหนึ่งที่เรียกว่า “หนังใหญ่” ซึ่งภาษาเขมรเรียกว่า “ແສບກຮມ” (ແສບກ ແປລວ່າ หนັງ, ຮມ ແປລວ່າ ໃຫຍຸ) ลักษณะคล้ายกับหนังตะลุงแต่แกะสลักเป็นตัวใหญ่ โดยจะแกะเป็นเรื่องราว รามเกียรติ แต่ปัญหาคือเรามีเพียงหลักฐานการแสดงโขนของกัมพูชา แต่พบว่า มีการแสดงหนังใหญ่แบบที่ได้กล่าวไว้ สิ่งหนึ่งที่น่าสนใจคือ ในวรรณคดีไทย

เรื่องสมุทรโขราคำฉันท์นั้น มีตอนหนึ่งที่เขียนไว้อย่างซัดเจนว่า “ให้ฉลักแสบก ภาพอันชระ (หมายถึง การแกะสลักภาพลงบนแผ่นหัง)” และนี่ก็เป็น หลักฐานที่อาจบ่งบอกได้ว่า การแสดงหนังใหญ่ของไทยได้รับอิทธิพลมาจากการละเล่นของกัมพูชา ในหมู่ของนักวิชาการจึงมองกันว่า นี่คือจุดเริ่มต้นของการแสดงโขนในประเทศไทย

หลังจากนั้น โขนก็พัฒนาขึ้นในช่วงอยุธยาตอนปลาย สืบท่อมาจนถึงช่วง รัตนโกสินทร์ตอนต้น การแสดงโขนถือเป็นเรื่องของราชสำนัก จากการที่เราได้ พบเห็นคงสังเกตได้ว่า ส่วนใหญ่โขนมักจะแสดงเรื่องรามเกียรตี เหตุก็เพราะว่า เรื่องรามเกียรติกล่าวถึงประวัติความเป็นมาของอยุธยา ไทยจึงถือว่าเป็น เรื่องหลัก เพราะพูดถึงการอวตารของพระนารายณ์มาเป็นพระราม เราจึงเชื่อกันว่าอยุธยาเป็นเมืองของพระราม และพระมหากษัตริย์ก็ถือว่าเป็นพระนารายณ์

อวตารลงมาเช่นกัน รามเกียรติ์จึงมีการนำมารแสดงและนำมาแต่งเรื่องเพิ่ม
มากมาย เพราะถือเป็นสัญลักษณ์อย่างหนึ่งที่เกี่ยวพันกับพระมหาภัตtriy
ของไทย

อ่านไปสักพักหลาย ๆ คนคงสงสัยว่า แล้วโขนกัมพูชาที่เล่นกันอยู่ในปัจจุบัน
มาจากไหนกันแน่ เพราะที่ได้เล่ามาก็ไม่ได้กล่าวถึงหลักฐานที่แน่นชัด บอกเพียง
แต่ว่าโขนของกัมพูชาจากพระตะบอง แล้วตามว่าโขนจากพระตะบองมาจาก
ที่ไหนกันล่ะ จากการสอบถามท่านอาจารย์ศานติกิได้ความว่า ในสมัยที่ไทยยัง
ปกครองพระตะบอง เสียมราฐ ศรีสกุณ เจ้าพระยาอภัยภูเบศร (ชุม อภัยวงศ์)
ได้ปกครองเมืองในส่วนนั้น ท่านก็ได้ตั้งคณะโขนขึ้นมาแล้วฝึกหัดตามแบบ
ของไทยไปเล่นที่พระตะบอง ในช่วงนั้นได้เกิดสนธิสัญญาเรื่องปักปันเขตแดน
ไทย-กัมพูชา ที่จะต้องแลกเมืองพระตะบอง เสียมราฐ และศรีสกุณ กับจังหวัด
ตราด รัฐบาลไทยในช่วงนั้นก็ต่อรองเรื่องผลประโยชน์ว่า ถ้าไทยยกเมืองให้
เจ้าพระยาอภัยภูเบศรจะเสียผลประโยชน์อะไรต่าง ๆ จึงให้ท่านเลือกว่าจะอยู่กับ
ไทยหรือฝรั่งเศส ปรากฏว่าท่านเลือกที่จะกลับมาไทย รัฐบาลฝรั่งเศสจึงต้อง
จ่ายค่าชดเชยในส่วนที่ท่านเสียผลประโยชน์ให้จนกว่าท่านจะถึงแก่อสัญกรรม
เมื่อท่านรู้ข่าวแน่นชัดก็รีบรวบรวมบริวารขนขึ้นเกวียนกลับเข้าไทยโดยทันที

เพราะท่านกล่าวว่า ฝรั่งเศสจะกักกันเอาไว้ แล้วก็เป็นจริงอย่างที่ท่านคิด ทำให้มีชาวพระตะบองที่จะอพยพกลับมาที่ไทยติดค้างอยู่ที่นั่น ซึ่งก็มีกลุ่มคนที่เล่นโขน ประปนอยู่ในนั้น จึงต้องอาศัยและทำมาหากินอยู่ที่นั่นโดยใช้โขนที่ตนเองเล่นเป็นออกแบบไปบังที่ต่าง ๆ จนกระทั่งไปถึงพนมเปญ ท้ายที่สุดโขนชุดนี้ก็กล้ายเป็นต้นแบบของโขนกัมพูชา มาจนถึงปัจจุบัน

โขนกัมพูชาจะแตกต่างจากโขนของไทยตรงที่ว่า โขนไทยเป็นเรื่องของราชสำนัก แต่โขนของกัมพูชาไม่ใช่ เพราะชาวบ้านทั่วไปก็สามารถเล่นได้ การละครของกัมพูชาไม่ได้แบ่งแยกว่า เป็นละครนอกหรือละครใน (ละครนอกคือ ละครที่เล่นนอกพระราชวัง แต่เดิมเป็นการละเล่นร้องแก้กัน ภายหลังมีการเล่นเป็นเรื่อง ส่วนละครใน คือ ละครที่เล่นในพระราชฐานเท่านั้น ใช้ผู้หญิงฝ่ายในแสดง คนภายนอกห้ามฝึกหัด) ภายหลังนำเข้าไปบรรจุฝึกสอนในโรงเรียนนาฏศิลป์จึงกล้ายเป็นละครหลวง แล้วเรียกว่า ละครพระราชทรัพย์ เพราะในช่วงร้อยปีที่ผ่านมา กัมพูชา มีปัญหาการเมืองภายในอยู่บ่อยครั้ง กษัตริย์ของกัมพูชาหลาย ๆ พระองค์เติบโตอยู่ที่กรุงเทพฯ โดยมีกษัตริย์ไทยค่อยอุปถัมภ์ชุมเหลียง และเมื่อทางกัมพูชาสงบก็ให้กลับเข้าไปครองราชย์ดังเดิม ด้วยการที่มาอยู่เป็นระยะหลายสิบปี ทำให้ชื้นชับวัฒนธรรมขนาดนี้เนียมของไทยกลับไปทั้งในและนอกราชสำนัก วัฒนธรรมหลายสิ่งหลายอย่างจึงคล้ายกับของไทย

แล้วตอนที่ใช้แสดงล่ะ กัมพูชา มีหลักการคิดเหมือนกับเรารึอไม่ ท่านอาจารย์ศานติ ก็ได้เล่าไว้ กัมพูชานิยมแสดงตอนของถนน เพราะมีนากระหลากรุ่นให้เล่นมากกว่า และโขนตอนที่ไม่เล่นเลยก็คือ ตอนทศกัณฐ์ล้ม เพราะถือว่าเป็นตอนของมงคล ในหนังสือเจ้าพระยาอภัยภูเบศรมีเกร็ดเล็ก ๆ เล่าไว้ว่า ก่อนที่ท่านจะต้องอพยพกลับมาไทย ท่านได้ให้แสดงโขนตอนทศกัณฐ์ สั่งเมือง (เป็นตอนที่ทศกัณฐ์จะออกจากเมืองแล้วสั่งเสีย) ซึ่งเป็นตอนที่เขามิได้เล่นกัน เพราะถือว่าเป็นลงไม่ดี

กัมพูชาจะมีแนวคิดทางพระพุทธศาสนาปนอยู่ในเรื่อง “เรียมเกรตី” แปลว่า รามเกียรติ กล่าวคือ อันที่จริงแล้วพระรามคือพระนารายณ์渥หาร พระรามก็คือพระโพธิสัตว์หรือเป็นพระพุทธราชา (พระโพธิสัตว์กลับชาติมาเกิด เป็นพระราม) ซึ่งอาจได้รับอิทธิพลมาจากพระรามชาดก

ในเรื่องความสัมพันธ์ของโขนระหว่างไทย-กัมพูชา มีจุดเด่นที่เห็นได้ชัดเจนก็คือ “หัวโขน” เพราะหัวโขนของไทยจะคล้ายกับภาพสลักที่ปราสาท

โขนไทย

โขนกัมพูชา

เขมรโบราณในกัมพูชา อย่างเดียรของทศกัณฐ์ ถ้าเป็นแบบอินเดียจะแฟ่อกส่องข้าง คือ เรียงต่อกันเป็นชั้นๆ สิบหน้า แต่ถ้าไปดูภาพลักษณะนี้ ตามประสาทในรุ่นประสาทบันทายศรี จะเห็นว่ามีการต่อขึ้นไปเป็นชั้น ๆ เป็นรูปแบบเดียวกับหัวโขนของไทย และอีกหนึ่งสิ่งที่น่าสนใจคือเพลงที่ใช้ประกอบการแสดง กัมพูชา มีเพลงที่เรียกว่า “صومนาเชี่ยม” แปลว่า เพลงสยาม นี่ก็อาจเป็นหลักฐานได้ว่ามีความสัมพันธ์กันอย่างแน่นอน

วัฒนธรรมของไทยและกัมพูชา มีความสัมพันธ์กันค่อนข้างจะเป็นรายละเอียดที่ลึก เราไม่สามารถตัดตอนมาบอกได้ว่าอันนี้ของใคร ถึงว่าทำไม่เราถึงได้รับวัฒนธรรมเขมรมาเยือน ก็ เพราะเรามีความสัมพันธ์ทางวัฒนธรรม ตั้งแต่แรก ในครั้งที่ยังมีสังคม มนุษย์ก็ถูกความต้องเข้ามา อยุธยา ก็ซึ่งชับวัฒนธรรมเหล่านี้แล้วพัฒนาภยามาเป็นแบบของตน จากเดิมที่กัมพูชาเป็นผู้นำทางวัฒนธรรมแล้วเมื่อเวลาลัดดาทาง อยุธยา ก็กลับมามีอำนาจทางการเมืองและกลายเป็นศูนย์กลางทางอำนาจ วัฒนธรรมและพัฒนามาเป็นวัฒนธรรมหลัก แล้วกัมพูชา ก็มารับกลับไปในช่วงอยุธรัตนโกสินทร์

สาระความรู้ที่ได้จากท่านอาจารย์ศานติ ทำให้เห็นถึงมุมมองใหม่ ๆ ซึ่งจากการที่ได้ฟังมานี้ ก็ทำให้คิดได้ว่า “เราเกี่ยมต่ำจากเขา เขาเกี่ยมต่ำจากเรา” วัฒนธรรม ภาษา วรรณคดี หรือแม้แต่ชีวิตความเป็นอยู่ก็ไม่ได้ผิดแยกแยะไปจากกันมาก ท่านอาจารย์ศานติยังทิ้งท้ายให้ข้อคิดไว้อีกว่า “ณ เวลาปัจจุบัน เรายังต้องปรับเปลี่ยนมุมมองที่มีต่อประเทศเพื่อนบ้าน ไม่ใช่เฉพาะแค่กัมพูชา แต่ในกรณีของกัมพูชา คือ เราค่อนข้างยึดติดกับกรอบความคิดเดิม ๆ ซึ่งเรามองแค่ว่าอันนี้ของไทยแล้วกัมพูชารับไป แต่ในความเป็นจริงเรื่องของวัฒนธรรมคือการลืมไม่ได้ ที่จริงแล้วเรามีวัฒนธรรมความเชื่อ หรือดูนตรีการแสดงที่ใกล้ชิดกันมาก สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้จะเป็นจุดสำคัญที่นำไปสู่การเปิดโลกทัศน์ของตนเอง และจะทำให้เราและประเทศอาเซียนเดินหน้าไปด้วยกันได้”

ว่าด้วย โรคมะเร็ง (ตอนที่สอง)

สัมภาษณ์ ศ.ดร.พญ.จิรายุ เอื้อวาระกุล

หลายต่อหลายคนแทบจะทรุดกาย หากตรวจพบโรคมะเร็งหรือพบว่า มีญาติหรือเพื่อนพ้องน้องพี่เป็นมะเร็ง ไม่ว่าจะระยะไหน หรือเป็นที่ใด เพราะดูจะเป็นโรคที่ใช้ห้างเวลาและค่ารักษามากมาย แต่ทางรอดมียาก แม้หลายคนจะโชคดี มีอายุยืนยาวต่อจากนั้นก็ตาม ไม่ว่าโรคมะเร็งจะมีสาเหตุมาจากการ หนทางการรักษาจะยาก จ่ายเพียงใด วันนี้ อยากให้ท่านผู้อ่านมีความรู้ความใจเบื้องต้นเกี่ยวกับโรคมะเร็งเพื่อหลีกเลี่ยงความเสี่ยง และสามารถป้องกันโรคมะเร็งได้แต่เนื่น ๆ ผ่านการสัมภาษณ์ ศ.ดร.พญ.จิรายุ เอื้อวาระกุล เป็นแพทย์ประจำโรงพยาบาลจุฬาภรณ์ ผู้ดูแลด้านอายุรกรรม และด้านโลหิตวิทยา เชี่ยวชาญด้านโรคมะเร็งเม็ดเลือดขาว มะเร็งต่อมน้ำเหลือง และโรคที่เกี่ยวกับไขกระดูกกล้ามเหลว

ฉบับที่แล้ว คุยกับเรื่องการรักษามะเร็งไปแล้วตอนหนึ่ง วันนี้ จะเล่า ส่วนที่เหลือให้ท่านผู้อ่านได้ทราบ เพื่อป้องกันไว้แต่เนื่น ๆ

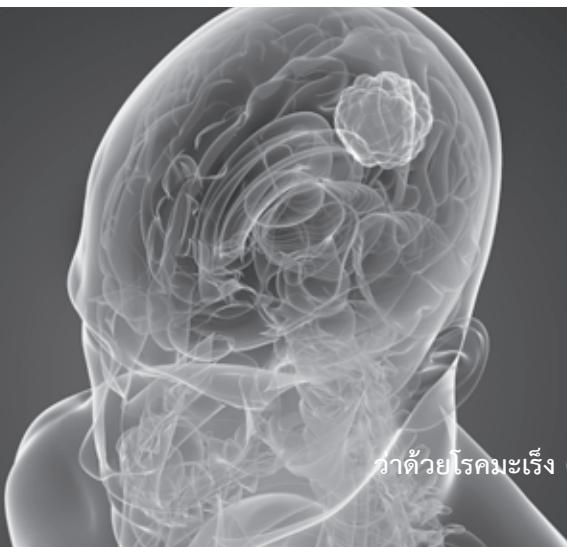
มะเร็งบางโรคหายบางโรคไม่หาย

ยกตัวอย่างมะเร็งปากมดลูกถ้ามาเร็วเก็หาย ก็คือตัดแล้วก็หาย มีหลายแบบ มะเร็งผิวนังบางอย่างตัดแล้วก็หาย มะเร็งลำไส้ใหญ่ที่มันเล็ก ๆ ยังไม่ได้แพร่กระจายตัดแล้วก็หาย

มะเร็งชนิดไหนอันตรายที่สุด

มะเร็งอันตรายเหมือนกัน แต่ว่าถ้าจะพูดถึงมะเร็งอันตรายและพยากรณ์ เ Yale สุดก็น่าจะเป็นมะเร็งสมอง เพราะเป็นจุดที่ควบคุมร่างกาย เป็นที่สมอง ส่วนมากจะเป็นชนิดที่لامเร็ว และก็มักจะเสียชีวิตอย่างรวดเร็วถ้าเป็นมะเร็งสมองบางชนิด แต่ไม่ใช่ทุกชนิด การรักษากรักษาได้หลายวิธี แต่ปัจจุบัน ยังไม่มีวิธีที่ดีที่สุด ผู้ป่วยที่เป็นมะเร็งสมองก็ต้องลำบากนิดหน่อย

ขณะนี้ก็มีการศึกษาวิธีการให้เคมีบำบัดแบบใหม่ คือสมัยก่อนถ้าเราพูดถึงเรื่องเคมีบำบัด คนก็จะกลัวทำแล้ว痛รุ่ง คลื่นไส้อาเจียน ต่างประเทศ เขาเก็บค้นพบเคมีบำบัดอีกแบบหนึ่ง ซึ่ง痛ไม่รุ่ง ไม่คลื่นไส้อาเจียน ก็มียา กลุ่มนี้叫做มาเรียกว่า ยามมุ่งเป้า แก้ไขความผิดปกติระดับโมเลกุล คือมุ่งเป้าโดยเฉพาะเซลล์มะเร็ง ไม่รบกวนระบบ เช่น ไม่ทำให้痛รุ่ง เพราะไม่เกี่ยวกับ

มะเร็ง ไม่คุณลีนไส้อาเจียน เพราะไม่ได้ไปทำอะไรกับลำไส้ แต่ถ้าเป็นเคมีบำบัด สมัยเดิมก็คือไปหมดทั้งร่างกาย โกรム บางทีมีผลข้างเคียง แต่ถ้าอันใหม่ ผลข้างเคียงก็จะน้อยลง แต่ก็จะแพงมาก กลุ่ม Target therapy เข้มละ ๑๐๐,๐๐๐ บาท ตอนนี้อาจจะถูกกลบแล้ว หรือบางอย่างอาจจะเข้มละ ๑,๐๐๐,๐๐๐ บาท ก็มี แต่ว่าอันนี้ก็คือเมื่อข้อมูลทางวิทยาศาสตร์ที่บอกแล้วว่า มันทำให้ดีขึ้น ไม่ใช่หายทุกโรค ดีขึ้นถ้าใช้ร่วมกับเคมีบำบัดปกติ

มะเร็งมีทั้งหมดกี่ขั้น

ขั้นของมะเร็งก็แล้วแต่ชนิดของมะเร็งและอวัยวะว่าเป็นมะเร็งที่ไหน เอาแบบที่นิยมเป็นคือมะเร็งตับและมะเร็งเต้านม ส่วนใหญ่แบ่งเป็นระยะที่ ๑-๔ แต่ว่าบางโรคอาจจะไม่แบ่งเป็น ๔ มันมีหลายแบบ อาจจะ ๑ และก็ ๒A ๒B มันมีหลายชนิด แต่ถ้าเราพูดกันง่าย ๆ ก็คือ ๑-๔ ขั้นที่ ๑ ก็คือเป็นน้อย ขั้นที่ ๔ ก็คือเป็นไปทั่วแล้ว เคยมีกรณีที่เป็นถึงขั้นที่ ๔ แล้วหายก็มี เคยมีคนไข้เป็นมะเร็ง ต่อมน้ำเหลืองขั้นที่ ๔ ก็หายอยู่ประมาณ ๒๐ ปีก็มี มันแล้วแต่ชนิดว่าเรารักษา ชนิดไหน

มะเร็งเม็ดเลือดขาวที่หายก็มี ก็แล้วแต่ชนิด มันมีศัพท์ชนิดย่อยของมันอีก บางชนิดทำให้ดีที่สุดก็ยังดื้อต่อยาที่ให้ อันนั้นก็คือเขามีตตอบสนองก็มีโอกาส เสียชีวิต ไม่ว่าจะเป็นการรักษาที่ดีที่สุดยังไงมันขึ้นอยู่กับเซลล์มะเร็งของ เขายังไง และภาวะแทรกซ้อนที่เกิดขึ้น แต่ว่ามะเร็งเม็ดเลือดขาวที่หายก็มี

ผลงานวิจัยโรงพยาบาลจุฬาภรณ์

โรงพยาบาลจุฬาภรณ์ก็เป็นส่วนหนึ่งของมูลนิธิจุฬาภรณ์ องค์ประธาน ก็คือสมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณ์วัลลัภกษณ์อัครราชกุมารี มูลนิธิ จุฬาภรณ์ เริ่มแรกก็คือสถาบันวิจัยจุฬาภรณ์ ซึ่งเน้นในการวิจัยลงลึกเพื่อ ค้นหาองค์ความรู้ใหม่ ซึ่งทางสถาบันวิจัยจุฬาภรณ์เองก็มีการค้นคว้าเรื่อง โรคมะเร็งเยอะ ตัวพระองค์ท่านเองก็วิจัยเรื่องนี้เยอะมาก ท่านก็ทรงศึกษา

เรื่องกลไกการเกิดมะเร็ง มะเร็งชนิดต่าง ๆ และเรื่องสารเคมีในสิ่งแวดล้อม ซึ่งทรงได้รับรางวัลมากรามาย

ในส่วนของสถาบันเองก็ได้ค้นพบเรื่องของสารเคมีต่าง ๆ ซึ่งอาจจะเป็นประโยชน์ในอนาคต รวมทั้งสมุนไพรบางตัวซึ่งศึกษาอยู่ อันนี้ก็เป็นส่วนของสถาบันวิจัยจุฬาภรณ์ พอมีโรงพยาบาลจุฬาภรณ์เกิดขึ้น ก็มุ่งเน้นให้มีการวินิจฉัยและรักษาผู้ป่วยมะเร็งอย่างเดียว ซึ่งจะครบ ๕ ปี ในวันที่ ๒๙ ตุลาคม ช่วง ๕ ปีที่ผ่านมาก็เป็นการพัฒนาศักยภาพด้านการดูแลรักษา แต่ขณะเดียวกัน เรายังทำงานวิจัยร่วมด้วยที่จะพัฒนาเรื่องการวินิจฉัย ให้เร็วขึ้นให้ถูกต้องมากขึ้น เรื่องการออกใบคัดกรองมะเร็งแบบใหม่ ๆ เราจะทำวิจัยส่วนนั้น ในเรื่องของการรักษาเรายังจะมีการวิจัยเพื่อหายาใหม่ ๆ รวมทั้งเทคนิคใหม่ในการรักษา นี่ก็จะเป็นส่วนที่โรงพยาบาลจุฬาภรณ์ทำอยู่ เรายังมีความเชื่อมโยงกับสถาบันวิจัยจุฬาภรณ์ในการ Translational magnesium เชื่อมโยง นักวิทยาศาสตร์จากสถาบันวิจัยจุฬาภรณ์กับคุณหมอทางนี้ทำวิจัยร่วมกัน

อันนี้ก็ค่อนข้างแตกต่างจากโรงพยาบาลทั้งหมดในประเทศไทย เพราะว่าเราไม่ใช่โรงพยาบาลที่รักษาอย่างเดียวแต่เราทำการวิจัยควบคู่ไปกับสถาบันวิจัยจุฬาภรณ์ด้วย

อย่างต่างประเทศก็เคยเห็นอย่างเช่น MD Anderson ที่เขามีทั้งสถาบันวิจัยและโรงพยาบาลทำร่วมกัน มีความร่วมมือกับสถาบันวิจัยอื่น ๆ อย่างสถาบันวิจัยมะเร็งแห่งชาติ โรงพยาบาลต่าง ๆ คือ โรงพยาบาลน่าน โรงพยาบาลร้อยเอ็ด และก็โรงพยาบาลในเครือข่าย ก็มีติดต่อกับหลายโรงพยาบาล โรงพยาบาลชีระ ร่วมกันทำเรื่องมะเร็งปากมดลูก โรงพยาบาลร้อยเอ็ดก็ทำเรื่องลำไส้ใหญ่และตับ โรงพยาบาลน่านทำเรื่องตับกับหัวใจ ตามประเทศไทยที่ท่านองค์ประธานได้เดินทางไป ก็จะมีเครือข่ายอยู่หลายที่ เช่น สถาบันมะเร็งแห่งชาติของอเมริกา ก็ทำโครงการเรื่องมะเร็งตับและหัวใจ

เราก็ส่งคุณหมออของเราไปเรียนต่างประเทศอยู่หลายสถาบันทั้งที่ Cornell University และ Duke University ก็มีส่งไปอีกหลายที่ทั้ง MD Anderson และ UCLA (University of California, Los Angeles) ก็ไปเรียนเรื่องของการอ่านเอ็กซเรย์ของมะเร็งปอด เขาจะมีโครงการวิจัยร่วมกับ UCLA เรื่องมะเร็งปอด

ที่นี่มีระบบ Teleconference คือตัวเราไม่ได้ไปต่างประเทศเราเก็บนั่งคุยกับเขาได้ พรุ่งนี้ก็จะมีโครงการคุยกับเขามีออนไลน์ โครงการร่วมกับอสเตรีย ทำเรื่องของมะเร็งปอด ก็จะทำ Teleconference กันไม่ต้องเสียค่าเครื่องบินไป เราเก็บ Teleconference ไปที่ร้อยเอ็ดกับน่านด้วย ร้อยเอ็ดเป็นยังไง ต้องการความช่วยเหลืออะไร เราจะออกไปเมื่อไหร่ ดูกันยังไง นานเราจะทำให้มีออนไลน์ ก็คือทำให้ไม่ต้องเสียค่าเดินทางทั้งสองฝ่าย

แรงงานต่างชาติเข้าทำการรักษา

ก็มีมาเข้าผ่าฯ ท่านอยู่เรื่อย ๆ เวลาที่ท่านเสด็จฯ และทอดพระเนตรคนไข้ ที่มีความอนุเคราะห์ ก็จะมีชาวเขา ไปทางจังหวัดทางภาคเหนือทั้ง แม่ฮ่องสอน น่าน อะไหร่ทั้งหลาย ก็มีความอนุเคราะห์ ก็มีหลายโรค ไม่ใช่เฉพาะมะเร็ง พอ.สว. ก็ช่วยเหลือทุกร科 เราก็ช่วย แต่บางที่เขาก็ไม่ถึงเรา ก็แล้วแต่ว่าวันนั้นเขามาหรือเปล่า แต่ก็เข้าใจว่ากระทรวงสาธารณสุขก็ช่วย ดูแลคนไข้เหล่านี้อยู่ระดับหนึ่ง ไปตามชายแดนก็จะมีทั้งพม่า เขมร บางคน ก็ได้รับการส่งตัวต่อกماในโรงพยาบาลกรุงเทพฯ ซึ่งก็จะมีปัญหาลำบาก นิดหนึ่ง ซึ่งบางคนเขามีประกัน โรงพยาบาลก็ต้องช่วยเหลืออนุเคราะห์ไป เพราะว่าเขามีเงินจ่าย เขามีมี ๓๐ บาท โรงพยาบาลที่รับดูแลก็ต้องขอฟรีไป อันนี้ก็เป็นปัญหา ก็ต้องมีการพัฒนาว่าจะต้องทำยังไง เพราะว่ามันเป็นเรื่อง ของมนุษยธรรม ที่เราต้องดูแล ถ้ามากันเยอะ ๆ โรงพยาบาลนั้นอาจจะลำบาก นิดหนึ่งเรื่องงบประมาณ แทนที่จะเองงบประมาณมาช่วยเหลือคนไทยก็ต้อง เองงบประมาณไปช่วยเหลือคนเหล่านี้เยอะ แต่ว่าก็เป็นเรื่องของมนุษยธรรม ถ้ามาถึงโรงพยาบาลแล้วไม่รักษา ก็ไม่ได้

การให้คุณใช้เข้าร่วมการวิจัยในการพัฒนาการรักษา

เรารักษ์รับทุกโรค บางโรคเราก็ชำนาญ บางโรคเราก็มีหมอมีครอบ เรายังต้อง
อาศัยผู้เชี่ยวชาญจากที่อื่นมาเป็นที่ปรึกษา แต่โรคที่เราชำนาญเราก็จะมีหมอมีครอบ
ตอนนี้ก็เริ่งให้มีหมอมีครอบทุกสาขา แต่ว่าการรับผู้ป่วยก็รับทุกโรคอย่างที่บอก
แต่ว่าบางโรคที่เราชำนาญอาจจะมีโครงงานวิจัยที่สอดคล้องกับความชำนาญ
ของคุณหมอท่านนั้น ก็จะมีโครงการวิจัย เช่น ยาตัวใหม่ ๆ

คนไข้มีสิทธิเลือกที่จะเข้าร่วมก็ได้ ไม่ได้มีการบังคับ แล้วแต่ว่าจะ
เข้าร่วมไหม เพราะต้องเข้าใจว่าโรคจะเร่งถ้าเรารักษาด้วยยาเดิม รักษาไป
๒๐ ปี โดยไม่เปลี่ยนเลยมันก็คงเป็นไปไม่ได้ เพราะว่ามันต้องมียาใหม่ ๆ
ตลอดเวลาซึ่งดีขึ้น ที่นี่การจะพิสูจน์ว่ายาดีขึ้นต้องมีการวิจัย คนไข้จึง
ต้องมาเข้าทำการวิจัยถึงจะไปบอกได้ว่า yan นี้ดีกว่ายาเดิม แต่ถ้าคนไข้
บอกว่าไม่อยานี้ดีจริงหรือเปล่า ซึ่งหมอก็บอกไม่ได้เหมือนกันว่าดีจริงหรือ

เปล่า เพราะว่าต้องเป็นการวิจัย คนไข้ก็เลือกได้ว่าเอาตัวเดิม เรายังไง
ยาตัวเดิม ก็ใช้ตัวเดิมไป แต่ในขณะที่สมมติไปได้ยาตัวใหม่ ซึ่งอาจจะดีกว่า
เขาก็จะหายเลยก็ได้ ในขณะเดียวกันยาตัวใหม่อาจจะไม่ดีก็ได้ เพราะเรา
ไม่รู้ ต้องอาศัยการวิจัยที่จะบอกว่าตัวนี้ดีหรือไม่ดี

แต่ว่าถ้าไม่มีใครเข้าไปทำการทดลอง เรา ก็จะไม่มีวันมียาใหม่ เรา ก็จะ
อยู่กับยาตัวเดิมไปตลอด ๑๐๐ ปี ก็ไม่เคยมีการค้นพบยาใหม่ นั่นคือหลักการ
ของการวิจัยเพื่อหาอะไรที่ดีขึ้น ยาส่วนใหญ่นำเข้าจากต่างประเทศ ก็คงต้อง^{พัฒนาไปหลาย ๆ ด้าน}

การนำเข้ายาหรือแนวทางการผลิตยา ในการรักษาโรคมะเร็ง

ยามะเร็งที่จะผลิตในประเทศไทยคงยังไม่มี การจะสร้างโรงงานผลิต
ยามะเร็งโดยเฉพาะต้องการคุณภาพสูง เพราะยามะเร็งถ้าผลิตแล้วมีผลต่อ^{คนผลิต}engกลายเป็นมะเร็งไปด้วยก็ไม่ปลอดภัย การจะสร้างโรงงานยาพกนี้^{เป็นของไร่ที่ต้องลงทุน ก็ยังไม่แน่ใจว่าบริษัทไหนจะมีศักยภาพด้านนั้นถึงขนาดจะ}สร้างของตัวเอง ซึ่งการสร้างยามะเร็งไม่ใช่เรื่องง่ายต้องใช้เวลาหลาย ๑๐ ปี
 เพราะต้องไปผ่านกระบวนการของหนูทดลองก่อนที่จะมาถึงคน ยามะเร็ง
จะต้องไปผ่านหนูผ่านกระต่ายอะไรหั้งหลายก่อนจะมาถึงคน ต้องเข้าใจว่า
ยามะเร็งไม่ใช่อยู่ดี ๆ ยาชนิดนี้รักษาได้เลย ต้องอนุมัติก่อนว่าผ่านในสัตว์
แล้วสัตว์ไม่เป็นอะไร ก้อนเล็กลงหรือว่าหาย อยู่ดี ๆ จะมาให้คนก็ไม่ได้
ผิดจริยธรรม ต้องผ่านการทดลองหั้งในหลอดทดลองก่อน ผ่านในหนูทดลอง
ก่อนว่าให้ไปแล้วก้อนเล็กลงหรือว่าหายเลย แต่ว่าต้องยังมีชีวิตอยู่นั้น ไม่ใช่
ก้อนหายและสัตว์ตายไปด้วยอย่างนี้ไม่ได้ มันต้องมีการผ่านขั้นตอนเหล่านั้น
มากก่อน แล้วถึงจะมาในคนว่าให้แล้วก้อนเล็กลง ปลอดภัย

ดังนั้น ในประเทศไทยถ้าจะทำพวน์ต้องอาศัยการลงทุน ต้องสร้างห้องแล็บสำหรับสัตว์ทดลอง และต้องทดลองจนกระทั่งมั่นใจ หลาย ๑๐ ปี ว่ามันดีถึงคุ้ยมาถึงคน เพราะฉะนั้นก็ยกเหมือนกัน ส่วนใหญ่ของเราได้ยา มาจากต่างประเทศที่เข้าผ่านกระบวนการเหล่านี้ทั้งหมดมาแล้ว ส่วนใหญ่นำเข้าจากหลายประเทศ เช่น สวิตเซอร์แลนด์ ญี่ปุ่น อเมริกา พวน์เข้าต้องมีเงินเยอะที่ต้องผ่านกระบวนการต่าง ๆ ก่อนจะมาถึงคน และผ่านการทดลองในคนถึงหมื่นแสนมาแล้วทั่วโลกถึงจะมาถึงเรา

เพราะฉะนั้น ก็เป็นเรื่องยากที่ประเทศไทยจะลงทุนตรงนั้น แต่ว่าเราอาจจะได้ส่วนที่ค่อนข้างปลายน้ำที่เข้าผ่านคนอื่นมาหมัดละ ว่ามั่นใจแต่เวลาจะมาดูว่าคนไทยเป็นยังไง ของเรายังคล้าย ๆ แบบนั้น ก็คือผ่านคนอื่นมาหมัดแล้วผ่านการทดลองแล้วได้ผล ก็มาดูว่าในคนไทยเป็นยังไง ก็จะเป็นลักษณะวิจัยที่ในประเทศไทยทำว่ายาตัวนี้ใช้ได้ในคนไทย ใช้กับมะเร็งไทยได้ใช้แล้วปลอดภัย ก็จะเป็นลักษณะนั้น เรายังไม่สามารถวิจัยระดับต้นน้ำได้ ณ จุดนี้ และในอนาคต กระทรวงวิทยาศาสตร์เขาถูกงบประมาณที่จะพัฒนาตั้งแต่ต้นน้ำ เพราะฉะนั้น เราถูกจะล้าหลัง เพราะเรามีมีต้นน้ำเลย แต่ต้องอาศัยการลงทุน

อุปสรรคในการวิจัย

ก็ไม่มีอุปสรรค ส่วนใหญ่ของโรงพยาบาลจุฬาภรณ์ถ้ามีโครงการอะไร คนจะให้ความสนใจ มีคนเข้าร่วมเยอะมาก ก็จะมีคนเข้าร่วมเยอะ และในโครงการวิจัยส่วนใหญ่จะพรี เป็นเรื่องทางจริยธรรมอยู่แล้วว่าถ้าเขายังเข้าร่วมโครงการวิจัย เขาถูกไม่ควรเสียเงิน เพราะเขาถูกต้องยอมรับความเสี่ยง ว่ายาใหม่ ก็ยังไม่รู้ผลว่าดีหรือไม่ดีแต่คาดว่าจะดี แล้วเราอยู่ดี ๆ ให้เขามาเสียเงินได้อย่างไร คนที่ทำถูกต้องให้เงิน หมายถึง การให้ค่ารักษาพยาบาลทั้งหมด คือเขาก็ไม่ต้องจ่ายเป็นเรื่องหลักจริยธรรม ถือว่าเข้าได้มาร่วมโครงการเขามาไม่ควรจะต้องจ่ายเงิน อันนี้เป็นหลักทั่วโลกสากลไม่ต้องจ่ายเงิน

หน่วยแพทย์เคลื่อนที่เดินเท้า พอ.สว.

มูลนิธิแพทย์อาสาสมเด็จพระศรีนครินทร์กรมราชชุมชน

มูลนิธิแพทย์อาสา สมเด็จพระศรีนครินทร์กรมราชชุมชนนี พอ.สว.

พอ.สว. เป็นโครงการที่เกิดขึ้นตั้งแต่สมัยสมเด็จฯ คือทรงทราบว่า สมเด็จฯ เป็นพยาบาล จบพยาบาลที่ศิริราชและไปศึกษาต่อที่ต่างประเทศ ซึ่งอยู่ในความดูแลของพระราชบิดา ท่านก็ทรงไปเรียนแพทย์อยู่ที่ฮาร์วาร์ด (Harvard University) สมเด็จฯ ก็ไปเรียนพยาบาล พอสมเด็จฯ กลับมาท่านก็มองในฐานะพยาบาล ท่านก็เห็นว่าประชาชนมีสุขอนามัยที่ไม่ดี ท่านก็เลยตั้งหน่วยแพทย์ขึ้นมาเพื่อช่วยเหลือทางด้านสุขอนามัยให้กับประชาชนทั่วไป ก็มีการออกหน่วยแพทย์ สมัยก่อนยังไม่ค่อยมีโรงพยาบาล เมื่อประมาณ ๔๐-๕๐ ปีที่แล้ว ก็ออกไปช่วยตรวจคนไข้ตามที่ห่างไกล โดยทางเฮลิคอปเตอร์ ทางรถ ทุลักทุเลไปตั้งแต่สมัยโบราณ

ต่อมากลังจากสมเด็จฯ ก็เป็นสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอฯ แล้วก็มาที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ก็ทรงให้สมเด็จพระเจ้าพี่นางเรือมารับผิดชอบ

ส่วนนี้มาได้สักเกือบ ๕ ปี ที่นี่หน่วยแพทย์นี้ก็ออกไปทั่วประเทศ แต่บางจังหวัด ก็ไม่ได้เป็น พอ.สว. บางจังหวัดก็เลยไปแล้ว ตอนนี้ประมาณ ๔๔ จังหวัด รวมภาคใต้ด้วย แต่ว่าบางจังหวัดอาจจะยังไม่ครบ เพราะว่าตอนนี้เรามี ๔๔ จังหวัด บางจังหวัดท่านก็ทรงดูอยู่ว่าจะขยายไปที่จังหวัดไหน เพราะ บางจังหวัดอาจจะเจริญไปแล้ว แต่ว่าอาจจะมีบางตำบลที่จะต้องไป ท่านก็ทรง พิจารณาอยู่ว่าจะไปที่ไหนต่อ

ท่านก็จะมีหน่วยแพทย์ออกไปตรวจตามอำเภอ ตำบลนั้น ๆ และ ท่านก็เสด็จฯ ไปทดสอบระบบทรัคนิใช้ด้วย ท่านก็ทรงไปเยี่ยมประชาชนแล้วก็ได้ พูดคุยกับประชาชน ประชาชนก็ได้เข้าเฝ้า และท่านก็ได้ไปเยี่ยมอาสาสมัคร พอ.สว. ที่ออกช่วยเหลือประชาชนอยู่ก็เป็นขวัญและกำลังใจให้กับเจ้าหน้าที่ พอ.สว. เจ้าหน้าที่ทำการสาธารณสุขเขาก็จะปลื้มปิติที่ท่านเสด็จฯ ไปทรงเยี่ยม ในที่ที่ห่างไกล และประชาชนก็มาพึงพระเมตตาที่จะขอความช่วยเหลือ อะไรบางอย่าง ซึ่งบางอย่างมันก็ราคาแพงมาก เช่นไม่สามารถไปขอได้ หันไป หันมา ก็อย่างเช่น บางคนมาขอเรื่องเครื่องฟัง หูเทียม ซึ่งอันละ ๑ ล้านบาท รักษาก็ไม่ได้ให้ แต่ว่าท่านก็ทรงให้ หรือบางโรคซึ่งยาก ทางจังหวัดรักษาไม่ได้ ท่านก็จะทรงทดสอบระบบทรัคนิและทรงให้การตัดสินว่าจะไปทำการรักษาที่ไหน เช่น จะส่งไปโรงพยาบาลอะไร เป็นต้น

ท่านก็ทรงเป็นพระอาจารย์ของคณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาลด้วย ท่านก็สามารถช่วยดูแลได้ด้วยว่าจะส่งไปดูแลที่ไหน ท่านก็จะทรงร่วมตัดสินใน

การรักษาต่าง ๆ ทรงสเด็จฯ บ่อยมาก แพทย์ทำงานหนักไม่ค่อยมีเวลา อาชีพแพทย์ก็เป็นอาชีพที่ต้องดูแลตัวเอง เราต้องบริหารจัดการเวลา โดยเฉพาะแพทย์มะเร็งเราได้เห็นความตายอย่างใกล้ชิด เรายังรู้ว่ามันไม่แน่นอน อะไรจะเกิดขึ้นไม่รู้ เพราะบางอย่างมันบอกไม่ได้ เพราะฉะนั้นเราก็จะเห็นของพวณี้เยอะ เข้าใจคนไข้คือเขามีความทุกข์ทรมาน เราจะรับ ๆ คงไม่ถูก เรายังต้องให้ความสำคัญกับเขา เพราะไม่รู้เขาจะอยู่กับเราซักแค่ไหน ทำให้เขามีชีวิตที่ดีที่สุด สมมติเรารู้ว่าโรคนี้ไม่หายแน่ ๆ เราต้องคุยกับเขา ให้เขามีสติ เขาเรียกว่า ถ้าจะเสียชีวิตก็เสียชีวิตอย่างสงบ ไม่ให้ทุกข์ทรมาน เป็นอะไรที่สำคัญสำหรับแพทย์ด้านมะเร็ง ราคามงไม่ปรีบร้อน บางอย่างมันรีบไม่ได้ สำหรับตัวเขาเอง และก็ครอบครัวด้วย ถึงแม้จะเป็นวินาทีหรือนาทีที่เหลืออยู่ไม่นานแต่มันสำคัญ เราจึงไม่ควรรีบ

ป้องกันความเสี่ยงกับการก่อโรคมะเร็ง

ถ้าเป็นมะเร็งชนิดที่เกี่ยวข้องกับพันธุกรรม แน่นอนเราต้องไปตรวจว่า เราเกี่ยวหรือเปล่า ไม่ใช่ทุกมะเร็งที่จะตรวจแล้วรู้ว่าจะเกิดหรือไม่ เทคโนโลยียังไม่ดีพอ เราอาจจะมีตรวจระดับ DNA ตรวจยืน ถ้าพ่อแม่เป็นเรามีความเสี่ยง บางชนิดมี มะเร็งเต้านมอย่างนี้มี แต่ไม่ใช่ทุกชนิดที่มี ฉะนั้น ถ้าอาศัยตรวจนั้น ยังไม่มี ณ ตอนนี้ ถ้าเป็นอนาคตอาจจะมี

ถ้าจะพูดว่าเราต้องทำยังไงสำหรับการป้องกันมะเร็ง จะบอกเป็นคำแนะนำทั่ว ๆ ไปมากกว่า เห็นอ่อนทั่ว ๆ ไปกับการป้องกันโรคทุกชนิด สมมติว่า เราบอกว่าเราไม่อยากเป็นโรคตับแข็ง เราต้องไม่กินเหล้า หรือว่าเราไม่อยากเป็นมะเร็งตับอย่างเป็นพยาธิใบไม้ในตับ เราต้องไม่กินของดิบ ๆ ไม่อยากเป็นมะเร็งกระเพาะ ไม่ควรกินของปั่งของย่าง มันก็จะมีหลายคำแนะนำของแต่ละโรค ซึ่งมันก็มีทั้งเรื่องอาหารเรื่องการปฏิบัติตัว เช่น สุกดุมของที่เป็นสารเคมีอะไร ทั้งหลาย เรายังไม่ควร Jerome มันบ่อย ๆ สารเคมีทั้งหลายก็มีความเสี่ยง

อย่างสูบบุหรี่เราก็ไม่ควรจะไปสูบ เพราะเป็นการเพิ่มความเสี่ยงให้เรา เป็นมะเร็งปอด คือของบางอย่างมันรู้อยู่แล้วว่ามีความเสี่ยงซึ่ดเจน แต่บางอย่าง มันก็บอกยากว่าเราจะไปเจอ บางที่เราก็ไม่รู้ว่าเราเจอเข้าไปตอนไหน สารความเสี่ยงเหล่านี้บางที่ก็บอกยาก เราก็ต้องพยายามทำให้ดีที่สุดเท่าที่เรารู้ ปัจจัยที่เราพอจะเลี่ยง อย่างสารเคมีอะไรทั้งหลาย หรือว่าเชื้อไวรัสบางอย่าง ถ้ามีวัคซีนเราก็ฉีดป้องกัน หรือว่ามีโครงการคัดกรองมะเร็งเราก็ควรจะไป ไม่ควรไปกลัวว่าไปแล้วจะเจอ คนส่วนใหญ่กลัวเจอ ซึ่งจริง ๆ แล้วมันไม่ถูก มันต้อง ไปตรวจตั้งแต่เนื่น ๆ อย่างเช่น มะเร็งปากมดลูก บอกว่าให้ไปตรวจขึ้นขาหยิ่ง ผู้หญิงคนไทยก็บอกไม่เอาเพราะว่าอาย หรือว่าไปแล้วกว่าจะเจอก็เก็บไว้ตั้งนาน มาอีกทีหนึ่งมันใหญ่ไปแล้วซึ่งตอนนั้นมันก็กระจายไปทั่ว คือต้องเลิกอယานิดหนึ่ง ไม่งั้นเราก็ต้องเป็นเยอะ เราต้องไปตั้งแต่เนื่น ๆ เรื่องผู้หญิงลำบากนิดหนึ่ง

ที่โรงพยาบาลจุฬาภรณ์ก็มีโครงการคัดกรองมะเร็งทุกประเภท เรามีคลินิก ประเมินความเสี่ยงโรคมะเร็งอยู่ชั้นสอง เขา ก็จะตรวจซักประวัติทั้งหมด เขา มีทำ แบบสอบถามทางคอมพิวเตอร์ด้วยว่าเรามีความเสี่ยงโรคอะไร เขายังซักประวัติ ละเอียดมากใช้เวลาซักครึ่งชั่วโมง จะคำนวนคล้ายตัวเลขสกอร์บอกว่าเรา มีความเสี่ยงมะเร็งอะไรบ้าง แล้วถ้าเกิดเรามีความเสี่ยงสูงเขา ก็จะส่งไปตรวจ เอ็กซเรย์อวัยวะนั้น ก็จะที่แพ็คเก็ตตรวจเอ็กซเรย์ปอด ตรวจแป๊ปสมีเรียร์ ไม่ใช่แป๊ปอย่างเดียวมีตรวจอิริยาบถ HPV ซึ่งเป็นสาเหตุของมะเร็งปากมดลูก HPV อันนี้ก็ต้องไปตรวจเหมือนกัน แล้วก็ตรวจไวรัสตับอักเสบบี ตัวไหนที่มัน ซัดเจนเราก็ไปตรวจให้ ที่มีสาเหตุซัดเจนจะมีการตรวจ ถ้าอันไหน

ยังไม่ชัดเจนก็อาจจะไม่อยู่ในแพ็กเกจ ต้องมีเหตุผลที่ชัดเจนถึงจะทำ อันนี้ ก็ต้องมาเพราะว่ามาซ้ำไปก็ไม่มีประโยชน์ คือกลัวก็ไม่มีประโยชน์ก็มาตรวจ ให้รู้ไปเลย จะได้รักษาไม่งั้นก็กังวลอยู่

ในอนาคตมีโครงการที่วางแผนไว้ที่สถาบัน ตอนนี้มีหลายโครงการ ที่สำคัญ เราจะเน้นโครงการรักษามะเร็งเฉพาะบุคคล ก็คือพยายามจะใช้รหัสพันธุกรรม ของแต่ละบุคคล มาช่วยการวินิจฉัยและรักษา นี้เป็นโครงการต่อไปในอีก ๕-๑๐ ปี ข้างหน้า เพราะเมื่อนอกเขารีเม่อเรื่องของ DNA เข้ามาใช้ เราก็ต้องพยายาม พัฒนาไปให้ทัน ที่จะต้องตรวจระดับลึก เช่น เอาเซลล์เข้ามาดูว่าเป็นยังไง โครโนไซม์เป็นยังไง ยืนเป็นยังไง เพื่อจะดูว่าเขามาว่าได้รับการรักษาแบบไหน อันนี้เรากำลังพยายามพัฒนาอยู่ เพื่อจะได้บ่งบอกว่าโครโนไซมอย่างนี้ ยืนอย่างนี้ ต้องทำการรักษาอย่างนี้ ถ้าเป็นอีกแบบหนึ่งก็ให้อีกแบบหนึ่ง ตอนนี้เรากำลัง พัฒนาอยู่แต่อาจจะยังไม่ใช่มาตรฐานที่ใช้กันทั่วไป เป็นเรื่องที่ต้องประเทคโนโลยี กำลังพัฒนาแล้วเราก็ต้องพัฒนาตามไปด้วย

สถานที่รักษาบางแห่งบอกว่าไม่ควรกินโปรตีนเป็นความเชื่อที่ถูกต้อง หรือไม่ ก็ไม่ถูก เพราะว่าการรักษามะเร็งบางชนิดต้องการโปรตีน เวลาเราโดน สารเคมีโดยถ่ายแสง ร่างกายต้องเสียการซ่อมแซม ถ้าขาดโปรตีนร่างกายก็ซ่อมแซม เซลล์ไม่ไหว ก็ขาดอาหารเหมือนคนขาดอาหาร ผอมแล้วโดยนัยแสงเข้าไปแล้ว

จะฟื้นยาก แต่ต่ออ้วนไปก็ไม่ต้องพอดี ๆ ร่างกายต้องสมดุล ทานได้ แต่บางคน ช่วงให้คemeีบ้าบัดอาจจะไม่อยากทานเยอะ โปรตีนบางประเภทเนื้อสัตว์อย่างนี้ ไม่เป็นไร แต่อย่างน้อยต้องทานไปเพื่อให้ได้โปรตีนทางไปทางเต้าหู้ ไม่ใช่ว่า หลีกเลี่ยงกินแต่ผักอย่างเดียว พอกเป็นมะเร็งแล้วกินแต่ผักอย่างเดียวมันไม่ได้ ช่วยให้มะเร็งหาย เพราะว่ามันเป็นไปแล้ว ถ้าจะป้องกันตัวเองต้องป้องกันตั้งแต่ เด็ก ๆ คือต้องกินอาหารปลอดสารพิษ อยู่สิ่งแวดล้อมที่ดี ซึ่งมันก็ทำลำบากนิดหนึ่ง ซึ่งเป็นไปไม่ได้ในทางปฏิบัติ เพราะว่าเราต้องอยู่ในโลก คือเราจะไปกลัวมะเร็ง แล้วเราจะไปอยู่ในบับเบลล์เพื่อที่จะไม่ให้เป็นมะเร็งมันก็ลำบาก

จริง ๆ มันเป็นเรื่องของนโยบายสาธารณะของประเทศไทยมากกว่า คือจะให้ แต่ละคนไปอยู่ในป่าเพื่อหลีกเลี่ยงสารเคมีมันก็ไม่ใช่หน้าที่ของบุคคลนั้น มันต้อง เป็นเรื่องนโยบายสาธารณะที่รัฐบาลจะต้องจัดการไม่ให้มีสิ่งไม่ดีมาสู่ประชาชน ไม่ใช่ประชาชนต้องหนีไปอยู่ที่อื่น หรือว่าต้องไปหาอะไรที่ปลอดสารพิษมากิน นี่มันต้องเป็นเรื่องนโยบายของประเทศไทยที่ทำให้ประชาชนได้รับการดูแลที่ดี ที่ให้เข้าปลอดภัยต้องเป็นเรื่องของรัฐบาล

แต่ว่าในฐานะที่เราเป็นบุคลากรทางการแพทย์ เราเก็บต้องพยายามช่วยตรงนี้ ในระดับหนึ่ง แต่อาจจะไม่ถึงระดับประเทศ เราเก็บช่วยได้ในระดับหนึ่งในฐานะ ที่เราเป็นองค์กรเล็ก ๆ ของประเทศไทย ช่วยได้ในระดับหนึ่งที่จะช่วยให้คำแนะนำ ให้ความรู้กับคนไข้เรารือครอบครัวของเข้า อย่างเช่น อย่าไปกินอย่าไปโดน สารพิษอาหารที่ปนเปื้อนอะไรมากลาย ปี๊ง ๆ ย่าง ๆ อะไรมากลาย เราเก็บแนะนำ ได้ในระดับหนึ่ง

เมืองไทยสารพิษเยอะ มันเรื่องนโยบายสาธารณะและจิตสำนึกของ ภาคอุตสาหกรรมและภาคเกษตรกรรมด้วยว่าเขาไม่ได้ทำเรื่องกำไรแต่ อย่างเดียว ไม่คำนึงถึงคุณภาพของชีวิตของคนอื่น ๆ มันทำให้มีผลเสียมากมาย มีเรื่องอยู่เรื่อย ๆ ว่าชุมชนเจอสารพิษ สารตะกั่ว สารปรอท แล้วประชาชน

ตัวเล็ก ๆ จะไปสู้อะไรได้ มันต้องเป็นเรื่องของรัฐบาลเกี่ยวกับเรื่องนโยบายสาธารณะว่าจะปกป้องประชาชนได้อย่างไร ถ้าเขาก็เป็นโรคเป็นอย่างไรมา มันเป็นที่ปลายเหตุแล้ว เราต้องป้องกันตั้งแต่เรื่องสิ่งแวดล้อมทั้งหลาย ต้องทำให้ดี ที่จะทำให้ประชาชนไม่เจ็บไข้ได้ป่วย ถึงจะเป็นกันน้อยลงเป็นให้น้อยที่สุด คือถ้าเราป้องกันมันดีกว่าการรักษา เพราะว่ารักษา慢病 ป้องกันนี้สำหรับตัวเขามาไม่ต้องลงทุนอะไรมาก แก้ไขพฤติกรรมทำสิ่งแวดล้อมให้เขายู่อย่างปลอดภัย

สุดท้าย เรื่องมะเร็งคือเป็นโรคที่ร้ายแรง ส่วนหนึ่งรักษาไม่ได้ ทางที่ดีที่สุด ควรจะรับมาแต่เนิน ๆ หรือมาก่อนที่จะเป็น พยายามรักษาสุขภาพเข้ามาพบแพทย์ตรวจอะไรให้เรียบร้อย ไม่ต้องกลัวว่าจะเกิดเป็นมะเร็ง เพราะถ้ามาตั้งแต่ยังไม่เป็นมันก็ตีกว่า หรือมาตั้งแต่ระยะเริ่ม ๆ มันก็ตีกว่าที่มาระยะสุดท้าย ซึ่งอันนั้นมันก็จะลำบากทั้งตัวเองและครอบครัว เรื่องของการวางแผนชีวิตต่าง ๆ มันก็จะลำบาก แต่ยังไงก็ตามก็ขออวยพรให้ผู้อ่าน ขอให้ปลอดภัยจากมะเร็ง ไม่ต้องใช้บริการรักษามะเร็งกับเรา แต่มาใช้บริการคัดกรองมะเร็งหรือป้องกันกับเราได้ แต่ถ้าเป็นขั้นมาตรฐานดีพื่องเป็นเราก็ยินดีช่วยเหลือดูแลรักษาให้ดีที่สุด

สุภาษิตโบราณเขาว่า
อโรคยา ปรມลาภ ก็ทำจะ^จ
จริงตามนั้น เพราะถ้าไม่สบาย
อย่างแรกก็คือต้องเสียทรัพย์
ไปรักษา ขอให้ท่านผู้อ่าน
ทุกท่านไม่เจ็บไม่ป่วยตลอดปีนี้
นะครับ ☺

ธนาคารอิสลาม ในประเทศไทย

ตลอดเทป: สาธิต ทรงทรัพย์ / เรียบเรียง: รัฐพงศ์ วงศ์กันยา

ผมเชื่อว่าหลาย ๆ ท่านคงเคยเห็นธนาคารอิสลามตามห้างสรรพสินค้า หรือชุมชนต่าง ๆ ซึ่งมีโลโก้สีเขียวและตัวอักษรภาษาอาหรับ มีพรีเซนเตอร์เป็น ภาพผู้หญิงคลุมผ้า (ฮิญาบ) หลาย ๆ ท่านอาจมีคำถามตามมา เช่น ผู้ที่ไม่ได้นับถือศาสนาอิสลามสามารถใช้บริการได้หรือไม่ ธนาคารไม่มีดอกเบี้ยแล้วจะได้ กำไรอย่างไร ธนาคารอิสลามน่าเชื่อถือหรือไม่ ทางทีมงานหนังสือวิทยุสารัญรัมย์ ได้รับเกียรติสัมภาษณ์ คุณมาโนช แดงโภเมນ ผู้ช่วยกรรมการผู้จัดการ กลุ่มงาน บุคคลและธุรการ ธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย โดยได้ให้ข้อมูลที่น่าสนใจ และตอบหลาย ๆ ข้อสงสัยเกี่ยวกับธนาคารอิสลามในประเทศไทย

โลกในยุคปัจจุบันถูกครอบงำด้วยระบบเศรษฐกิจแบบเสรีนิยมหรือทุนนิยม ซึ่งก่อให้เกิดความเหลื่อมล้ำในสังคม การเอารัดเอาเปรียบและการแข่งขันทางเศรษฐกิจอย่างดุเดือด โดยเฉพาะอย่างยิ่งภาคเอกชนที่เปิดโอกาสให้แข่งขันได้อย่างสมบูรณ์ ตัวอย่างของระบบทุนนิยมในปัจจุบันที่เห็นได้ชัดเจนคือ ระบบดอกเบี้ย (ภาษาอาหรับเรียกว่า “ริบा” แปลว่าการเกินเลย) ส่วนที่เพิ่มถือว่าเป็นบาปใหญ่ประเภทหนึ่งของศาสนาอิสลาม เช่น การที่นาย ก. มีเงิน ๑๐๐ ล้าน ได้ดอกเบี้ย ๓ เปอร์เซ็นต์ ฝาก ๑ ปี ได้ดอกเบี้ยเพิ่ม ๓ ล้านบาท โดยที่ไม่ต้องลงทุนลงแรงใด ๆ ทั้งสิ้น ในมุมมองของธนาคารอิสลามมองว่า ดอกเบี้ย เป็นสิ่งที่ไม่มีความยุติธรรม เป็นการเอาระดับกัน (แน่นอนว่าต้องมีคนหนึ่งได้คนหนึ่งเสีย) เพราะฉะนั้น ศาสนาอิสลามจึงสั่งห้ามผู้ที่ศรัทธาเข้าไป ยุ่งเกี่ยวกับดอกเบี้ยทั้งทางตรงและทางอ้อมและได้กำหนดให้เป็นบาปใหญ่ สำหรับคนมุสลิม

ธนาคารอิสลามได้เริ่มขึ้นตามพระราชบัญญัติธนาคารอิสลามปี พ.ศ. ๒๕๔๕ แล้วจากนั้น มีการวางแผนรูปแบบและได้จัดตั้งอย่างเป็นทางการเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๔๖ จนถึงปัจจุบัน ธนาคารได้ก่อตั้งมานานกว่า ๑๒ ปี มีมากกว่า ๑๓๐ แห่งทั่วประเทศ ตั้งอยู่บนหลักการที่เรียกว่า หลักชาธิรัฐ (หลักการหรือรูปแบบ หรือคำสั่งที่ถูกกำหนดโดยพระเจ้าให้ปฏิบัติตาม) เหตุผลสำคัญที่ต้องมี

ธนาคารอิสลาม คือ ปัจจุบัน พื้นท้องมุสลิมใช้ธุรกรรมการเงินบนธนาคารพาณิชย์ ในรูปแบบที่ต้องห้ามโดยเนินพากการเข้าไปข้องเกี่ยวกับระบบดอกเบี้ย เพราะฉะนั้น จึงมีความจำเป็นที่ต้องมีธนาคารอิสลามเพื่อเป็นธนาคารหลักให้กับคนมุสลิม มีความถูกต้องตามหลักศาสนา

หลังจากการก่อตั้ง ธนาคารก็เริ่มศึกษารูปแบบและวิธีการโดยยึดหลัก ชารีอะห์เป็นที่ตั้ง ตัวอย่างในเรื่องของการค้าขาย ธนาคารจะบวกกำไร โดยไม่มีการเพิ่มขึ้นหรือลดลงตามอัตราของระบบเศรษฐกิจโลก เช่น หากนาย ก. ต้องการซื้อบ้านราคา ๑ ล้าน ธนาคารฯ จะคิดกำไร ๒ แสนบาท รวมทั้งสิ้นเบ็ดเสร็จ ๑ ล้าน ๒ แสนบาท ซึ่งหากผู้กู้สนใจและยินยอม ธนาคาร ก็จะเป็นตัวกลางในการดำเนินการให้ รวมถึงการทำหนี้ระยะเวลาในการ ผ่อนชำระ ประเด็นที่ทำให้ระบบนี้ต่างจากธนาคารพาณิชย์ทั่วไปคือ ธนาคาร จะไม่มีการปรับกำไรขึ้นลงตามมาภายหลัง ตามราคาร้อนสังหาริมทรัพย์ที่ ผันผวน หลักการนี้ยังนำไปปรับใช้กับธุรกรรมอื่น ๆ ด้วย เช่น การเช่าซื้อ การบริการ การอุกราชันตี และการทำรายการอื่น ๆ

บัญชีเงินฝากส่วนใหญ่มี ๒ ประเภท คือ เงินฝากเพื่อร่วมทุน (มุดอรอบะห์) เป็นเงินฝากประจำที่มีกำหนดระยะเวลาฝากที่แน่นอน เช่น ๓ เดือน ๖ เดือน ๑๒ เดือน และเงินฝากเพื่อเรียกซึ่งใกล้เคียงกับออมทรัพย์ (瓦迪ยะห์) ซึ่งเป็นเพียงแค่การดูแลรักษาเงินและการันตีว่าผู้ฝากจะได้เงินตรงนี้กลับไป (คล้ายกับออมทรัพย์) ในเรื่องธุรกรรมอื่น ๆ ก็จะเหมือนกับธนาคารพาณิชย์ โดยมีการปล่อยสินเชื่อในหลาย ๆ รูปแบบ เช่น สินเชื่อเพื่อ SMEs สินเชื่อ เพื่อที่อยู่อาศัย สินเชื่อเพื่อการศึกษา นอกจากรายนี้ ยังมีบริการบัญชีเงินฝากเพื่อทำ อัจฉริยะ บัญชีเงินฝากเพื่อผู้สูงอายุ บริการหักบัญชีกำไรสินค้าและบริการด้าน การต่างประเทศอื่น ๆ สามารถดูข้อมูลเพิ่มเติมได้ที่เว็บไซต์ของธนาคารอิสลาม www.ibank.co.th

“เราพยายามถือบทบาทของตนเองให้เป็นธนาคารหลักให้กับผู้นับถือศาสนาอิสลาม และเป็นธนาคารทางเลือกให้กับผู้ที่ไม่ได้นับถือศาสนาอิสลาม” สำหรับผู้นับถือศาสนาอิสลามแล้ว ศาสนาสังหามเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับดูกบเดียบ ซึ่งรวมไปถึงความไม่แน่นอน ความเอะเปรี้ยบ และการรีดโกรอย่างไม่เป็นธรรม อีน ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพราะจะนั้น ผู้ที่ศรัทธาและยึดมั่นในศาสนาควรพิจารณาหันมาใช้ธนาคารอิสลาม สำหรับผู้ที่ไม่ได้นับถือศาสนาอิสลามก็สามารถมาใช้บริการได้เช่นกัน โดยอาจจะเป็นเหตุผลที่ไม่เชื่อในระบบธนาคารพาณิชย์ในปัจจุบัน หรือต้องการผลตอบแทนที่มากกว่าธนาคารพาณิชย์ทั่ว ๆ ไปก็เป็นไปได้ ซึ่งนี่ก็อาจจะเป็นอีกหนึ่งเหตุผลที่ทำให้ธนาคารอิสลามเป็นที่รู้จักและได้รับความนิยมมากขึ้นในปัจจุบัน

ธนาคารต้องปรับตัวในหลาย ๆ มิติ เช่น ต้องดูคู่แข่งโดยเฉพาะธนาคารพาณิชย์อีน ๆ การเปรียบเทียบอัตราผลตอบแทนของธนาคาร เป็นต้น มิเช่นนั้น ธนาคารก็จะอยู่ไม่ได้ ข้อดีของธนาคารอิสลามคือ เป็นธนาคารของรัฐ รัฐปักป้อมคุ้มครอง เพราะธนาคารก่อตั้งโดย พ.ร.บ. ธนาคารอิสลาม

ธนาคารต้องเติบโตอย่างยั่งยืน เราがらังหาผู้ร่วมทุนเพื่อเข้าสู่บริบทของการฟื้นฟูธนาคารโดยเฉพาะการหาผู้ร่วมทุน (Partner) ซึ่งอาจจะอยู่ในอาเซียน

ตะวันออกกลาง เพื่อทำให้เราฯ เชื่อถือและแข็งแกร่งมากยิ่งขึ้น มีการถ่ายโอนความรู้ เทคโนโลยีมากขึ้น ปัจจุบันโลกของอิสลามแบ่งออกเป็น ๒ นิกายหลัก ๆ คือ นิกายชูนหนี่ (ส่วนใหญ่ในอาเซียน) และนิกายในตะวันออกกลางที่มีทั้ง ชีอะห์ Wahhabis และอื่น ๆ อีก ซึ่งมีหลักการคิดและการปฏิบัติที่แตกต่างกันแต่นั่นก็ไม่ได้เป็นอุปสรรคที่สำคัญ เพราะท้ายที่สุดแล้ว อยู่ที่ว่าเราจะสามารถพัฒนาเครื่องมือทางการเงินให้สอดคล้องกับหลักการศาสนาและแข่งขันกับธนาคารพาณิชย์อื่น ๆ ได้หรือไม่ นี่เป็นโจทย์ที่สำคัญกว่า ตัวอย่างเช่น ธนาคาร CIMB ในประเทศไทยซึ่งได้ดำเนินการ CIMB สำหรับมุสลิมโดยเฉพาะโดยใช้โลโก้ CIMB สีเขียวและปฏิบัติตามหลักการชาหีอะห์ทั้งหมด

ขณะนี้ ธนาคารอยู่ในช่วงแผนพื้นฟู ต้องปรับสภาพตัวเองให้พร้อมและให้มีโครงสร้างที่แข็งแรง เมื่อก่อนธนาคารไม่ได้ทำตรงตามกับสิ่งที่รัฐเจตนา คือ ที่ผ่านมาธนาคารเน้นการปล่อยสินเชื่อรายใหญ่โดยไม่ได้ใส่ใจกับกลุ่มลูกค้ารายย่อย โดยเฉพาะลูกค้ามุสลิม ปัจจุบัน ธนาคารอิสลามได้ตั้งภารกิจใหม่ ในเมืองจะเป็นธนาคารหลักของมุสลิมแล้ว ก็ควรที่จะเน้นเป้าหมายนี้ (คนมุสลิม) ซึ่งหากเข้ายังยึดมั่นและอยู่ในหลักการของอิสลามก็ควรจะมาใช้บริการธนาคารอิสลามอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ แต่ทั้งนี้ ธนาคารเองก็ต้องมีการวางแผนรองรับและอำนวยความสะดวกต่าง ๆ นอกจากนี้ ธนาคารอิสลามเองก็เป็นธนาคารทางเลือกของคนที่ไม่ใช่มุสลิมที่ต้องการจะใช้อิทธิพล โดยเฉพาะคนที่ไม่เห็นด้วยกับระบบ

ดอคเบี้ยแต่หากเป็นระบบการซื้อขายโดยการร่วมทุนอย่างแท้จริงอย่างธนาคารอิสลาม อีกข้อสังเกตคือทุก ๆ ครั้งที่เกิดวิกฤตการณ์ทางการเงิน ธนาคารต่าง ๆ มักจะล้มเหลวอยู่ในขั้นวิกฤต “ เพราะเป็นเรื่องของความโลก การเก็งกำไร การเอาเปรียบกัน ซึ่งเรื่องพวกนี้ มันเป็นจิตนาการของมนุษย์ที่ทำให้มันล้ม เพราะความโลก การเก็งกำไร การคิดซับซ้อน ในสิ่งที่ไม่เป็นความจริง ” คุณมาโนช ได้กล่าว เน้นย้ำ

สถานะของธนาคารอิสลามอยู่ในแผนการฟื้นฟู สิ่งที่ผ่าน ๆ มาถือเป็นบทเรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการไม่นเน้นลูกค้ามุสลิม แต่ตอนนี้เราก็หันมาเน้นในกลุ่มลูกค้ามุสลิมเพิ่มขึ้น โดยใช้ธนาคารอิสลามเป็นตัวผลักดันในส่วนของสินค้ายาลาล (รูปแบบของอาหารและบริการต่าง ๆ ที่ถูกหลักการอิสลามและทุก ๆ คนกับริโโภคได้) ซึ่งเป็นหนึ่งกลยุทธ์ในการผลักดันธุรกิจให้ควบคู่ไปกับธนาคารอิสลาม ทั้งนี้ข้ามมุสลิมที่มีความศรัทธาและยังคงยึดมั่นในหลักการของอิสลาม ก็ควรที่จะพิจารณาและหันมาใช้บริการธนาคารอิสลามเป็นหลัก นอกจากนี้ หากเปรียบเทียบกับประเทศไทยอื่น ๆ แล้ว รัฐบาลไทยค่อนข้างใจกว้างกับธนาคารอิสลาม ที่อนุญาตให้คำลงท้ายว่าประเทศไทย (ธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย) ซึ่งเป็นธนาคารเดียวในอาเซียนที่ให้เกียรติและให้สิทธิ์กับพื่น้องมุสลิมอย่างยิ่ง รัฐบาลไทยยังสัญญาว่าจะรักษาธนาคารอิสลามให้อยู่คู่กับพื่น้องมุสลิม คุณมาโนช กล่าวทิ้งท้ายไว้ว่า

“ ก็อยู่ที่ว่าตอนนี้พี่น้องมุสลิมต้องมาช่วยใช้บริการและทำให้ได้รับการยอมรับในสังคมมากขึ้น ”

ไปชมดอกทิวลิปป่า ที่ดาเรห์บิด ชาครียันธพิพย์ เสวิกุล*

ผมได้รับฟังเรื่องราวเกี่ยวกับดอกทิวลิปหัวคิ่ว (inverted tulip) หรือ ดอกทิวลิปป่าในอิหร่านเป็นครั้งแรกจาก ฯพณฯ เอกอัครราชทูตบูรพาภิเษกในกรุงเทพฯ ที่ประจำการอยู่ในอิหร่านเป็นเวลากว่า ๖ ปี โดยท่านทูตฯ กรุณาเล่าให้ฟังว่าเป็น ดอกทิวลิปป่าที่หายากและเติบโตเฉพาะในทุบเทาและจะบานแค่ปีละหนึ่งครั้ง เป็นช่วงเวลาสั้น ๆ เพียงหนึ่งเดือนกว่า ๆ ในช่วงเดือนมีนาคมเท่านั้น ซึ่งท่านทูตฯ ก็กล่าวอย่างเสียดายว่าตัวท่านเองยังไม่มีโอกาสได้ไปชมดอกทิวลิปป่าเสียที ทั้ง ๆ ที่เป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่ท่านอยากรามมากในอิหร่าน เมื่อได้ฟังดังนั้น ก็เหมือน เป็นการจุดประกายในใจผมที่อยากรจะไปชมดอกทิวลิปหัวคิ่วสักครั้ง ผมจึง ได้ปรึกษาและเชิญชวนกับโน้มน้าวให้ฟัง ๆ เพื่อน ๆ ข้าราชการในสถานทูตฯ ออกเดินทางไปชมดอกทิวลิปป่าด้วยกัน แต่ก่อนหน้านั้น ผมและภารຍาก็ต้อง ทำการบ้านเกี่ยวกับดอกทิวลิปป่า รวมถึงเส้นทางการเดินทางกันไม่น้อยเลย ที่เดียวในฐานะที่เป็นต้นคิดการเที่ยววนอุทยานเมืองในครั้งนี้

* ที่ปรึกษาและกงสุล สถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงเตหะราน

ไปชมดอกทิวลิปป่าที่ดำเนินเรือง : ๑๖๙

พวกเราก็นหาข้อมูลเกี่ยวกับดอกทิวลิปหัวคิวต้า หรือที่เรียกในภาษาเปอร์เซียว่า ลาเลห์ วาจกูน (laleh va jooon) พบว่าแหล่งที่มีทุ่งทิวลิปป่าที่มีชื่อเสียงที่สุดและใหญ่ที่สุดแห่งหนึ่งของอิหร่านอยู่ในพื้นที่ชื่อดาร์บิด (Darehbidi) ซึ่งอยู่ทางทิศตะวันตกของเมืองเอสฟาahan (Esfahan) โดยปกติการเดินทางจากกรุงเตหะรานไปยังเมืองเอสฟาahan โดยรถยนต์ก็ใช้เวลาประมาณสี่ – ห้าชั่วโมงเท่านั้น และผมและพี่ ๆ เพื่อน ๆ ในสถานทูตฯ ต่างเคยขับรถไปเที่ยว(esfahan)ด้วยตัวเองกันมาแล้ว ซึ่งถนนทางระหว่างกรุงเตหะรานไปยังเมือง(esfahan)นั้น เป็นทางหลวงแປดเลน อยู่ในสภาพดีมาก ดังนั้นเราจึงไม่ห่วงกังวลเรื่องการเดินทางสักเท่าไหร่นักและจากการปรึกษาและศึกษาข้อมูลการเดินทางจาก Google map ก็พบว่าการเดินทางไปยังдар์บิดนั้นใช้เวลาประมาณสี่ชั่วโมงนิด ๆ เพราะจะถึงก่อนเมือง(esfahan)

และการศึกษาข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับดอกทิวลิป ทำให้ผมได้ทราบว่า เมื่อกว่าหนึ่งพันปีที่แล้ว ดอกทิวลิปเป็นดอกไม้ป่าที่เติบโตในบริเวณตะวันออกกลางและเอเชียกลาง โดยเฉพาะตระกูล เปอร์เซีย (อิหร่านในปัจจุบัน) ซีเรีย ฯลฯ และชาวเติร์กสมัยอาณาจักรออตโตมัน (Ottoman Empire) เป็นชนชาติแรกที่ทำการเพาะปลูกและผสมพันธุ์ดอกทิวลิปโดยแม้แต่ชื่อดอกทิวลิปนั้น ก็มาจากคำว่า “tulbend” ในภาษาตุรกีซึ่งมีรากศัพท์มาจากคำว่า “dulband” ในภาษา

เปอร์เซีย หมายความว่าผ้าโพกศีรษะ (turban) เพราะลักษณะและสีสันของดอกทิวลิปมีความคล้ายคลึงกับทรงและสีสันอันฉูดฉาดของผ้าโพกศีรษะของชาวมุสลิมและชาวตุรกีสมัยก่อน แต่คำว่า “tulbend” ก็เพี้ยนไปตามยุคสมัยจนกลายเป็นคำว่า “tulipan” และถูกย่อเหลือเพียงคำว่า “tulip”

ดังที่เป็นที่รู้จักกันอย่างกว้างขวางในปัจจุบัน อย่างไรก็ได้เป็นที่น่าสนใจว่า ในขณะที่ทั่วโลกเรียกดอกไม้ตั้งกล่าวด้วยคำที่มีรากศัพท์จากภาษาเปอร์เซีย และภาษาตุรกี แต่ในประเทศไทยร้านและตุรกีลับเรียกดอกทิวลิปว่า “ลาเล่ห์” (laleh) ซึ่งมีรากศัพท์มาจากภาษากรีก

ในอิหร่านมีตำนานเล่าขานถึงที่มาของดอกทิวลิปว่า ชายหนุ่มคนหนึ่งชื่อ Farhad หลงรักกับสาวสวยนาม Shirin แต่เมื่อเขาได้ข่าวว่า Shirin เสียชีวิต ชายหนุ่มก็เคร้าโศกจนไม่สามารถทนมีชีวิตอยู่ต่อไปได้ เขาจึงขึ้ม้าพุ่งลงมาจากหน้าผาสูงสู่ความตายด้วยความรัก Shirin เต็มทั้งใจ และจากทุกหยดเลือดของ Farhad ที่เหลrinลงสู่ผืนแผ่นดินก็bangเกิดดอกทิวลิปสีแดงสดขึ้น ซึ่งเป็นสัญลักษณ์แห่งความรักอันสมบูรณ์แบบ และนั่นทำให้ดอกทิวลิปกลายเป็นตัวแทนแห่งความรักในเปอร์เซียด้วย และนอกเหนือจากจะเป็นสัญลักษณ์แห่งความรักแล้ว ดอกทิวลิปยังได้รับการยอมรับให้เป็นสัญลักษณ์แห่งฤดูใบไม้ผลิ จินตนาการ และความฝันอีกด้วย โดยกวีและจิตรกรในอดีตใช้ดอกทิวลิปในบทกลอนและภาพวาดอย่างแพร่หลาย

ดอกทิวลิปเริ่มได้รับความนิยมและเป็นที่รู้จักกันแพร่หลายในยุโรปตั้งแต่ปี ค.ศ. ๑๕๙๓ เป็นต้นมา เมื่อมีผู้นำดอกทิวลิปเข้าไปในฮอลแลนด์ และตั้งแต่นั้นมาฮอลแลนด์ก็กล้ายเป็นประเทศผู้ปลูก ผสมพันธุ์และส่งออกดอกทิวลิปที่เลื่องชื่อที่สุดของโลก โดยในอดีต ดอกทิวลิปได้ชื่อว่าเป็นดอกไม้ที่มีมูลค่าเทียบเท่าทองคำ และกล้ายเป็นสัญลักษณ์แห่งสถานะทางสังคม เพราะชนชั้นสูงเท่านั้นที่สามารถหาซื้อดอกทิวลิปได้ และกระแสคลั่งดอกทิวลิปได้ถึงจุดสูงสุดในช่วงยุค ค.ศ. ๑๖๓๔ – ๑๖๓๗ เมื่อผู้คนในยุโรปหันมาปลูกดอกทิวลิปกันอย่างกว้างขวาง โดยในตรอกเงา ซึ่งดอกทิวลิปได้ชื่อว่าเป็นดอกไม้ขององค์สultan (flower of the sultan) นั้น มีตัวแทนผู้ปลูกดอกทิวลิปขององค์สultan (Official Tulip grower) และมีการจัดเทศกาลดอกทิวลิปเป็นประจำทุกปี และต่อมาดอกทิวลิปได้กล้ายเป็นสัญลักษณ์ของประเทศฮอลแลนด์และตรอกอีกด้วย โดยในปัจจุบันประเทศตุรกีมีการจัดเทศกาลดอกทิวลิปทุกปีในเมืองอิสตันบูล ในช่วงเดือน เม.ย. – พ.ค. และในปี ๒๕๕๗ นี้ มีการปลูกดอกทิวลิปมากถึง ๙๐๐๐๐๐๐ ต้น นำท่านผู้อ่านกลับมาสู่การเดินทางไปชมดอกทิวลิปป่าหัวคว้าของผม

เมื่อได้รับทราบเรื่องราวและประวัติคร่าว ๆ ของดอกทิวลิปแล้ว ผมขออนุญาตนำท่านผู้อ่านกลับมาสู่การเดินทางไปชมดอกทิวลิปป่าหัวคว้าของผม

และพี่ ๆ เพื่อน ๆ ที่สถานทูตฯ กันต่อเลียนะครับ พวกราออกเดินทางกันในเช้าวันศุกร์ปลายเดือนมีนาคมที่ห้องฟ้าสดใส โดยขับรถกันไปสามคัน สามบ้าน เป็นคราวๆ โดยมีผมและครอบครัวในฐานะเจ้าของความคิดเป็นผู้นำทางอยู่ข้างหน้าสุด ตามด้วยครอบครัวพี่แจ็คกี้ – คุณจักกฤษ สุพินิจ และปิดท้ายด้วยครอบครัวของน้องต้น – ชัชวาล หրายางกูร ที่ขับปิดท้ายให้และแน่นอนว่า ก่อนที่จะออกเดินทาง พวกราก็ต้องทำหนังสือแจ้งทางการอิหร่านฝ่ายระหว่างการต่างประเทศอิหร่านถึงแผนการเดินทางของพวกราก่อน เพราะแม้ว่า เมืองเอส파หานจะจัดอยู่ในกลุ่มเมืองท่องเที่ยวที่นักการทูตต่างประเทศสามารถเดินทางไปได้โดยไม่ต้องแจ้งทางการอิหร่านล่วงหน้า แต่พวกราก็ไม่อยากเสี่ยงที่จะมีปัญหากับทางการอิหร่านอยู่ดี เราออกเดินทางกันตั้งแต่เช้าตรุก ด้วยตั้งใจจะไปให้ถึงเมืองดาเรห์บิดก่อนเที่ยง เพราะพวกร้าได้เตรียมข้าวปลาอาหารไปปิกนิกกันด้วย การขับจากกรุงเทพฯ นานมุ่งหน้าไปทางทิศใต้ตามเส้นทางกรุงเทพฯ – เอส파หานเป็นไปด้วยความเรียบร้อยดี เพราะพวกราทุกคนคุ้นเคยกับเส้นทางกันอยู่แล้ว แต่ความยุ่งยากเกิดขึ้นเมื่อผ่านขับเพลินจนเลย

เส้นทางลัด ทำให้เราต้องเดินทางไปตามเส้นทางหลักจนเกือบจะถึงเมือง
เอสฟากานแล้วค่อยเลี้ยวหักอกมาทางทิศตะวันตก เพื่อมุ่งหน้าสู่เมืองดาเรห์บิด
พวกเราจะอดดูแผนที่กันเป็นระยะ ๆ ก่อนที่จะผ่านจะลงใจเมื่อเห็นซีอิ
ดาเรห์บิดปราภ្យขึ้นบนป้ายข้างทาง ควรawanของเราเลี้ยวเข้าไปยังเมืองดาเรห์บิด
ตามป้าย แต่ก็รีบคลายเคลงและหาดหวั่นใจ เมื่อมองดูทิวทัศน์สองข้างทางแล้ว
พบแต่เพียงทุ่งดินโล่ง ๆ ที่พอมีดอกหญ้าบ้าง แต่ไม่มีวีวะของดอกทิวลิปป่า
หัวครัวเลยแม้แต่น้อย

พวกเราขับขึ้นไปจนสุดทาง จนมาหยุดอยู่กลางหมู่บ้านเล็ก ๆ แห่งหนึ่ง
ที่ผู้คนหันมาจับจ้องมองเราเป็นจุดเดียวด้วยความแปลกใจและความสนใจ
พวกเราสามทันทุ่มมองไปรอบ ๆ แล้ว ไม่เห็นวีวะของดอกทิวลิปป่าหัวครัว
แต่อย่างใด จึงลงจากรถไปสอบถามชายชาวสวนคนที่ยืนจับกลุ่มจ้องมอง
พวกเราด้วยความตื่นเต้น พวกเรารื้อสารกันอยู่พักใหญ่ๆ ว่าต้องการจะไปเมือง
ดาเรห์บิด แต่ชายชาวทั้งสามคนก็ยืนยันว่าจุดที่พวกเรายืนอยู่นี้คือดาเรห์บิด
จนกระทั่งผ่านต้องกลับไปค่าว่าแผนที่ รวมทั้งภาพดอกทิวลิปหัวครัวอ กมาจากรถ
ชายชาวทั้งสามจึงส่งเสียงรับรู้ในลำคออย่างพร้อมเพรียงกัน

“อ้อ... ดาวเรือง” ชายชาวเน้นเสียงและพยักหน้ารับรู้อย่างเข้าอกเข้าใจ
“ดาวเรืองนั้น อยู่ท่าทางจากดาวเรืองไปอีกประมาณ ๓๐ กิโลเมตร”

พวกเราสามหนุ่มรีบขอบคุณชายชาวเจ้าของพื้นที่ และบีบerguson กลับออกจากทางหลักอย่างรวดเร็ว เพราะเวลาล่วงเลยล่าช้าไปจากแผนการที่วางแผนไว้มากแล้ว และขับตามทางไปจนครบ ๓๐ กิโลเมตรตามที่ได้รับการบอกล่าวจากชายชาวในหมู่บ้านที่ซื้อเมืองเมืองที่เราต้องการจะไป พวกเราจะจอดข้างทางและตามทางจากเด็กหนุ่มคนหนึ่งที่กำลังขึ้นมาบนเตอร์ไซค์ผ่านไปอยู่

ผู้กู้ภัยทางจอดลงทันทีด้วยความกระตือรือร้น และดูแผนที่ของพวกเรา ก่อนที่จะโทรศัพท์หาเพื่อนอีกคน สักพักหนึ่ง เพื่อนพ้องของเด็กหนุ่มเจ้าของเมืองเดอร์ไซค์ก็มาร่วมตัวกันสาม - สีคน เพื่อที่จะช่วยเราดูแผนที่ และเริ่มจะเลี้ยงกันเองว่า เมืองดาวเรือง เป้าหมายของพวกเรานั้น ต้องไปทางไหนกันแน่ ในจังหวะที่ผม พี่แจ็คกี้ และต้นกำลังยืนฟังและยืนดูหนุ่ม ๆ ห้องถินเดียงกันเรื่องเส้นทางนั้น ก็ประกว่ามีรถยนต์คันหนึ่งวิ่งมาจอดลงข้างทางด้านหน้าบวนรถของพวกเรา และชายหนุ่มอายุประมาณ ๓๐ ตัน ๆ ใบหน้าปกคลุมด้วยหนวดเครา ที่ได้รับการดูแลอย่างดี ก้าวลงมาจากหลังพวงมาลัย และเดินมาทางกลุ่มของพวกเราด้วยสีหน้าที่เป็นมิตร พลางส่งภาษาอังกฤษหนุ่ม ๆ ห้องถินครู่หนึ่ง ก่อนที่จะหันมาทางพวกเราและเอ่ยถามในภาษาฟาร์ซีง่าย ๆ ที่พวกเราทุกคนเข้าใจได้

“จะไปดำเนินเรื่องบิดหรือครับ... ผูกกับครอบครัวก็กำลังจะไปดำเนินเรื่องบิด พอดี ตามพมานะ”

พวกรามาหนุ่มมองหน้ากันด้วยความงุนงอตแปลกใจไม่ได้ว่าอยู่ดี ๆ ก็มีคนที่มีจุดหมายปลายทางเดียวกันกับเราประภาภัยขึ้นในพื้นที่ที่ว่างเปล่าและห่างไกลซึ่งชุมชนเช่นนี้ แต่เมื่อดูท่าทีว่าบุรุษผู้มาใหม่ดูน่าเชื่อถือและรู้เรื่องกว่ากลุ่มเด็กหนุ่มที่ขับมอเตอร์ไซค์ที่ยังเดียงกันไม่จบ เราจึงยอมรับข้อเสนอและคำชวนของมิตรคนใหม่ด้วยความยินดียิ่ง โดยเฉพาะเมื่อมองเข้าไปในรถพบว่ามีภาระและลูกน้อยวัยไม่น่าจะถึงปีนั่งอยู่ด้วย ก็ทำให้พวกรามาหนุ่มใจและสบายใจได้ว่า เขาคงไม่ได้มีเจตนาร้ายต่อพวกราแต่อย่างใด

ควรรำข้องพวกราออกตัวขึ้นตามรถของชายแปลกหน้าใจดีไปซ้ำ ๆ และผมเชื่อว่าไม่ใช่แค่ในรถของครอบครัวผมเท่านั้นที่บ้านท่านในขณะนั้นกำลังวนเวียนอยู่กับการประภาภัยขึ้นอย่างน่าแปลกใจของชายผู้อาสานำทางพวกราไปยังดำเนินเรื่องบิดอย่างบังเอิญเหลือเกิน อย่างไรก็ดี พวกราขับตามผู้นำทางขึ้นไปตามทางหลวงอย่างใจจดใจจ่อ และต้องยอมรับว่า หากต้องขึ้นไปกับเงิงก์คงต้องระวังจอดสถานทิศทางอีกหลายครั้งที่เดียว

ผู้นำทางขับรถพาราเลี้ยวเข้าไปสู่เมืองเล็ก ๆ ที่ประตุกบ้านทาสีชมพูสลับเขียว และมีรูปดอกทิวลิปหัวควำประดับอยู่ ซึ่งนอกจากจะแลดูสวยงามเป็นเอกลักษณ์แล้วยังช่วยทำให้พวกรามาหนุ่มใจและมั่นใจว่า เรามากูกที่แล้วบริเวณกลางเมืองมีการจัดนิทรรศการดอกทิวลิปหัวควำอยู่ ซึ่งผู้นำทางเขา

ແວງຈອດ ແລະພາເຮົາເຂົ້າໄປເຢີມໝາຍ ຜົ່ງປຣກງວ່າ ບຸຮູ້ແປກໜ້າເປັນທີ່ຮູ້ຈັກ
ມັກຄຸນຂອງຜູ້ຄົນໃນຢ່ານນັ້ນໄໝ່ນ້ອຍແລະສິ່ງທີ່ທຳໃຫ້ພວກເຮົາແປກໃຈແຕ່ໄມ້ໄດ້ອູ່ໜົນ
ຄວາມຄາດໝາຍສັກເກົ່າໄຮ່ກື່ອ ເມື່ອເຂົາເປີດແຜຍວ່າ ເຂົາເປັນຕໍ່ຈຳວັດທ້ອງຄືນ ຜົ່ງທຳໃຫ້
ຜົມແລະເພື່ອນຮົວທາງທັງໝົດຕ້ອງຫັນມາມອງໜ້າກັນແລະອມຍື້ມັກນ້ອຍ່າງອດຕິດ
ໄມ້ໄດ້ວ່າ ເຮືອງບັງເອົມູ່ໃໝ່ນີ້ ຈະເກີດຂຶ້ນໄດ້ໃນອິຫວ່ານເສນອ ພ

ภายหลังจากที่พาราเดินชมนิทรรศการฯ และ นายตำรวจหนุ่มจึงพาราขับรถเข้าไปบนหุบเขาที่เส้นทางขรุขระด้วยลูกรัง และวิวจากบนเขาทำให้เรามองลงมาเห็นพื้นที่โล่งกว้างด้านล่างที่มีทุ่งดอกทิวลิปหัวครัวคำสีแดงปกคลุมอยู่ซึ่งทำให้ตนตาตื่นใจไม่น้อยเลยที่เดียว เราจอดรถบริเวณด้านล่างมีรัศยนต์ของนักท่องเที่ยวจอดอยู่แล้วมากมาย แต่มีเพียงพกเราสามบ้านเท่านั้นที่เป็น

นักท่องเที่ยวต่างชาติ ซึ่งทำให้เราได้รับความสนใจจากผู้คนในที่นั้นเป็นอย่างมาก ไม่ว่าเราจะเดินไปทางไหนก็ได้รับการทักทายอย่างเป็นกันเอง และการเชิญชวน ให้ไปดื่มน้ำชาร่วมกัน และเมื่อเรานำเสื้อออกมากปูและเริ่มกินอาหารเที่ยง ซึ่งทั้ง สามบ้านทำมาแบ่งปันกัน ไม่ว่าจะเป็น ข้าวเหนียวไก่ทอด ผัดหมี่ ฯลฯ ชาอิหร่าน ที่นั่งกินอาหารอยู่ในบริเวณใกล้เคียงกัน นำอาหารอิหร่านจำหน่ายปีง ย่าง มาแบ่งปัน ให้พากเรา ซึ่งเรา ก็น้อมรับด้วยความขอบคุณ และนำอาหารไทย ๆ ไปแลกเปลี่ยน แบ่งปันกันด้วย ทำให้บรรยายกาศซึ่งมีนและเต็มไปด้วยมิตรภาพ

เราไม่ลืมที่จะแบ่งปันอาหารไทยให้กับนายตำรวจหนุ่มผู้นำทางให้เรา และถ่ายภาพร่วมกันเป็นที่ระลึก ก่อนที่พากเราจะมุ่งหน้าไปเก็บภาพดอกทิวลิป หัวครัวจันหนามาใจ ดอกทิวลิปสีแดงเข้มมีลักษณะさまดอกในหนึ่งก้านและหัว ครัวสามช่อ และการที่หัวหุบเข้านั้นเต็มไปด้วยดอกไม้รูปทรงประหลาดนี้ ยังทำให้สถานที่แห่งนั้นแลดูแปลกตาแต่สวยงามมาก

การเดินทางไปชมดอกทิวลิปหัวครัวในวันนั้น ต้องยอมรับว่าเป็นการเดินทางที่สมบุกสมบันและทุลักษณ์เลพอสมควร แต่การได้ไปเห็นและสัมผัสดอกทิวลิปหัวครัวจริง ๆ ด้วยตนเอง ก็ทำให้หายเหนื่อยและนับเป็นการเดินทางที่คุ้มค่า และประสบการณ์การใช้ชีวิตในอิหร่านที่ล้าค่ามาก โดยเฉพาะเมื่อคำนึงว่ามีชาวต่างชาติในอิหร่านน้อยคนนักที่บุกบั้นไปชมดอกทิวลิปหัวครัวได้สำเร็จ และเมื่อพูดเล่าให้ พอนฯ เอกอัครราชทูตบรูไนดารุสซาลาม พึ่งและโชว์รูปถ่ายให้ท่านดู ท่านทูลฯ ก็ยิ้มอย่างมีความสุข และประว่าการเดินทางของพวกเรานับเป็นแรงบันดาลใจให้ท่านมุ่งมั่นจะต้องไปชมดอกทิวลิปหัวครัวด้วยตนเองให้ได้

ภาพประกอบโดย : ชาครีย์นรธิพย় / บังอร เสวิกุล

ข้อมูลเพิ่มเติมจาก : <http://www.dictyon.net/tulips-turbans-and-taliban/>

ชุมฟุตบอล ในสนามอาชาดี

ชาครีย์นรทิพย์ เสวิกุล*

ในฐานะที่เป็นคนที่ชื่นชอบกีฬาฟุตบอล เมื่อได้มาประจำการที่ประเทศไทย อิหร่าน ผมจึงไม่พลาดที่จะหาโอกาสไปชมการแข่งขันฟุตบอลในสนามอาชาดี (Azadi Stadium) อันเลื่องชื่อ ซึ่งในช่วงเวลาที่ผมได้ประจำการณ สถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงเตหะราน ผมก็ได้เข้าไปชมฟุตบอลณ สนามแห่งนี้แล้ว สาม – สี่ หน แต่ก่อนที่จะเล่าถึงประสบการณ์ สีสัน และบรรยากาศภายในสนามแข่งขัน ผมขออนุญาตให้ข้อมูลเกี่ยวกับสนามอาชาดี ก่อนนะครับ

* นายชาครีย์นรทิพย์ เสวิกุล
- ปัจจุบันดำรงตำแหน่งที่ปรึกษาณ สถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงเตหะราน

สนามอาชาดี เป็นสนามฟุตบอลที่มีความจุถึง ๙๕,๒๒๕ คน ในปัจจุบัน (และเคยมีสถิติว่า เคยมีผู้เข้าชมในสนามมากกว่า ๑๐๐,๐๐๐ คน มาแล้ว) จึงถือเป็นสนามฟุตบอลที่ใหญ่ที่สุดอันดับห้าของโลก รองจากสนาม Salt Lake Stadium ในกัลกัตตา ประเทศอินเดีย ซึ่งมีความจุ ๑๒๐,๐๐๐ คน ในอันดับหนึ่ง สนาม Bukit Jalil National Stadium ของมาเลเซีย ซึ่งมีความจุ ๑๐๐,๐๐๐ คน ในอันดับสอง สนาม Estadio Azteca ในกรุงเม็กซิโก ซึ่งตั้ง ประเทศเม็กซิโก ซึ่งมีความจุ ๑๐๕,๐๐๐ คน ในอันดับสามและที่สำคัญ และน่าสนใจ คือสนาม Camp Nou ของทีมดัง Barcelona ในสเปน ซึ่งมีความจุ ๙๙,๓๔๔ คน ในลำดับที่สี่ จึงสามารถเรียกได้ว่าสนามอาชาดีเป็นสนามที่ มีชื่อเสียงในระดับโลกเลยที่เดียว

สนามอาชาดี หรือเดิมมีชื่อว่า อาร์ยาเมอร์สเตเดียม (Aryamehr Stadium; ورزشگاه آریامهر) เริ่มก่อสร้างขึ้นเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๑๓ (ค.ศ. ๑๙๗๐) เพื่อรองรับการเป็นเจ้าภาพ Asian Games ครั้งที่ ๗ ในปี พ.ศ. ๒๕๑๗ (ค.ศ. ๑๙๗๔) โดยมีนายอับดอล-อาซิซ ฟาร์มาณฟาร์มาียน (Abdol Aziz Farmanfarmaian) สถาปนิกชื่อดังของอิหร่านเป็นผู้ออกแบบ โดยการสร้าง สนามฟุตบอลซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของศูนย์กีฬา รายล้อมด้วยสนามฟีฟ่าชั้นฟุตบอล สนามกีฬายกน้ำหนัก สนามกีฬาวอลเลย์บอลในร่ม สนามฟุตซอล ฯลฯ บนพื้นที่กว่า ๔๕๐ เฮกเตอร์ น้ำใช้ค่านงานก่อสร้างถึง ๑๐๐,๐๐๐ คน

โดยภายหลังการปฏิวัติอิสลาม เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๒๒ (ค.ศ. ๑๙๗๙) สนามฟุตบอลแห่งนี้ ถูกเปลี่ยนชื่อเป็นอาชาดี ซึ่งมีความหมายว่า อิสรภาพ และแม้สนามจะมีความจุอยู่ที่ประมาณ ๑๐๐,๐๐๐ คน แต่ในการแข่งขันรอบเพลย์อฟ คัดเลือกฟุตบอลโลก ปี ค.ศ. ๑๙๙๘ โชนเอเชียนดแรก ระหว่างอิหร่านกับอสเตรเลีย เมื่อวันที่ ๒๒ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๔๐ (ค.ศ. ๑๙๙๗) นั้น ปรากฏว่ามีผู้เข้าชมการแข่งขันมากถึง ๑๒๘,๐๐๐ คน ซึ่งถือเป็นสถิติของสนามแห่งนี้ นอกจากนี้สมาคมฟุตบอลแห่งเอเชีย (AFC) ได้จัดให้อาชาดีเป็นสนามอยู่ในระดับ ๕ ดาว อีกด้วย และเป็นสนามที่ทีมคู่แข่งมักพบเสียงเชียร์ของแฟนฟุตบอลเจ้าถิ่นที่ดังสนั่นจนทำให้เกิดความหวาดหวั่น แล้วได้รับฉายาว่าเป็น “ดินแดนที่น่ากลัวสำหรับทีมเยือน” ซึ่งไม่ใช่คำกล่าวอ้างที่เกินเลยแม้แต่น้อย

ภายหลังการเป็นเจ้าภาพ Asian Games ครั้งที่ ๗ สนามฟุตบอลแห่งนี้ ถูกใช้เป็นสนามกีฬาแห่งชาติ สนามเหย้าของทีมชาติอิหร่าน และสนามเหย้า ของสองทีมดังแห่งกรุงเทพฯ ราชบูรณะ ได้แก่ทีมเอสเตกลัล (Esteghlal) ทีมสีน้ำเงิน ขั้วใจชาวอิหร่านชั้นสูง เพราะในสมัยก่อนการปฏิริวัติอิสลามนั้น ทีม Taj ซึ่งเป็นทีมต้นตระกูลของทีมเอสเตกลัล เคยเป็นทีมโปรดของพระเจ้าชาร์แห่ง อิหร่าน และทีมเปอร์เซปอลิส (Persepolis) ทีมสีแดง ซึ่งเป็นทีมขั้วญี่ปุ่นของ ชาวอิหร่านชั้นกรรมมาชน สองทีมดังในลีกฟุตบอลอาชีพสูงสุดของอิหร่าน ซึ่งเป็นคู่ปรับตลอดกาล และการพบกันระหว่างสองทีมนี้ ก็ถือเป็นเดือนรằm ดาวร์บีแมตช์ ที่มีความสำคัญ ความตื่นเต้นและความกดดันเบรียบได้เหมือน การพบกันระหว่างทีม Barcelona และทีม Real Madrid ในลีกสเปนอันโด่งดัง ไปทั่วโลกเลยทีเดียว ซึ่งทั้งสองทีมนี้ต่างได้ชื่อว่าเป็นยอดทีมแห่งเอเชียด้วย

แม้ว่าสนามอาชาดี จะได้ชื่อว่าเป็นสนามฟุตบอลระดับโลกที่สามารถจุ แฟนบอลได้เป็นแสนคนแต่ละนั้น ก็มีธรรมเนียมปฏิบัติและกฎเกณฑ์ที่ น่าสนใจว่า สนามแห่งนี้ ห้ามมิให้สตรีเข้าชมการแข่งขัน เพราะเกรงว่า บรรดาสาวกการแข่งขันอาจทำให้เกิดการใช้ถ้อยคำที่ไม่สุภาพ หรืออาจเกิด อันตรายกับกองเชียร์สตรี แต่กฎดังกล่าวก็จะผ่อนปรนให้กับเจ้าหน้าที่และ

ชมฟุตบอลในสนามอาชาดี : ๑๙๓

กองเชียร์สตรีชาวต่างชาติเป็นกรณี ๆ ไปซึ่งกฎข้อหนึ่งเองได้สร้างความปวดเดือดร้อนแก่คนที่มาจากต่างประเทศที่จะเดินทางมาแข่งขันกับทีมของอิหร่านอยู่เสมอ เพราะแม้ในการสนับสนุนในช่วงต้น ๆ จะได้รับคำยืนยันเป็นมั่นเป็นเหมาฯ ว่าเจ้าหน้าที่และกองเชียร์ของทีมต่างชาติที่เป็นสุภาพสตรีจะสามารถเข้าชมการแข่งขันสดในสนามได้อย่างแน่นอน แต่เวลาเข้าจริง ๆ เมื่อมาถึงกรุงเทพฯ ระนก็จะต้องเจรจา กันต่อและก็จะต้องผ่านกระบวนการต่าง ๆ อีกมากมาย ซึ่งมักทำให้เจ้าหน้าที่และกองเชียร์สตรีของทีมเยือนต้องอ่อนไหวใจ และมักเปลี่ยนใจไม่เปชมการแข่งขันในสนาม และก็เคยมีกรณีที่เจ้าหน้าที่สตรีของทีมต่างชาติได้รับอนุญาตให้เข้าสนามได้ แต่ถูกนำตัวไปฝากไว้ในห้องทำงานของล่ามซึ่งอยู่ใกล้ๆ กลางจากบรรดากองเชียร์บนอัฒจันทร์ ตลอดการแข่งขัน

ข้อจำกัดข้างต้น เป็นแรงบันดาลใจให้ Jafar Panahi ผู้กำกับชาวอิหร่าน กำกับภาพยนตร์เรื่อง “Offside” เมื่อปี ๒๕๔๙ ซึ่งเล่าเรื่องราวของเด็กผู้หญิงชาวอิหร่านกลุ่มนี้ที่พยายามปลอมตัวและลักลอบเข้าไปชมการแข่งขัน

ฟุตบอลรอบคัดเลือกฟุตบอลโลกระหว่างทีมชาติอิหร่านกับทีมชาติบาร์เมน ในสนามอาชาดี และเป็นภาคยนตร์ที่ได้รับความชื่นชมจากผู้คนทั่วโลก และได้รับรางวัลนานาชาติตามที่มา อาทิ รางวัล Silver Bear จากการประกวดภาคยนตร์ Berlin Film Festival ปี ๒๕๔๙ ด้วย

เมื่อได้ทราบข้อมูลคร่าวๆ เกี่ยวกับสนามอันเลื่องชื่อแห่งนี้แล้ว ในลำดับต่อไป ผมก็จะขอเล่าให้ท่านผู้อ่านฟังถึงบรรยากาศในสนามบ้างนะครับ....

ผมได้มีโอกาสไปชมการแข่งขันฟุตบอลในสนามอาชาดีสาม - สีครั้ง อาทิ การแข่งขันในระดับสูงสุดระหว่างทีมเบอร์เชโอลิสกับทีมจากยูเออี และระหว่างทีมเอสเตกลัลกับทีมบุรีรัมย์ ยูไนเต็ดของไทย ในรอบแปดทีมสุดท้าย ลีกแรกของการแข่งขัน AFC Championship และการแข่งขันระหว่างทีมชาติอิหร่านกับทีมชาติไทย เมื่อเดือนตุลาคม ๒๕๔๖ และแม่บราเยกาศในแต่ละครั้ง จะเร้าใจและตื่นเต้นไม่แพ้กัน แต่นัดที่ผมและเพื่อนร่วมงานประทับใจชนิดที่คงจะไม่มีวันลืม ก็คงต้องยกให้เป็นการแข่งขันระหว่างทีมเอสเตกลัลกับทีมบุรีรัมย์ ยูไนเต็ด แบบขาดลอย

CL CHAMPIONS LEAGUE the-AFC.com 朝日新聞 CL CHAMPIONS LEAGUE NIKEFOOTBALL the-AFC.com Fly Emirates CL CHAMPIONS LEAGUE Nikon

ความประทับใจส่วนตัวของผมกับการแข่งขันระหว่างทีมเอสเตเกลลัคกับทีมบุรีรัมย์ ยูไนเต็ดนั้น เริ่มขึ้นตั้งแต่ก่อนที่ทีมบุรีรัมย์ ยูไนเต็ด จะเดินทางมาอิหร่านด้วยซ้ำ เพราะได้มีการติดต่อและประสานงานอย่างใกล้ชิดกับเจ้าหน้าที่ของทีมฯ ซึ่งก็เป็นอีกครั้งหนึ่งที่ทางฝ่ายอิหร่านยืนยันว่าเจ้าหน้าที่และกองเชียร์สตรีชาวต่างชาติของทีมบุรีรัมย์ ยูไนเต็ด จะสามารถเข้าไปชมการแข่งขันในสนามได้อย่างแน่นอน แต่จากประสบการณ์ที่ผ่าน ๆ มา ผมจึงได้แจ้งให้เจ้าหน้าที่ทีมบุรีรัมย์ทราบและทำใจเป็นการล่วงหน้าว่า อาจจะเกิดเหตุการณ์พลิกกลับค่ากองเชียร์สุภาพสตรีจะไม่ได้รับอนุญาตให้เข้าชมการแข่งขันในสนามขึ้นได้ จึงขอให้รับคำยืนยันจากฝ่ายอิหร่านอีกครั้งหนึ่ง

ข่าวทีมบุรีรัมย์ ยูไนเต็ดเดินทางมาแข่งขันฟุตบอลในอิหร่าน ได้รับความสนใจจากชุมชนไทยในอิหร่านเป็นอย่างมาก และทุกคนต่างตื่นเต้นและรอคอยที่จะเข้าชมและเชียร์ทีมจากประเทศไทยอย่างใจจดใจจ่อ และ

ทางสถานทูตฯ กีทำหน้าที่เป็นตัวกลางในการรวบรวมรายชื่อคนไทยที่ประสงค์จะไปเชียร์ทีม เพื่อขอรับบัตรเข้าชมการแข่งขันจากทีมตัวแทนจากประเทศไทยซึ่งนักกีฬาที่สถานทูตฯ แล้วยังประกอบด้วยนักศึกษาไทยประมาณ ๑๐ คนและกลุ่มสตรีไทยที่สมรสกับชาวอิหร่านกว่า ๒๐ คน แต่ท้ายที่สุดสุภาพสตรีชาวไทยก็ไม่ได้รับอนุญาตให้เข้าชมในสนามแข่งขัน แม้ตัวแทนจากทั้งสองทีมจะเจรจา กันข้ามวัน จนเกือบจะถึงช่วงเวลา ก่อนการแข่งขันเลยทีเดียว และเมื่อเริ่มเห็นท่าไม่ค่อยดีว่าจะมีกองเชียร์เข้าไปให้กำลังใจทีมจากประเทศไทยเพียงไม่กี่สิบคน ผู้เผยแพร่องสอดความเจ้าหน้าที่ทีมบุรุรัมย์ยูไนเต็ดดูว่าหากจะเชิญคณาธูตฯ จากสถานเอกอัครราชทูตอาเซียนในอิหร่านเข้าชมการแข่งขันด้วยทางทีมเห็นเป็นเช่นไร และเมื่อได้รับคำตอบว่าทางทีมยินดีเป็นอย่างยิ่งสถานทูตฯ จึงรีบออกหนังสือเชิญไปยังสถานทูตอาเซียนทันที และได้ผลตอบรับที่ดีเกินคาด เพราะนักการทูตชาวอาเซียนในกรุงเทพมหานคร ต่างตอบรับที่จะไปชมการแข่งขันอย่างล้นหลาม ทั้งเอกอัครราชทูตอินโดนีเซีย อุปถัมภ์ในอุปถัมภ์เวียดนาม และเพื่อน ๆ นักการทูตอาเซียนทุกรัฐด้วย รวมแล้วทำให้ทีมตัวแทนจากประเทศไทยได้กองเชียร์เพิ่มมาอีกเกือบ ๓๐ คน และกลายเป็นทีมตัวแทนของอาเซียนไปโดยปริยาย

พูดถึงเรื่องบัตรเข้าชมการแข่งขัน ก็ขอเกริ่นให้ฟังว่าแม้ว่าทีมบุรีรัมย์ ยูไนเต็ด จะได้รับการจัดสรรบัตร VIP เพื่อแจกจ่ายให้กับกองเชียร์อย่าง พฤกษา เต่อกว่าจะได้บัตรเหล่านั้นมา ก็เรียกว่าแสนจะยากเย็นและเจ้าน้ำที่ ของทั้งทีมบุรีรัมย์และของสถานทูตฯ ก็ติดตามความคืบหน้าอย่างใกล้ชิด และในการขอรับบัตรเหล่านั้นมา สถานทูตฯ ต้องแจ้งซึ่งกันๆ ตำแหน่ง และ รายละเอียดอย่างละเอียดว่า จะแจกจ่ายให้กับเจ้าน้ำที่สถานเอกอัครราชทูตไหน ซึ่งอะไร จะใช้รัฐนั้นต่อไปยังไรเดินทางมายังสนาม ซึ่งกว่าจะได้บัตรฯ ก็ปาเข้าไปช่วงเช้าของวันแข่งขัน จนแทบทะลักจะแจกจ่ายไปยังสถานทูตอาเซียน ต่าง ๆ ไม่ทันเลยทีเดียว

ในคืนของการแข่งขันฟุตบอลนัดสำคัญ ผู้คนและเจ้าน้ำที่สถานทูตไทย เดินทางไปถึงสนามประมาณห้าโมงเย็น เพราะแม้การแข่งขันจะเริ่มขึ้นในเวลา ๑๙.๐๐ น. แต่คุณขับรถของพวกรากีตื่อนว่า การแข่งขันนัดนี้ได้รับความสนใจ จากแฟนบอลเอสเตเกลล์เป็นอย่างมาก และคาดว่าจะมีกองเชียร์ทีมเจ้าบ้าน เข้ามาชมการแข่งขันเรือนแพคนอย่างแน่นอน ซึ่งก็เป็นเช่นนั้นจริง ๆ เพราะ

ปรากฏว่ารถติดยาวเป็นแพดตั้งแต่ก่อนเข้าสนาม ในขณะที่สองข้างทางเนื่องแน่นไปด้วยกองเชียร์ของทีมเอสเตเกลล์ ในเสื้อสีน้ำเงินเข้ม ที่เบกรังของทีมและร้องเพลงเสียงดังลั่นอย่างคึกคัก และไม่ว่ารถของพวกราจะเคลื่อนตัวไปทางไหน กองเชียร์ที่คึกคักนอง ซึ่งคงคาดเดาได้ไม่ยากว่าเราไม่ได้มาสนับสนุนทีมเอสเตเกลล์ของเขายอย่างแน่นอน ก็พากันจ้องมองและตะโกนก้องข่มขวัญพวกราอย่างยำใจว่า ขอ Ying ประทูทีมจากประเทศไทยสัก ๔ – ๕ ลูก ก็พอ และแม้ว่าสนามอาชาดี จะเป็นสนามฟุตบอลที่ใหญ่และมีบริเวณกว้างขวางมากแต่ในค่ำวันนั้น มันแผลดีเล็กไปนิดตัว และทุกมุมที่พวกรามองไป แน่นขัดไปด้วยเสื้อสีน้ำเงินจริง ๆ และพวกรากลายเป็นจุดเด่นที่ทำให้ทุกสายตาในบริเวณนั้น หันมามองทางพวกราเป็นจุดเดียว มีหน้าซ้ำ บัตร VIP ที่เราได้รับการจัดสรรมาหนึ่น เป็นบัตรที่ทำให้เราได้รับการ呈現นิบติอย่างพิเศษจริง ๆ เพราะไม่ว่าจะเดินไปทางไหน ก็รากับว่าเจ้าหน้าที่สนามไม่แน่ใจว่าบัตรของพวกรานั้นต้องนั่งตรงไหนกันแน่ และเจ้าหน้าที่ต่างบอกปัดและให้พวกราเดินไปยังอีกจุดหนึ่ง ทำให้คณะของพวกราต้องเดินกลับไปกลับมาอยู่นาน

ในที่สุด พวกราก็ได้รับคำสั่งให้ยืนรออยู่หน้าทางเข้าส่วน VIP และได้แต่ยืนมองดูผู้เข้าชมคนอื่น ๆ ทยอยเดินเข้าไปในสนาม จนดูเหมือนเจ้าหน้าที่ฝ่ายอิหร่านต้องการให้กองเชียร์อิหร่านเข้าไปให้เต็มสนามก่อนแล้วก่อจัดพื้นที่ให้กับพวกรา และกว่าเจ้าหน้าที่สนามจะกวักมือเรียกและอนุญาตให้พวกรา

เข้าไปภายในได้ก็ใกล้เวลาแข่งขันเต็มที่ เจ้าหน้าที่สนามเดินนำพากเราเข้าไปด้านใน และมุ่งหน้าไปยังโซนสำหรับ VIP แต่แทนที่จะให้พากเราเข้าไปภายในห้อง VIP กลับพาพากเราเดินลงไปยังบริเวณอัฒจันทร์ที่อยู่ด้านหน้าห้อง VIP และพากเราทั้งหมดต้องลงทะเบียนด้วยความแพลกใจปนตกตะลึง เพราะบริเวณอัฒจันทร์นั้นแน่นขนัดไปด้วยกองเชียร์ของทีม Esteghlal เจ้าบ้านที่เริ่มตีกลองอย่างอึกทึกและตะโภนร้องเพลงเชียร์ทีมรักของตนเองอย่างคึกคัก และความตกละลือของเรามีเพิ่มขึ้นเป็นทวีคูณ เมื่อเจ้าหน้าที่สนามเริ่มเคลียร์ที่นั่งแล้วหลังสุดให้พากเราทั้ง ๆ ที่มีกองเชียร์ชาวอิหร่านนั่งกันเต็มอยู่แล้ว และแม้ว่าเจ้าของที่นั่งจะประท้วงด้วยความไม่พอใจจนทำให้กองเชียร์คนอื่น ๆ หันมองทางพากเราเป็นจุดเดียว แต่ท้ายที่สุดเจ้าของที่นั่งก็ไม่สามารถต้านทานอำนาจของเจ้าหน้าที่สนามได้ และก็จำใจต้องลุกไปนั่งที่อื่นด้วยสีหน้าเซ็ง ๆ

เจ้าหน้าที่สนามหันมาอี้มให้พากเราอย่างภาควูมิใจ และส่งสัญญาณอย่างสั่งการมากกว่าจะเชือเชิญให้พากเราไปนั่งลงบนที่นั่งที่เพิ่งทางคืนพื้นที่มาได้ เมื่อพากเรานั่งลงก็พบว่าสายตาของกองเชียร์คนอื่น ๆ ในบริเวณนั้นยังคงจับจ้องอยู่ที่พากเราอย่างต่อเนื่องก่อนที่จะหันกลับไปprobมือและร้องเพลงเสียงดังลั่นตามผู้นำเชียร์ที่ยืนสั่งการอย่างเจ้าจริงอาจจัง

ทุกมุมของสนามอาชาดในค่ำคืนนั้น แน่นขนัดไปด้วยกองเชียร์ที่ใส่เสื้อสีน้ำเงินเข้มอันเป็นสีของทีม Esteghlal และมีร่องประจำทีมโบกไสวไปมาในขณะที่เสียงร้องของกองเชียร์ดังกึกก้องกังวนสะท้านจากทุกด้านของสนาม

สร้างบรรยากาศที่น่าหวาดหวั่นได้สมคำรำลีอ คณะของเรามองไปรอบ ๆ สนาม ก่อนที่จะหันกลับมามองหน้ากันด้วยความอึ้งเมื่อตระหนักว่าฝ่ายอิหร่านได้จัดให้พวกเรานั่งอยู่ในโซนของกองเชียร์ที่จริงจังที่สุด หรือตามที่ภาษาฟุตบอลเรียกว่า กองเชียร์อาร์ชาร์ดคอร์ เพราะกองเชียร์ทุกคนส่งเสียงร้องกันตั้งแต่ ยังไม่เริ่มการแข่งขันจนกระทั่งสิ้นสุดการแข่งขันกันแบบไม่เห็นอิทธิพลน่าเบื่อ ทำให้พวกเรารู้สึกว่า ฝ่ายอิหร่านคงใช้นโยบาย “ส่วนที่อันตรายที่สุด คือส่วนที่ปลอดภัยที่สุด” ในการจัดสรรที่นั่งให้กับพวกเรา

ในที่สุดการแข่งขันฟุตบอลนัดสำคัญก็เริ่มขึ้น แต่ก็โชคไม่ดีเป็นอย่างมากที่ทีมบูรีรัมย์ ยูไนเต็ดแพ้ตาท่าเสียประตูอย่างรวดเร็วหลังเริ่มการแข่งขันได้เพียงไม่กี่นาที ทำให้กองเชียร์ทีมเจ้าบ้านที่นั่งอยู่ร่องกาญแจลูกขี้นกระโดดเด้น และพากันหันมาตะโกนเยาะเยี้ยวกับเราที่นั่งอยู่แถวสุดท้ายอย่างคลั่งไคลั่น เจ้าหน้าที่สนามต้องรีบเข้ามาป্রามເວາໄວ

การแข่งขันดำเนินต่อไปอย่างน่าภาคภูมิใจ เพราะนักฟุตบอลทีมบุรีรัมย์ ยูไนเต็ด ไม่ได้ห้อแท้หรือยอมแพ้กับการพ่ายแพ้ท่าเสียประตูอย่างรวดเร็ว แต่กลับเล่นฟุตบอลด้วยความมั่นใจมากยิ่งขึ้น และเล่นดีขึ้น จนมีโอกาสทำประตูหลายครั้ง เช่นกัน และไม่ได้เป็นรองทีมเจ้าบ้านเลยแม้แต่น้อย แต่ท้ายที่สุดผลการแข่งขันก็จบลงที่ทีม Esteghlal ชนะทีมของไทยไปหนึ่งประตูต่อศูนย์ จนกองเชียร์ชาวอิหร่านที่เคยปรามาสคิดว่าจะเอาชนะทีมจากประเทศไทยได้อย่างง่ายดายยังต้องเปลี่ยนใจและต้องยอมรับฝีมือของทีมจากประเทศไทย เพราะเมื่อสิ้นสุดการแข่งขัน กองเชียร์ชาวอิหร่านหลายคน รวมถึงเพื่อน ๆ คณะทูตอาเซียนที่ได้เข้ามาชักจูงการแข่งขันต่างแสดงความชื่นชมทีมบุรีรัมย์ ยูไนเต็ดเป็นเสียงเดียวกัน จึงนับว่าเป็นความภาคภูมิใจของสถานทูตไทย และของสถานทูตอาเซียนในกรุงเทพฯ นานอย่างแท้จริง

การเยือนอิหร่านของทีมบุรีรัมย์ ยูไนเต็ดในครั้งนั้น จึงเป็นความทรงจำ ณ สนามอาชาดี ที่ยังอยู่ในใจผม เพื่อน ๆ และน้อง ๆ นักเรียนไทย อย่างไม่ลืมเลือน ☺

บทบาทของคู่สมรสนักการทูต ในการช่วยส่งเสริมและ ผลักดันภารกิจทางการทูตในอิหร่าน

ชาครีย์นรธิพย์ เสวิกุล*

เป็นที่ทราบกันดีว่า บทบาทของนักการทูตที่ปฏิบัติหน้าที่อยู่ในต่างประเทศ คือการส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ การเสริมสร้างความร่วมมือในทุก ๆ ด้าน ไม่ว่าจะเป็นด้านเศรษฐกิจ การค้า วิชาการ วัฒนธรรม และ การท่องเที่ยว ฯลฯ การปกป้องดูแลคนร่วมชาติในประเทศที่ประจำการอยู่ การเสาะหาและรวบรวมข้อมูลข่าวสารและรายงานสถานการณ์ที่แท้จริง ในพื้นที่ให้รัฐบาลของตนทราบ เพื่อประโยชน์ในการพัฒนานโยบายที่ทันสมัย และมีประสิทธิภาพ และการผลักดันผลประโยชน์โดยรวมของประเทศตนเอง

* ที่ปรึกษาและกงสุล สถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงเตหะราน

ในประเทศไทยที่ปฏิบัติหน้าที่อยู่ แต่สิ่งที่มักไม่ได้รับการกล่าวถึงหรือถูกมองข้ามไป ก็คือ ข้อเท็จจริงที่ว่า ในหลาย ๆ ครั้ง นักการทูตไม่สามารถทำหน้าที่เหล่านี้ ได้ด้วยตนเองทั้งหมด และจำเป็นต้องมีผู้ช่วยที่มีบทบาทในการส่งเสริมและ ผลักดันภารกิจเหล่านั้นไม่น้อยไปกว่าตัวนักการทูตเอง ซึ่งผู้ช่วยนั้นก็คือ คู่สมรส ของนักการทูต นั่นเอง

อิหร่านนับเป็นประเทศที่มีลักษณะการทำงานเฉพาะตัวและมีความ ท้าทายในการทำงานมากมาย อาทิ การที่นักการทูตต่างชาติจะได้ประชุมหรือ พับประหารือกับบุคลากรฝ่ายอิหร่านเพื่อที่จะแลกเปลี่ยนข้อมูลเดินเรือตรวจสอบ ข้อมูลต่าง ๆ หรือผลักดันความร่วมมือต่าง ๆ ทั้งในภาครัฐหรือแม้แต่ภาคเอกชน

ไม่ว่าจะในระดับใดจะเกิดขึ้นได้ยาก หากประเด็นเหล่านั้นไม่ได้อยู่ในความสนใจของฝ่ายอิหร่าน ข้อจำกัดในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารเหล่านี้ จึงส่งผลให้บทบาทของคุ่สมรสนักการทูตในอิหร่านมีความสำคัญเพิ่มขึ้นเป็นทวีคูณ

คุ่สมรสนักการทูตต่างประเทศในอิหร่าน มีการจัดตั้งสมาคมต่าง ๆ ขึ้นมาอย่างมาก อาทิ สมาคมคุ่สมรสนักการทูตและนักการทูตสตรี (Diplomatic Ladies Group - DLG) ซึ่งมีคุ่สมรสและนักการทูตสตรีของทุกสถานทูตในอิหร่าน เป็นสมาชิก ชมรมคุ่สมรสนักการทูตอาเซียน (ASEAN Ladies Circle - ALC) ซึ่งสมาชิกประกอบด้วยคุ่สมรสนักการทูตอาเซียน เช่นเดียวกับชมรมคุ่สมรสนักการทูตแอฟริกัน (African Ladies Group - ALG) ซึ่งประกอบด้วยคุ่สมรสนักการทูตจากประเทศแอฟริกา เป็นต้น

ในขณะที่ในส่วนของการรวมกลุ่มของสตรีท้องถิ่นอิหร่าน มีสมาคมที่มีความสำคัญมาก ได้แก่ สมาคมนักการทูตสตรี (Diplomatic Ladies Association - DLA) ซึ่งเป็นสมาคมที่ก่อตั้งขึ้นโดยกระทรวงการต่างประเทศอิหร่าน เพื่อส่งเสริมความร่วมมือระหว่างกระทรวงการต่างประเทศอิหร่านและกลุ่มคุ่สมรสนักการทูตต่างประเทศ โดยมีภาระรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศอิหร่าน เป็นประธาน นอกจากนี้ยังมีกลุ่มสตรีนานาชาติ (International Ladies Group - ILG) ซึ่งประกอบด้วยสตรีต่างชาติทั่วหมู่โลกในอิหร่านที่ประสงค์จะเป็นสมาชิก โดยไม่จำกัดเฉพาะนักการทูตหรือคุ่สมรสนักการทูต ดังนั้น จึงมีจำนวนสมาชิกค่อนข้างเยอะเนื่องจากมีสตรีจากประเทศต่าง ๆ ที่สมรสกับชาวอิหร่านอยู่ไม่น้อย

สมาคมสตรีต่าง ๆ ที่กล่าวมาข้างต้น มีการจัดกิจกรรมต่าง ๆ อุ่นใจ เช่น การจัดงานพบปะสังสรรค์ทุกเดือน การจัดกิจกรรมทัศนศึกษาและเยือนสถานที่สำคัญ ๆ ต่าง ๆ ของกรุงเตหะรานและบริเวณปริมณฑล การจัดกิจกรรมทางวัฒนธรรมเพื่อเผยแพร่วัฒนธรรมของสมานซิกประเทศต่าง ๆ และที่สำคัญ งานที่เรียกว่าเป็นไฮไลท์ประจำปีคือ การจัดบาزارการกุศล (Charity Bazaar) ซึ่งเป็นความร่วมมือระหว่างกลุ่ม Diplomatic Ladies Association – DLA ของกระทรวงการต่างประเทศ อิหร่านและกลุ่มย่อยต่าง ๆ เพื่อนำรายได้ที่ได้จากการจำหน่ายสินค้าหัตถกรรมอาหาร ฯลฯ ไปบริจาคให้แก่องค์กรการกุศลของอิหร่าน อาทิ องค์กรที่ให้ความช่วยเหลือเด็กกำพร้า หรือองค์กรที่ให้ความช่วยเหลือผู้ป่วยโคมะเริง ฯลฯ ซึ่งจัดขึ้นเป็นประจำปีละสองครั้ง และในบางครั้งเมื่อเกิดภัยพิบัติต่าง ๆ อาทิ แผ่นดินไหวที่เมืองทาบริซเมื่อปี ๒๕๕๕ DLA ก็ได้จัดบาزارการกุศลเฉพาะกิจ

ขึ้นเพื่อรวบรวมเงินบริจาคช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติ เช่น กัน ซึ่งมักจะได้รับความร่วมมือและการสนับสนุนอย่างดีจากชุมชนคู่สมรสต่าง ๆ เสมอ นอกจากนี้ กลุ่ม DLG ยังมีการจัดกิจกรรมทัศนศึกษาต่าง ๆ เพื่อให้ความรู้ และสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับอิหร่านให้แก่สมาชิก อีก การจัดการเยือนพิพิธภัณฑ์ต่าง ๆ การจัดการเยือนโรงงานผลิตข่มปัง บริษัทผลิตผลิตภัณฑ์เครื่องหนัง บริษัทผลิตเวชภัณฑ์ หรือการเยี่ยมเยียนองค์กรการกุศลต่าง ๆ

แน่นอนว่ากลุ่มที่คู่สมรสของนักการทูตไทยจะเข้าไปมีส่วนร่วมเป็นประจำอย่างสมำเสมอได้แก่ กลุ่ม ASEAN Ladies Circle – ALC กลุ่ม Diplomatic Ladies Group – DLG และกลุ่ม Diplomatic Ladies Association – DLA

โดยสำหรับกลุ่ม ALC ซึ่งมีสถานเอกอัครราชทูตประเทศไทยในมาเลเซีย ฟิลิปปินส์ ไทย และเวียดนาม จะผลักดันเวียนเป็นเจ้าภาพจัดการพบปะ Coffee Morning เดือนวันเดือน ในขณะที่ DLG จะมีการจัด Coffee Morning ทุกเดือน โดยแต่ละประเทศจะอาสาเป็นเจ้าภาพตามแต่ความสะดวก โดยใน Coffee Morning ดังกล่าว ก็จะมีการจัดกิจกรรมทางวัฒนธรรมเพื่อเผยแพร่ให้ประเทศอื่น ๆ รู้จักด้วย อาทิ ในส่วนของประเทศไทย เคยมีการจัดสาธิตการกระแสลักษณะ และผลไม้ของไทย การสาธิตการร้อยพวงมาลัย การสาธิตการทำอาหารไทย ฯลฯ ในขณะที่ประเทศไทย เคยจัดกิจกรรม อาทิ การเดินแบบชุดประจำชาติ การสาธิตพิธีรับขวัญเด็กแรกเกิดของอินโดนีเซีย เทศกาลต้อนรับฤดูใบไม้ผลิ ของโรมาเนีย การเดินแบบผ้าบatic การฉลองวันคริสต์มาสของโปแลนด์ และ การสาธิตการทำอาหารประจำชาติ ฯลฯ

ทั้งนี้ ในส่วนของกลุ่ม ALC ภาริยาเอกอัครราชทูตของทุกประเทศมีตำแหน่งประธานกิตติมศักดิ์ (patron) ที่จะให้คำแนะนำและให้คำปรึกษาแก่คณะกรรมการ (working committee) ซึ่งประกอบด้วย คู่สมรสของนักการทูตและนักการทูตสตรี ของประเทศไทย ที่จะมุ่งเนี่ยนผลลัพธ์เปลี่ยนกันรับตำแหน่งประธานสมาคมฯ รองประธานฯ เลขาธิการฯ เหรัญญิกฯ ฯลฯ ตามลำดับตัวอักษร เพื่อส่งเสริมความร่วมมือในด้านต่างๆ อาทิ การจัดทำคู่มืออาหารอาเซียน การจัดทำคู่มือสำหรับสมาชิกใหม่ที่ประกอบด้วยข้อมูลสำคัญเกี่ยวกับอิหร่าน กรุงเทพฯ และขอบอรรมนิยมท้องถิ่นของอิหร่าน หรือการจัดบำบัดการกุศลของกลุ่ม ALC ฯลฯ ในขณะที่กลุ่ม DLG จะมีการคัดเลือกประธานสมาคม จากภาริยาเอกอัครราชทูตของประเทศไทยที่อาสาเข้ามาทำงาน และคัดเลือกคู่สมรสของนักการทูตและนักการทูตสตรีของประเทศไทยเป็นคณะกรรมการ

คงจะไม่เป็นการกล่าวเกินจริงนัก หากจะบอกว่า การเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ของคู่สมรสนักการทูตของไทย สร้างสีสันให้กับงานฯ เป็นอย่างมาก โดยเฉพาะงานบำบัดการกุศล ซึ่งนอกจากจะมีการจำหน่ายสินค้าหัตถกรรมไทยแล้ว ยังมีการจำหน่ายอาหารไทยซึ่งจัดทำโดยคู่สมรสนักการทูตและเจ้าหน้าที่ท้องถิ่น ซึ่งได้รับความนิยมมาก โดยเฉพาะ ผัดไทย ต้มยำกุ้ง หรือขันมีไทย อาทิ ครองเครง ขนมดอกจาก กะหรี่ปีบ หรือปันชลิบ ที่ชาวอิหร่านและชาวต่างชาติ จะถามถึงและตั้งหน้าตั้งตารอคอย และจะขายหมดก่อนเพื่อนทุกงานไป

การเข้าร่วมงานบชาาร์การกุศลของคู่สมรสนักการทูต นอกจากจะเป็น การแสดงบทบาทที่สำคัญในการให้ความร่วมมือกับประเทศไทยหร่านในฐานะ เจ้าภาพ และการร่วมในอุดมการณ์อันดีงาม เพื่อช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาสแล้ว ยังเป็นช่องทางในการเผยแพร่และส่งเสริมวัฒนธรรมไทยเป็นอย่างดี และ มีประสิทธิภาพ เพราะในการจัดงานแต่ละครั้ง จะมีสาธารณะนิหร่านเข้าชม งานหลายพันคน ซึ่งการที่ผู้เข้าร่วมงานได้สัมผัสกับวัฒนธรรมไทยด้วยตนเอง อาทิ การแต่งกายด้วยผ้าไหมหรือผ้าไทยอันสวยงามของคู่สมรสนักการทูตไทย การได้เห็นถึงคุณภาพและความประณีตของสินค้าหัตถกรรมไทย หรือการได้ ลิ้มลองอาหารไทย หรือการพูดคุยสนทนากับนักการทูตและคู่สมรสนักการทูต ก็ล้วนเป็นโอกาสให้ชาวอิหร่านได้เรียนรู้เกี่ยวกับประเทศไทยมากขึ้น และเป็น การเผยแพร่ภาพลักษณ์ที่ถูกต้องของไทยในสังคมอิหร่านด้วย

นอกจากนี้ การเป็นเจ้าภาพจัด Coffee Morning สำหรับทั้งกลุ่ม ALC และ DLG ที่เป็นกลไกสำคัญในการสร้างเครือข่ายระหว่างคู่สมรสนักการทูตไทย กับนักการทูตประเทศอื่น ๆ และเผยแพร่วัฒนธรรมไทยให้เป็นที่รู้จักในวงกว้าง บ่อยครั้ง ที่การเข้าร่วมกิจกรรมของสถานทูตไทยจะกระตุ้นให้นักการทูตต่างชาติ และคู่สมรสเมื่อความสนใจที่จะเดินทางไปเยือนประเทศไทย หรือสอบถามเกี่ยวกับ ร้านอาหารไทยในอิหร่าน หรือต้องการที่จะเรียนรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมไทย อาทิ การแกะสลักผักและผลไม้เพิ่มขึ้นอย่างจริงจัง

ซึ่งแน่นอนว่า เป็นหลักการเข้าร่วมงานบazaar หรือ Coffee Morning แต่ละครั้งนั้น คู่สมรสนักการทูต ลูกจ้างห้องถีน และตัวนักการทูตเอง ต่างก็ต้อง เนื่องด้วยลักษณะการเตรียมการต่าง ๆ ทั้งการเตรียมสาหร่ายศิลปะและวัฒนธรรมไทย การทำอาหารหวาน และการจัดเตรียมสินค้าหัตถกรรม หรือการเจรจา จัดสถานที่ ฯลฯ แต่ทุกครั้งที่ สินค้าและอาหารหวานของไทยได้รับความสนใจ และการตอบรับเป็นอย่างดีจากสาธารณะอิหร่าน รวมถึงเพื่อน ๆ นักการทูต

บทบาทของคู่สมรสนักการทูตในการช่วยส่งเสริมและ : ๒๐๑
ผลักดันภารกิจทางการทูตในอิหร่าน

ประเทศต่าง ๆ ก็ทำให้หายเหนื่อยเป็นปลิดทิ้ง และภาคภูมิใจกับความเป็นไทย
เสมอ

ที่กล่าวมา เป็นเพียงเศษเสี้ยวหนึ่งของบทบาทอันสำคัญยิ่งของคู่สมรส
นักการทูตในการช่วยส่งเสริมและผลักดันภารกิจทางการทูตในต่าง ๆ
ของไทยในอิหร่าน ซึ่งลำพังนักการทูตเองไม่สามารถกระทำหรือประสบ
ความสำเร็จได้เลย และเชื่อว่า ในประเทศไทย คู่สมรสของนักการทูตไทย
ก็ย่อมมีบทบาทสำคัญในการช่วยส่งเสริมและผลักดันภารกิจทางการทูตฯ
ไม่น้อยกว่าในอิหร่านเช่นกัน

ภาพถ่ายโดย ชาครีย์นรทิพย์ / บังอร เสวิกุล

ข้าวแซ่บชามอญ

เบญจกานต์ หับทอง

หน้าร้อนแบบนี้ กินอะไรให้คลายร้อนกันดี คงเป็นอะไรเย็น ๆ มีไข่ข้าว หรือกวยเตี๋ยร้อน ๆ เป็นแน่ อาหารเย็น ๆ สำหรับหน้าร้อนที่ทานอร่อยอย่างหนึ่ง คือ ข้าวแซ่บ ที่ปกติเรามักจะนึกกันว่า เป็นอาหารแบบไทย ๆ แต่ที่เกาะเกร็ด เกาะเล็ก ๆ ที่เดิมเคยเป็นแผ่นดิน มีความมูญอยู่อาศัย ติดตามพญาเจ่งมา ตั้งแต่สมัยกรุงธนบุรี ที่นี่ มีเจดีย์สีขาว แบบมอญ ที่ดูยังไง ก็ซ่างละม้ายเจดีย์ที่ ย่างกุ้งนักเชียว วัฒนธรรมชาวมูญแอบอิงคู่อยู่กับชุมชนชาวมูญที่เกาะเกร็ด แห่งนี้มาเนินนานแล้ว ในวันฟ้าใส หน้าร้อนวันหนึ่ง ได้มีโอกาสสัมภาษณ์คุณแดง หรือคุณกาญจนा เสสียรศรี ชาวมูญจากเกาะเกร็ด

พี่แดงเล่าว่า พญาเจ่ง แม่ทัพชาวมูญพากนມูญหลายหมื่นคน (มาเป็น กองทัพ) ผ่านมาทางด่านเจดีย์สามองค์ จ.กาญจนบุรี ช่วงกรุงทรงสาวดีแตก มาพึงพระบรมโพธิสมภาร ตั้งแต่สมัยพระเจ้ากรุงธนบุรี ซึ่งโปรดฯ ให้ชาวมูญ เหล่านี้ตั้งรกรากอยู่ที่ปากลัด (พระประแดง) เกาะเกร็ดและที่สามโคก ปทุมธานี

พี่แดงเป็นชาวมอญแท้ ผัวสีเข้ม ตาคม มาตั้งรกรากตั้งแต่พระเจ้ากรุงธนบุรี สืบเชือสายกันมาบนเกาะเกร็ดซึ่งเดิมเป็นแผ่นดิน มีคลองลัดเกร็ดและสะพาน เชื่อมต่อ (ชุดคลองนี้ตั้งแต่สมัยพระเจ้าท้ายสระ กรุงศรีอยุธยา) พอเวลาผ่านไป แม่น้ำเจ้าพระยาทำให้สายทางเดินน้ำเปลี่ยนไป เช่นแผ่นดินเป็นเกาะ

คนมอญเป็นคนที่ฝรั่งพุทธศาสนา ชอบทำบุญ โดยที่เมืองหงสาวดี มีการทำข้าวแซ่เบ็นอาหารรายพระเมืองเช้า แจกญาติพี่น้องและเพื่อนฝูง ในหน้าร้อน นิยมทานตอนช่วงสงกรานต์ ทำที่ละมาก ๆ ปีใหม่ของ ชาวมอญ คือช่วงสงกรานต์ ประเพณีนี้ยังคงสืบสานมาจนปัจจุบัน ชาวมอญในเมืองไทย ไม่ว่าจะอยู่ที่มุ่งไห่ของแผ่นดินไทย สังขละบุรี ปทุมธานี พระประแดงก็นิยม ทำข้าวแซ่รายพระเช่นกัน ข้าวแซ่ของไทยมีหน้าตาลักษณะคล้ายของชาวมอญ กับข้าวเท่านั้นที่ต่าง กับข้าวของข้าวแซ่อมูมีเพิ่มกว่ากับข้าวของไทย นอกจากเหนือไปจากหมู่หรือเนื้อฟอย พริกหวยกสอดไส้ ปลาหวาน ลูกกะปิทอด ไข่เปิ่วหวาน เช่นที่เห็นกันจนชินตาแล้ว ยังมีผักกาดหวานผัดกะทิ เนื้อเค็มผัดกะทิ (นำเนื้อเค็ม มา芽่ำฉีกฝอยแล้วนำไปผัดกับกะทิเติมรสให้เค็ม ๆ หวาน ๆ) ถั่วคำต้มน้ำตาล กับกะทิเคี่ยวจนจวน ยังมียำมะม่วงใส่กะทิ ใส่มะม่วงเบรี้ยว ถั่วฝักยาวลวก ห้อมแดง กุ้งแห้งป่น ถั่วลิสงป่น หัวกะทิ น้ำตาลปีบ น้ำปลา ให้รสออกหวาน เปรี้ยวเค็ม ປะແລ່ມ ๆ ไม่น่าเชื่อว่า เข้ากับข้าวแซ่ได้สนิทแล กับอีกอย่างหนึ่ง คือ กระเทียมดองผัดไข่ ที่เห็นว่าแปลกจริง ๆ สำหรับกับข้าวแซ่คือ อาจดองผักบุ้ง ทำโดยผักบุ้งหั่นเป็นเส้นตามยาว มาผัดกับน้ำพริกแกงคั่ว มีปลาแห้งย่าง ผสมอยู่ด้วย ทั้งหมดนี้เป็นกับข้าวแซ่โบราณ พี่แดงบอกว่า สมัยเด็กๆ มีไข่เค็ม ปลาสลิดทอด ปลาตัวเล็กผัดหวาน ไข่เปิ่วต้มกะทิ เคี่ยวแห้ง ๆ แต่สมัยนี้ มีการดัดแปลงไปตามสมควร ด้วยคนสมัยใหม่เนินยมกับข้าวแซ่ขอร่างโบราณ ที่ร้านจึงต้องดัดแปลงข้าวแซ่ให้พอมีกลิ่นอายอย่างโบราณ แต่วิธีทานข้าวแซ่ที่ไม่เปลี่ยนแปลง คือ การตักกับข้าวทานก่อน และตักข้าวตามมาทีหลัง เพื่อไม่ให้กลิ่นน้ำดอกไม้ในข้าวจางหายไป อาหารอีกอย่างหนึ่งที่เป็นเอกลักษณ์ของ

ชาวมอยคือ อาหารที่ปรุงจากหน่อกระลา ตระกูลเดียวกับข้าว ใช้ทำแกงเลียง หน่อกระลา ซึ่งใส่กะทิ หน่อกระลามาทุบ ตัดเป็นท่อน เป็นแกงหอม ๆ ที่อร่อย หรือใช้ต้มกะทิ จิ้มน้ำพริก แต่ปัจจุบันมีการดัดแปลง นำหน่อกระลาไปทำทอดมัน ยำหน่อกระลา

บันเกาะเกร็ด มีวัฒนธรรมการสร้างเจดีย์ทรงเดียวกับเจดีย์ที่เมืองย่างกุ้ง สร้างไว้ครั้งที่คุณมอยอพยพมาอยู่ที่เกาะเกร็ด พิธีทางศาสนาหลายอย่างยังคงอยู่ เช่น พิธีแห่ปลาหรือแห่ข้าวแซ่ในตอนเช้า พิธีแห่น้ำหวานถวายพระตอนเย็น (ขาดน้ำหวานจะตกแต่งสวยงาม) ของในบ้านแห่ล้วนเป็นของถวายพระ มีการรำมอยเพื่อทำให้ขบวนสวยงาม รวมไปถึงพิธีภัณฑ์แสดงสิ่งของและ วัฒนธรรมชาวมอย

ในส่วนของภาษา มอย ยังใช้พูดกันอยู่ในครอบครัว แต่ไม่มีการสอนกัน ในโรงเรียนบนเกาะ และจากหายไปในรอยต่อของประวัติศาสตร์ ตัวหนังสือมอย คล้ายตัวหนังสือพม่า แต่มีการเติมตัวอักษรเพิ่มขึ้นมา และอ่านออกเสียงต่างกัน โดยสื้นเชิง

พี่แดงตอบท้ายการสนทนาว่า บันเกาะเกร็ดมีอาหารชาวมอยให้เลือกทาน ขนมกระจุกกระจิกอีกมาก ขอเชิญมาเที่ยวชมและชิมข้าวแซ่ชาวมอยได้ค่ะ ☺

คัมภี ทางการทูต

หลายท่านอาจต้องมีการติดต่อกับสถานเอกอัครราชทูต สถานกงสุลใหญ่ ไม่ว่าจะของประเทศไทยเอง หรือของต่างประเทศ ดังนั้นการทำความรู้จัก กับตำแหน่งในคณะกรรมการต่างๆ เอาไว้เพื่อใช้ในการติดต่อหรือเพื่อประดับความรู้ ก็ไม่เสียหายค่ะ

เริ่มกันที่ สถานเอกอัครราชทูต

ตำแหน่ง ที่ถือว่าเป็นเบอร์หนึ่งของสถานเอกอัครราชทูต ก็คือ เอกอัครราชทูต (Ambassador Extraordinary and Plenipotentiary: เอกอัครราชทูตวิสามัญผู้มีอำนาจเต็ม) ท่านผู้อ่านอาจจะได้ยินบ่อย ๆ ในข่าว ในพระราชสำนักค่ะ เวลาท่านเอกอัครราชทูตทั้งหลายเข้าเฝ่ายบังคมทูลฯ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเพื่อไปปฏิบัติราชการเป็นผู้แทนพระองค์ฯ ในต่างประเทศ ซึ่งคำนี้ หมายถึง เอกอัครราชทูตที่รัฐผู้ส่งแต่งตั้งไปยังรัฐผู้รับ โดยมอบหมายอำนาจให้ในฐานะหัวหน้าคณะผู้แทนของรัฐผู้ส่ง หากท่าน เอกอัครราชทูตมิได้มีสิ่นหนักอยู่ในรัฐผู้รับก็จะเรียกว่า Non-resident Ambassador

อัครราชทูต (Minister) ตำแหน่งทางการทูตนี้ ถ้าเห็นแค่ภาษาอังกฤษ
อย่าคิดว่าเป็นรัฐมนตรีระดับ เพราะว่าคำนี้ในทางการทูตจะหมายถึง เบอร์ ๒
ของสถานเอกอัครราชทูตค่ะ เป็นตำแหน่งที่รองลงมาจากเอกอัครราชทูต

อุปทูต (Chargé d'affaires) ตำแหน่งนี้เป็นตำแหน่งชั่วคราว ในกรณี
ที่ตำแหน่งของหัวหน้าคณะผู้แทนว่างลง หรือ หัวหน้าคณะผู้แทนไม่สามารถ
ปฏิบัติหน้าที่ของตนได้ อุปทูตจะปฏิบัติหน้าที่แทนเป็นการชั่วคราว

ตำแหน่งอื่น ๆ เรียงตามลำดับก็ได้แก่

อัครราชทูตที่ปรึกษา Minister Counsellor

ที่ปรึกษา Counsellor

เลขานุการเอก First Secretary

เลขานุการโท Second Secretary

เลขานุการตรี Third Secretary

ผู้ช่วยเลขานุการ Attaché

*** คำว่า “เลขานุการ” เป็นคำเรียกตำแหน่งของเจ้าหน้าที่การทูตค่ะ
ไม่ใช่ตำแหน่ง เลขาฯ คนที่ ๑ หรือ เลขาฯ คนที่ ๒ หรือ ผู้ที่ทำงานเป็น
เลขานุการผู้บริหาร อย่างที่หลายท่านเข้าใจนะครับ ซึ่งนักการทูตเหล่านี้ อาจจะ
ปฏิบัติงานในด้านต่าง ๆ เช่น พิธีการทูต สารานิเทศ เศรษฐกิจ การเมือง เป็นต้น
หรือ อาจจะปฏิบัติงานเป็นผู้ช่วยท่านเอกอัครราชทูตก็ได้ค่ะ

*** ส่วนคำว่าผู้ช่วยเลขานุการ (Attaché) เป็นตำแหน่งที่ใช้ใน
กระทรวงการต่างประเทศจะแตกต่างกับตำแหน่งผู้ช่วยทูตฝ่ายทหาร
ผู้ช่วยทูตฝ่ายพาณิชย์ หรือผู้ช่วยฝ่ายแรงงาน หรือที่เรียกว่าในภาษาอังกฤษว่า
Defence attaché / Naval attaché หรือแม้กระทั้ง Commercial attaché
นะครับ เนื่องจากผู้ช่วยทูตเหล่านี้จะเป็นข้าราชการระดับสูงของกระทรวงต่าง ๆ
หรือฝ่ายทหาร ที่จะถูกส่งไปปฏิบัติงาน ณ สถานเอกอัครราชทูตเพื่อเป็นผู้ช่วย
เอกอัครราชทูตในด้านต่าง ๆ และซึ่งตำแหน่งจะแสดงถึงต้นสังกัดด้วย ดังนี้

Defence Attaché	ผู้แทนทางทหารของ กองทัพ หรือ กระทรวงกลาโหม
Army Attaché	ผู้แทนทางทหารของ กองทัพบก ภาษาไทยเรียกว่า ผู้ช่วยทูตฝ่ายทหารบก
Naval Attaché	ผู้แทนทางทหารของ กองทัพเรือ หรือ ผู้ช่วยทูตฝ่ายทหารเรือ
Air Attaché	ผู้แทนทางทหารของ กองทัพอากาศ หรือ ผู้ช่วยทูตฝ่ายทหารอากาศ
Commercial Attaché	ผู้แทนของกระทรวงพาณิชย์ หรือ ผู้ช่วยทูตฝ่ายพาณิชย์
Labour Attaché	ผู้แทนของกระทรวงแรงงาน หรือ ผู้ช่วยทูตฝ่ายแรงงาน

*** สำหรับตำแหน่ง Attaché ของกระทรวงการต่างประเทศนั้น
เป็นเจ้าหน้าที่ระดับที่มีอิฐโสน้อยที่สุดในตำแหน่งสายการทูต ในอดีtreียกว่า
ตำแหน่ง “นายเรอ”

สถานกงสุลใหญ่

สถานกงสุลใหญ่จะตั้งอยู่ตามเมืองสำคัญต่าง ๆ ที่ไม่ใช่เมืองหลวงค่า เพื่อที่จะได้ปฏิบัติงานด้านการส่งเสริมผลประโยชน์ และคุ้มครองคนของชาติ ตนเอง ไม่ว่าจะเป็นด้านเอกสาร นิติกรรม หรือหนังสือเดินทาง หรือโอกาสของคน และประเทศของตนเอง ในประเทศนั้น ๆ ได้ทั่วถึงมากขึ้น

กงสุลใหญ่ (Consul – General) ก็คือหัวหน้าสำนักงาน หรือเบอร์หนึ่ง ของสถานกงสุลใหญ่ค่า

นอกจากนี้ในสถานกงสุลใหญ่ก็จะมีตำแหน่งอื่น ๆ ได้อีก เช่น

รองกงสุลใหญ่ Deputy Consul-General

กงสุล Consul

รองกงสุล Vice Consul

หนังสือวิทยุสารัญรมย์

ISSN ๑๕๑๓-๑๐๕ X

ปีที่ ๑๗ ฉบับที่ ๖๗ เมษายน - มิถุนายน ๒๕๕๘

ที่ปรึกษา

เศรษฐี วรรณะเมธี

รัศมี ชาลีจันทร์

ลินนา ตั้งธศิริ

นายสถานีวิทยุสารัญรมย์

สุภาค โปรดีชุระ

บรรณาธิการ

เบญจกานต์ ทับทอง

ผู้ช่วยบรรณาธิการ

วีนัส อัศวนุวิมิ กีรดิต สัจเดว รัฐวุฒิ นันทัยเกื้อกูล^{ปีชนก} ปิยะนาถ ชวนเชย หรรษ์ สุวรรณเทศ
ณัฏฐ์ยารณ์ ขาวผ่อง

คณะผู้จัดทำ

วนิดา พหลพลดยุหเสนา บัญชา อิโ哥ศรี
บุญยรัตน์ แสงทอง ชิตารัตน์ พงศ์ไชยยงค์
ชนะ เมี้ยนเจริญ อาภา ชาลีอ้อชัย
เบญจวรรณ เว่อนทอง

ภาพประกอบ

หรรษ์ สุวรรณเทศ

ออกแบบปกและรูปเล่ม

ชัชชัย สาเกทอง

ประสานงานกองบรรณาธิการ

อนันต์ บุตรແຮກ

พิมพ์ที่

บริษัท ออมรินทร์พรินติ้งแอนด์พับลิชซิ่ง จำกัด (มหาชน)

หนังสือ “วิทยุสารัญรมย์” รายสามเดือน

จัดทำโดย

สถานีวิทยุสารัญรมย์ กองวิทยุกระจายเสียง

กรมสารนิเทศ กระทรวงการต่างประเทศ

ถนนศรีอยุธยา แขวงทุ่งพญาไท เขตราชเทวี

กรุงเทพฯ ๑๐๔๐๐

โทรศัพท์ ๐-๒๖๔๓-๕๘๙๔ โทรสาร ๐-๒๖๔๓-๕๘๓๑

E-mail : radio_saranrom@mfa.go.th

รับข้อมูลข่าวสารกระทรวงการต่างประเทศได้ทาง

Website : www.mfa.go.th

Facebook : <http://www.facebook.com/thaimfa>

YouTube : <http://www.youtube.com/user/mfathailand>

วิทยุ : AM 1575 kHz

หนังสือวิทยุสารัญรมย์ออนไลน์ : <http://www.mfa.go.th/saranrom/th/e-book/321>

ฟังวิทยุออนไลน์ : saranrom.mfa.go.th

ផែនរាយការប្រទួលសាន្តិវិញ្ញុសាស្ត្ររម្យ AM នៃពេលវេលា kHz.

ពេលវេលា / វំភាព	០៨.៣០ - ០៩.០០ ន.ម.	០១.០០ - ០២.៣០ ន.ម.	០២.០០ - ០៣.៣០ ន.ម.	០៣.៣០ - ០៤.០០ ន.ម.	០៤.០០ - ០៥.៣០ ន.ម.	០៥.៣០ - ០៦.០០ ន.ម.	០៦.០០ - ០៧.៣០ ន.ម.	០៧.៣០ - ០៨.០០ ន.ម.	០៨.០០ - ០៩.៣០ ន.ម.	០៩.៣០ - ០១០.០០ ន.ម.
ជំនួយ	វាទេដីការងាយ	របៀបប្រើបាបនាមខ្លួន	ចូលរួមវំណែនង់ទីនាម (ជាមាត្រាផីសាធារណៈ)	រីករាល់សំឡេចក្រួម	News & Views From Bangkok	ទាន់ទីនាម	ទាន់ទីនាម	ទាន់ទីនាម	ទាន់ទីនាម	ទាន់ទីនាម
ឱ្យការ	រលប់ប្រើប្រាស់ក្រុងការងាយ	របៀបប្រើបាបនាមខ្លួន	នារីគិតអាជីវិ៍	ប៊វេកេវេងប៊ី	អ្នកចាត់ទំនួរ (អ្នករៀនុក្រោម) (អ្នកចាត់ទំនួរ)	ទាន់ទីនាម	ទាន់ទីនាម	ទាន់ទីនាម	ទាន់ទីនាម	ទាន់ទីនាម
ផ្ត	SPIICE OF ASIA	របៀបប្រើបាបនាមខ្លួន	គុណភាពអាស៊ីន (ឬការងាយ)	ការការពារក្នុងការងាយ	អ្នកចាត់ទំនួរ (អ្នករៀនុក្រោម)	ទាន់ទីនាម	ទាន់ទីនាម	ទាន់ទីនាម	ទាន់ទីនាម	ទាន់ទីនាម
ផែនទំបន់	សុខភាពបច្ចុប្បន្ន	របៀបប្រើបាបនាមខ្លួន	នារីគិតអាជីវិ៍	Sparkling English	អ្នកចាត់ទំនួរ (អ្នករៀនុក្រោម) (មេដារនាំរបៀប)	ទាន់ទីនាម	ទាន់ទីនាម	ទាន់ទីនាម	ទាន់ទីនាម	ទាន់ទីនាម
គុករី	ឈាយឈាយឈាយក្នុងការងាយ (គ្រប់សាធារណៈ)	របៀបប្រើបាបនាមខ្លួន	គុណភាពអាស៊ីន (ឬការងាយ)	យុវវុទ Oo Air	អ្នករៀនុក្រោម (ភាសាអាគ្ញារ)	ទាន់ទីនាម	ទាន់ទីនាម	ទាន់ទីនាម	ទាន់ទីនាម	ទាន់ទីនាម